HARALD MOLANDER

EN LYCKORIDDARE

BERÄTTELSE FRÅN 1600-TALET <tab*O, dulce bellum in expertis* FJÄRDE UPPLAGAN ------------- STOCKHOLM WAHLSTRÖM & WIDSTRAND

PAPPERSLEVERANTÖR: LESSEBO PAPPERSBRUK TRYCKT HOS ISAAC MARCUS' BOKTR.-AKTIEBOLAG STOCKHOLM 1907

Förord till den elektroniska utgåvan

Boken digitaliserades direkt från original och anpassades och OCR-tolkades för Projekt Runeberg i oktober 2013 av Bert H.

TILL

KNUT MICHAELSON

I.

Solen hade ännu ej gått upp, när Lauritz Wiwalt, en sommarmorgon anno 1629, med tjänare och tre hästar red ut genom stadsporten i Quedlin-burg på vägen till Magdeburg.

Han hade nödgats vända om i Quedlinburg. Mäster Berendt på Gyllene Ringen hade med vett-skrämda ögon, blossande kinder och allehanda åtbörder af förfäran berättat om vägarnas osäkerhet norr ut, sedan den nye hertigen af Mecklenburg tagit kvarter i Halberstadt och blockerat Magdeburg, och om den skräck, som hans soldatesca utbredt ända upp i Blankenburgs skogar och Wer-ningerodes bergsbygder. Att öfver Braunschweig eller Hildesheim uppnå någon af de stora stråtarna till Hamburg höll han för lika ogörligt, som för en evangelisk protestant att numera komma helskinnad in i himmelriket, sedan katolske furstbiskopar och kejserske kommissarier lagt beslag på alla reformerade kyrkogods i hela nedersachsiska kretsen.

Lauritz Wiwalt lät mäster Berendts comparatio theologica sig föga bekomma, men han kände full-väl svårigheterna att oafsedt alla symbola och dekretaler taga sig fram i denna världen, och han fann därföre ett godt råd böra mana till försiktighet. Han hade redan, trots örlig och onda tider, hunnit halfvägs från Nürnberg till fädernes*landet, och det var hans hjärtas önskan att komma ända fram. När han först erfor, att Wallenstein blockerade Magdeburg och höll Elbepasset besatt, hade han ärnat taga vägen öfver Hamburg eller Lubeck. Men det föreföll nu, som om färden genom Nedersachsen och Mecklenburg, öfversvämmade af legotrupper och till hälften utplundrade, erbjöde flera och större faror än hans tidigare plan att på kortaste vägen, genom Brandenburg hinna Stettin och där söka lägenhet till Kalmar; att komma öfver Elbe ofvanför Magdeburg vore förvisso för-enadt med våda, men ett enstaka äfventyr, som kräfde djärthet och beräkning, snarare lockade än afskräckte honom.

Han dröjde således i Quedlinburg endast så länge nödigt var för att låta hästarne i våt halm mjuka upp sina

hofvar, som blifvit spröda i sommarhettan på torra landsvägar, och såg sig under tiden om efter en ny tjänare. Ty den gamle würzburgaren, som följt honom från Nürnberg, hade fått ryggskott och begärt orlof. Mäster Be-rendt gaf honom anvisning på en dansk ryttare, som tjänat under många fältherrar, men blifvit sårad vid Lutter och sedan uppehållit sig i dessa trakter, utan tillfälle att taga ny sold och utan tillgångar att återvända hem. Mannen såg visserligen snarare ut som en stråtröfvare än som lakej hos en kavaljer, men han hade ett godmodigt ansikte och borde äga en gagnelig erfarenhet, ehvad än månde hända på en äfventyrlig resa. Wiwalt stadde honom således och gaf honom penningar till en ny klädning.

Och redan tredje dagen, om morgonen före soluppgången, bröto de upp och styrde kosan åt nordost, utmed stranden af Bode, för att mot aftonen uppnå Schönebeck, där Wiwalt hoppades komma öfver Elbe,Det var en vacker morgon mot slutet af augusti. Himmelen var klar, en angenäm svalka från floden uppfriskade luften, och solens första strålar belyste redan den skiftande löfskogen, som på andra stranden klädde höjderna uppåt Dittfurth. Den första halftimmen redo de tysta framåt vägen, och intet ljud förnams, utom vattnets skvalp öfver stenarne vid flodbrädden, skramlet af betsel och remtyg, samt då och då Clements maningsrop till handhästen, som ville stanna och beta i det daggiga gräset. Men i gryningen började foglarne sjunga, alla som voro hemma i denna trakt och flyktingarne från slättbygden, som skrämda af krigets åska sökt de tysta skogarnes frid. Först började en, sedan flere och snart hundrade. Främ-lingarne täflade med de bofasta, och dessa försökte öfverrösta de djärfva inkräktarne, tills den mång-stämmiga sången blef så stark och mäktig, så hetsande i sin täflan, så utmanande i sitt jubel, att både hästar och ryttare väcktes ur sin halfslum-mer. Handhästen gnäggade och de andra svarade honom, frustade och skakade sina flätade manar.

Wiwalt höll inne sin häst och lyssnade.

"Ser du, Clement, och hörst du?" frågade han. "Solen och hela himmelens sköna firmament prisa sin Herre och Skapare, djuren på marken fröjda sig i dalen, och foglarne under himmelen lofsjunga Herranom på sina gröna kvistar."

Clement nickade, kastade en irrande blick uppåt trädtopparne och klappade sin häst på halsen. I detsamma hördes, långt bakom dem och matt som ett fjärran eko, klockorna i Quedlinburg ringa till ottesång. Då blottade Clement sitt huf-vud, Wiwalt följde hans föredöme, och med händerna knäppta om tyglarne bådo de tillsammans, att Herren måtte bevara deras ingång oc^utgång i den stundande dagens farlighet. Därpå redo de vidare.

Lauritz Wiwalt var tjugufem år gammal. Han var ej lång till växten, men välbyggd och smidig, satt väl till häst och bar hufvudet något tillbakakastadt. Hans hållning angaf belefvenhet och hans armrörelser öfning i fäktkonsten. Under en brun filthatt med skrufsnöre och röd fjäder föll hans hår ned på den flamländska kragen, rödblondt liksom de smala, uppkammade knäfvel-bårarne, hvilka lyste gula mot hans solbrynta ansikte. Pannan under det uppvikta hattbrättet var hög, ögonen voro bruna och sutto nära hvarandra, näsan var rak och läpparna tunna; den undre sköt något fram. Munnens spefulla leende talade om käckt öfvermod, de hårdt slutna kä-karne vittnade om envishet, vecket vid näsroten tydde på skarpsinne, och den lifliga hastiga blicken förrådde klipsk förslagenhet. Han bar en dyster-grön klädeströja med klufna skört och uppskurna ärmar, snörd öfver bröstet med långa ygglor, vida byxor af purpurian, knutna vid knävecket, där ruglädersstöflarnes röda saffiansfoder stack fram, och i det breda axelgehängets spännremmar satt ett långt franskt rappir med stålbygel. Framför honom öfver hästens manke hängde en kappa, som dolde sadelsäck och rörhölster, och bakom honom hade det lichtgula sadeltäcket fallit i veck öfver länden på hans danska rappe.

Clement, en gammal groflemmad krigsbuss med tofvigt, redan grånadt skägg och halt på högra benet, var iförd klädning af grå kersing och grön topphatt med tranfjäder; han red en liten tysk klippare och förde handhästen, som bar deras packning.

Vid niotiden på förmiddagen vadade de öfver Selke^ där vattnet i den uttorkade flodbäddenknappt steg hästarne öfver hasarna, och följde från Rodersdorf en öde skogsstig fram till den stora stråkvägen mellan Halberstadt och Magdeburg.

De fingo här skåda många spår af krigets hem-sökelser. Byarne voro öfvergifna, gårdarne sköf-lade, och den lilla staden Egeln, som de uppnådde vid middagstiden, var plundrad och afbränd. Af husen återstodo mångenstädes endast grundmurar och spiselhällar, och i den djupa smutsen på gatorna måste de bana sig väg mellan högar af kros-sadt husgeråd, sönderslagna vagnar och nedbrutna stängsel, splittrade paneler och sotiga spillror af takstolar och dörrfoder. I en torr, svartbränd lind midt på torget hängde några förruttnade, halft sönderfallna lik, som i middagshettan förpestade luften. På en krogskylt satt tavernarens hufvud spetsadt, med röd nattmössa, utstuckna ögon och gapande mun. Nedanför kyrktrappan, bland ruinerna af det ramlade tornet, låg midt i solskenet liket af en kvinna med uppslitna kläder och ett stympadt barn i famnen, till hälften insvept i en trasig, blodsölad messhake. Och vid utkanten af staden, där en het strid tycktes ha stått, lågo tjogtals slaktade kroppar, med afhuggna näsor och händer, nedvräkta i den gyttjiga vallgrafven, och på stadsportens galler hängde två nakna vanställda kvinnolik.

"Herre!" utropade Clement. "Guck mal an, de satarne ha skurit brösten af dem!"

"Tag in handhästen och raska dig!" svarade Wiwalt. "Denna stanken sticker mig svåra i näsan!"

"Här syns försann, att Friedländarn har firat både bröllop och graföl!" mumlade Clement, medan de redo genom porten.

Så snart de kommit ut på landsvägen, manade de åter på hästarne och trafvade vidare mellannedtrampade åkerfält, öfver solbrända ängar och genom spridda skogsdungar. De hade just hunnit igenom en sådan och skulle åter ut på slätten, då Wiwalt plötsligt höll inne sin häst och lyssnade.

"Hållt, Clement!" ropade han. "Är det bakom oss eller frammanföre?"

"Det må vara strömdraget i floden, Herre ..."

"Fly mig tygeln, sitt af och lyssåt mot stenen!“

Clement satt af, lade sig ned på marken med örat mot en kullfallen milsten vid dikeskanten och lyssnade, men sprang strax åter upp.

"Det är på vägen, Herre!" ropade han. "Det är ryttare. I blinken äro de öfver oss!"

"Led in hästarna dina i snåret!" befallde Wiwalt och satte öfver diket in i småskogen.

De hade knappt hunnit gömma sig och lägga tyglarne ett varf om nosen på hästarne, för att ej möjligen bli förrådda genom deras gnäggande, innan en talrik skara ryttare sprängde förbi dem på vägen. Somliga buro blänkande turkiska rustningar och spetsiga hjälmar med svajande fjädrar, andra guldsydda tröjor, kedjor och smycken, mössor med glittrande tagelsvansar och fladdrande, röda fältbindlar. Klingorna på deras lansar blixtrade, och de små rundasserna, som de buro på armen, lågade i solskenet. Deras ystra hästar, hvita, röda och skäckiga, behängda med tofsar, fransar och brokiga sadeltäcken, stegrade sig, tuggade på sina gyllene betsel, så att fradgan stänkte öfver remtyg och beslag, sparkade upp jorden och skreko i raseri, när ryttarne höggo sina sporrar i buken på dem. Under vilda rop, skrattsalfvor och vapenklang galopperade de fram på vägen, trängdes i förvirradt tummel, sprängde öfver diken och stenar, och jagade förbi hvarandra, ut ur skogen och fram på slätten, där de spredo sig som grann^ fjärilar öfver en grön äng.»Saradetskis stratioter!" hviskade Clement. "Jag känner det satanas lösa partit, — zigenare och turkar, horkarlar och manicheer!"

Men Wiwalt hörde ej på honom. Han satt framåtböjd i sadeln och spejade mellan grenarne utåt vägen. Stratioterna liknade endast blixten före åskan, hvars mullrande dån följde dem i hack och häl.

Det var en fana af Don Balthazars napolitanska kyrassierer i helsvart koritz med röda och hvita fjädrar i hjälmarne och blanka nässkenor framför bruna svartskäggiga ansikten. Deras halskragar skramlade mot axlingar och pucklor, lårskärfvorna mot fäustlingarnas hölsterkappor, och svärden mot knädopper och stigbyglar. Och under ett döfvande larm, med en tyngd, som kom marken att darra, redo de fram i skridt på höga svarta hästar, som kråmade sig, frustade, vränskades och rörde upp hela moln af damm med sina hofvar. När de kommo ut på

slätten, hade stratioterna åter samlat sig och ryckte upp framför dem, men delade sig ånyo liksom för att caracolera, och svärmade flockvis omkring dem, tills de alla försvunno vid en krökning af vägen, och larmet så småningom dämpades och dog bort i fjärran.

"Lyckosoldater . .. lyckoriddare ..." mumlade Wiwalt.

Han samlade tyglarne, red ut på vägen och stannade där, utan att taga ögonen från de försvinnande ryttarskarorna, så länge deras fanor och hjälmbuskar ännu glimmade öfver dammolnet.

"I dag är Hertigen förvisso på benen", sade Clement, i det han åter steg till häst. "Det där pockers följet tillhör lifvakten."

"Har du tjänt under Friedland ?" frågade Wiwalt.

“Nej, Herre. Det var i pärlementet vid Lut-ter jag fick mig denna skavanken i benet, och senhar jag mestadels djäknat och drifvit landet rundt, intet haft till min nödtorft och än mindre till häst och drabbtyg."

"Men du har tjänt de påviske ock, efter hvad du sjöng i går, din skälm!" invände Wiwalt och höll tillbaka hästen, så att han kom jämsides med Clement.

"Ja, Gud bättre, jag har tjänt många herrar", svarade denne. "Den förste var Rantzau — inte herr Gerdt till förståendes, utan långe Rantzau. Med honom var jag i Småland, till Växiö och Kroneberg, och i Wittsjöträffen samma vinter. Men när fred vardt, hade jag fått smaken på fält-lifvet, och när jag kom hem till Vä, där jag är födder, hade svenskingarne bränt gården och stekt far min i smedjan. Gubben var fuller ingen skada på, för han var skröplig och sint och snål därhos, rackarn ... Gud fröjde hans själ... Men utan härd och städ varder en ingen smed, heter det, och med släggan är tyngre att hamra guld än med svärdet. Därför drog jag bort igen, på åtskilliga håll och orter, båd östan och västan

— tills jag bekom en häst af en köpman i Jylland ..."

"Som inte längre behöfde någon..."

"Gud fröjde hans själ — det var sent om kvällen, och jag tog’en för en jude!... På den vägen kom jag till Ltibeck och ut i stora kampanjen."

"Och skref dig åt Mansfeld?"

"Nej åt Brunschweigarn. Många sade fuller, att Mansfeld var för mer, och skällde Hertigen för prästernas fiende. Men Vår Herres vän var han och soldaternas äfven, och skam såg maken till fältherre, när han red till storms med drottningens handske på hjälmen! ... Sen vardt jag fången vid Höchst och måtte gå under Don Cor-dova. Men dädan kom jag snart, utan att tiggahågoii om orlof — det månde fanen gå i lag med spaniorer och walloner! Och jag hade pungen full nog att draga hem och spela herre östansunds. Gjorde så ock — rundligen! Men när de hemma förnummo, att jag tjänt under de katoliske, gick det mig hardt när, som det gått far min, ty de ansatte mig svårliga... Vid den tiden var det, att Kung Christiern drog i fält. Kammaren de gifvit mig var trång, och mina sista guldgyllen hade jag spelt bort åt knekten, jag hade till opp-vaktare... hm ... ja, han gaf dem igen sen om natten, när jag vardt fri..."

"Gud fröjde hans själ!" atbröt Wiwalt skrattande.

"Men fri vardt jag, Herre!" återtog Clement med höjd röst. "Och kom i fält med Kungen och fick hans gunst för det framfarna, som beräknadt var. Men vid Lutter satte de snorrhättiske Tillya-nerna mig detta lodet i skånken . . .u

Fram på eftermiddagen blef färden besvärligare. De närmade sig lägret. Vägen var upptagen af kringströfvande troppar, foror och boskaps-drifter, och gårdarne syntes vara bebodda af krigsfolk. De kunde när som helst bli anhållna, och som Wiwalt intet pass hade, fann han rådligast att lämna vägen för att i kärr och otillgängliga skogsbackar söka smyghål mellan förposterna; en gång väl inom dessa borde de vara mera trygga, ty bland den mängd folk och soldater af alla vapen, som där hade sitt tillhåll, skulle de sannolikt bli föga bemärkta. Detta

lyckades äfven. Men det led redan mot aftonen och började skymma, när de vågade sig fram och på afstånd sågo Elbe bakom kyrktornen i Schönebeck. De befunno sig då midt i lägret, eller såsom det tycktes i en del däraf, där någon general samlat omkring sig de regementen, som stodo i hans sold och under hans befäl.De redo fram på smala, oregelbundna gator mellan smutsiga tält, kojor af ris och löf, skjul uppförda af plankstumpar och lera, tätade med mossa, och hybblen af klykstörar och gärdsel täckta med ryor, brokiga mattor och trasor af granna tapeter. Utomkring kvarteren sträckte sig längor af trosskärror och packvagnar, med båg-spända tak, fältstycken och skytteri, slangor, kar-tauner, falkonetter och näktergalar, mellan staplar af ammunitionstunnor, skanskorgar, säckar och risknippor. Vid vagnarne stodo hästarne bundna i långa rader, ståtliga ryttarhästar, grofva spann-dragare och utmagrade serviskampar sida vid sida, länd vid länd i ändlösa led, innanför en vall af uppsparkad jord, spillning och rutten halm. Och bakom vagnarne voro stora hjordar af oxar och kor, kalfvar och får infösta i kättar, medan svin och höns hade sin frihet och sökte sin föda i lägergatorna, där de lupo omkring bland hundar och half-nakna barn, bökade i smutsen och krafsade i skulor och afskräde. I gatukorsningarna brunno eldar, kring hvilka stora folkhopar lägrat sig: käringar och gubbar, som rörde i grytorna, pojkar och slin-kor, utmärglade af elände och laster, som trätte och förde oljud, och krymplingar, sårade och sjuka, som lågo på marken, stekte sig vid brasorna och vädrade efter matoset. Utanför en riskoja sågo de en gammal kapucinermunk med hvitt hår och fromt ansikte stå med händerna sträckta mot himmelen och läsa böner för en skara kvinnor och barn, några tiggare och ett par soldater, som knäböjde omkring honom. Längre bort redo de förbi ett sällskap damer och kavaljerer, lägrade omkring aftonvarden, som var uppdukad i en ekbacke vid sidan om vägen. De sista solstrålarne belyste löfhvalfvet öfver deras hufvud, bröto sig mot metallkärlen på duken och gnistrade i lakejernasvinkannor. En gammal krigare med långt grått hår och små svärtade knäfvelbårar hade kastat hatt och värja bredvid sig i gräset och satt med hufvu-det i knäet på en ung dam, såg upp i hennes ansikte, knäppte på sin luta och sjöng om sin amour. Närmare staden kommo de till en öppen plats, där några zigenare i trasiga, bredrandiga kappor sutto uppspetade på stegen till en vippgalge, med en usling i narrkåpa dinglande öfver sina hufvud; de spelade på säckpipor och fidlor, och på planen omkring dem dansade ett tjog druckna, stojande soldater med sina slynor, som voro utpyntade med pälsverk, silkesdukar, smycken och fjädrar. Och öfverallt på gatorna och genom dörrarna till skjulen syntes soldater och kvinnfolk, som drucko och dobblade, kysstes och skrattade, eller grälade och hudflängde hvarandra, köpslogo och schackrade med judar i långa kaftaner och gula hättor, eller sparkade hundrackorna och skällde på krämarpack och tiggarbyke, som trängdes och gläfste omkring dem. Med röken från sur ved blandades ångan ur grytorna, och lukten af läderkyller och stöflar med stanken från osunda kroppar och jäsande afskrädeshögar. Bönerna uppslukades af dansmusiken, de drucknes skrål och förbannelser öfverröstades af de eländas jämmer, och barnens skrik täflade med hundar-nes tjut.

I skymningen, vid det flammande skenet från eldarne, hvilkas gnistor hvirflade högt upp mot den bleka himmelen, rörde sig allt detta i en tumlande, oredig förvirring, som liknade uppror. Det var, som om man firade någon stor victoria eller vore stadd i uppbrott för att löpa till storms mot den lilla staden, hvilkens tornspiror och trapp-gaflar sköto upp öfver en långsträckt mur med hög, befästad port vid ändan af lägergatan.

En lyckoriddare. 2Clement höll sig hela tiden vid sidan af Wiwalt. Själf kände han sig hemma i detta läger-lif, men han förmodade att så ej vore fallet med hans husbonde, och han kastade därföre esomoftast nyfikna blickar på denne, för att utröna hans intryck. Men Wiwalt visade hvarken rörelse eller förvåning. Samma spefulla löje som vanligt lekte på hans läppar. Vid dansplanen stannade han en stund och åskådade skrattande upptågen. När en tiggarkärng grep hans stigbygel och under hotelser begärde penningar, sparkade han undan kryckan för henne. Och en officer, som de mötte, frågade han helt obesväradt, huru länge stadsporten vore öppen. Men det föreföll Clement, som om de blickar, han oförmärkt kastade åt alla håll, med hvarje minut blefvo snabbare och skarpare, och han hade jämkat gehänget så, att värjan låg framför honom på sadelbommen.

Vid stadsporten kommo två salvagarder emot dem, lade sina bardisaner i kors öfver vägen och frågade, hvilka de voro.

"Potz Sacrament! Hvad kommer det dig vid?" röt Wiwalt till svar.

“I är främling, Seigneur, hvar är passet?" sporde knekten och höjde handen för att gripa tygeln, när Wiwalt gjorde min af att rida på.

"Gack mig ur vägen, hundracka, eller skall jag löska dig!" ropade Wiwalt, drog sitt rappir och gaf knekten med flata klingan ett rapp öfver ryggen, så att han föll framstupa.

Detta ingaf Clement stor respekt. Han fann, att hans husbonde var en morsk och förnäm herre, som granneligen visste, hvad en kavaljer anstod, och han hade intet bättre begärt än att själf få draga sin pamp och hudstryka den andra salvagarden. Men rädd att kamraten begått något misstag hade denne dragit sig åt sidan och läm-nat vägen fri. Clement hade således ingenting annat att göra än att utan svärdslag draga med sin herre in i staden och bida lägligare tillfälle att renommera sin tjänstvillighet.

Innanför stadsporten hade lägerlifvet antagit mindre otyglade och högljudda former. I de öppna fönstren syntes damer och kavaljerer, och inifrån hördes mångenstädes sång och skämt. I portarne stodo lakejer, kockar och pigor och hängde, och vid några öppna krämarfönster var handelsrörelsen ännu i full gång.

De styrde kosan till ett härberge vid torget, där Wiwalt ärnade spisa, medan Clement fodrade hästarne och sökte utforska möjligheten att få en färja för öfverfarten. Torget var litet och mörkt, med en sandstensbrunn i midten, ena långsidan upptagen af rådstugan, hvarifrån en smal gränd ledde ned till stranden, och den andra af värdshuset med en hög lind på hvardera sidan om trappan. På denna höllo några officerare dryckeslag. Deras vapen, spännen och bägarne på bordet blänkte i ljuset, som strömmade ut från förstugan och från ett litet öppet fönster i källarsalen, där någon stack ut hufvudet och nyfiket betraktade de^ankommande, men hastigt drog sig tillbaka, då Wiwalt steg upp för trappan.

Källarsalen var ett stort lågt rum med hög panel, mörkt bjälktak och kalkrappade väggar, på hvilka åtskilliga bilder och deviser voro målade. Gästerna voro ej många. Omkring disken sutto några borgare, hviskade med tavernaren och kastade oroliga blickar på alla, som trädde in. Vid bordet midt på golfvet spisade ett par officerare och en dam, hvilka tycktes vara stadda på resa, ty damen bar mask och hade stöfvel med sporre på foten, som hon stödde mot tvärslånunder bordet. Och vid ett fönster sutto två andra officerare och spelade lanter.

Dessa fäste Wiwaits uppmärksamhet. Den ene, undersätsig och munter, med stora kindkotor och låg panna, var till synes wallon, ehuru han talade italienska, hvilket däremot uppenbarligen var den andres tungomål. Denne, samma herre, som Wiwalt sett i fönstret, var likaledes tämligen kortvuxen, men smärt och rörlig, med svart, spetsigt hakskägg och tunn näsa, liknande en falknäbb. Han skrattade, väsnades och spelade med samma raseri som han drack, men tycktes det oaktadt ha ögonen med sig och granskade hvarje ny gäst med förstulna och misstänksamma blickar. Wiwalt tog sig därför i akt. Han hade slagit sig ned i ett hörn och beställde efter måltiden en pipa tobak, som han rökte, medan han då och då drack en klunk öl, gäspade och låtsade sig ej förstå ett ord af de båda spelandes samtal.

"Tro mig", sade italienaren till den andre, "I är nykomling och känner inte omständigheterna. I hade gjort klokare att gå under Tilly eller skrifva er åt svensken. Hertigen är sjuk, till kroppen och till sinnet, och medgången är till ända. Spörj hans astrolog, så skall I erfara, att Friedlands lyckostjärna gick neder vid Stralsund."

"Och att det är polstjärnan, som går upp!" tilläde wallonen skrattande.

"Ja, Gud bättre! Här har en hel armada runnit bort mellan Hertigens fingrar. Tjugutusen man, hans bästa trupper, ligga i Italien. Till intet gagn. De hade näppeligen hunnit öfver alperna för att undsätta Montferrat, när Hans Helighet kom stillestånd åstad mellan Guastella och Hertigen af Nevers. Sjuttontusen ha gått till Holland. I känner Herzogenbusch — hur många, menar I, komma åter af den succursen? Och af de tio-tusen, som Arnim i våras förde mot svensken, är redan halfparten förgången af pest och svält i Konietspolskis läger."

"Hvaraf kommer, att Hertigen inte gått i förbund med Gref Tilly?"

"Med Tilly — med Ligan?" utropade italienaren, men häjdade sig och fortsatte med sänkt röst: "Wallenstein hade i denna stunden sprängt Ligan, gjort allmän trosfred och vore mäktigare än Kejsaren, därest inte lyckan

öfvergifvit honom och Kurfurstarne varit honom för sluga. Har I hört svaret, som Grefve Stadion fick i Heilbronn

— Kejsarens gesandt? Att Kurfursten af Sachsen inte kunde komma till det romerska kungavalet, så länge Wallenstein hölle Lausitz besatt! Och allmän trosfred... Hvad menar I, kyrkan vunnit därpå och Jesu Heliga Orden? I dess ställe kom ediktet — Lamormain och Cardinal Caraffa voro honom också för sluga!"

"Men det är dock att sätta ediktet igenom, som han blockerar Magdeburg?"

Italienaren brast i högljudt skratt.

"För att göra Ärkehertigen till herre i — inte af Magdeburg! Det hette så. Men jag menar det snarare må vara för att göra sig själf till herre i — inte af sitt nya hertigdöme. Han tarfvar en fast punkt till Mecklenburgs försvar, men han bekom den inte i Stralsund — därför vill han ha den här, begriper I! Men stjärnorna månde peka åt fanders, efter han inte vågar våldta den karska slinkan af Magdeburg, utan gitter ligga på tröskeln och pruta med henne!"

"Törhända rädes han, att svenske Kungen ligger inne med henne och står upp bak säng-gafveln!"

"Djäfvulen må veta! Men snarliga ser han den herrns spioner och luranter i sina egna ...""Hör an, I gjorde en god capture sista natten, har jag försport", inföll wallonen. "Var det en svensk spion?"

“De glömde att fråga honom, innan han hängde", svarade italienaren skrattande. "Han förde hvarken bref eller patenter, men han kom öfver floden utan pass, och när Hans Nåde Mästerman af Friedland..."

"Akta er!" afbröt wallonen honom. "Hvilken tid begynner I vakten i natt?"

“Efter en timme tänker jag. — Det är I, som couperar... Gubbe, flaskan är tom!"

Tavernaren hämtade en ny flaska och de fortsatte sitt spel. De resande hade nu brutit upp, några bland borgarne hade äfven aflägsnat sig, och de kvarvarande sutto och sofvo med hufvudet på disken.

Wiwalt kände ej tillräckligt dagens politik för att tillfullo förstå innehållet af de båda officerar-nes samtal. Men det upplyste honom om, att det var italienaren, som förde befälet öfver strandbevakningen, och förklarade sålunda dennes alltmer närgångna uppmärksamhet. Han beslöt då att hellre förekomma än bli förekommen, i synnerhet som han därigenom möjligen kunde erfara ett eller annat till gagns för öfverfarten i stället för att själf kanhända öfverraskas med några påflugna och farliga frågor. Han knackade därför ur sin pipa mot bordskanten, antog en obesvärad min och frågade på franska:

"Messieurs, tör man spörja, om Hans Nåde Mästerman af Friedland befinner sig i Halber-stadt?"

Italienaren spratt upp.

"Monsieur förstår italienskan?" frågade han oroligt.

“Si, Signor Capitano!" svarade Wiwalt medett artigt skratt. "Och jag spörjer, om Hans Nåde Mästerman af Friedland — såsom I behagar nämna honom — befinner sig i Halberstadt?"

"Hertigen af Mecklenburg är i lägret sedan morgonen, Monsieur", inföll wallonen hastigt på franska. "Han har sitt kvarter i Wansleben."

Wiwalt bugade sig.

"Merci! Jag ber Messieurs förlåta, att jag störde deras spel."

“På intet sätt!" svarade wallonen.

"Eller har I redan slutat ert parti?" upptog Wiwalt och närmade sig dem. "Törhända spelar I då en omgång brélan med en främling?"

"Monsieur är stadd på resa?" frågade italienaren, som nu hunnit hämta sig och antaga en artig ton.

"Jag kommer — i ärender till Hans Nåde Hertigen", svarade Wiwalt, i det han med låtsad tvekan drog på orden. "Men jag fick så sent om aftonen färjegång öfver floden, att jag ännu hos ingen hunnit fråga mig före?"

"Öfver Elbe?" utropade italienaren häpen och sköt sin stol från bordet. "Kommer Monsieur öfver floden — jag har inte sett hans pass?"

"Ingen har därom sport mig!" svarade Wiwalt i förvånad och något förtrytsam ton. "Det ligger i min packning. Herr Capitänen kan komma hit i morgon bittida, så skall han bekomma det att bringa Hans Nåde i handom och förskaffa mig audienz."

Italienaren visste ej hvad han skulle svara, ty Wiwalts öfverlägsna ton afväpnade honom.

"Det är de satans tyska knektarne vid färjestaden nedanom benediktinernas kloster!" utbrast han, vänd till wallonen. "Färjan kom dit i afton, men de sade henne vara tom, och att hon skulle ligga natten öfver på denna sidan."H

Wiwalt blef vid denna underrättelse så öfvef* raskad, att han svårligen förmått dölja sin rörelse, om ej Clement i detsamma kommit in och gjort tecken åt honom, att han hade något att säga.

"Det är ogörligt att komma öfver i natt, Herre!" hviskade han.

"Jag vet det redan", svarade Wiwalt med hög röst, men tilläde lågt och hastigt: "Töfva därute!"

Clement gjorde stora ögon, men lydde och gick ut, medan Wiwalt återvände till de andra.

"Det var min lakej", sade han, "som hade att förmäla, hvad jag redan genom Messieurs försport, att Hans Nåde är i lägret."

Den andre gjorde min af att stiga upp.

"Men Seigneurs — vår brélan?" återtog Wiwalt lifligt. "Jag har en lek nya franska kort, bemålade med de calvinistiske generalernas abcon-trafacturer, sådana de brukades i lägret vid La Rochelle. I skall skratta däråt, och de äro väl värda ett spel. Jag har dem i min våtsäck, om I täckes vänta mindre än en minut."

Därmed gick han hastigt ut i förstugan, där Clement väntade honom.

"Hvar har du hästarne?" frågade han.

"I stallet, Herre, som 1 befallde."

"Kan du finna någon väg att lönligen komma ut ur staden?"

"Ja, Herre, det finns en bräcka i muren, där han löper ut i floden. Vattnet står lågt, grafven är torr därutanföre."

"Hvar är vägen dit?a

"Genom gränden där borta, hinsides torget. Den leder ner till stranden, och sedan går en allenast några stenkast på höger hand, bakom fiskarbodarna."as

ftLed hästarne dit utan att töfva — men rid gatan utefter i sakta mak!"

“Förstår, Herre."

Clement gick. Wiwalt tog hastigt fram en kortlek, som han hade i byxsäcken, och återvände till källarsalen, där han med ett muntert utrop stannade på tröskeln, slog behändigt en volt med kortleken och visade bottenkortet.

“Seigneurs!" inbjöd han och sjöng:

»Där någon couperar Lord Buckingham i botten, han Liljan markerar och tar hela potten *..«

Men de båda officerarne hade redan stigit upp och gjorde sina ursäkter. Wiwalt såg, att de voro försagda, men tillika förargade på sig själfva öfver att vara det, tydligen ovissa, om de begått någon dumhet eller hade att göra med en gycklare. Detta roade honom, och han inlade därföre en retsam förtrolighet i sin ton, när han sökte öfvertala dem att åter sitta ned, och låtsade missräkning, när de nekade. I själfva verket var han nöjd med, att de

gingo, och följde dem under många komplimenter ut på trappan, där han sade dem farväl, och dit han ännu en gång återvände för att påminna italienaren om besöket följande morgon — mindre i tro, att han skulle blifva glömd, än i afsikt att se, åt hvilket håll de gingo. De begåfvo sig uppåt staden. Och samtidigt såg han Clement med hästarne vika om hörnet vid rådstugan, nedåt stranden.

“Hvar går vägen till benediktinernas kloster?" frågade han tavernaren, när han åter kom in i källarsalen för att betala sin förtäring.

“Till klostret Bergen, menar Hans Nåd",svarade denne, medan han räknade ihop kritstrecken på sin tafla. "På höger hand utanför västerport, inte långt från floden, stora vägen till Magdeburg."

"Hur långt är dit?"

"Nära milen tänker jag."

"Se här!" sade Wiwalt och lade en guld-gyllen i tavernarens hand till hvad han för öfrigt skulle betala. "Därest någon af de Capitänerna, jag nyss talade med, skulle komma åter och spörja efter mig, så svara, det jag sofver i din bästa kammare och inte får störas före morgonen.w

"Som Hans Nåd befaller!" svarade tavernaren och följde honom bugande ut på trappan.

Han drog ned sin hatt öfver pannan och svepte in sig i sin kappa, gick med raska steg nedåt stranden, vek af åt höger och försvann i dimman, som i den kyliga aftonluften steg upp från floden.

*

II.

Wallenstein hade vid denna tid redan i fem månader, men utan framgång, blockerat Magdeburg.

Inom loppet af två år hade lyckoriddaren från Gitschin uppställt en egen armada och lagt norra Tyskland under sina fötter, fördrifvit hertigarne af Mecklenburg, besatt det danska fastlandet och hotat norden. Men medan han under det tredje året, i Gustrow, sökte läsa sin framtids öde i stjärnorna och drömde om att leda Europas, gled makten honom ur händerna. Och det fjärde blef allena en kamp att på spillrorna af det stolta skeppet söka nödhamn.

Den flotta, hvarmed de Baltiska och Ocea-niska hafvens Admiral ärnade underkufva Skandinavien, hade krossats af Östersjöns stormvindar, och tiotusen man af hans bästa trupper gingo förlorade utanför Stralsund. Konungen af Sverige hade atböjt hans anbud att dela det danska riket med kejsaren, och han nödgades återgifva Chri-stiern IV hans länder, medan han mot Gustaf II Adolf intet annat mäktade än att afvisa hans ge-sandt från fredsmötet i Ltibeck. Den här, hvarmed han klafband och utplundrade Tyskland, tvangs han att skingra, gagnlöst och till egen våda, och restitutionsediktet afskar hans planer på en allmänreligionsfred, som skulle ha gjort kejsaren till hela rikets herre och honom själf till kejsarens.

Hertigtiteln af Mecklenburg var en mager ersättning för allt detta, för ett tyskt envälde, måhända en krona. Men han hade intet annat val än att tills vidare låta sig nöja, befästa hvad han ägde och förskona sitt nya herradöme från fortsatt sköfling. Det var därföre han flyttade sitt kvarter till Halberstadt och i Magdeburg sökte den fasta punkt till Mecklenburgs försvar, som Stralsund förvägrat honom. Men äfven Magdeburg nekade att mottaga hans trupper. Han fann då i restitutionsediktet en förevändning att blockera staden. Men dess portar förblefvo stängda. Han lämnade ediktet ur räkningen och förband sig att upphäfva blockaden mot en lösen i penningar, han afstod från inkvarteringen och prutade på tributen, men han fick alltjämt samma svar. Och han var färdig att nedslå sina anspråk till tiotusen gulden, för att åtminstone ha den trösten, att den oåtkomliga jungfrun af Magdeburg ej skulle bestiga sin mur och skratta på hans rygg för ingenting.

Men under tiden reste sig nya faror, och den fiende, han mest fruktade, växte med hvarje dag starkare. La Rochelle hade gifvit Richelieu fria händer att hvässa det svenska svärdet mot Habs-burg, och sedan månader

tillbaka ilade Gustaf Adolfs gesandter och kommissarier omkring till alla Europas hof och löpeplatser för att värfva bunds-förvandter och soldater. Wallenstein hade själf öppnat kriget mot svenska kronan, då han skickade Arnim till Preussen, och hvarje dag kunde medföra budskapet, att svenskarne stodo i Pommern eller voro på väg till kejsarens arfländer.

Så gick dag efter dag, vecka efter vecka, månad efter månad, och Wallenstein låg overksam i Halberstadt. Hans lyckosoldater, Saradetskisstratioter och Don Balthazars kyrassierer, svärmade omkring på de ödelagda fälten och spredo skräck ända upp i Harz* tysta skogar och undangömda bergsbygder, medan lyckoriddaren själf i vanmäktigt raseri darrade inför den klara stjärnhimmelens onda aspekter och prutade med Magde-burgs plenipotenzer, skickade sina kunskapare öfver Oder och i hvarje resenär, som vågade nalkas Elbe vädrade en af den svenske kungens spioner.

Wiwalt hade på värdshuset i Schönebeck hört den italienske officerens skämt öfver sin fältherres motgångar och erfarit den våda, för hvil-ken han utsatte sig. Men det var ej första gången han äfventyrade lif och frihet, och lyckan tycktes gynna honom nu som tillförene.

Han mötte ingen vakt vid stranden, och när han kom fram till den plats, som Clement beskrif-vit, hade denne redan fört hästarne igenom bräc-kan i muren och väntade honom i småskogen på andra sidan vallgrafven. Det gällde nu endast att hitta vägen. Den vanliga, hvarom tavernaren gifvit besked, följde förmodligen floden på något afstånd och förde således närmare lägret. Ditåt vågade han sig ej. Men själfva stranden var till flera famnars bredd uttorkad och kunde godt tjäna till ridväg. De valde därföre denna, sutto genast upp och trafvade norr ut.

Natten var mörk. Månen stod i sista kvarteret, och stjärnljuset genomträngde ej dimman. Stundom kunde de endast med möda urskilja strandbrädden, som lik en smal, alltjämt växande hvit orm t}'cktes slingra sig undan deras förföljelse och gömma sig i töcknet. Men Wiwralt var i alla fall nöjd med att ha valt denna väg. Ty dimman skyddade för upptäckt från land, där de själfva endast kunde se trädens toppar, och den mjuka sanden förtog ljudet af hästarnes tramp.Denna senare fördel var dock något till hinders för farten, isynnerhet för handhästen, som med sin tunga packning ofta klef ner sig och gjorde djupa spår. Och de redo nära en timme utan att uppnå färjestaden. Men då lättade dimman för draget genom en hålväg, som öppnade sig i skogen nedåt stranden, och framför dem reste sig en brant höjd, på hvars topp de kunde skönja hörnet af en mur och ett litet fyrkantigt torn.

"Herre, ser I ljuset därborta?" frågade Clement. "Det månde vara färjestaden."

"Ja, pris vare Gud!" svarade Wiwalt. "Vi ha ingen tid att spilla."

Ljuset vägledde dem till en koja vid stranden, där de funno färjkarlarne ligga och sofva. Wiwalt väckte dem och befallde dem att genast föra honom öfver. De frågade, om han hade pass, och han svarade ja, men sade sig hvarken ha tid eller lust att visa det. Och ett par guldmynt, som han hade till hands, blänkte vid det mattä skenet från hornlyktan tillräckligt frestande i deras sömniga ögon för att skingra alla vidare betänkligheter.

"Må gå, här är slem t med bevakningen “, sade den ene och räckte fram handen. "På hinsidan lärer I få taga passet fram."

"I må lägga i land, där ingen bemärker oss", svarade Wiwalt, i det han gaf honom mynten. "Dimman varder oss behjälplig därvid."

De begåfvo sig alltså ned till färjan. Handhästen fördes genast ombord, och den andra klipparen följde utan anmaning efter. Men rappen gjorde svårigheter, stegrade sig och gick ej fram, hvarken med lock eller pock.

"Därest I sitter opp, Herre, så lyder han!" sade Clement."Törhända... Led honom ett par steg tillbaka, så en får svängrum!"

Clement gjorde så, och Wiwalt hade redan foten i stigbygeln, då han plötsligt uppgaf ett högt rop:

"Clement!... De äro öfver oss!. .. Spåren i sanden har förrådt oss!"

På stranden, från samma håll och lika ljudlöst, som de självfva kommit, sågo de några mörka gestalter dyka fram ur dimman, hvari de liknade jättestora, växande spöken. Det var ryttare. Wiwalt sprang upp i sadeln, högg sporrarne i hästen och ropade:

"Pass på och stöt ut färjan — nu kommer

jäg!"

Men hästen stegrade sig ånyo.

"Grip honom vid tygeln, Clement! Där vi nu inte komma ut, äro vi dödens!"

Clement lydde, men det var för sent. Den första ryttaren var redan framme, och Wiwalt måste kasta om sin häst för att värja sig.

"Basta, signor!" ropade ryttaren.

Wiwalt kände igen hans stämma.

"Väl mött, Signor Capitano!" skrek han för att egga upp sig själf och sprängde emot italienaren med dragen värja.

"Gif er eller jag ger eld!"

Intet skott smällde emellertid, men de öfriga ryttarne omringade dem redan från alla sidor, och Wiwalt såg en af dem ränna pampen rakt mot Clement, som ännu ej hunnit draga sin.

"Drag, Clement!“ ropade han.

"Jesus, gif kvarter..."

Wiwalt parerade för honom och lyckades ge ryttaren ett hugg öfver handleden, så att han tappade vapnet. Men i detsamma fick han själf ett nyp bakifrån öfver hufvudet, så att han tappadestigbyglarne, gled ur sadeln och förlorade medvetandet.

Slaget var dock ej dödande. Gallerhufvan, som han hade insydd i hatten, skyddade honom mot hugget. Och som det var strandbevakningens skyldighet att om möjligt bringa uppsnappade spioner till förhör, innan de hängdes, blef han inburen i färjkarlarnes koja och bäddad på sin kappa med en sadelsäck till hufvudgärd och en duk med kallt vatten öfver hjässan.

När han först vaknade, var det mörkt, han visste ej, hvar han befann sig, och när han satte sig upp, kände han så häftiga smärtor i hufvudet, att han föll tillbaka ned på bädden. Men efter några timmar slog han ånyo upp ögonen. Solen sken honom i ansiktet genom en liten glugg på väggen, och när han vände på hufvudet, varseblef han en officer vid dörren.

Han satte sig upp och stirrade på honom... Hans hufvud var tungt som bly — hade han druckit? ... Hans värja fanns ej i gehänget — var han fången?

"Hvar är jag?... Hvad vill han mig?" frågade han.

"Monsieur har visst förgätit", svarade officeren skrattande, "att han befallt mig till sig på morgonen för att ledsaga honom till Hans Nåde Hertigen."

Han igenkände åter italienarens stämma och erinrade sig så småningom allt, som hade händt.

"Hvar äro mina hästar och min lakej?" frågade han.

"Härutanföre — de befinna sig i allsköns välmåga."

"Och papperen mina?"

"De äro bragta Hans Nåde i handom. Jaghar befallning att ledsaga monsieur till hans kvarter."

Wiwalt teg en stund och försökte samla sina tankar, medan han steg upp och rätade på sig. Hans lemmar voro möra, hans hufvud brände, och han måste stödja sig mot väggen, när han skulle gå och dricka en klunk vatten ur

en kruka, som stod på hyllan vid gluggen.

Genom denna såg han sina hästar stå bundna vid en bom, som var slagen tvärs öfver vägen ned till färjestaden. Clement hade rifvit gräs åt dem och stod och jollrade med rappen, medan han knöt flätorna i hans man. Men vid närmare betraktande märkte han, att handhästens packning blifvit upprifven, och det föll honom in, att han kanske själf blifvit bestulen. Han stack handen i bröstfickan — hans börs var borta. Och vid den blick, som han därvid kastade på italienaren, såg han, att denne blef förlägen.

"Potz Sacrament..."

Blodet steg honom åt hufvudet, och han hade svårt att behärska sig. Men han var tillräckligt snabbtänkt för att inse, att stölden vore ett vapen mot hans väktare, hvilket han gjorde klokt uti att sticka i skidan till lämpligare tillfälle.

Förbittringen återgaf honom emellertid något af hans kroppskrafter. Han tömde vattenkrukan, tog upp sin kappa från halmbädden och kastade den öfver sina axlar, satte hatten på hufvudet midt för italienarens näsa och mätte honom från hufvud till fot, medan han ropade;

"Avanti, Signor!"

Därmed sparkade han upp dörren och gick ut.

När Clement fick se sin husbonde, skyndade han haltande emot honom, grep hans händer, kysste dem och sökte efter ord att lägga sin glädje å daga:

En lyckoriddare. 3"I lefver, Herre-.. Gud vare prisad! Det var mig, halta, utsvultna hund, som I värjde, när I fick slaget... Herren vare pris, att I lefver!"

"Här kommer en inte fri", hviskade Wiwalt till honom. "Men håll ögonen öppna! Sök tyda, där jag ger dig tecken, och ser du mig fälla hatten, så sök däri... Men tala tyskan allenast."

Färden till högkvarteret anträddes oförtöfvadt. Italienaren tog plats vid Wiwalts sida, och Clement med klipparne följde tätt bakom dem, två ryttare redo förut och tre efter. Få ord byttes under vägen, och när italienaren ett par gånger sökte inleda samtal, svarade Wiwalt honom ej, dels för att visa honom sitt förakt, dels af försiktighet. Ty ridten ökade smärtorna i hans huf-vud, så att han endast med möda kunde hålla ihop sina tankar, och han var rädd att möjligen fälla något yttrande, som sedermera kunde binda hans tunga.

Efter en timmes ridt genom olika delar af lägret uppnådde de Wansleben, som utgjorde västra ändpunkten däraf. Här återsåg Wiwalt de granna lyckosoldaterna från föregående dag. Somliga redo truppvis genom gatorna, andra sutto i flockar och samtalade på trappor och afvisare och många hade bundit sina hästar under träden i de små täpporna mellan husen och själfva slagit sig ned i gräset. Men alla, folk som hästar, voro i full mundering, färdiga att bryta upp vid första signal.

Själf hade Wallenstein tagit in i en ståtlig herrgård, strax utanför staden, med slottslik hufvud-byggnad, flyglar och stor gårdsplan. Där tycktes ett helt hof vara församladt. Officerare och kuri-rer gingo ut och in, pager och kökspojkar sprungo om hvarandra, och ett lysande sällskap kavaljerer och damer granskade från terrassen framför por-ten några ystra turkiska hästar, som stallbetjänterna ledde fram och åter på planen. Och rundt omkring denna stod en rad praktfulla reskarosser, i hvilkas förgyllda fjädrar, mellan höga röda hjul, vagnskorgarna hängde, beklädda med karduan och sirade med hertigliga kronor.

Wiwalt iakttog allt detta, medan de en stund väntade vid gallergrindarna till gården. Men hvad som framför annat väckte hans förvåning, var den tystnad, som här härskade i motsats till lägrets larm. Han trodde först, att slaget han fått gjort honom döf, men när han suttit af och med italienaren kommit uppför trappan till porten, märkte han, att orsaken måtte vara en annan. Allahvis-kade, och lakejerna, som tjogtals hängde i den höga, hvälfda förstugan, buro filttofflor utanpå skorna; en officer, som kom ut genom en dörr, hvilken han tillslöt med stor försiktighet, hade små silkesdukar knutna om sina sporrar; och när italienaren, hvilkens frågor tycktes bli

obesvarade eller föranleda motsägande uppgifter, slutligen blef otålig och stampade i golfvet, vände sig alla lakejerna förskräckta om och hyssjade, sällskapet på terrassen likaså, och en kavaljer kom hastigt in.

Denne lämnade strax önskadt besked, och italienaren förde Wiwalt öfver förstugan in genom en dörr till vänster.

Dörren stängdes och Wiwalt befann sig i mörker. Men han hade vid inträdet sett, att det var en lång, smal kammare med fönsternischer och utan möbler. Han kunde således röra sig fritt, den svala luften lindrade värken i hans huf-vud, och han började vandra fram och åter, medan han sökte göra sin ställning klar för sig.

Han hade mången gång tillförene kommit till rätta i occasioner och farligheter, i örlig och häk-telse, och det harmade honom därföre att utanutsikt till frälsning råka fast just nu, när han var på väg hem. Han visste, att i Sverge stora planer voro å bane, därvid han för visso kunde göra sin lycka genom den experiens, som han dragit ut i världen att förvärfva, och genom sina af Gud gifna qualiteter. Konung och fädernesland trängde sina söner, dygden och fosterlandskärleken kallade honom till ära och berömmelse — han hade förnummit detta likasom i en uppenbarelse. Och hans vis activitatis hade brutit alla hinder: han satt i häkte för gäld i Nürnberg, men hans slughet hade förhjälpt honom därutur, och när medel tröto till hemresan, hade han, utan att förtröttas, på dobbel och goda kort ärligen spelat ihop trehundrade holländska dukater. .. Men nu var han fången, bestulen, utan försvar och för första gången läns på utvägar och manerer — såvida han fasthölle sina nya planer... Och det kom honom före, att en positiv dessein i handlande och vand-lande vore vida vådligare och besvärligare än att taga dagen, sådan han kommer med Herrans gåf-vor, och för resten passa sin fortune...

Men hans hufvud började åter brinna, tankarne flögo hit och dit liksom eldringarne, hvilka länkades och dansade för hans ögon i mörkret, och han sjönk slutligen ned på bänken i ett fönster.

Då hörde han plötsligt, strax bakom sig, en sträf och larmande stämma, som bröt den djupa tystnaden och kom honom att springa upp. Fönstret var utan glas, och när han vidrörde fönsterluckan, gaf hon vika. En smal ljusstrimma föll in i kammaren, och genom springan såg han ut i en trädgård, omgifven af en murgrönsklädd mur, med orensade gångar, det höga gräset öfversållадt af vallmoblommor, och mellan några glesa popplar en springbrunn, hvilkens vattenstråle glittrade i solskenet.Under fönstret, i skuggan af huset, sutto tvenne män, den ene på bänken vid väggen, en medelålders, grant och krigiskt utstyrd herre med kantigt ansikte, grått, tvärklippt skägg och sluga ögon, och den andre midt emot honom i en stor karmstol, med ena foten upplagd på bänken.

Denne senare kände Wiwalt genast igen. Han hade sett hans bild på många flygblad i Nürnberg, nidskrifter och lofsånger öfver den store generalen, lyckoriddaren, hertigen af Friedland, och hade ej glömt hans drag: det klotrunda hufvudet med snaggklippt svart hår och gul hudfärg; den långa skarpa fåran från hårfästet, som mötte tvenne kortare från den tjocka pannvalken och delade pannan i tvenne hvalf; de tunga ögonlocken och de dubbla vecken omkring munnen ned under hakan; den böjda näsan, de små tjocka knäfvel-bårarne, som emot modet täckte öfverläppen, och det spetsiga pipskägget. Men Nurnbergmästarnes träsnitt hade ej återgifvit det kalla, föraktfulla leendet på hans läppar, den försmädliga och hätska blicken i hans tigerögon, och hans stämma, kraxande som korpens, hes och bruten af andnöd.

"Ärkenarrar!" upprepade han gång på gång. "Vi äro ärkenarrar, svenske Kungen och jag, därest vi inte sluta freden — vi, som ha arméerna i vår hand. Det kan I säga honom!"

"Med mindre Ers Nåde restituerar Mecklenburg åt Hertigarne, gör Kungen fred med Kronan Polen", svarade den andre, "besätter Pommern och går i förbund med Kurfurstarne."

"Kurfurstarne?" frågade Wallenstein. "Hans evangeliska Nåde af Sachsen, den fylletratten? Eller Brandenburgarn? Hvad menar I det fä't mäktar — supa den andre under bordet?"

Han skrattade kort och tilläde afgörande:"Svensken får freden med Kejsaren, därest jag bekommer Stralsund."

"Han tar den inte, Ers Nåde — han har starka bundsförvandter. England har Roes hos Rikskansleren, och Charnacé är åter i lägret vid Dirschau, Richelieu lofvar subsidier, och genom succursen till Herzogenbusch har Kejsaren uppretat Generalstaterna. Jag kommer själf från Siebenburgen. Ers Nåde sade sig ha försport, att

Bethlen Gabor har vattusoten, och att änkans giftermål med Prinsen af Polen vore att förmoda. Intet är oriktigare — han är frisk och färdig, redo att angripa arfländerna. Och efter honom komma turkarne och kossackerna . .

"Därest svensken faller in i Pommern, Herre, tar jag hufvudet af honom!" afbröt Wallenstein otåligt och gned sig grinande nedåt benet. "Jag vill se, om det passar i hatten, som Arnim skickade mig från Stum."

"Ers Nådes svärd når honom inte, och armadan, som I här förgadrat, duger inte till fälttåg om senhösten. Hade I gått i compagnie med Gref Tilly, sutte I förvisso i Stralsund vid detta laget, eller läte Ligan comparera i fält, medan I själf satte böhmerkronan på hufvudet ..."

"Jag gifver Tilly djäfvulen — han är en hof-kypare och jesuit!" skrek Wallenstein ännu otå-ligare.

Men strax därpå tilläde han småskrattande:

"He . . . det där med kronan vore ett pockers skälmstycke!"

Båda tego en stund. Wallenstein började bläddra i några papper, medan den andre satt och lekte med sin nyckelknippa och vred på nyckeln i ett litet läderbeklädt, järnbandadt schatull, som stod framför honom på bordet, och hvarur han framtagit papperen.Slutligen bröt han tystnaden.

“Hvad bjuder Ers Nåde?tt

“Er?" frågade Wallenstein och såg upp.

“Nej, Kronan Sverge?"

“För Stralsund?"

“För freden med Kejsaren?"

“De andra byarna må han ta — Gud bättre, de svettas inte ut en styfver mer.“

“Därmed lärer han inte låta sig nöja.“

“Det blir er sak, Herr Obrist!" utfor Wallenstein med plötslig vrede. “Kommer I som svenskens gesandt, eller har I bjudit mig er tjänst — eller tarfvas det, jag hellre spörjer, hvem I denna gången ärnar draga vid näsan? Jag känner er smak att byta herrar — I delar den med Arnim

— men en åt gången, tycks mig, borde vara fyllest."

Den andre steg upp med en viss häftighet, verklig eller låtsad, och ville svara. Men Wallenstein afbröt honom:

"Nämn era villkor, jag fyller dem — och uträtta mina ärender!"

Den andre ryckte på axlarna och gjorde min af att gå.

"Töfva, herre!" återtog Wallenstein och häj-dade honom.

Han tog ett pappersblad på bordet och skref några rader därpå, medan han fortsatte:

"I tror er inte kunna förskaffa mig Stralsund med freden? Försöket vore dock mödan värdt. Ty därest jag bekommer staden, gör jag . . . härmed . . . Obrist von Fahrensbach till min generalkommissarie och ståthållare ..."

“Mig — i Stralsund . . .?" frågade den andre häpen.

Wallenstein räckte honom fullmakten med ett försmädligt leende."Er, min trofaste Herre!" sade han. "I vet, att jag eljest inte gärna skrifver, ty fjäder i hand är farligare än svärd på strupe, men . . . Reser ni själf till Preussen?"

"Nej, inte nu. Hofmarskalken von Falkenberg, som är Konungens synnerliga vän och förtrogne, befinner sig i Magdeburg ..."

"För att underhandla?" atbröt Wallenstein öfverraskad.

"Nej", svarade Fahrensbach leende, "han är på väg till Generalstaterna i värfvareärender. Jag hoppas, Ers Nåde

tillstädjer honom fortsätta resan?"

"He . . . menar I, att han spörjer mig om

lof?"

Båda skrattade, och Fahrensbach satte sig åter, läste in fullmakten i schatullet och stoppade nyckelknippan i fickan, medan han fortsatte:

"Jag ärnar förelägga honom förslag, och skall sedan underställa Ers Nåde hans mening..."

De blefvo atbrutna. Wiwalt kunde ej se af hvem, men han hörde någon komma ut genom en port bakom dem och sporrar klirra mot stentrappan. Därvid spratt Wallenstein upp, vände på hufvudet och röt i ursinnig ton:

“Hvem djäfvulen skramlar med sporrarne? Vet han inte, att jag skall ha tyst?. . . Hvad?.. . Drag för fanen i våld med sina spioner... Hvad piper han? . . . Kom närmare, att jag hör, hvad han säger ..."

Wiwalt förstod att detta gällde honom och lämnade strax sin plats i fönstret. Ett ögonblick därefter öppnades också dörren af italienaren, som gaf honom en vink och förde honom ned i trädgården, inför de båda herrarne.

"Han är svensk?" frågade Wallenstein utan att se på honom.

"Ja, Ers Nåde", svarade Wiwalt."Hvarifrån kommer han?"

"Från Niirnberg."

“Hvart reser han?"

"Till Sverge."

"I hvad ärende?"

"Att bjuda Kronan Sverge min tjänst."

"Han har intet pass? Hans namn?"

"Lauritz Wiwalt."

Wallenstein kastade en blick på honom och skrattade kort, tog ett papper på bordet och vände sig till Fahrensbach.

"Detta fanns i hans sadelsäck", sade han. "Det är en kunglig drabantfullmakt för Friherre Erik Gyllenstjerna, undertecknad af Richelieu i lägret vid La Rochelle."

Fahrensbach gjorde stora ögon och betraktade nyfiket Wiwalt. Denne syntes orolig och ville tala. Men Wallenstein atbröt honom och vände sig ånyo till öfversten.

"Känner I släkten Gyllenstjerna?"

"Förvisso — de polska Gyllenstjernorna, som följde Kung Sigismund."

"Denne tillhörde inte dem", sade Wiwalt och pekade på papperet. "Och jag är ingen Gyllenstjerna."

"Hvar har I då fått fullmakten?" frågade Fahrensbach.

Wiwalt tvekade ett ögonblick.

"Vid La Rochelle ... af Friherren självf", svarade han. "Hade jag gittat betjäna mig däraf, så hade jag fuller bekommit pass, hvart det så skulle vara. Men pass och fullmakter båta föga till salvagarde mot skälmar och talliener ..."

Wallenstein for till hälften upp ur stolen.

"Vet han, till hvem han talar?" röt han.

"Till Ers Nåde!" svarade han raskt. "Det är inte första gången jag af potentater och furst-liga herrar behedras. Jag

har tjänt Generalstaterna vid Breda och Frankrike vid La Rochelle, är äfvenledes bevandrad i Tyskland, England, Italien och Påland; har varit i fiendeland och fiendehand

— men jag har inte tillförene blifvit fången i fältläger, där man begärat min värja för att raffa min börs och förgätit spörja efter namnet och passet, till dess jag stått med ena foten i galgen!"

Wallenstein svarade ej. Han tog åter några papper på bordet, hvilka Wiwalt igenkände såsom sina, och ögnade däri. Och Fahrensbach steg upp för att tala med en ung, svartklädd man, som kommit ut på trappan, men hvars ansikte Wiwalt ej kunde se.

Efter en stunds tystnad sade Wallenstein:

“Hans papper gifva vid handen, att han är berest, och att han har lärdom och qualiteter. Jag skall ge honom pass till Preussen, till svenska högkvarteret i Dirschau — därest han reser dit i mina ärender."

“Som Ers Nådes spion?" frågade Wiwalt.

Wallenstein ryckte på axlarna utan att ta sina ögon ifrån honom, och Fahrensbach närmade sig åter nyfiken. Wiwalt betänkte sig ett ögonblick.

“Nej", svarade han, "inte mot Kronan Sverge!"

Wallensteins tunga ögonlock sjönko ned, och hans min blef likgiltig. Han vinkade åt italienaren och befallde med kort, torr stämma:

“Repet!“

Wiwalts ansikte förblef lugnt, och han sköt upp underläppen till ett leende, ehuru han inom sig skälfde af raseri öfver det grofva öfversitteri utan all grandezza, hvarmed han behandlades, och öfver det förslag, som blifvit honom gjordt utan spår af de cirklade former, som ett dylikt anbud kräfde. Men domen var den han väntat, ochskulle numera någon utväg till räddning banas, berodde detta på honom själf allena. Han insåg det. Och därmed återvände på en gång hela hans tankekraft, hans uppfinningsförmåga eggades, och när han följde italienaren tillbaka genom förstugan, var han redan betänkt på möjligheten af någon tidsutdräkt och tillfälle att träffa Clement.

Då lades en hand på hans axel. Han vände sig om, och öfverste Fahrensbach stod framför honom, begärde ett samtal och meddelade, att hertigen tillåtit det. Italienaren blef förvånad, men öppnade utan invändning dörren till samma kammare, där Wiwalt förut väntat, svagt upplyst af ljuset genom fönsterluckan, som ännu stod på glänt.

Fahrensbach stängde dörren och tog genast till orda med halfhög röst:

"Vill han rädda lifvet, Monsieur, och tjäna Kronan Sverge?"

Wiwalt tog häpen ett steg tillbaka, ty främlingen tilltalade honom på svenska.

"På hvad sätt?"

"Hör an! Därest Hertigen förnyar sitt anbud, så jaka, billiga de villkor, han förelägger, och signera hvad helst han begärar — jag tager ansvaret därför. I skall då få fri fot i lägret, och . . ."

Han afbröt, förde Wiwalt med sig längre från dörren och sänkte rösten ytterligare:

"Har I någon tjänare ?tt

"Ja", svarade Wiwalt.

"Och hästar?"

"Tre."

"Dess bättre! Sök då vid midnattstiden förskaffa er till Kröckenthor i Magdeburg, där I blir insläppt, om I uppvisar detta. Jag skall sända er någon till mötes."Wiwalt hörde, att han skramlade med sin nyckelknippa och

löste någonting därifrån, som han lämnade honom.

“Se här!" sade han. “Vi träffas i morgon, såsom jag förhoppas, och I skall då vidare erfara mina afsikter.“

“Men, Seigneur ..."

“Farväl, Monsieur!"

Därmed gick han hastigt ut, och Wiwalt, som ännu ej hunnit hämta sig från sin förvåning, befann sig åter ensam. Han skyndade genast till fönstret för att se, hvad öfversten lämnat honom, och fann det vara en liten rund plåt, hvars stämpel visade en kvinnoskepnad ofvan en mur, således staden Magdeburgs vapen.

Skulle han ej hänga ... hade Fahrensbach ...?

Med utsikten till räddning stegrades hans begär att öfvervinna alla svårigheter, och han blef med hvarje minut mera otålig. Om han skulle hoppa ut genom fönstret, trädgården var nu tom, klättra öfver trädgårdsmuren, uppsöka Clement och än en gång trotsa ödet . . .

Han brast i skratt och började gå af och an.

Då fästes hans blick vid något som blänkte på golfvet i den smala ljusstrimman från fönstret. Han tog upp det. Det var en liten nyckel af stål med dubbelt, konstigt skuret ax — Fahrensbach hade utan tvifvel tappat den, då han löste plåten från nyckelknippan, och ej hört dess fall i kalkgruset mellan golfstenarne. Wiwalt stoppade den i fickan: han skulle ge honom den tillbaka i Magdeburg — den föreföll honom som en amulett, som nyckeln till frälsning och framgång.

Omsider öppnades dörren, och det var åter italienaren, som anmodade honom att följa med och förde honom öfver förstugan in i ett annat rum på motsatt sida därom. Det var ett prakt-fullt gemak med tunga tapeter, hvilka förtogo hvarje buller utifrån, och fönsterförhängen, som insläppte så föga ljus, att Wiwalt först när han blef tilltalad märkte, att han ej var ensam. Midt på golfvet stod ett stort bord, betäckt med papper och kartor, och vid sidan af detta, i skuggan af en stor säng, satt Wallenstein i samma ställning som förut i trädgården. Trots värmen var han insvept i täcken, tycktes lida af häftiga smärtor i benen och spratt stundom till vid ljudet af sin egen röst. Hans tigerögon hade fått en drömmande glans, ett hungrigt spanande uttryck, och hans vaxbleka ansikte liknade en dödsmask mot de svarta dynorna i karmstolen, i det matta återskenet af solljuset från sängens brandgula, guld-väfda sparlakan.

"Jag har af Obrist von Fahrensbach försport, att min Herre ändrat tankar och är benägen att resa till Preussen i mina ärender", sade han utan förberedelser.

Wiwalt bugade sig, och Wallenstein pekade på bordet.

"Skrif under!"

Där låg ett papper, och Wiwalt skref under det utan att läsa. Det föreföll honom, som för-svure han sig åt djäfvulen, men nu återstod intet annat val, och öfversten hade rådt honom därtill.

"Hör an!" återtog hertigen. "Fahrensbach berättar, att Kungen af Sverge gör fred i Altmark, förenar sig med Kurfurstarne och är på väg till Pommern med femton tusen man . . . He . . . jag vet väl, att de kanaljerna inte äro öfver fem tusen och ligga i Dirschau — men försänder nu min Herre dit att gifva mig avis, om så skulle synas, att svensken redan i höst vill göra oss aparte Marte . . . Begriper han?44

Wiwalt jakade."Han skall bekomma fullmakt och pass såsom General Arnims secretarius. Arnim har visserligen afgått från befälet och håller sig utanföre, men detta skall fastmer jämna vägen och göra min Herre mindre suspekt. Ty förvisso är det allom bekant, att denne lutherske kapucinern för tiden agerar novis i sachsarns ölstuga och con-sidererar profiten af ett nytt deserterande . . . Alltså

Därpå följde Wiwalts uppdrag. Wallenstein angaf de förhållanden han skulle utforska, och de personer han skulle söka, sätten att vinna deras öra, möjligheterna att komma hemliga förhandlingar på spåren, och medlen att draga

sig ur spelet, där så skulle tarfvas.

Wiwalt åhörde honom med häpnad, och hans förbittring byttes till beundran öfver den djärfhet och kraft, hvarom hans ord vittnade, öfver den slughet och försiktighet, som förestafvade hans råd, och den snabbhet, hvarmed han talade, liksom hade han uppläst en ordinanz.

"Han kan teckna sig till minnes hvad jag har sagt", slutade han, "men därest han kommer i fara, kasta det bort eller svälja det.“

Men strax därpå återtog han:

"Nej, skrif intet — han kan förvara det i hufvudet!"

"Med Ers Nådes tillstånd har jag dock en anteckning att göra ..."

Wallenstein nickade, och Wiwalt skref vid bordet några rader på en pappersremsa, som han vek ihop och stack innanför gallret i sin hatt.

"Inom en månad skall min Herre vara här tillbaka", sade hertigen. "Och lyckas han till nöjes utföra, hvad jag befallt, skola gunstbevis och hederlig remuneration inte tryta . . ; Men . . . he . . . vakta sig för de svenska snushanarne, tydet ryktet går, att deras herre gärna drager folk vid näsan!“

“När befaller Ers Nåde, att jag reser?" frågade Wiwalt.

“Genast utan töfvan!" svarade Wallenstein. “Capitän del Ponte har redan pass och fullmakter, dem han tillställer honom vid färjestaden, och är honom dit följaktig."

Wiwalt dröjde ett ögonblick.

“Och mina papper och pengar?" frågade han.

“Äfvenledes dem!" svarade Wallenstein skrattande.

I detsamma inträdde ett par officerare, och Wiwalt märkte, att audiensen var slut. Han bugade sig därföre till afsked och gick ut i förstugan, där italienaren väntade honom och med öfverdrifven, nästan underdånig artighet kom honom till mötes.

Och en half timme därefter lämnade de Wans-leben, åtföljde af Clement och två ryttare.

*

III.

Såvidt Wiwalt förstått Wallensteins ord, skulle han återvända och färdas öfver Elbe på samma ställe, där han föregående natt blifvit fången. Men efter en stunds ridt märkte han, att de togo en annan väg, och sporde del Ponte om orsaken därtill. Denne svarade, att vid klostret ingen färja längre funnes att tillgå, hvarföre de måste draga norr ut genom Wolmirstädt till Rogätz, där öfvergången läte sig göra, och därifrån vägen till Brandenburg vore den genaste och säkraste.

Wiwalt lät sig nöja med denna förklaring, helst ombytet af väg mindre väckte hans förvåning och uppmärksamhet än den förändring, som försiggått med hans följeslagare. Ty kaptenens befallande ton hade förbytts till smilande inställsamhet, och hans osäkra förbehållsamhet hade lämnat plats för storordigt skryt öfver egna bedrifter och häcklande anspelningar på Wallensteins motgångar. Wiwalt förstod ej anledningen härtill, men tog sig i akt, dess mera som han endast erhöll undvikande svar på sina frågor om pass och papper.

De styrde kosan förbi väderkvarnarna vid Salpke, in mellan de vackra höjderna omkring Diesdorf och lämnade redan tidigt på eftermiddagen lägret bakom sig. Men de skulle svårligen före mörkrets inbrott hinna Elbeöfvergången. Och dettai förening med sväfvande misstankar mot italienaren dref Wiwalt till beslutet att vid första lägliga tillfälle framtvinga ett afgörande. Lyckades han genast och med godo befria sig från sitt besvärliga

sällskap, ämnade han fortsätta resan till Sverge, men envisades kaptenen, såg han ingen annan utväg än att med list eller våld söka åtkomma sina stulna papper och penningar samt återvända till Magdeburg, tillöfverste von Fahrensbach, som lofvat honom skydd och vidare befordran.

När de vid sextiden om aftonen uppnådde Wolmirstädt, föreslog han därföre en rast, och då ett värdshus anträffades nära bryggan öfver Ohre, stannade de där.

I detsamma Wiwalt steg af hästen, utropade han:

“Alle Teufel, har Mickel mistat skon?"

Han lyfte upp hästens fot för att undersöka den och böjde sig därvid så djupt, att han tappade hatten. Men han hade misstagit sig, rappens skor sutto som smidda på alla fyra fotterna.

“Fly mig hatten!" befallde han Clement, i det han åter reste sig.

Lakejen hade redan tjänstvilligt tagit upp den, stuckit handen däri för att utjämna bucklorna och återlämnade den omsider åt husbonden.

“Och se till, att Capitänens folk blir väl för-plägadt — aus meinem Beutell"

Clement nickade.

Och kaptenen ej mindre än hans ryttare gjorde heder åt Wiwalts frikostighet. Hans tungas band blefvo allt lösare, och Wiwalt lät värden hemta den ena flaskan vin efter den andra, i förbidan på att italienaren skulle förråda sina planer eller åtminstone låta något ord undslippa sig, som kunde föra dem in på detta ämne.

Slutligen frågade del Ponte:

En Lyckoriddare. 4"Reser Monsieur till svenska lägret?"

"Ja", svarade Wiwalt.

“H vilken väg tager I?"

"Det torde I veta bättre, som har mitt pass."

"Det lyder på Stettin", upplyste kaptenen liksom i förbigående. "Jag förmodar, att I därifrån reser sioledes till Danzig, som är kortaste vägen?"

"Men törhända inte den säkraste ..."

"Är det Hans Nåde Hertigens flotta I rädes?" frågade del Ponte skrattande. "Hon är bortblåst, Monsieur!"

"Jag lärer inte gå säkrare för svenskarne, när jag är stadd i Hertigens ärender", invände Wiwalt.

"Ärnar I då inte gå i tjänst hos Kungen af Sverge?" frågade italienaren förvånad.

Wiwalt kastade en blick på honom. Han föreföll häpen och förvirrad och hade ett uttryck af missräkning, som var svårt att tyda. Vore han måhända medskickad för att utforska, om Wiwalt ämnade bryta sitt kontrakt med Wallenstein, eller hyste han några afsikter, dem han ännu ej vågade yppa . . .

"I tjänst hos Kungen af Sverge?" upprepade Wiwalt. "Jag menar, att min fullmakt som General Arnims secretarius ligger i er ficka?"

"Arnim!" utropade kaptenen utan att besvara frågan. "Arnim, som har tappat lyckan vid Stral-sund — liksom Hertigen! Arnim, som har förlorat sin armada — liksom Hertigen! Arnim, som intet bättre begär än att gå under de svenska fanorna, dem han tillförene tjänt! . . . Monsieur är viller!"

"Hvad menar I?"

"Det är svensken, som har lyckan, Monsieur. Går svensken med i den stora kampanjen, så blirhan segraren. Arfländerna ligga honom öppna, och de kunna föda hans armada i tre år!... I er stad tvekade jag inte."

"Jag lärer intet val ha", svarade Wiwalt.

“I har ju friheten!"

"På vissa villkor ..."

"Villkor?" afbröt del Ponte med en axelryckning. "I har pass på tre hästar till Stettin

— andra villkor har jag inte sett skrifna däri."

"Det låter då vara de oskrifna, som I är satt att bevaka", inföll Wiwalt.

"Jag?"

"Eller hvi förhåller I mig pass och papper?“

"Diavolo!" svarade kaptenen. "Monsieur har redan ledsnat på mitt sällskap?"

"Intet mindre!" svarade Wiwalt och höjde sitt glas. "Jag befarade tvärtom, att er tjänst alltför snart skulle nödga oss till skilsmässa."

"Tjänst?" upprepade del Ponte, drack ur sitt glas och kastade hufvudet tillbaka. "Italienaren är ingens dräng, Monsieur, italienaren är friboren och fri, italienaren är lyckosoldat, och victorian är italienarens! Hannibal var italienare, Caesar och Pompejus voro italienare — men Wallenstein är det allenast till hälften!"

"Så är I det förvisso till fullo — både på fäderne och möderne!" utbrast Wiwalt

"Monsieur säger det! Och man kunde förmoda, att I vore det ock, ty sannerligen har For-tuna i dag varit er öfvermåttan bevågen!. .. Och hon skall följa er under alla fanor! . . . Säg mig, har Kungen af Sverge några italienske officerare under sitt befäl?"

"Jag tänker det — eftersom han har lyckan med sig", svarade Wiwalt skrattande.

Del Ponte teg ett ögonblick, tummade på sitt glas och kastade en hastig, spörjande blick påWiwalt. Då genomskådade denne med ens hans afsikt.

"Hitåt, tavernare!" ropade han åt värden. “En flaska vin! En flaska blanc bastart — det är sött, det är hett, det är förrädiskt!"

"Monsieur har förstått mig", hviskade italienaren och böjde sig öfver bordet. "Monsieur vill rekommendera mig i Kungens tjänst?"

Wiwalt brast i skratt.

"Slå i, tavernare!" befallde han.

"Vid den Heliga Jungfrun — en skål för Kungen af Sverge!" ropade kaptenen och sprang upp.

"Först en sak!" invände Wiwalt och lade handen på hans arm. "Jag beställer, men det lärer vara Herr Capitänen, som förvarar pungen ?“

Del Ponte blef förbluffad och ställde glaset ifrån sig, framstammade några ursäkter för sin glömska och drog fram en liten läderpåse, som Wiwalt med tillfredsställelse igenkände. Men i samma ögonblick han mottog den, flög en rodnad öfver hans kinder. Han vägde den ett ögonblick i handen och lät den falla på bordet — den borde ha varit dubbelt så tung.

"Hvad säger I till en lanter?" frågade han.

"Där I så önskar . . .", svarade kaptenen.

Clement, som höll dryckeslag med ryttarne i ett hörn nere vid dörren, fick befallning att hämta korten i sadelsäcken. När han återkom in och lade dem på bordet, hviskade han hastigt på danska till husbonden:

"Jag har läst sedeln och känner vägen."

"Godt!" svarade Wiwalt. "Slå öl i deras sadelrör och lossa Capitänens bukgjord!"

Clement gick, och Wiwalt vände sig åter till italienaren.

"Passet lyder på Stettin, säger I?"

"Ja, Monseigneur."“På tre hästar?“

“På tre."

“Men vi äro fem — och jag behöfver min lakej."

“Jag skall skicka mina ryttare tillbaka."

“Det låter sig höra."

Därmed slog Wiwalt ut mynten på bordet, räknade hastigt öfver dem och utropade, i det han såg kaptenen stint i ansiktet:

"Så må de fyra kungar afgöra, hvem som betalar resan — till den femte! Här äro femtio holländska dukater — jag parerar, att Herr Capi-tänen har jämt lika många i sin ficka!"

"Jag. . .?" frågade italienaren och blef blodröd i ansiktet. "För att säga sanningen, jag spelade bort min sista styfver till franzosen i går afton ..."

Wiwalt svarade ingenting. Han började åter plocka in penningarna, långsamt mynt efter mynt, drog ihop remmen om pungen och stack den jämte korten i tröjan. Kaptenen syntes besvärad, hvisslade och drack, men teg.

Då steg Wiwalt upp.

“Må gå, jag betalar", sade han. "Så bryta vi upp utan töfvan. Men först — mitt pass och mina papper!"

"Ack, Monseigneur misstror mig!" svarade kaptenen och skrattade inställsamt. “Tillåt mig förvara dem till en borgen för sämjan under resan."

"Så skyll er själf!" genmälte Wiwalt med en het blick och vände honom ryggen.

En öfverenskommelse i godo syntes vara ogörlig, och Wiwalt upprepade ej sina försök. Han ville bli fri och han brann af begär efter hämnd. Han betalade alltså förtäringen, befallde fram hästarne och fick af Clement veta, att alltvore klart, samt uppmanade honom att passa på. Ty emot sitt löfte aftackade kaptenen ej sina ryttare, och det var därföre att vänta, att den afsedda uppgörelsen ej skulle aflöpa utan affär.

Det skymde redan, när de öfver Ohrebryggan kommo in i skogarne norr om Wolmirstädt. Såsom beräknadt var började snart verkan af vinet och den lösa bukgjorden att göra italienaren osäker i sadeln. Han märkte själf, att något var på tok, och befallde en af sina ryttare att rätta felet. I samma ögonblick denne satt af, drog Clement sin värja och jagade med ett stick hans häst af vägen, medan Wiwalt lika oförväntadt anföll kaptenen och vid första angreppet kastade honom ur sadeln. Den afsutne ryttaren ryckte genast en af pistolerna ur kaptenens sadel, men fängkrutet var vått, och när skottet klickade, tog han till benen. Kamraten försökte äfven skjuta, men hans vapen voro likaledes oskadliggjorda, och innan han ens hann pröfva dem båda, fällde ett skott af Clement honom död till marken. Under tiden sprang Wiwalt af hästen för att taga sina papper af kaptenen. Men denne hade åter kommit på fötter och drog sin värja.

"Tjuf, mina papper och mina pengar!" skrek Wiwalt. "Fly mig dem, eller jag skickar dig till helvetet!"

"Låt gå — på Monsieurs depense!" svarade kaptenen.

Men han hade en dålig ställning med diket bakom sig, och Wiwalt var lika skicklig fäktare som han. Vid första paraden förlorade han fotfästet och föll med bröstet genomborradt.

"Tjuf, mina papper och mina pengar!" skrek Wiwalt åter, i det han kastade sig öfver honom och höll en pistol framför hans panna.

Men kaptenen hade redan slutit ögonen.Clement skar upp hans kyllertröja, och Wiwalt tog sina papper ur hans fickor. Men några penningar funno de icke och gåfvo sig ej heller tid att leta därefter. De befarade att ej hinna tillbaka öfver Ohrebryggan, innan slagbommen stängdes, och att den förlupne ryttaren skulle komma före dem till lägret och göra allarm. Att fortsätta resan till Stettin kom ej ens på tal. Utsikterna att undkomma en möjlig förföljelse syntes allt för ringa innan de vore på andra sidan Elbe.

De läto därföre liken ligga och återvände i sporrsträck genom Wolmirstädt in i Rothensee-skogen, som begränsade lägret i norr, gömde sig där till sent om aftonen och lyckades oantastade komma fram till Kröckenthor i Magdeburg en half timme efter midnatt.

Fahrensbachs polett förskaffade dem genast inträde i staden, och vid vaktstugan väntade en ung man i svart kappa deras ankomst för att på öfverstens befallning anvisa dem ett härberge. Som Wiwalt såg, att det ej var någon gemen lakej, erbjöd han honom Clements häst, och dansken följde efter till fots ledande handhästen. Få ord växlades under vägen. Wiwalt var trött, och mörkret på gatorna hindrade honom att skönja den andres anletsdrag. De styrde kosan framåt Breite Weg, snedt öfver torget till Mariae kyrka, och veko in på Junkerstrasse, en smal gränd med höga husgaflar, där de stannade vid en port, upplyst af en röd lykta. En dräng visade Clement vägen till stallet, och värden lyste herrarne upp för ett par trånga trappor in i en liten kammare, där han ställde ljuset på bordet och lämnade dem.

När Wiwalt kastat af sig kappan och vände sig om för att tacka sin vägvisare för hans besvär, tvärstannade han och uppgaf ett utrop af häpnad.Den andre brast i gapskratt.

"Anders . . .? Anders . . .?"

"Som du säger!" svarade denne och skakade hans hand.

"Väl mött, Lars! Jag sade Obristen, att din gamla behändighet skulle lell förhjälpa dig ur klämman, finge du allenast händerna fria."

Det var samme unge man, som i Wallensteins högkvarter samtalat med Fahrensbach, men Wiwalt hade då endast sett honom på ryggen; en liten spänslig, svartklädd herre med slätt, tvärklippt hår och kantigt, rödlätt ansikte, spetsig näsa och små lifliga, hvassa ögon; hans röst var sträf och sprucken, hans skratt lät rått, och hans åtbörder föreföllo tafatta.

Wiwalt kunde ej hämta sig från sin förvåning.

"Anders . . .? Andreas Anundi . . .?" upprepade han.

"Vi förgat öl och pipor!“ inföll denne och sprang ut i trappan för att ropa efter värden.

"Det har gått lång tid, sen vi sågos sist", sade Wiwalt, när han återkom in.

"Tre år . . ."

"Flere, Anders — det var i Danzig."

"Tre år", återtog denne. "Anno tjugusex om våren, när jag kom till Påland med Torsten Lindersons bref, och du var i Braunsberg, i papi-sternas Collegium ... Ja, ingen hörer oss — dörren leder till din kammare, och detta är min."

"Du har fuller rätt ..."

"Det var samma året, sen om sommaren, som pålacken skaffade dig ut ur Danzig i dyng-skaket."

"Fyllest minnes jag den resan!" sade Wiwalt skrattande. "Kungen blockerade Danzig, och de satans jesuviterna hade skrämt hjärtat ur mig."“Kom du tillbakars till Sverge?"

"Nej! . . . Jag har vandrat ända sen, men i Sverge har jag inte varit. Jag drog först åt Holland, och holländarne skaffade mig till England, engelsmännen förhjälpte mig till Frankrike, franzoserna skickade mig till Italien, och de arglistige italienarne narrade mig till Tyskland igen." "Så har du sett världen, såsom du åtrådde." "Förvisso har

jag det", svarade Wiwalt. "Men intet silke har jag spunnit därpå, utan oftare svettats, mången gång nödgats ljuga mig fram och än varit herre, än lakej. Ty Fortunati pung vardt mig inte beskärd. Men har jag tagit något till låns och inte kunnat alla contentera — ty, Gud bättre, min växel har ofta fallerat — så har jag ock suttit för gäld och fått taga det onda med det goda . . ,u

Han teg ett ögonblick, snoppade ljuset med nypan och tilläde skrattande:

"Men jag tänker, de visste dock minsta parten, hvar jag var hemma, anten jag var jude eller grek — så de lära fällan lämna mig med fred!“ Värden hade emellertid återkommit med ölkrusen och satte ett fat med pipor och tobak midt på bordet. De slogo sig ned på hvar sin sida därom och förtalde hvarandra sina öden, sen de sist råkades. Då och då drucko de en klunk af ölet, röken från piporna hvirflade ut genom det öppna fönstret, och några nattfjärilar fladdrade omkring ljuset, som flämtande belyste deras ansikten och kastade deras skuggor upp emot de hvitslammade takbjälkarne.

De hade lärt känna hvarandra i Upsala. Båda skulle bli präster. Men under peståren i början af tjugutalet hade studenterna skingrats för all världens vindar, och många hade dragit ur landet. Liksom Anundsson var Wiwalt af bondesläkt ochobemedlad som han. Men de voro begåfvade med godt hufvud, och törsten efter kunskaper och erfarenhet ej mindre än lustan efter äfventyr hade drifvit dem liksom många andra ut i världen, vind för våg, på vinst och förlust och på olika vägar. Ödet eller landsmanskapet hade emellertid fört dem tillsammans förr en gång liksom nu.

Wiwalt uppehöll sig då än i Danzig och än i Braunsberg, där på den tiden utvandrande svenska djäknar ej sällan togos om hand af de polska jesuiterna, bekommo kost och undervisning och kunde påräkna en god framtid, om de på allvar öfvergingo till katolska läran. Men därmed voro de för alltid afstängda från fäderneslandet. Det hände därföre, att en och annan endast gaf sig sken af proselyt, för att sedan draga sig ur spelet, vända hem tillbaka och, stödd af mäktiga förbindelser, göra sina hemligt vunna kunskaper gällande.

Till dessa hörde Wiwalt. Men han hade endast till hälften lyckats. Han hade visserligen af-skuddat jesuiternas ok, men fruktan för deras hämnd, faran att bli röjd, om han genast återvände till Sverge, där han väl visste det vara lättare att förvärfva afundsmän än gynnare, och slutligen hans ännu omättade hunger efter äfventyr hade förmått honom att fortsätta sin vandring omkring världen. Kunskaperna hade därvid kommit honom till gagns, skärpt hans blick och stadgat hans erfarenhet. Men framför allt hade dock jesuiternas praktiska lärdomar visat sig vara af nytta, när det gällt att välja medel och finna utvägar.

Anders tillhörde en lägre klass af dessa äfven-tyrare, som intet bestämdt mål hade i sikte, hvil-kas handlingar endast afsågo framgången eller, än oftare, räddningen för ögonblicket, och hvilkasmedel aldrig helgades af ändamål, som ens i deras egna ögon voro rättfärdiga och lofliga. De drefvo land och rike omkring af ohåga vid arbete eller för att utan band kunna tillfredsställa sina lidelser och onda begär. Så länge de funno några herrar att tjäna, helst flere på en gång, höllo de sig uppe, men utan sådana förföllo de till elände och svärmerier, förde röfvarlif och slutade ej sällan i galgen. Af dylika skälmar och ribaldrar betjänade sig vid denna tid isynnerhet de svenskar, som hade förbindelser att upprätthålla i Polen, och de, som på grund af släktförhållanden eller fagra löften i löndom understödde konung Sigismunds anspråk på svenska kronan. De betroddes med att föra bref och patenter och betalades väl, men fingo taga sig fram bäst de kunde och lågo ogilda, om de ertappades. Några råkade fast, men andra kommo undan, och till de senare hörde Anders. Äfven han hade sökt ställa sig in hos jesuiterna i Polen, men där som annorstädes snart befunnits opålitlig och föga användbar på grund af bristande underbyggnad och redan för-slappad ärelystnad.

Wiwalt kände honom utan och innan, och om äfven det oväntade återseendet i någon mån gjorde honom meddelsam, iakttog han dock nödig försiktighet och förblef den öfverlägsne, bemötte honom till synes som en gammal vän, men af-klippte med ett gäckande stickord eller en passlig sentens hvarje försök till obekväm förtrolighet och berättade honom endast de yttre dragen af sina öden; huru han tagit värfning i Holland och följt en trupp komedianter genom England, lefvat bland förnäma adelsmän i Frankrike och tjänat som lakej hos en officer under belägringen af La Ro-chelle, huru han därifrån kommit till Italien och lärt konsten att fäkta, teckna

konterfej och spelaluta, och huru han senast i Nürnberg suttit i häkte för gäld till en silkeskrämare, som dock i Gudi behaglig tid själffallerat och rymt till Spanien.

“Det må nu hafva en ände", slutade han. “Min sockengång har gått vida, men Gud har allt efter Sitt sinne dirigerat och lärer framgent såsom hittills bevara mig i faror och vedervärdigheter. Ty han har ornerat mig med fakulteter och förnuft att meditera höga ting, och till min förkof-ran och exercitie i många åtskilliga konster och språk tillstadt mig umgänge, med hög och låg, adel och oadel, i alla länder, dem jag till lands och vatten perlustrerat. Hvad i lifsnöd och ölbänk skedt är, och i andra trångmål, tör Han nådeligen tillgifva. Ty ett är visst och sannt, att ehvar jag än ambulerat, har jag aldrig varit förrädisk mot fäderneslandet, utan i hjärtat trofast Hans Majestät min Nådige Herre och Kronan Sverge 1“

"Och nu är du på hemvägen?" frågade Anders.

"Med Guds hjälp är jag så", svarade Wiwalt, "att söka Kungen och honom anpresentera mina tjänster och practiquer."

Anders teg en stund och fingrade på bordet. Han märkte, att Wiwalt gått om honom. Det föreföll honom, som hade denne under deras skilsmässa uppställt andra och högre förebilder att efterlikna och uppnå än tillförene. Vare sig han sökt upp dem hos de gamle auktorerna eller funnit dem bland märklige och berömde män, som han sett under sina resor, hans val hade tydligen fallit på sådana, som fordom ingendera af dem aktat uppå, emedan de aldrig drömt om att ens nå fram till foten af den Parnassus, där dessa mäktige tronade. Men nu hade Wiwalt halfvägs hunnit dit upp, medan han själf stod kvar nedanföre.Och afunden grep honom — han kände sig för stolt att bedja kamraten räcka honom handen och vanmäktig att draga ned honom igen.

"Potz Sacrament, du dricker hvarken tobak eller öl!" utbrast Wiwalt och lyfte sitt krus.

Anders grep äfven sitt och pröfvade att slå bort försagdheten med våld.

"Korl-morl-puff, in ein Schluck!" ropade han.

"One Tuck, ohne Schmuck!" svarade Wiwalt skrattande och drack honom till.

"Ja, du har förvisso lagt ett långt vägstycke till rygga", sade Anders i osäkert gäckande ton, "och slutar lell såsom assessor eller general, medan en ann stackare själar såsom driftdjäkne vid vägkanten ..."

"Åhå, har du mistat ditt courage, kumpan!“ afbröt honom Wiwalt och smällde igen locket på sitt krus. "En ung häst kan väl rasa och slå många skacklar sönder, men blir dock tandem god och många pengar värd!"

"Så är det", svarade Anders. "Den runda lyckan hvälfver upp och ned!"

Och trygg i denna förtröstan skakade han beklämningen af sig, knackade ur sin pipa och stoppade den på nytt.

"Och du själf?" frågade Wiwalt.

“Jag...?"

"Har du varit hemma?"

"En gång... Mins du Erik Persson?"

"Från Upsala?"

"Ja — han som slapp till Communitetets disk samma dag som du?"

"Visserligen minnes jag honom — Ericus Petri, den svärmaren med den eviga fredens palm i ena näfven och rättvisans våg i den andra, som citerade Plenningius, när han var drucken, men glömde sin Donatus, när han var nykter!""Han kom i lag med en Posse", berättade Anders, "Herr Knut Jöranson på Hammarskog, som tjänt i pålska flottan, men kommit hem och fått Kungens gunst. Hos honom sökte sig Erik i tjänst. Men han befanns fuller bekvämligare att hålla sig till klifvandet än till skrifvandet, och vardt så förskickad åt Danzig. Possen har bror sin där och är för resten gift med dottern till Herr Torsten Linderson, hvars bref jag tillförene hade fört till

Påland. Hvad de conspirera känner jag inte, men Erik lät veta, att Possen är svåra suspekt hos Riksrådet, fastän han står i gratia hos Rikskanslern och Herr Gabriel. Så kom han till Påland, och i fjor drog jag med honom hem igen. Men

— jag vardt inte gammal i Stockholm. För andra kvällen, när vi sutto hos Feltmanskan på Gripen, vardt Eriken vid något rus efter vanan, och stod upp och begynte orera för vulgus och parentera mina utanrikes bedrifter... Fammingen, jag hade suttit i slottskistan dagen efter, därest jag inte kommit undan i en båt om natten och ombord hos en holländare vid Vaxholmen. På den vägen kom jag till Amsterdam, och där råkade jag Obristen, nu sista våren."

"Fahrensbach?"

"Du känner hans namn?

"Jag hör det i dag för första gången. Är han svensk?"

"Han var lifländare och pålack, innan han vardt svensk", svarade Anders, "och stod sen i Wallensteins sold, innan han kom i Kungens igen, som lärer ha varit sista vintern."

“Har han regemente?"

"Nej, han drifver politiken och skulle den gången draga i Kungens ärenden till Bethlen Ga-bor. Men det lärer ha töfvat länge innan han fick pängar af Riksrådet, och under tiden sökte hanHerr Torsten Linderson på Resta, som låg i själatåget och hade Possen hos sig, för svågerskapets skull. Af dem fick han bref och papper att föra till Påland undervägs. Men han kom aldrig åt det hållet, ty både pålniske och kejserske voro honom så gramse för hans deserterande, att han måtte ta vägen öfver Holland och sjöledes till Genua. Det var då, jag råkade honom i Amsterdam och fick uppdraget att föra Possens papper till Påland och sen möta honom i Wittenberg, när han vore på hemvägen. Så gjorde jag också och vardt hans secretarius för mitt omak."

"Men hur vågade han taga denna vägen tillbaka?" frågade Wiwalt.

Anders skrattade.

"Och komma inför Wallenstein?"

"Det säger han inte..."

"Och hvad vill han mig?"

"Det säger han inte heller ..."

"Ty han må inte billa sig in, att jag knek' tar och går med bref till Påland eller vardt det så skall vara!"

Anders svarade ingenting. Han drack en klunk öl och såg ned på bordet framför sig med ett tvetydigt leende.

"Sjung ut, Anders!" uppmanade Wiwalt honom och stötte sitt krus emot hans.

“Jag vet ingenting, men..."

"Men...?"

“Ja> jag förmodar, han har något bud till Rikskanslern i Elbingen eller till Rådet i Stockholm."

"Och ärnar sända mig. ..?" frågade Wiwalt häpen.

"Det tör du själf förnimma, när han i morgon talar med dig. Din uppsyn behagade honom, sade han."“Men han känner mig inte!"

"Det var jag, som kände igen dig och sade honom namnet. I förstone tog han dig för en Gyllenstjerna, efter fullmakten du hade. Hur har du ... ?“

“Jag kände friherre Gyllenstjerna i Frankrike... vid La Rochelle... han stupade i en duell... jag har bekommit fullmakten ur hans egen hand...w

“Och sedan agerat Friherre själf?" sporde Anders plirande med ena ögat.

“I det fallet hade jag fuller kunnat så göra i dag ock .. . Hvad kommer det dig vid för resten?"

Därmed steg han tvärt upp och afbröt samtalet.

Natten var emellertid långt framskriden, och ölkrusen voro tömda. De sade hvarandra därför godnatt, och Anders lyste Wiwalt in i hans kammare, där han uttröttad af dagens växlingar, irrfärder och äfventyr kastade sig halfklädd på sängen.

Han somnade dock ej genast.

Dels hade värken i hans hufvud återkommit, dels upptogos och jäktades hans tankar af den märkliga nyhet, som Anders meddelat honom, och som oförväntadt tycktes öppna utsikter, om hvilka han ej hade drömt.

Därvid häftade dock några omständigheter, som han icke kunde förklara. Under det samtal, som han hört bakom fönsterluckan i Wansleben, hade Fahrensbach förefallit stå i Wallensteins tjänst — men han hade sedan erbjudit Wiwalt att tjäna kronan Sverge... Anders hade sagt honom vara svenska kungens agent — men han hade af hertigen mottagit löfte om ståthållareska-pet i Stralsund och fullmakt därpå, därest han skaffade denna stad i hertigens händer. .. Han hade ärender till Rikskansleren och Rådet — menvalde ej en budbärare, som var invigd i de politiska förvecklingarna, utan en främling, som icke kände någondera parten och således måste sakna eget omdöme... Och Anders hade endast undvikande och med ett tvetydigt leende besvarat hans frågor...

Hade de lagt någon snara för honom?

Lika hemlighetsfull hade den italienske kaptenen varit...

Potz Sacrament! Den tjufven hade han dock lätt nog blifvit kvitt — som stulit hans dukater och begärt fri resa på köpet. Det hade han också fått — till helvetet, med Guds hjälp! Vid första paraden hade den löse fogeln med sin krokota näbb och sina italienska värjslängar gått baklänges i diket och gifvit upp andan ... utan ett ord ... utan en rörelse... utan att det ens kollrade i strupen, som annars när de få stygnet i bröstet...

Wiwalt kunde ej annat än skratta.

Men så småningom tog tröttheten öfverhan-den och han insomnade.

Eh Lychoriddaréi

5Anders väckte honom följande morgon med tillsägelse, att öfversten, som bodde en trappa längre ned i samma härberge, redan väntade honom. Han hade således ingen tid för vidare betänkligheter. Men han beslöt att iakttaga all möjlig försiktighet.

Fahrensbach mottog honom med stor välvilja och svarade på hans tacksägelser, att han sökt vara honom till gagns, emedan han i hvarje svensk såg en landsman, och emedan han visste att konungen i dessa brydsamma tider väl behöfde alla trogna undersåtar, främst unge män med kunskaper, slughet och mod, egenskaper, dem han menade att Wiwalt evidenter ådagalagt såväl genom sitt uppförande inför Wallenstein som genom sin behändighet att slingra sig ur dennes klor.

Wiwalt visste belefvenheten bjuda ett svar i samma anda och förringade därföre sina personliga företräden i möjligaste måtto, tillskref öfverstens mellankomst hela förtjänsten af sin räddning och beklagade sig öfver att på intet annat sätt kunna bevisa sin tacksamhet än genom att ställa sig till sin vördade Monsieur Patrons förfogande.

Under dessa ömsesidiga komplimenter aflägs-nade sig Anders. När han stängt dörren, frågade Fahrensbach;"Känner I min secretarius?"

"Ja . . . från Upsala", svarade Wiwalt dröjande.

Öfversten tycktes förstå hans tvekan.

"Var på er vakt — han är en räf!" sade han med sänkt röst och skrattade.

Wiwalt svarade, att han visste det.

"Nå Monsieur, han vill fånga lyckan?" återtog öfversten muntert. "Ack, hon är en flyktig gudinna, min vän! Men det hampar sig så, att jag har spunnit en snara för henne, som jag tänker bjuda honom att pröfva."

“Mig . . . ?"

Öfversten skrattade och blinkade förtroligt.

"Säg mig, talar han latinet?"

44 Ja, Herr Obrister . . .“

"Hör an! Jag väntar i denna stund en af vår Nådige Konungs vänner och förtrogne, som befinner sig i Magdeburg för fredsförhandlingar med Kejsaren. De punkter jag därvid har att framlägga lämpa sig inte att skrifvas, och jag reser därföre själf till Rikskanslern. Men jag önskar dem äf-ven förelagda Riksens Råd i Stockholm och ärnar dit försända Monsieur . . . Hvad säger han till det?"

"Att jag förvisso ingen högre favör kunde åstunda, därest jag vore tillfyllest hemma i rebus politicis, men ..."

"Jag skall gifva er nödigt begrepp därom", af-bröt Fahrensbach. "I kan lita på mig, bör lita på mig — I förstår! Därhos blir I själf tillstädes vid min diskurs med Konungens troman och kan erfara hans contenance. Jag känner hans tankar, och han synes för freden mäkta benägen. Men där han skulle yttra något dubium, torde jag kunna interpretera er hans considerationer. Hans omdöme skall gifva ert ärende större viktighet i Riksrådets ögon."Wiwalt började, ehuru ej utan tvekan, framföra sina tacksägelser, då en lakej anmälde Hof-marskalken von Falkenberg. Fahrensbach sprang genast upp, skyndade honom till mötes i trappan och förde honom under många kruserliga hedersbetygelser in i kammaren.

Det var en lång, kraftigt bygd man med ädel hållning och högburet hufvud, vars hvälfda panna, halfslutna ögon och korta, breda haka gåfvo honom prägeln af värdighet, allvar och lugn. Hans dristiga later voro krigarens, hans förbindliga stämma hofmannens och hans betänksamma ord diplomatens. Och i allt detta, äfvensom i den enkla, svarta klädning han bar, var han en motsats till Fahrensbach. Ty öfverstens dräkt prålade i bjärta färger, hans åtbörder voro kantiga och snabba, hans blickar irrade oroligt åt alla håll, och hans lifliga tal sökte öfvertyga genom bevis, roa genom skämt, egga genom spott och afbröts stundom liksom för att utmana till bifall.

Sedan Wiwalt blifvit föreställd såsom öfverstens secretarius, begynte genast de båda herrarnes öfverläggning.

Men tvärt emot hvad Fahrensbach hade an-gifvit, uppträdde hofmarskalken ingalunda såsom konungens ombud. På tillfrågan sade han sig förmoda, att konungen såsom villkor för freden uppställde de sachsiska kretsarnes utrymmande af Wallenstein, ediktets upphäfvande och Mecklenburgs restitution; men han gaf alla sina yttranden formen af endast personliga antaganden — naturliga på grund af den politiska konstellationen, dock med hänsyn till konungens höga vilja villkorliga. Detta förvånade Wiwalt, och hans häpnad blef ännu större vid Fahrensbachs svar, som visade sig i allo strida mot hans anförande inför Wallenstein. Ty det var nu hertigen, som framställdes såsomden starkare, och konungen, som antyddes vara i behof af fred till hvad pris som helst; och de fiender nära och fjärran, hvilka föregående dag försports hota kejsaren, hördes i dag ha sammangaddat sig mot kronan Sverge.

“Jag kommer själf, såsom I vet, från Sieben-bUrgen“, slutade Fahrensbach. “På Bethlen Gabor är mindre att bygga än intet. Han har vattu-soten och ligger i själatåget, och det talas redan om giftermål mellan änkan och Prinsen af Polen."

Wiwalt kunde med möda återhålla sitt löje och lägga band på sin tunga. Men att förråda Fahrensbachs ränker vore att blottställa sig själf utan att kunna beräkna följderna däraf.

Hofmarskalken funderade en stund på sitt

svar.

"I framställer saken svåra betänklig", sade han slutligen. "Och jag menar, att detta utan töfvan bör komma till

Kungens öron. Är Wallenstein för freden benägen ?“

"Han är sjuklig och säger sig tarfva hvila. Dock synas mig hans villkor något hårda."

"Hvilka äro de?

“Han fordrar/ktt bekomma Stralsund."

Hofmarskalken kastade en blick på Fahrensbach och skrattade kort men sade ingenting, visade ingen förvåning, gjorde ingen invändning. Detta tycktes uppmuntra öfversten.

"Han är villig utrymma Pommern och Lausitz, men han begärar, att Stralsund ..."

"Han är tokot!" af bröt hofmarskalken och gjorde en afvisande åtbörd.

"Han fordrar, att Stral ..."

"Lirum larum ..." Hofmarskalken steg upp. “Haben Sie schon frUhstUckirt?"

"Han säger sig gå i förbund med Gref Tilly, därest freden inte kommer till stånd.""Där lög I Herre!" ropade Falkenberg häftigt och blossade plötsligt upp.

“Nej, Gud bättre han ..."

"Stralsund? Menar I, att någon hugger högra handen af för att få behålla den vänstra? . . . Stralsund! Fuller har den krabaten mist förnuftet nu på sistone!"

"Jag relaterar hans egna ord ..."

“Donner und Schwerenoth! Så res till Kungen, Herr Obrister! Res i denna dag, att han desto snarare retablerar freden med Påland och går öfver Oder! Eller hellre, skicka hvem han mera skicka kan i sin stad, därest han är öm om skinnet — där hörer han mitt råd! Ty jag känner min nådige Herre och Konung. Han bidar inte slikt budskap till punctum, innan han med högst egen näfve vrider nacken af den, som djärf-ves bringa det!u

Han var helt och hållet förändrad. Han stod bredbent midt på golfvet och höjde gång på gång sin knutna hand för att ge eftertryck åt hvad han sade. Hans kinder voro högröda, hans ögon gnistrade af vrede, och orden smattrade fram mellan hans hvita tänder. Fahrensbach teg, smålog och väntade tålmodigt på tillfälle att yttra sig.

När hofmarskalken tystnat, frågade han:

"Månne Rikskanslern är lika het i fingrarna?"

"Rikskanslern känner jag såväl som I", svarade Falkenberg genast, "och Gud Allerhögste gifve, att vi hvar och en vore ett lika ståtligt instrumentum i vårt kära fädernesland och visste att lika klokt och slugt gubernera statens affärer som han! Törhända skulle han i förstone gunstigt tacka för budet och svara sig vilja se tiden an för att granneligen betänka pro och contra, och klippa med ögonen som hans vana är... Men i den saxen har han fångat slugare räfvar än Herr Obristern!"Han satte händerna i sidorna och skrattade förnöjd.

“Det hetes så ... ", medgaf Fahrensbach med en klipsk blick, riktad åt Wiwalt, men afsedd för hofmarskalken.

"Men så straffe mig Gud", återtog denne med stegrad häftighet, "gåfve jag inte Rikskanslern tusende defle, därest han af den mark, som min Nådige Herre åt den protestantiska saken och fäderneslandet med dess egen svett och blod förför värfvat, vore i hjärtat betänkt på att afstå så mycket, att en papistisk lus därpå finge plats att vända sig på ryggen! .. . Sänd sitt bud till Kungen, Herr Obrister, sänd tio, och låt Kungen vrida nacken af dem alla! Desto hetare blir han, och desto förr skall han stå midt i Tyskland — om vi så ska värfva en armada åt honom i månen och bjuda knektarne tära fiendens cadaver och blod i brist på bröd och mölska!"

Han tog sin käpp och gick mot dörren.

"Där har han min tanka... Ade!"

"Ers excellens...", ropade Fahrensbach och steg upp för att hålla honom kvar.

"Inte ett ord mera i dag!" svarade Falkenberg och stötte käppen i golfvet. "Jag drager först i öfvermorgon vidare åt Holland och vill dessförinnan än en gång delibrera frågan med er, när min spiritus rationis med Guds hjälp kommer åter. Men i dag må jag smälta detta."

Han lade handen på låset, vände sig om och tilläde skrattande:

"Fanen tage Herr Obristern — jag har inte spisat till frukost än, men han har allaredan satt mig gudslånet i halsen!"

Därmed gick han, utan att Fahrensbach, såsom högligheten bjöd, följde honom ned. Båda voro rasande. Öfversten strök upp pipskägget ochbet däri för att lägga band på sig, ryckte på axlarna och försökte skratta.

"Dergleichen sind sie alle — po, po ... ", pustade han. "Aber passirt — po po... Han är en räf — hörde I, han kommer igen!. .. Hvart lyder Monsieurs pass?"

"På Stettin", svarade Wiwalt.

"Det duger inte — Wallensteins kapare ligger därutanföre. Jag skall begära hertigens pass till Löbeck..."

"I mitt namn?" afbröt Wiwalt.

"Nej, I har rätt — det kan skrifvas för Andreas Anundi, och I kan bruka det. I reser så snart jag råkar Hofmarskalken igen ... Hm . . . Er närvaro därvid är inte nödig — jag skall säga er hans mening och gifva er instruktion."

Fahrensbach räckte honom handen, och Wiwalt gick. När han kom ned för trappan träffade han Clement i gången.

"Clement", frågade han, “hvarföre redo vi inte raka vägen till Stettin?"

“H vårföre ... Ers nåd hade själf skrifvit på sedeln i hatten, att han måtte till Magdeburg före midnatt, kosta hvad det kosta ville."

Wiwalt nickade och funderade en stund.

"Jag befarar, det varder min ofärd", sade han.

"I skrämmer mig, Herre... Men vägen till Stettin lärer inte vara den bästa, därest de h* hittat liken på landsvägen."

Wiwalt gick ut på gatan men vände åter om.

"Såg du den Herr.i, som nyss gick?"

"Jag talade med lakejen."

“Förnam du hvareut han har sitt losament?"

Clement kliade sig på näsan och sökte i sitt minne.

"Han nämnde Monsieur Denhart, men ..."I detsamma stack värden ut hufvudet genom en dörr för att lyssna.

“Känner du Monsieur Denhart?" ropade Wiwalt åt honom.

“Mäster Denhart — stadssyndicus?"

“Hvar bor han?"

“Han har sitt hus i Katzengrund", svarade värden och kom ut på trappan för att peka vägen. “Ers Nåd går gatan fram till Sancta Maria och viker af öfver torget till tredje återvändsgränden på höger hand. Första huset är Konrad Gerholts, det andra mäster Herckels, bryggarns, och där gent emot har syndicus sitt. Den Seigneurn, som nyss besökte Herr Obristen, har hos honom sitt kvarter."

"Tack ..."

"Må vara en mäkta hög herre?" återtog värden förtroligt och nyfiket. "Han svor och domderade gatan i ända, så att kärngarna stucko ut näsan i alla gluggar."

"Ja", menade Clement, "fuller gjorde den en god profit, som ginge till honom och hade något att säga Obristen på baken ..."

"Du är en lufver!" atbröt Wiwalt honom skrattande och gick.

Men han gick åt motsatt håll. Han gick gata upp och gata ned fylld af stridiga tankar, tvifvel och obeslutsamhet. Han hade råkat ur askan i elden, sluppit ur en fälla endast för att fångas i en annan. Ty det var uppenbart, att öfversten ville göra honom till sitt verktyg, i tro att han ägde duglighet, och på samma gång vore främmande för hans hemliga planer . .. Men han kände dem... Måhända skulle han därigenom lättare kunna afpressa Fahrensbach fördelar, om han tjänade honom, än, om han förrådde honom, vinna sådana af Falkenberg ... Fahrensbach hade frälsthonom från galgen och erbjudit honom ett uppdrag, som kunde bringa honom framgång om planen lyckades .. . Men om den misslyckades, skulle öfversten tvifvelsutan lämna honom åt hans öde och åt ångern att ej i hofmarskalken ha förskaffat sig en mäktigare gynnare. •. Och därtill — konungen och fäderneslandet... Partigängarens stämplingar och dubbla spel vore ej till mindre skada för Sverge än den öppna fiendens vapen ...

Dagen gick till ända, utan att han fattade något beslut. Två gånger var han på väg till Falkenberg, men vände om, Fahrensbach undvek han att träffa och Anders likaså. När han mot aftonen kom hem och hörde öfverstens röst i trappan, gömde han sig i gången, tills denne gått förbi, och när Clement framförde hälsningar från Anders, att Wiwalt skulle söka honom på värdshuset midt öfver gatan, skickade han tjänaren dit med ursäkter och gick upp på kammaren.

Hans tvekan och obeslutsamhet vållade honom större vånda än hans brydsamma ställning. Hade han, lyckoriddaren, som visste att lika habiliter handtera sitt rappir som sin tunga, blifvit en feg poltron, när medgången ändtligen kom honom till mötes? Hade han, vaganten, som sett hela världen utan bekymmer för morgondagen, blifvit en villrådig kujon, nu, när han hade ett enda mål i sikte, fäderneslandet, där lyckan vinkade honom — där men ej annorstädes, ty . . . ty ... där hade han ännu ej sökt henne!

Han kastade sig på sängen.

Lyckan . . . Den flyktiga gudinnan hade Fahrensbach kallat henne . .. Hade han ej snarare fått hennes sinnebild på poletten med Magdeburgs vapen: den oåtkomliga jungfrun bakom den höga muren — men därbakom, hvem hade hon visat sig vara.. * Nej, lyckan ägde en sinnebild allena:vildsvinet på kolfven af hans sadelrör — det förtrollade vildsvinet, som man förgäfves förföljer, som grymtar i hvarje snår, men som man endast når med en frikula, hvilken sju resor gått igenom djäfvulens tarmar och kostar den eviga saligheten ...

Det var redan mörkt, men han tände ej ljuset. Han var trött, somnade snart och hörde ej, när Anders kom upp.

När han vaknade följande morgon, stod Anders färdig att rida bort. Han skulle föra bref till högkvarteret med Fahrensbachs begäran om passet, ty Wiwalt skulle resa samma dag.

Det var således ingen tid att förlora. Ett beslut måste fattas, och han fattade det. Aftonens betänkligheter syntes honom om morgonen såsom tomma griller — solen sken, och han hade dagen för sig ...

Och han gick till Falkenberg.

Men besöket aflopp ej alldeles efter beräkning. Hofmarskalken tycktes ännu ej ha återfått sin spiritus rationis, ty så snart han kände igen Wiwalt, förklarade han sig ingenting ha att skaffa med Fahrensbach och hans anhang och ville köra honom på porten. Detta eggade emellertid Wiwalt i stället för att nedslå honom, och den vresiga ton, hvari slutligen tillstånd medgafs honom att framföra sitt ärende, retade honom så att hans försagdhet försvann och han återfick sin dristighet och sin slagfärdighet. Han anade på förhand effekten af sin relation om uppträdet i Wallensteins trädgård, och medan han anförde de fosterländska bevekelsegrunder, som förmådde honom att afslöja öfversten, hägrade redan för hans blick Sverges gyllne kust med grönskande skogar, som öppnade sin

famn för den förlorade sonen.

Han blef därföre öfverraskad af hofmarskal-kens svar:ys

"Hvad är detta för pockers funder? Hvart trår nu den räfven Fahrensbach med sitt Fopperei und Vexiren?"

Men Wiwalt fortsatte oförtrutet redogörelsen för sin frälsning, framställde den sannolika anledningen därtill och anförde öfverstens senare yttranden, anbud och afsikter att framlägga sina förslag både för rikskansleren och för det fredshungrande riksrådet i Stockholm. Då vardt hofmarskalken mäkta betänksam. Hans ansikte återfick det stränga allvaret från föregående dag, hans vresiga ton dämpades, och han började göra frågor. De voro till formen kortfattade och enkla, men så fintligt uttänkta och så snärjande lagda, att Wiwalts spetsfundighet kom på skam — han kände sig som en pennalis inför depositor och väntade bara att hyf-veln skulle komma fram. Men på samma gång greps han af vördnad och beundran för den förnäme mannen, som med så mycken hetta förenade sådant lugn, med så snar vrede sådan foglighet och med så lätt hänförd känsla sådan slughet och klok beräkning.

Förhöret tycktes emellertid utfalla till belåtenhet, och Wiwalt trodde sig redan ha fått öfvertaget, då Falkenberg frågade:

"Hvad har munsjör för bevis?"

"Bevis — mina egna öron!"

"Dem kan han behålla", genmälte hofinar-skalken skrattande. "På dem blefve Kungen lika kloker."

"Men ..."

"Begagna dem i dess ställe till att höra min resolution: han har uppväckt mitt förtroende, och därest han kommer åter med bevisen, aktar jag sända honom till Kungen. Det tycks vara dit lusten står. Men i morgon inemot aftonen drager jag hädan."Med detta besked fick Wiwalt gå.

Bevis — hvar skulle han skaffa bevis till följande dag?... Han hade åter spelat gäck och självmant gått i snaran, gifvit Falkenberg vapen i hand att omintetgöra Fahrensbachs planer, hvaraf hans egen framtid berodde, och låtit sig afvisas utan att ens begära en förmån ... Han skulle skaffa bevis och sändas till kungen — han skulle aldrig komma vare sig till kungen eller rådet!

Han gick hemåt. Han försökte uppfinna någon utväg eller förevändning att draga sig ur spelet och komma bort, men han kunde ej samla sina tankar. Därtill var han fastande och det var sent på dagen — ett mål mat skulle kanske återgifva honom jämvikten ...

Han styrde därför kosan till värdshuset, som Clement föregående afton utpekat, midt emot härberget, och steg in i salen.

Den första han där fick se var Anders.

“Tillbaka — allaredo?"

Anders nickade buttert, men svarade ingenting. Han hade nyss slutat sin måltid, satt och petade sig i tänderna och tycktes vara vid dåligt lynne.

“Bekom du passet?"

“Passet...?" frågade Anders tankspridd. "Passet... Ja... Nej, jag fick intet."

"Har du varit i gräl?"

Anders tömde sin sista. klunk öl och sköt muggen ifrån sig.

"Obristen har kört mig ur tjänsten."

"Potzwetter..."

"När jag för en timme sedan kom åter, var han lika såsom från förnuftet. Han har ett schatull, detsamma hvari

Herr Knuts papper fördes till Påland, och som jag hade med mig tillbaka. Nuhar han förlorat nyckeln darriil och beskyller mig därför."

"Ett gult schatull, bekläat med läder?" frågade Wiwalt.

"Har du sett det?"

Wiwalt erinrade sig den lilla nyckeln, som han hittat på golfvet i Wansleben, och schatullet, som han sett i Fahrensbachs händer.

"Med ett K och ett P inbrända på locket?"

"Knut Posses märke."

"Jag såg det i går — på hans bord."

"Det är helt af stål", sade Anders, "och så starkt ihopfogadt, att det svårligen står att öppna med våld."

"Är han hemma?" frågade Wiwalt färdig att stiga upp och genast gå till Fahrensbach med nyckeln.

“Där är han!" svarade Anders och pekade ut.

Ett par lakejer med hästar hade en stund väntat på gatan, och när Wiwalt vände sig till det öppna fönstret, såg han öfversten komma ut från härberget, sitta upp och rida bort, åtföljd af sina tjänare.

"Hvart beger han sig?“

"Till Hertigen förmodar jag — för att själf supplicera om passet!"

Därvid brast Anders ut i ett elakt skratt, knöt handen efter Fahrensbach och mumlade med sammanbitna tänder:

“Räf! Räf! Jag känner dina förgiftiga stämp-lingar och illfundiga practiquer. Jag vånnar, jag hade nyckeln till schatullet ditt, ty förvisso är det dyrköpta patenter du där förvarar, efter du tog dig så när!"

Wiwalt spratt upp. Han visste hvad schatullet innehöll — fullmakten ... beviset... och han hade nyckeln!Det gick rundt i hans hufvud, det svindlade för hans ögon och surrade för hans öron. Han sväljde maten, utan att veta hvad han gjorde, samtalade med Anders, utan att tänka på hvad han sade, betalade, steg upp, sprang öfver gatan till härberget och kom upp i sin kammare, utan att minnas hur det gått till.

Där tog han fram nyckeln. Han vände och granskade den, blåste dammet ur pipan och räknade ut villorna i axet. Han släppte den ej ur handen ...

Han skulle begagna den!

Fahrensbach kunde ej hinna återkomma till Magdeburg förr än sent på kvällen. Så snart det blef skumt och tyst i trapporna, skulle han gå ned och förskaffa sig in i hans kammare, söka upp schatullet, öppna det och taga fullmakten . . . det vore stöld — ingenting skulle märkas, om han åter läste igen det... stöld — det gällde att skaffa bevis, det gällde hans framtid och lycka. •. det gällde konungen och fäderneslandet!

Han låg hela eftermiddagen i fönstret, med nyckeln pressad i sin knutna hand, väntande på skymningen och spanande efter Anders, som han befarade skulle komma hem och bli till hinders för hans uppsåt. Men denne syntes ej till. Och när sista solglimten försvunnit från gafvelkrönet på huset midt emot, smög han sig ned för trappan till Fahrensbachs dörr.

Han kände på låset, det var oläst, han grep försiktigt handtaget på dörren, och den gick upp.

“Wer da?“ ropade i detsamma en röst inifrån.

Han tog ett steg tillbaka. Han såg en svart skepnad framför sig i skymningen..,

Det var Anders,"Det är jag", svarade Wiwalt och bet sig i läppen för att ej darra på målet. Jag sökte Obristen

— är han inte hemkommen?"

"Han ligger i högkvarteret öfver natten och kommer först i morgon bittiga tillbaka."

"Då lär det ingen resa bli i kväll", sade Wiwalt och tvang sig att skratta. "Hvad gör du här? ... Är du tagen till nåder igen?"

"Jag vek in .. . att hämta en bok . . . som jag haft liggande...", svarade Anders med osäker stämma.

"Jaså..."

"Stiger du opp på kammaren?"

“Ja> ja£ är trött och Sar snart i sängen."

Han gick upp. Första försöket hade misslyckats, men han skulle göra ett till — Fahrensbach skulle bli borta öfver natten, ingen skulle störa honom.

Men för att undvika alla misstankar lade han sig, och när Anders kom upp låtsades han sofva och väntade på, att denne skulle insomna, för att smyga sig ut. Men Anders gick ej till hvila. Timme gick efter timme, och alltjämt hörde Wiwalt honom vara i rörelse, tills han slutligen trodde sig lida af någon öronvilla och steg upp för att lyssna vid väggen.

Men i detsamma öppnades dörren, och Anders stod på tröskeln. Han var klädd i hatt och kappa och höll ett ljus i handen.

"Farväl, Lars!" sade han.

"Hvad nu?... Är det du som reser?"

“Jag går härifrån. Jag har inte pengar att betala täring och logis — det må bli Obristens sak. Men spörjer han efter mig — och jag menar lell han gör det, efter jag känner för många af hans lönliga prellerier — så svara, att han kan söka mig i staden, där han så gitter.""Hvart aktar du gå?"

Anders skrattade kort. Hans ögon blänkte i ljusskenet, som underifrån belyste hans röda, svettiga ansikte och grofva näsa. Han var drucken.

"Jag aktar se, hvem af oss hunnit högsta pinnen när vi råkas härnäst", svarade han.

“Åhå...?"

"Servus, frater!"

Därmed gick han och stängde dörren efter sig. Wiwalt hörde honom med försiktiga, men osäkra steg gå trappan utför, såg genom fönstret, huru han smög sig ut ur porten, och följde honom med blicken, tills han försvunnit bakom närmaste gathörn.

Vägen var fri. Han tog det tända ljuset, som Anders lämnat kvar på bordet, öppnade dörren till trappan och lyssnade. Allt var tyst. Han smög sig ut och vände sig om för att tillsluta dörren efter sig. Då varsnade han genom fönstret inne i kammaren ett flammande sken på husgafveln midt emot. Han sprang tillbaka in, kastade en blick ned på gatan och såg några ryttare med facklor stanna utanför porten.

Det var Fahrensbach som kom hem.

Han grep tag om fönsterkarmen för att behärska sig. Och där blef han stående, först rasande, sedan hopplös och slutligen grubblande på nya utvägar. Han såg natten skrida framåt, mörkret åter skingras och himlen rodna i fjärran öfver Rehberge, bakom slätten, på andra sidan Elbe, men han stod kvar där ännu. Och när Clement följande morgon kom upp för att väcka sin husbonde, fann han honom hopsjunken på golfvet, sofvande med pannan mot fönsterposten.

Clement ruskade lif i honom.

"Herre, Hans Nåd Obristen väntar på honom! Han måste stiga dit ner utan töfvanl"

En Lyckoriddare. 6Wiwalt hade intet annat val än att lyda.

Medan han därför i all hast ordnade sin klädsel, berättade Clement, att hela huset redan tidigt på morgonen varit i rörelse, emedan öfversten under sin bortovaro föregående afton blifvit bestulen på ett skrin.

Wiwalt stirrade häpen på honom.

"Schatullet?"

"Hvilket schatull, Ers nåd?"

"Det gula läderschatullet med... med bref och patenter?"

"Nej", svarade Clement skrattande, "slikt pläga hustjufvar lämna med fred. Obristen har sagt det vara ett handskrin med pengar och klenodier. En stalldräng har blifvit häktad, men ännu inte bekänt."

När Wiwalt kom ned till Fahrensbach, frågade denne honom genast med synbar oro:

"Har I sett Andreas Anundi?"

"Han har förrymt huset i natt", svarade Wiwalt skrattande. "Han hade inte pengar att betala sitt losament."

"Vet I, hvart han begaf sig?"

"Nej, men han sade sig ärna stanna i staden."

öfversten steg upp och började gå af och an, medan han talade:

"Han sade sig intet pass ha fått i högkvarteret i går, men efter hvad jag där försport, fick han det utan gensägelse... Det var ställdt i hans namn, och jag befarar, att han begagnat det för att själf resa härifrån i harmen öfver en beskyllning som ..."

Han stannade framför Wiwalt.

"Kan I söka opp honom och föra honom till mig, så gör I mig en tjänst?"

Wiwalt smålog vid tanken på, huru snart Anders' förmodan om Fahrensbachs förändrade tänkesätt gått i fullbordan."lag skall pröfva..." svarade han.

"Tack."

Öfversten återtog sin vandring, tydligen ett rof för oroliga tankar. Om stölden af skrinet sade han intet, och tycktes slutligen äfven glömma anledningen till Wiwalts närvaro.

"När skall jag resa?" frågade denne för att bryta tystnaden.

"Potzdonner, i denna dagw, svarade Fahrensbach och vaknade ur sina funderingar. "Så snart jag bekommit Hofmarskalkens slutliga omdöme. Det är som jag sagt af importance, ty han äger stort förtroende hos Riksrådet, liksom hos Kungen. Jag besökte honom i går, innan jag red till högkvarteret, men han svarade sig ingenting kunna yttra förr än i afton, emedan han väntade ett besked om saken i dag."

“Besked — af hvem?w frågade Wiwalt.

"Sade jag er inte att han är en räf?" skrattade öfversten. "Att förhala tiden, det är de svenska herrarnes tactica.“

Men Wiwalt var af annan tanke — det var på honom Falkenberg väntade och på beviset... Det fanns ej mer än ett råd — att gå till honom och öppet säga, att han haft det så godt som i sin hand, men gått miste därom.

Han sade därför farväl och lofvade efterspana Anders samt att återkomma på eftermiddagen. Därpå begaf han sig raka vägen till Katzengrund.

Hofmarskalken satt vid sitt middagsbord med fryntlig min, munnen full och en stor pokal i handen.

"Se där är han med sina bevis!" utropade han. “Sitt då till först ner och styrk mage och courage till sina märkliga conspirationer! Här har han en grufsam Barkenmeyer med Mummes nektar,eller tömmer han törhända hellre en

hump Peter Simens ... Mumman ger kolik!"

Wiwalt tvekade vid tanken på sitt ärende.

“Statsaffärerna sedan!“ återtog Falkenberg. “Omnia sno tempore — Guds gåfvor före djäfvu-lens funder! Drick nu gemuthet till hugnad och förtälj mig under tiden något af sina äfventyr, hvaraf han lärer ha hufvudet fullt. .. Hur bekom han Wallensteins pass?u

Wiwalt måste slå sig ned, och uppmuntrad af hofmarskalkens godmodiga skämt drack han både vin och mumma och berättade utförligt sin affär med italienaren.

“Hvart lyder passet ?tf

“På Stettin."

"Sjöfarten från Stettin är oviss. Den kejserska flottan ligger under ROgen, och Admiral Ryning lärer vid detta laget vara på väg dit att leverera batalj eller drifva henne opp i danska farvatten. Men med så klipsk vigilance och argsint pamp som Munsjörs, menar jag att samma pass duger åt Lubeck äfven, när han reser med sina bevis till Kungen. “

"Gud bättre, jag har gått miste om bevisen!“ sade Wiwalt och berättade, hvad som händt.

Falkenberg rynkade pannan, men smålog på samma gång.

41 Jag förväntade mig något af den arten “, sade han. "Men väl var att stölden blef förhindrad ! Ty Gud förbjude, att någon däruppå skulle bygga sin lycka — den blefve ej länge beståndande. Med Hans hjälp komma fuller luranterna ändock på skam, och Fahrensbach skall i afton få ett svar af mig, som han inte lärer förgäta till morgonen."

Han teg en stund, drack ur sitt glas och återtog därefter:“Emellertid har jag nu skrifvit ett bref i denna saken till min Nådige Herre, hvilket han skall öfverbringa till Elbingen. Och han begriper förvisso, utan mina promesser, att hans egen lycka liksom fäderneslandets fördel hänger uppå, att det som snarast kommer i Kungens händer.u

Wiwalt försökte framföra några tacksägelser, men hofmarskalken atbröt honom.

“Munsjör är, fanen ride mig, en slem lyckoriddare sade han skrattande. "Men nu kan han dricka ur skvätten, så skall jag gifva honom min vidare instruktion. “

När Fahrensbach samma afton, i mycket uppbragt sinnesstämning, återkom hem från sitt besök hos hofmarskalken och sporde efter Wiwalt, var denne ingenstädes till finnandes, ej heller hans lakej, och ej heller hans hästar.

Han hade strax efter solnedgången ridit öfver Elbebroarna på väg från Magdeburg, norrut.En dag omkring en vecka senare rådde stor oro och rörelse i den gamla staden Ltibeck.

En hel flottilj jakter och bojertar, som föregående dag afseglat därifrån med tyska kramvaror, holsteinska frukter och lubska marzipaner, hade återvändt från Travemunde, hack i häl följd af holländska koggar med bomull och tobak, engelska märsskepp med kläden och tenn, och portugisiska tremastare med viner, olja, salt och specerier, hvilka kommit från olika håll och voro på väg till alla Östersjöns hamnar. Den granna spanie-fararen nedanför Burgkloster, som tidigt på morgonen hissat sina röda och hvita dukar, hade åter strukit dem vid middagstiden. Och de käcka ut-vandrarne på Elefanten, som samma dag skulle gå till segels på Batavia, hade lämnat sina kojer och drefvo omkring i staden, dobblade på kro-garna och dansade på glädjehusen, liksom hade de nyss kommit i hamn.

Strandgatan vimlade af folk, som sporde efter orsaken till allt detta och undrade, hvarför styrmännen afvisade dragare och drängar, som ville föra varor ombord, och drogo in landgångarne för resande, som redan betalt sina platser. I gränderna, som ledde till hamnen, vandrade köpmän och ékeppare upp och ned med bekymrade miner, och vid Holstenthor hatfe en hel skock samlat sig,som hviskade sins emellan, skakade på hufvudet och med

oroliga blickar betraktade den långa skogen af master nedåt Trave. I rådstugans trappor sprungo borgmästare, åldermän och mäklare omkull varandra. Och tavernaren på Krämare-Com-paniets värdshus midt emot Sanct Jacobi hade ej haft så mycket att göra sedan fredsmötet i maj, då både kungen af Danmark, hertigen af Friedland och alla de främmande gesandterna voro i staden.

När mäster Antonius Pfeffer skumpade fram och tillbaka mellan sina bänkar och bord, kände han sig, krigisk som han i dag var till lynnet, lik en fältöfverste, som i hetaste gemängetgalop-perar mellan tertierna i sin bataglia för att egga stridslusten och fylla luckorna. Stundom stegrade sig hans väldiga kampross och råkade fast med buken mellan sammanpackade fännikor, där vinflaskorna smällde som musköter, och tennkannorna skramlade värre än Pappenheimarnes drabb-tyg. Men med en kraftig gambade kom han åter lös, piafferade framför fronten och kommenderade nya attacker. Pokaler med franskt och rhenskt blänkte i luften som korsade klingor, frontignac rann som blod öfver disk och bord, alicant och malvasir satte eld i gemyten, och när kranarna på ölfaten vredos om, så att Wismarskt och Zerb-ster skvalade ner i kannor och stop, lät det som aflägse mullrande skytteri.

"Mäster Anton", ropade en krämare, "en hy-pocras och en calmus med candi!"

"Hvar är din virginska tobak?" sporde hans dryckesbroder. "Och två brabantska pipor!"

"Här är eld, här är lunta, ge fyr!"

"Tavernare!“ skrek en rödbrusig skeppare i dörren till Fredenhagens kammare. "Tavernare, ohoj!""Skeppare, ohoj!"

"Hvad nu? Greger Jorinsson — är det här du ligger för ankar?" ropade en mäklare, som häpen sprungit upp från sin bänk vid åsynen af skepparen. "Hvi går du inte till segels?"

"Spörj borgmästare och råd, så blir du lika klok!" svarade skepparen och gapskrattade.

"Vet du hut!" röt mäklaren och knöt näfven tvärs öfver salen.

"Håll trut, Herr Dietrich!"

"Greger Jorin..."

"Tavernare, ohoj!"

"Potz Blitz, vet du inte, hvems kommissarie jag är?" återtog mäklaren ursinnig. "För den död Gud tålde, Greger Jorinsson, skaffa Fältherrin-nans speglar till Stockholm före Mickelsmässan! Och Drottningens polska ur ! Och fröken Kerstins lilla himmelsäng!"

"Det är långt till Mickelsmässan!"

"Och Ziervogels stinkspiritus, Greger Jorinsson! Och Roquettens galanterier!"

"Menar du, jag går ut, när de andra komma in igen, lika såsom jagade af allt helvetets djäflar och meerwunder?"

"Hvarför komma de in igen?“

"Tavernare!“ skrek skepparen och vände mäklaren ryggen. "Tre kannor Danziger PrUssing, eller jag kastar dig stopet på döförat."

"Hvarför vågar ingen sig ut?" upptog en rödmosig borgare i hörnet bakom disken.

"Har I inte hört, hvad det är, Herr ålderman?" hviskade en spefågel, som nyss kommit in och sökte efter bord.

"Nej...?" gapade åldermannen och gjorde plats bredvid sig på bänken. "Hvad är det, Herr tullskrifvare?"

"Till först vin på bordet, Herr ålderman!""Mäster Anton!"

"Hit med örat, Herr ålderman — det är det stora hafsens under!

“Jesus... ormen?u

"Paradisormen med helvetesgapet — nej, Herr ålderman, det är värre än så! Det är sjutusende och sju svarta

delfiner med horn i pannan och rumpor som plogbillar! De ha kommit norr ifrån genom Bältena, uppröra hafvet, sluka fiskareskutorna och bräcka de största örlogsskepp. Hufvet är fullt af uppätna lik!"

"Gud skydde vår arma stad!" jämrade sig åldermannen. "Mäster Anton, en flaska Rochelle, att dränka det Belzebubs anhang uti!"

"Mäster Pfeffer!" pep en liten skallig gubbe med sprucken röst. "Pfeffer hitåt I Pfeffer, min pepparnöt, ett litet passeglas galanga och fyra med kummin!"

"Håll munnen, spindelväfvare!" hojtade en lång räkel med tuppfjäder i hatten och slog näf-ven i disken. "Tig stilla, när Theodosius badskä-rare befaller stora silfverstånkan med Brunswigs mumma! Du har tiden för dig, gamla harkrank, men vi ska till Batavia, vi! Och jag skall raka skägget af Kejsarens farmor i Peking! . .. Silfverstånkan, tavernare!"

Han hälsades med bifall och skrattsalfvor, och silfverstånkan kom fram och gick laget rundt.

Omkring ett bord vid ett af fönstren åt torget satt ett sällskap, till synes resande, hvilka ej togo del i det allmänna tumultet, två svenska officerare, en äldre och en yngre, samt ett par andra herrar. De tömde den ena omgången öl efter den andra, men tycktes det oaktadt förstämda till lynnet och talade endast halthögt med hvarandra.

"Tre gånger i denna dag har jag propsat och negocierat med Michel Barthelson", sade denyngre officeren. “Men fanen går ut och inte den krukan!“

"Hänsel Griinecke och Grapen från Wolgast lika litet", försäkrade den äldre, som äfven talade svenska, men med tysk brytning. “Ingen går ut för allt jag bedit och hotat."

"Jag har inte Herr Obristerns och Herr Capi-tänens brådska", förklarade en af de andra her-rarne på danska, “men förargeligt är det. Min profit på kamparna, som jag här försålt, är Gud bättre inte större, än att tavernaren snart kritar kors däröfver. Det smakar för hvar klunk jag tar, som sutte jag och gnagde märrarna mina in på benen. “

“Förmodligen", menade öfversten, "ha Wal-lensteins kapare och den schwenska flottan haft was tolles Commercium auf der See, och..."

"Ja, är inte detta här ett pockers spel!" afbröt kaptenen och slog handen i bordet. "General Knyphausen tar inte Kungens tjänst, därest han inte före Octobris utgång bekommer svar om sina conditioner, och Spensen sitter i London och väntar därpå. Men här sitta vi och fylla oss med liibskt öl och kunna inte annat — Gud hjälpe oss!"

De båda svenska officerarne voro öfverste Munkhoff och kapten Salomon, som varit i England för att värfva soldater, men på återvägen till svenska lägret i Preussen nödgats afbryta sin resa i Lubeck. Dansken var herr Niels Kagg, en fet-lagd, fryntlig adelsju nker från Helsingör, som varit i Lubeck och sålt hästar. Och i deras sällskap befann sig ännu en fjärde herre, en mager svartklädd man med spetsig näsa och sträf röst, som de andra kallade doktor; han bodde i samma härberge, befann sig i samma knipa och hade där-före sällat sig till dem.

Det var han, som nu tog till orda:"Känner ingen af Herrarne d§n svenske Fri-herrn, som kom i går?44

“Den schwenskeFreiherr... ?“ sporde öfversten.

"Jag har inte sett honom och inte heller frågat om hans namn. “Men jag hörde mäster Antonius säga honom vara kommen från Frankrike.w

“Vi ska spörja44, sade kaptenen och hamrade med sin värjbygel mot bordskanten. “Mäster Anton, fly mig ett par supar anis! Denna Rostocker mölskan äcklar en vämjeligen, där en inte vet läska tungan under tiden!“

“Har du en schwensk Freiherr i härberget?" frågade öfversten, när tavernaren kom.

“Nej, Ers Nåd, hästarne hans allena", svarade denne. “Jag hade huset fullt, när han kom, men han fick losament hos Dietrich Mohrenkopf i Fischergrube, här strax om hörnet. “

“Drager han åt Schwerge?"

“Därom vet jag intet", svarade mäster Antonius, men fortsatte förtroligt, i det han med sitt gröna förkläde ömsevis torkade ölet af bordet och svetten ur pannan. "Jag talade med lakejen, som sade honom ärna begära danske Kungens fripass och taga landvägen till Schleswig."

Öfversten och kaptenen gjorde stora ögon och sågo på herr Niels. .

"Danske Kungens pass?"

"Förmodligen har han undfångit det af Kungens agent", sade herr Niels, "men honom känner jag inte."

"Mäster Anton, hvad heter Friherrn?"

“Hm ... Gyldernstern menar jag lakejen sade."

"Gyldenstern ...?" mumlade öfversten och funderade. "Schwensk... han må vara dansk."

"Gyllenstjernorna i Danmark känner jag", sade herr Niels, "men ...""Hm... från Frankrike?", inföll doktorn, och sökte draga sig något till minnes. "Jag hörde för icke många dagar sedan nämnas en Friherre Gyl-lenstjerna, som varit drabant hos franske Kungen .. . men han stupade vid La Rochelle i fjor, och .. ."

I detsamma afbröts han af mäster Antonius, som puffade honom i ryggen och pekade åt dörren.

"Där är han!"

“Hvem?"

"Den svenske Friherrn . .."

"Han!"

Doktorn sprang upp med ett utrop af häpnad, och den svenske friherren tycktes ej blifva mindre förvånad. Det var Andreas Anundi och Lauritz Wiwalt, hvilka ånyo och lika oförmodadt som i Magdeburg stodo ansikte mot ansikte.

Anders hade några dagar tidigare ankommit till Ltibeck på det pass, som varit afsedt för Wiwalt, och stannat där i brist på penningar samt i ovisshet om, hvart han vidare skulle styra kosan. Bekantskapen med de svenska offi-cerarne och den danske adelsmannen hade emellertid afgjort frågan så till vida, att han beslutit göra ressällskap med någon af dessa. Om han komme med herr Niels till Köpenhamn eller med de andra till Danzig var honom likgiltigt. Hufvud-saken var att välja den reskamrat, som befunne? villigast att lösa på pungen.

Wiwalt hade däremot haft åtskilliga svårig heter att bekämpa, nödgats taga omvägar och med sitt pass på Stettin näppeligen uppnått Lubeck, om ej hans djärfhet och fyndighet i farans stund stått honom bi, och om han ej haft en tjänare, till hvars erfarenhet och trohet han funnit sig kunna sätta full tillit. Men med de nya förhoppningarna hade hela hans beslutsamhet och oföjvVägenhet återvändt, ytterligare stärkta genom medvetandet om, att han var stadd i lofliga ärenden. Och Clement hade, ända sedan Wiwalt räddade hans nacke i Schönebeck, intagits af en vördnad och en tillgifvenhet för sin husbonde, hvilka under resans växlande öden slagit allt djupare rötter; hvartill kom, att han i djupet af sitt hjärta var öfvertygad om sin herres förnäma börd, det månde hänga ihop hur det ville med den franska fullmakten.

När Wiwalt ändtligen på sjätte dagen efter afresan från Magdeburg, inemot aftonen, ankom till Lubeck, möttes han där af samma missöde, för hvars skull han undvikit Stettin. Clement, som tidigt följande morgon skickades ut för att förskaffa skeppslägenhet till Danzig eller Elbingen, återvände nämligen med beskedet, att ingen sådan stod att få. Goda råd voro då dyra. Men det var tjänaren, som denna gång trodde sig finna det rätta. Han begaf sig åter ut på ströftåg och återvände med andan i halsen för att förmäla, att Kung Christiern hade en kommissarie i staden, som han besökt, och som förklarat sig villig att utfärda fripass genom Danmark, om den resande allenast kunde förete bevis på, att han vore svensk adelsman; han hade samma morgon utfärdat ett dylikt för en svensk kurir från Hamburg.

“Erik Gyllenstjernas fullmakt!" utropade Wiwalt.

Men han ändrade strax därpå mening. Dels misshagade det honom att under för handen varande omständigheter resa under falskt namn, och dels äfventyrade han att bli upptäckt, innan det vore möjligt att åter aflägga det.

Men Clement var af annan mening.

“Snack, Ers Nåd!" utropade han. “Med för-lof, snack och glisneri! Har någon tid en Fri-herre i denna otuktiga världen blifvit födder i äkta säng, så månde det vara Ers Högvälborenhet — kan fuller ock bära det Friherrliga namn, som bäst passar i denna occasionen. En skall dock fram, och inte i denna krämarlådan förnöta tid och pengar. När jag satt i häkte i Christianstad och stack knekten för att komma i fält med Kungen, tänkte jag: en synd mer eller mindre, när du ändock tränger Kungens nåd — so kannas auch Maus wie Mutter sein!"

"Det är ett pockers skälmeri..."

"Mot Kung Christiern sei’s darum! men Kung Christiern är min Kung och inte Ers Nåds, utan svenskens argaste ovän, Gud signe honom... hm . . . hm . . ."

Wiwalt brast i skratt och gick till herr Stig Pors, den danske agenten, föreställde sig såsom friherre Gyllenstjerna och fick löftet om pass be-kräftadt. Han ville dock uppskjuta sin begäran därom till följande dag, ehuru föga utsikt fanns, att förhållandena till dess skulle förändra sig. Ty han erfor, att, såsom Hofmarskalken förmodat, en träffning mellan Wallensteins flotta och den svenska ägt rum vid Wismar, gjort farvattnen otrygga och afbrutit skeppsfarten från Liibeck.

När han efter besöket hos herr Stig Pors inträddepå Krämare-Compagniets värdshus och genom mäster Antonius' förmedling inbjudits i de svenska officerarnes lag, var han redan så inne i sin roll, att Anders fann giltigare skäl än någonsin för sin misstanke, att Wiwalt ej vore ovan att betrakta den friherrliga fullmakten såsom ställd på innehavaren. Men han teg. Dels vädrade han genast ett bedrägeri, hvarpå kunde vara något att förtjäna, dels var han oviss om hvad som timat i Magdeburg efter hans afresa. Och Wiwalt genomskådade honom, spårade till och med i hansoroliga grannlagenhet ett sämre samvete, än han förmodat, och fann därföre nöje i att reta och bringa honom ur fattningen genom sin obesvärade öfverlägsenhet.

“Död och pina!" utbrast han, då han hörde de andras klagan öfver att söka förhala tiden i Lubeck. “Jag har större hast till Preussen än någon af er, Messieurs!"

"Kommer Ers Välborenhet från Frankrike?"

"Senast från Magdeburg och har noveller af importance att bringa Kungen."

"Från Obrist Fahrensbach?" frågade doktorn i osäker ton och såg ned på bordet.

"Nej", svarade Wiwalt skrattande. "Jag har fuller råkat den Herrn ock, men han har hufvudet fullt af tjufaktiga drängar och förrymda secretarii."

Doktorn teg och drack.

"Här vågar ingen att gå under segel", sade kaptenen. "Och ingen vet hvarför!"

"Vet ingen .. .?"

"Hvarken borgmästare eller råd."

"Inte hellar I, Seigneur Munkhoff?"

Öfversten skakade på hufvudet.

"Ers Välborenhet kommer inte till skepps härifrån!" försäkrade herr Niels.

"Potz Sacrament, Messieurs!" ropade Wiwalt. “Det ska vi se!"

Därmed drack han ur sitt krus och slog det dundrande i bordet, sprang upp på sin stol, svängde hatten i vädret och ropade:

"Gustavus Adolphus, Rex Sueciae, vivat!"

Det blef ett ögonblicks tystnad i salen. Alla vände sig förbluffade om, Theodosius fällde locket på silfverstånkan och mäster Pfeffer blef stående med gapande mun och en halfuppdragen vinflaska mellan sina knän.

"Gustavus Adolphus vivat!" _ .Några började mumla, men Wiwalt fortfor: "Silentium, liibska kumpaner! Ohoj, skeppare, krämare och fuktiga bröder! .. Hvi sitten I här och rädens att gå till sjös? Ar kompassen förryckt och nordstjärnan ingömd bland molnen? Veten I det? Nej, det veten I icke... Sela! Men jag vet det, jag... Amen."

Det var dödstyst i salen.

Han böjde sig ned, grep ett glas på närmaste bord och fortsatte:

"Så hörer nu an, den där öron hafver till att höra, hvad jag förkunnar: välborne herr Erik Ryning, min nådige konungs tropliktigste tjänare och Admiral, har med Guds milda tillhjälp och nio små, små svenska skepp slagit den stora, stora kejserska flottan utanför Wismar! Hördes maken till victoria? Ja, setz an in floribus! Sturla och storma och släng stopen i vädret: Men kryp under bordet, där i ären papister! Pereat Caesar

— Wallensteins kapare flykta åt Femern och Fal-ster, spillror af skepp och osaliga lik fylla hafvet! Men vivat Gustavus Adolphus — Sveriges stor-mäktigste Konung, Herre och Hjälte, det Lejonet af Mitternacht och den Augsburgiska Confessionis defensor! Vivat!"

Ett döfvande larm fyllde salen. Lefveropoch hotelser, skratt och svordomar afbröto gång på gång WiwTalts tal. Gästerna sprungo upp på bänkar och bord, brottades och omfamnade hvarandra, slogos och manade till slagsmål, drucko och skrå-lade efter mera dryckjom. Krus och pokaler kastades i vädret, så att öl och vin stänkte som ett slagregn öfver hopen. Fönstren slogos upp, nyheten ropades ut till folket på torget, och porten blockerades af nyfikna.

"Skeppare, styrmän och gemene matroser!" återtog Wiwalt, så snart han fick öronljud. "Hvemhar hjärta i bröstet och galeja i sjön och vågar gå med Friherre Gyllenstjerna, Obrist Munkhoff och Capitän Salomon under segel till Danzig för att bringa Kungen detta evangeliet?"

Men då lade sig larmet, glädjen grumlades, och betänksamheten tog öfverhanden. De glada kunderna tystnade, torkade sina våta nackar och kastade förstulna blickar på hvarandra. Greger Jorinsson smög sakta igen dörren till kammaren, mäster Antonius drog långsamt korken ur sin flaska och mungipan upp till örat, och Anders skrattade i mjugg.

“Poltroner!" skrek Wiwalt, slog glaset i golf-vet och steg ned från stolen.

Det blef ett ögonblick tyst vid bordet.

"Fanen anamme Ryningen!" mumlade kaptenen.

"Hur skulle den svenske kuriren resa, som herr Capitänen sade sig ha råkat i går?" sporde herr Niels.

“Det visste han inte."

"Hvilken kurir?" frågade Wiwalt.

"Han kommer från Hamburg", svarade kaptenen, "från herr Andreas Svenoni, Kungens agent, och för veckoposten till hofvet och Riksrådet i Stockholm."

"Det må vara honom, min lakej i morse talade med. Han har danske Kungens fripass och rider genom dag och natt till Flensborg."

"Efter hvad mäster Pfeffer vet förmäla, har äfven Ers Välborenhet bekommit ett sådant?"

"Har min jute sagt ..."

Han pekade på Clement, som höll sig vid dörren, och knöt skämtsamt handen åt honom.

"Jag har allenast löftet därom", sade han. "Men jag lärer bli nödd att anlita det och sedan

En Lyckoriddare. 7söka skeppslägenhet från Köpenhamn. Gör I sammaledes, Seigneur Munkhoff?"

Öfversten ryckte på axlarna. Ingen af de fyra herrarne kände herr Stig Pors.

"Element und Wetter, Messieurs!" utropade Wiwalt. "Så kan jag fuller befalla pass på två vagnar likaväl som på en — och vi resa tillsammans."

“Ihro Freiherrliche Gnaden...“ började öfversten.

Men kaptenen afbröt honom och herr Niels instämde:

"Gyllenstjerna vivat!“

De tryckte Wiwalts händer, tömde sina krus och befallde vin på bordet. Krämare-Compagniet kom åter i rörelse, och dryckeslaget förvandlades till en dryckeskamp, som från de svenska herrar-nes bord ånyo utbredde sig öfver hela salen och insvepte batalj fältet i eld och rök. Kaptenen upptog lefveropen för den svenske konungen, först från sin egen bänk, sedan från grannarnes bord och slutligen från mäster Antonius’ disk. Herr Niels förgat profiten på sina märrar, lät servera Canarie sec salen rundt och höll den stora silfverstånkan på rak ärm, medan han förbannade broderhatet mellan svensken och dansken och tog alla kristtrogna protestanter till vittnes därvid. Och öfversten afskuddade det ok, som hans rang pålade honom, drack starkt, samt öfvertygade Wiwalt om, att Obrister Munkhoff vore den tappraste soldaten i hela kungens armada, som ingen högre recompens åstundade än ett svenskt adelsbref för sina söner.

"Ach, Ihro Gnaden den schwenska adeln är ädel — aber stolz, och jag är allenast kommen af arm, pommeransk Heckenadel", sade han med en suck, men började därpå skratta, närmade sigWiwalt och fortsatte förtroligt: “Seigneur, vill han tro, att jag, där jag här sitter, har en Hög-välboren schwensk jungfru enlevirt? Kungens nåd därför har jag sedan undfångit och Guds hoppas jag uppå, men det schwenska Ridderhusets bekommer jag aldrig... Doch — hon blef min Gemahlin, har följt mig i fält, födt mina söner och i med och mot älskat mig, schmutziger Knecht! Och nu sitter hon, det trofasta hjärtat, i Pillau och väntar och väntar..."

Han afbröts af sång.

Det var herr Niels, som tvungit mäster Antonius att skaffa fram en gammal luta, och som nu stod på bordet midt i salen och sjöng en fröjdevisa om den hvita féen Amicitias seger öfver den svarta féen Avaritia. Hans stämma sprakade af lefnadslust och hans runda, ungdomliga ansikte sken rödt som solen genom töcken. Och på en stol vid hans sida stod kaptenen med hatten på nacken och ett krus i handen, manade åhörarne att taga del i refrängen och stampade takten med klingande sporrar.

Den ende, som ej smittades af munterheten, var Anders. Hans hvassa ögon lyste, när Wiwalt lofvade anskaffa fripasset, ty han såg däri ett vapen mot sin öfverman, men det förslöades redan vid tanken på faran att bruka det — att kanske bli lämnad i sticket, när de andra reste. Han vågade därföre ej med ett ord antasta Wiwalt, blef försagd och trumpen, och sökte sin tröst i tystnaden och glaset.

"Korl-morl-puff!" ropade Wiwalt åt honom.

"In ein Schlu-uck...", hickade han.

Men han försökte förgäfves rycka upp sig ur sin vanmakt. Ju mer han drack, dess rusigare och missmodigare blef han.“Aber wic erwiedere ich alles...?“ mumlade öfversten.

Han satt alltjämt försjunken i samma tankar, nickade rörd och strök sakta med ena handen öfver sitt hvita hår, medan den andra domnade ned mot knäet, så att reymaren vickade och vinet skvimpade i hans stöfvelkrage.

“Ack, Ihro Gnaden", suckade han, men små-skrattade på samma gång. “Min Stinicke, min Stinicke... När jag drog åt England, tiggde hon mig att köpa en ny, brun sidenkjol i stället för trasan hon har... Köpte jag den — ja! Men har jag den hem — nej! Jag har supit den opp och kommer tomhändt igen .. . Ack Spass!. .. Min puppa, hon vet ändock, att det är för henne jag lefver, och för Kungen jag slåss, och för Schwerge jag dör! Och därför är jag lika välko-ommen, li-ika välk-o-o-oh...“

Han började sjunga på orden, och hans huf-vud sjönk långsamt ned mot bröstet.

“Setz an, svarte Doctor!" ropade Wiwalt.

Anders, som halfsof med armarne på bordet, spratt upp och stirrade på honom.

“Setz an!“ upprepade Wiwalt skrattande och sköt några glas under hans näsa. “Tre på rad! More palatino, ne gutta supersit!"

“Ne gutta sup... sup... su-up...“, lallade Anders.

Men när han skulle höja det första glaset, förlorade han jämnvikten och åkte ned under bordet.

Många andra hade emellertid gjort så före honom, den hetaste dryckeskämpen var öfverstån-den, och den ena hälften af Krämare-Compagniet var som bäst i färd med att bära bort den andra. Larmet aftog, och så småningom blef salen tyst och tom.

Ett par lampetter med sömniga ljusstumparblänkte på väggarna, stolar och bänkar lågo vräkta om hvarandra, och på borden speglade sig tennkannor och stop i ölet och vinskvättarna, som långsamt droppade ned på golfvet och i breda rännilar banade sig väg mellan söndertrampade kvistar, af brutna pipskalt och krossade glas. Och ett tungt moln af tobaksrök, som skymde taket, drog sig i slingrande vågor genom de öppna fönstren ut i mörkret på torget, där nattregnet sakta trummade på Sanct Jacobi koppartak.

Mäster Antonius halflåg öfver disken med kritbiten i hand och räknade sina streck och kors.

Anders snarkade doft under bordet, och öfversten sof med hufvudet mot axeln på Wiwalt, som ännu höll sig rak, men tvekade om sin förmåga att uppbära den friherrliga värdigheten, om han kom på benen. Kaptenen hade tagit en af krogpigorna i knäet, och herr Niels satt kvar på bordskanten, med lutan i famnen, knäppte matt därpå och gnolade ensam sin refräng:

»Ohne Groll SauP dich voll Und lege dich nied Dann steh' auf,

Und dann sauf',

Und besauP dich wieder ...»

"Clement!" ropade Wiwalt.

Dörren till köket slogs upp med en skräll, och Clement steg in. Han tycktes ej heller ha saknat välfägnad. Han haltade ej längre, han var lika osäker på båda sina ben.

"Förfråga dig efter Doctorns kammare och bär honom däropp!" befallde Wiwalt.

Detta blef signalen till uppbrott.

Kaptenen försköt sin flicka och tog i stället sin öfverste på ryggen, Clement linkade efter medAnders, Wiwalt klef i spetsen med en ljusstake i handen, och sist kom herr Niels, som bar sin luta under armen och svor på att sjunga till ljusan dag.

Men vid dörren uppstod ett oförmodadt hinder. Kaptenen tvärstannade nämligen och förklarade sig ej kunna komma längre, emedan rangrulla och etikett förbjödo honom att gå före sin öfverste ut genom dörren. Detta lät sig dock svårligen undvika, eftersom han bar honom på ryggen. Men kaptenen vittnade, att hans respekt vore omutlig, afvisade hvarje medlingsförslag med stegrad hetta och uppfordrade slutligen friherren såsom svensk adelsman att göta parti med honom mot danskarne, herr Niels och Clement, hvilka kommo efter och trängde på. Frågan artade sig därigenom till en nationalsak och hotade att bli lika allvarlig, som den redan var tröttsam, då Wiwalt fann på råd

— kaptenen vändes försiktigt om och fick gå baklänges ut.

Ofvanför första trappan skildes herrarne åt, och Wiwalt lyste Clement vidare upp till Anders kammare. Det var hans afsikt att väcka denne och få en öfverenskommelse till stånd på skäliga villkor. Så länge han hade honom

under ögonen funnes ingenting att befara, men lämnad åt sig själf, med obundna händer, vore han näppeligen att lita på.

När de kommo upp i kammaren, ställde Wiwalt ljusstaken på golfvet, ty något bord fanns icke, och de hjälptes åt att lägga Anders pä sängen.

“Han är vid godt rus“, sade Clement.

“Jag måste ha honom vaken. Drag af tröjan och häll vattenkrukan öfver honom!“

Så skedde, och Anders slog upp ögonen. Med vid åsynen af Wiwalt räckte han endast uttungan, vände sig morrande åt väggen och började åter snarka.

"Bäst är låta honom sofva", menade Clement.

"Jag måste ha honom vaken!" upprepade Wiwalt. "Han vet, att jag tagit falskt namn, och begär intet bättre än att försätta mig i en pockers knipa, därest han slipper lös utan aftal."

"Till sådant lärer han nu vara föga bekväm, ty han är svåra drucken och obeskedlig", invände Clement. "Bättre stänga honom inne och gå hit bittida i morgon."

"Löp åt fanders!" röt Wiwalt.

Därmed tog han Anders vid axlarna och skakade honom af alla krafter, tills han plötsligt åter släppte honom med ett utrop af smärta och stack knogarne i munnen. Han trodde sig ha stött emot sängkanten och kastade undan kuddarne för att bättre komma åt. Men i samma ögonblick uppgaf han ett nytt utrop, lät Anders ligga och blef stum och häpen stående framför sängen.

"Hvad står på, Herre?"

"Gå ... Gå dit ner!" svarade Wiwalt oroligt och vände sig om. "Gå ner och se till, att jag slipper ut... Han vaknar inte . .. Jag vill skrifva det till honom på en pappersrispa, jag har i fickan."

Under dessa ord trängde han Clement ut genom dörren, stängde den och lyssnade, tills han hunnit utför trapporna. Då grep han hastigt ljuset på golfvet, sprang fram till sängen, vräkte Anders åt sidan och lyste under kuddarne.

Det gula schatullet!

Han drog fram det. Ett K och ett P stodo inbrända på locket. Det var det rätta, som innehöll beviset — framtiden, lyckan!

"Var du tjufven?" utbrast han till den sofvande kamraten. "Så lärer du finna din mästare!"Han skrattade för sig själf, het och drucken af vinet, upprymd genom sin upptäckt. Och utan att tveka eller betänka sig gömde han schatullet under sin kappa och skyndade mot dörren. Men redan med handen på klinkan och foten på tröskeln stannade han, bet sig i läppen och började tänka.

Det föreföll honom, som om han med ens blifvit nykter.

Han drog sakta igen dörren, ställde åter ljuset på golfvet, föll på knä och undersökte schatullet. Det hade ej blifvit uppbrutet. Han ref upp fodret i skörtet på sin tröja, där han sytt in den lilla nyckeln, tog fram den och försökte den i låset. Det gick upp, och han lyfte på locket. ..

Två sammanvikta papper — det ena var Fahrensbachs fullmakt!

Han vred åter om nyckeln, stack den jämte papperen i tröjan, steg upp och sköt skrinet tillbaka in under hufvudgärden. Därefter blåste han ut ljuset, smög sig tyst genom dörren och skyndade utför trapporna.Följande morgon underrättade Wiwalt sina nya vänner om, att han af herr Stig Pors erhållit pass på två vagnar, och inbjöd dem att ledsaga honom. Han besökte äfven Anders och bekom dennes försäkran om tystlåtenhet, mot löftet, att han skulle få medfölja till Köpenhamn. Under tiden försålde Clement de båda klipparne, ty husbondens tillgångar

tarfvade förstärkning. Och vid middagstiden drog sällskapet genom Holstenthor från Lubeck,

I den första vagnen, en stor, heltäckt reska-ross, åkte de fem herrarne, och på den andra forslades, under uppsikt af Clement och ett par stalldrängar, resgods, sadlar och matsäck, de svenska officerarnes drabbtyg samt foder för Wiwalts häst och ett par reservhästar, som medföljde, bundna efter packvagnen. Ty oaktadt fripasset var det att befara, det både lifsmedel och hästar mångenstädes skulle tryta i ett land, som så nyligen varit hemsökt af krig. Och så visade sig äfven vara fallet. Resan till Flensborg drog längre ut på tiden än beräknadt var, lämpligt fartyg för öfverfärden till Vordingborg stod först efter ett par dygns väntan att få, ogynsam vind kom därtill, och mer än två veckor hade redan förflutit efter afresan från Ltibeck, då de ankommo tillRoeskilde, där deras vägar skulle skiljas. Wiwalt och officerarne ärnade i Köpenhamn söka skepps-lägenhet till Danzig, och herr Niels skulle öfver Helsingör, där han hade sitt hem, resa till sin släkt i Skåne och Sverge.

Då inträffade en händelse, som korsade Wi-walts planer.

Det var dagen efter ankomsten till Roeskilde, och skilsmässans stund var inne. Reskamraterna sutto samlade på värdshuset, där de tagit sitt kvarter, vagnen stod redan förspänd utanför porten, och man väntade endast på herr Niels för att till afsked tömma sista flaskan Rinkhauer ur det från Lubeck medförda förrådet. Då inträdde herr Niels i sällskap med två främmande kavaljerer, dem han föreställde såsom sina vänner, herrarne Vincent och Rönnov Biide, hvilka nyss hade kommit till staden med märkliga tidningar, som förmodligen vore af vikt för de resande: hofvet i Köpenhamn hade föregående dag bekommit avisor om, att stillestånd blifvit slutet mellan Sverge och Polen, att konungen redan var på hemvägen till Stockholm, samt att således den bebådade diversionen till Tyskland sannolikt blifvit uppgifven.

Denna underrättelse var ett slag för Wiwalt. Den politiska betydelsen af hans ärende till konungen var omintetgjord, och de personliga fördelar, som han hoppats på, syntes förringade och måste i alla händelser sökas i Stockholm. Han hade ingen annan utväg än att säga sina landsmän farväl och i stället uppgöra ressällskap med herr Niels till Sverge. De svenska officerarne måste nämligen, oberoende af politiken, återvända till sina regementen i Preussen.

Och med dem följde Anders. Han hade i Lubeck sagt sig vara nöjd med att komma till Köpenhamn, men anförtrodde nu Wiwalt sin afsiktatt fortsätta resan till Danzig, därest han endast kunde bekomma medel därtill. Wiwalt gaf honom tio dukater. Han såg honom gärna försvinna och skrattade därtill på hans rygg — ty förmodligen trodde den stackaren, att Fahrensbachs gula schatull innehölle viktiga papper och ärnade söka marknad därför i Polen.

Sedan de öfriga rest, kommo herr Niels och Wiwalt öfverens om att till följande morgon uppskjuta sin färd till Helsingör, ty det var söndag, och de borde ej försumma gudstjänsten. De bevistade således denna tillsammans med herrarne Biide och tillbragte resten af dagen i deras sällskap. Herr Niels, som ofta besökte Köpenhamn, var lysten efter nyheter därifrån, och hans vänner hade mycket att berätta.

Hofvet, påstodo de, var mera söndradt än någonsin. Kronprinsen förlustade sig mestadels på Malmöhus, och brytningen mellan konungen och fru Kerstin var ej längre någon hemlighet. Hela staden talade därom. Hon hade lämnat Köpenhamn med sin lilla nyfödda fröken och dragit sig tillbaka till sina gods på Jylland, de öfriga barnen hade förskickats till Nederlanden, och hennes vänner vid hofvet voro alla skingrade.

"Hvar är då Fru Carin Grubbe?" frågade herr Niels. "Er trolofvade, käre Vincent, var fuller den som höll Kungen karskast stången, när det kom an på att taga Fru Kerstins parti och bravera Hans Nådes jalousie."

"Hon följde Fru Kerstin till Boller", svarade herr Vincent, "men är därifrån återkommen och gästar för tiden Fru Lena Daa på Öretorp."

"Min morsyster!" utropade herr Niels. "Då lärer jag som snarast kunna hälsa henne ifrån dig, ty jag aktar rätt nu draga till Skåne och vidare åt Sverge."“Vill du föra ett bref med till henne ?u

“ Gärna."

"Rönnov och jag ärna oss till Herr Johan på Hessleholm om fjorton dagar och såge gärna, det hon där mötte oss. Är hon inte till finnandes hos Fru Lena, så lärer du förvisso träffa henne ett par mil närmare gränsen . .."

“Hos Herr Wulff på Björkeberga?“

"Jag tänker det", svarade herr Vincent skrattande. "Eller hvad menar du, Rönno v — ty det lärer vara i dina ärender hon är dit förrest?"

Herr Rönnov ryckte på axlarna. Han var en stor, groflemmad junker, omkring trettio år gammal, vackrare än brodern och uppenbarligen af kraftigare kynne; men hans självkära ansiktsuttryck vittnade om enfald och hans tölpiga later om brist på lefnadsvett.

“Föga vet jag, hvartill slika kjortelgesandter gagna, när en har sig själf", sade han. “Men det tyckes, som kunde en inte stiga lofligt i brudsängen, utan att kärngarna hålla upp sparlakanen ... För resten lyster mig se, hvad Fru Carin förmår — så sockersöt Grijpens jänta är, lika stursker är hon, och tör föga akta på faderns gifna ord.“

"Har du redan fått herr Wulffs lofven?" frågade herr Niels förvånad.

"Jag menar det!"

En plötslig rodnad öfverfor herr Niels ansikte. Men han drack en klunk, innan han talade, och talade lugnt, om än i något retad ton:

"Att du friat, har jag fuller sport, men jaordet . ..“

"Du menar, att hvad Herr Wulff säger i dag, det kan han i morgon förneka", afbröt herr Rönnov spotskt. “Ja så är det. Han är snål som enjude och dum som en bonde, han vet inte en gång an ten han är dansk eller svensk."

"Du glömmer, att Herr Wulff har en bror i Sverge", inföll herr Niels häftigt, "och att han är min köttslige svåger!"

"Hade jag en syster", genmälde herr Rönno v med ett gapskratt, "så skure jag fast hellre näsan af henne än jag läte henne gifta sig med en svensking!"

"Nu glömmer du dig igen! Friherrn är svensk och lärer inte blifva dig svaret skyldig!44

Det var tydligt, att herr Niels sckte gräl med herr Rönnov, ehuru orsaken tycktes vara en annan och djupare än allenast dennes dumdryga uppträdande för tillfället. Wiwalt fann icke skäl att blanda sig däri, men kunde ej heller lämna glåpordet oanmärkt.

"Förflugna ord tager jag mig inte när", sade han. "Men liknade alla danske adelsmän Herr Rönnov, så såge jag förvisso syster min bäst garderad, om jag läte henne behålla näsan !Ä

Herr Niels och herr Vincent brusto i skratt, men herr Rönnov sprang upp från sin plats, stack handen i värjbygeln och ropade:

"Monsieur, jag . .."

Brodern afbröt honom:

"Seigneur Gyllenstjerna är vår gäst!"

Herr Rönnov mumlade något mellan tänderna, satte sig åter ned, tömde sitt glas och teg.

Därmed var oenigheten slut, men trefnaden äfven. Herr Niels visade sig fortfarande retlig till lynnet, herr Rönnov svarade buttert på tilltal, och herr Vincent, som skaffat sig papper och penna, var upptagen af brefvet till sin trolofvade. Och så snart detta var färdigt, och herr Niels emotta-git det, bröto bröderna Biide laget, sade farväl och gingo hem till sitt kvarter.När de aflägsnat sig förklarade herr Niels närmare orsaken till ordbytet. En syster till fru Lena Daa på öretorp, dit han ärnade sig, var gift med herr Wulff Grijp på Björkeberga, och underhandlingar hade sedan ett par år pågått om giftermål mellan deras dotter och herr Rönnov. Men saken hade mött hinder i herr Wulffs obeständighet och jungfru Gertruds nekande, hvar-utinnan hon understöddes af sin moster, fru Lena.

"Nu låter det emellertid", sade herr Niels, "som hade frågan något tournerat genom Fru Carin Grubbes intercession. Hon är ett pockers fruntimmer, vacker, slug och af kraftigt gemtith, och sparar inte dessa sina medel, när hon vill sätta sina ränker igenom. Det har hon lärt vid hofvet och genom sina giftermål fyllest bevisat. Med sin förste man, salig Herr Herluv Daa, bekom hon rang, såsom hon åstundade; han var broder till Fru Lena och Fru Margrete och af Fru Carins dubbla ålder. Och genom Herr Vincent Biide förskaffar hon sig nu rikedomen därtill. Minst lärer hon därföre själf betvifla sin förmåga att äfvenledes taga sig svägerska efter behag. Och har Herr Rönnov med lockande eller pockande väl en gång fått Wulffens jaord, såsom han här betygade, så . .. så . . ."

Han tystnade och drack ur sitt glas. Liksom förut tycktes han ha något bittert ord på tungan, som han fann klokast att skölja ned.

"I är själf systerson till fru Lena?" frågade Wiwalt.

"Ja, min salig Fru mor var den yngsta af systrarna, men vardt tidigare gift än Fru Margrete. Jag är åtta år äldre än Gertrud. Men vi lekte länge tillsammans på Öretorp, innan jag kom i hoftjänst. Ty Fru Lena ville, såsom den äldsta, ha syskonbarnen några år i sin vård.""Och Jungfrun..."

"Ack, min käre Herr broder, I skulle se henne!" utropade herr Niels utan att af bida Wi-walts fråga. "Hon vandrar i sitt tjugonde år och är en vacker, i allo välperfectionerad ung dama. Frisk som en vårmorgon, lysten efter äfventyr och hazarder, rask i sadeln, kvick på jakten, behändig i mångahanda stycken och af vår Herre begåfvad långt utöfver far och mor. Men därhos törhända något sturske r, såsom Herr Rönnov sade, och opiniatrisk i sina particularsaker — så det skulle inte förundra mig, om hon i själfva brudstolen sade nej åt en slik dumrian som han."

Han skrattade och sträckte ut handen efter vinflaskan, men hejdade sig plötsligt, knäppte med fingrarna och utbrast:

"Halt an! Kanske I själf ser henne — vi göra ju sällskap till gränsen om inte än längre. Jag har en propos — att I följer mig till Öretorp. Fru Lena skall däraf blifva mycket flattirt och huldeligen taga er emot."

"I menar, att jag ..."

För första gången under resan från Ltibeck såg Wiwalt faran i en upptäckt af hans falska namn, medan han ännu var på dansk botten. Ett bedrägeri mot juten för att i politiska ärenden komma fram genom Danmark skulle säkerligen af svenske konungen ingalunda betraktas såsom någon dödssynd, snarare tvärtom. Men förhållandena hade hastigt förändrats. Resan gällde numera endast hans egna fördelar, någon skyndsamhet var ej längre af nöden, och han skulle fåfängt söka hvarje ursäkt för vågspelet att i ett enskildt danskt hus låta respektera sig såsom svensk adelsman. Därtill kommo hans knappa tillgångar, som ej medgåfvo upprätthållandet af den friherrliga ran-gen, och snart ej ens skulle förslå till hans dagliga bröd.

Han tackade därföre, men afböjde herr Niels* inbjudning sägande sin resa vara brådskande, och anförde dessutom, att han vore allt för litet eki-perad för ett sådant besök, samt att hans kassa efter en lång resa näppeligen skulle räcka att fylla bristen.

Men då började herr Niels storskratta.

“Min hjärtans Friherrlige broder 1“ utropade han. “I skall hos mig i Helsingör finna en liten kista, däri det Gudi lof ännu ej tryter lödigt silf-ver, hvarken för mig eller mina vänner 1“

Detta var ett anbud, som friherre Gyllenstjerna så nära svenska gränsen svårligen kunde afvisa, och som på andra sidan samma gräns förvisso ej skulle göras Lauritz Wiwalt.

“Nå — ske er vilja!“ sade han och skrattade åt den fyndiga tvetydigheten i sina ord: “Så snart jag sätter foten på egen botten, käre Herre, skall jag et visserligen till fullo contentera!“

Följande morgon lämnade de Roeskilde, och i Helsingör stadfästes deras öfverenskommelse ytterligare, då

Wiwalt mottog ett lån på trehundra silfverdaler och dessutom i föräring en god häst för Clements räkning. Därpå sade de hvarandra farväl, och Wiwalt drog till Köpenhamn för att ekipera sig samt åtta eller tio dagar senare möta herr Niels på Öretorp, där denne skulle invänta honom.

Han gjorde sig ingen brådska i Köpenhamn. Han ville under nuvarande omständigheter ogärna åter sammanträffa med de tidigare reskamraterna och höll sig därföre de första dagarna hemma i härberget, tills Clement trodde sig ha funnit bevis för att öfversten och kaptenen afseglat åtföljda af en tjänare, som antogs vara Anders. Ekiperingenvar därefter snart verkställd. Nya klädningar för både husbonden och lakejen inköptes, värjor och pistoler putsades, sadlar och remtyg lagades, och packningen inskränktes till det minsta möjliga, som kunde förvaras i ett par nya, större sadelsäckar.

Och på lördagen voro de redan resfärdiga.

För säkerhetens skull hade Wiwalt behållit det kungliga passet, men vid färden öfver Sundet spordes ej därefter, och på väg från Malmö norr ut antastades de af ingen. De behöfde ej ens fråga om vägen. Ty Clement, som var född i Skåne och hade lärt krigarens yrke i de blodiga fejderna därstädes under sin ungdom, var väl bevandrad i dessa landsändar.

De hade sålunda, utan att möta några hinder, redan tisdags morgon hunnit höjderna mellan Göthingeholm och de lågländta trakterna omkring Helge å uppåt Smålandsgränsen i norr, då Clement höll inne sin häst vid en korsväg och sade, att de snart voro framme; de borde vika af på väk-ster hand och hade en halftimmes ridt i sakta man till Öretorp. Wiwalt beslöt då rasta en stund, ty klockan var ej mer än tio, och han ville först inemot middagen komma till gården. Han satt där-före af och, medan Clement putsade hästarnes mundering, slog han sig ned på en kulle vid sidan om vägen, där en vidsträckt utsikt utbredde sig för hans ögon.

Det var i början af oktober. Det hade regnat de senaste dagarna och äfven den sista natten, men solen sken åter om morgonen, luften var ren och frisk, och endast några tjocka, hvita och svart-blå moln rullade tungt fram öfver hedarna längsjt i norr. Men sommaren var till ända och hösten hade kommit. Solskenet lyste, men luften var ej mättad däraf, himmelen var hög och klar, men

En Lyckoriddare. 8dess färg var kall, och synranden aftecknade sig så skarpt däremot, att den tycktes återkasta ljuset i en smal, gnistrande gloria. Löfskogen hade utbytt sin rika, varma grönska mot en sliten och brokig dräkt, som talade om förgängelsens fåfäng-lighet. Det gula björklöfvet, ännu vått efter regnet, glittrade som kattguld på bokarnas purpurröda kappor, och i skogshultet mot rostiga lönnar och likbleka aspar lyste rönnarnas klasar som tungor på en narrkåpa. Marken var ödslig och härjad, åkerfälten nakna och upprifna, och på de sumpiga ängarna hade gräset redan vissnat. Det droppade och knakade i snår och bråtar, och stora flak af torra löf rasslade i dikena vid vägen, som regnet skurit sönder och plöjt upp.

Wiwalt var missmodig. Alltsedan dagen i Roeskilde hade han åter börjat förlora sitt glada mod och frågade sig själf, om ej villrådigheten och obeslutsamheten än en gång vore i färd med att förvandla hans vis activitatis till vis inertiae. Underrättelsen om freden hade vållat honom en stor missräkning, och framtiden tedde sig mera oviss än någonsin. Han hade aldrig i andra land känt sig så främmande som här, vid gränsen af sitt eget — gränsen, som han visste gå fram öfver de milsvida, öde ljunghedarna och genom de tysta liflösa skogarne, hvilka utbredde sig i fjärran. Hvem behöfde i landet därborta hans med svett och blod förvärfvade experiens? Hvem kände där hans af Gud gifna qualiteter? Och hvad sökte han där — nåd för att han lånat en annans namn, när han ej kunde få pass till fäderneslandet på sitt eget...

Fäderneslandet? .. . Landet med gyllene kust och grönskande skogar, där Fortuna på sitt hjul rullade Lauritz Wiwalt, lyckoriddaren, till mötes med öppna armar?... Eller detta landet medmariga hedar och mörka skogar, dit Lauritz Wiwalt, driftdjäknen smög sig in på tjufskytte efter det förtrollade vildsvinet, som är hårdt mot skott utom mot frikulan, som kostar den eviga saligheten?

Det käckt tillbakakastade hufvudet sjönk långsamt ned, det spefulla leendet blef bittert och den klipska blicken stirrade slö ut i rymden.

Men då tycktes honom, att långt i fjärran, bortom hedens synrand, en klippa reste sig mot himmelen. På toppen däraf såg han en drottning med hermelinsbrämad purpurmantel, en murkrona på sitt guldgula hår, och armen stödd mot ett lejon med klufven svans, som låg vid hennes sida. I ena handen höll hon en scepter och den andra utsträckte hon. Änglar i luften blåste i basuner med fladdrande kronkläden, härskaror omgåfvo henne, furstar och furstinnor böjde knä vid hennes tron och en stjärnbekrönt gudinna med lager i sin hand stod vid hennes fötter. Men nerifrån heden nalkades en yngling i enkel bondeklädning. Vid ena handen leddes han af en jungfru, bärande en hvit, korstecknad fana, och vid den andra af en romersk riddare med draget svärd och vajande panache, ej olik den store Marcus Curtius. Och han igenkände sig själf i ynglingen, som vinkad af Drottning Svea, ledd af Tron och Fosterlandskärleken nalkades klippan, där Äran bjöd honom sin lagerkrans på en adlig vapensköld...

Wiwalt sprang upp.

"Vorwärts!" ropade han.

Och innan Clement hann se sig om, satt han i sadeln och galopperade framåt vägen.

“Hållt, Ers Nåd! Hitåt! På vänster hand!" ropade Clement efter honom.

“Nej, Clement, norr ut, öfver gränsen!" sva-rade han. “Vi rida genom dag och natt till Stockholm — och resten vare Gudi befaldt!"

Clement, som ännu ej hunnit stiga till häst, stod förbluffad med tyglarne i handen och stirrade på honom.

“Men därest Ers Nåd är väntad på Öretorp?"

"Herr Niels skall bekomma sina penningar mig förutan. Sitt mans opp och ..."

Clement afbröt honom.

"Pass auf!" skrek han och gjorde ett språng åt sidan.

Wiwalt såg sig om. I samma ögonblick galopperade en stor, hvit häst med tom sadel förbi honom och vek undan för att väja för Clements häst. Men när han hejdade sig för att sätta öfver diket, grep Clement honom vid tygeln.

“Där äro de efter honom!"

Wiwalt pekade nedåt backen, hvarifrån den lösa hästen kommit. På långt håll, nere på vägen öfver en stor mosse, närmade sig två ryttare i sporrstreck. De redo hack i häl efter hvarandra, skreko, svängde armarna i luften och piskade af alla krafter sina små, grå, stubbsvansade bond-kampar. När den främre märkte, att rymmaren var fast, höll han in tyglarne, men så tvärt, att kraken satte sig på hasarna och kamraten kom öfver honom. Därvid tumlade båda öfver ända, ryttarne kastades af i en stor vattenpöl, smutsen stänkte omkring dem och sex par ben sprattlade i vädret. Först kommo hästarne åter upp, men de lupo genast af vägen ut på mossen, medan ryttarne under ilskna tjut flögo i lufven på hvarandra och slogos som två tuppar, tills den ene låg i diket.

Wiwalt och Clement, som med förnöjelse åsett detta uppträde, gåfvo sig först nu tid att närmare granska sin fånge.“Sadeln . . .", ropade Wiwalt häpen.

“En dama, Herre!“

“Du skall se, hon har kommit till skada...“

Han satte sporrarne i sin häst och sprängde utför backen, fram till den segrande ridknekten, som bredbent stod kvar midt på vägen och skakade vattnet af sig som en våt hund.

“Hvem red hästen?“ ropade han.

Knekten svarade ej.

"Hvar är din matmor?"

Knekten hörde ej på honom.

"Manslagare!" skrek han och skakade sina knutna näfvar öfver kamraten i diket. "Våga inte sticka opp näsan! Fanen skall taga dig vid luggen, så sant mig Gud hjälpe!. .. Våldsman!... Dråpare!... Rackare!..."

Wiwalt upprepade sin fråga, grep karlen i kragen och rappade honom öfver nacken med sin ridpiska för att få ett svar. Men ingenting hjälpte. Han endast svor, förbannade och skrek. Och när den andre under tiden passade på tillfället och kröp upp ur diket, smutsig, blodig och jämrande, började slagsmålet på nytt.

Wiwalt hade ingenting annat att göra än fortsätta vägen och på vinst och förlust söka ryt-tarinnan. Men han hade knappt hunnit ett stenkast längre fram, till skogsbrynet på andra sidan mossen, då han fick se henne.

Hon stod på en sten vid vägen och skrattade.

Det var en helt ung dam, högväxt, smärt och vacker. Hon bar ljusgrön ridrock och en platt, hvit filthatt, hvars brätten rundt om voro besatta med små gula strutsfjädrar. Med den ena handen stödde hon sig på en lång, smal jaktbössa och höll den andra tryckt mot bröstet, medan hon skrattade högt och klingande, med öppna läppar, men sammanbitna glittrande tänder.Wiwalt galopperade fram till henne och höll med ett konstgrepp inne sin häst, så att denne blef stående med krum hals och alla fyra benen framsträckta, medan ryttaren gjorde en djup bugning och hälsade med hatten, så att den långa Ijädern nästan sopade marken.

“I är oskadd, Madame — Gud vare pris!"

Hon svarade honom ej strax. Hon skakade endast på hufvudet, så att hennes korta, svarta lockar fladdrade omkring öronen, och tryckte handen hårdare mot bröstet för att hämta andan. Under tiden betraktade hon främlingen. Men Wiwalt lade märke till, att hennes uppmärksamhet mera gällde hans häst än honom själf.

Slutligen sade hon:

"Hvarför fångade Monsieur honom?"

Wiwalt såg förvånad på henne.

"Är jag ovärdig att stå er till tjänst, Madame?"

*Gud nåde mig“, svarade hon, “har jag inte machinerat det skälmstycket själf. Jag satt af och gick in i backen härofvan för att vitja saxen min och vardt svåra förargad att ingen mickel finna däri. När jag i det sinnet kom hit tillbakars och såg drängarne sitta och sofva i sadeln, gaf jag Marcolfum ett rapp öfver länden och skickade med samma manér de andra efter för att ta honom fatt.“

Hon brast åter i skratt och pekade ut åt mossen, där de båda slagskämparne hoppade på tufvorna åt hvar sitt håll.

“Det tycks, som vore de nu vakne", tilläde hon. "Där löpa de hvar efter sin märr!"

I detsamma kom Clement tillstädes med Mar-colfus, och Wiwalt satt af.

"Tillstäder Madame, att jag ger henne bygeln?"

“Merci, Monsieur!"Han kände knappt, att hon vidrörde hans hand, när hon sprang upp i sadeln. Därpå uppstod ett ögonblicks tystnad. Hon samlade tyglarne och såg sig om efter sina knektar, och Wiwalt afbidade hennes befallningar, medan han på kavaljerers vis oförtrutet piskade sitt stöfvel-skaft med ridpiskan.

"Monsieur kommer utanrikes ifrån?" frågade

hon.

"Från Tyskland."

Han lade åter märke till, att hon nyfiket betraktade hans häst, medan tonen i hennes frågor lät tankspridd och likgiltig.

"Och ärnar sig öfver gränsen?"

"Ja, Madame."

"Jag skall äfvenledes norrut", sade hon liksom uppvaknande ur sina tankar. "Men jag har min egen väg genom skogarne hem till gården."

"I har törhända flera giller att vittja, Madame?"

"Fuller har jag det, men jag gitter inte mer förarga mig."

Hon skrattade ånyo.

"Den första förargelsen prisär jag!" genmälte Wiwalt med en galant smäll mot stöfvelkragen.

"Där komma pojkarne mina. Månne de tänka detsamma? Hade jag fått en räf i saxen, hade de sluppit piskan!"

"Gud må veta, om I inte fångade en större räf i den saxen än I tror, Madame!" t>ade Wiwalt med samma galanteri och sänkt röst.

"Sapperment!u utropade hon och skrattade åter. “Slika räfvar har jag nog i dem alla. Men för dem betalar min Herr far inga skottpengar... Ade, Monsieur!"

Därmed nickade hon åt Wiwalt, kastade en sista, förstulet forskande blick på hans häst och red inåt skogen följd af ridknektarne.Wiwalt stod en stund stilla och såg efter henne.

“Hem till gården...", mumlade han och kastade en spörjande blick på Clement. "Hvilken gård?M

"Månne inte dessa skogar och ödeshemman höra under Öretorp och Björkeberga.. ."

Wiwalt atbröt honom med ett utrop:

"Gud straffe mig, så må det vara den jungfrun Herr Niels lofsjöng!"

Han vände sig om och såg åter efter henne. Hon hade stannat, där vägen krökte djupare inåt skogen, och tycktes göra ett tecken åt honom med handen. Han satt genast upp för att rida i fatt henne, men innan han hunnit halfvägs, vinkade hon åt honom att dröja.

"Monsieur . . .", ropade hon.

Han såg att hon skrattade, liksom tvekade hon att fortsätta.

"Monsieur — täckes I bevisa mig den favören att andra resan göra samma piaffe, som när I kom?"

Wiwalt stirrade förvånad på henne.

"Samma piaffe . . .?"

Hon nickade.

"Med plaisir, Madame!"

Han galopperade fram till henne och lät Mickel stanna i samma ställning som förut, med benen framsträckta och krum hals. Hon kom tätt intill hans sida, sträckte sig och undersökte hans grepp om tyglarne, spetsade munnen fundersamt, och böjde sig ned mot hans knä för att iakttaga hans fot och sporre.

"Merci. . .“, sade hon slutligen i lågmäld och förströdd ton, medan hon åter långsamt reste sig.

Hon föreföll mycket allvarsam och flyttade ömsevis blicken från den ena hästen till den andra,liksom granskade och jämförde hon dem. Men plötsligt såg hon upp på Wiwalt och märkte, att han skrattade. Då flög en hastig rodnad öfver hennes ansikte, öfverläppen drogs upp med en liten rynkning på näsan, och de hvita, glittrande tänderna beto sönder ett halft besväradt, halft skälmaktigt skratt.

"Ade, Monsieur!"

Hon nickade åt honom, och några ögonblick därefter såg han hennes hvita hatt med gula fjädrar lik en jätteblomma gunga öfver buskarne i småskogen och försvinna. Då vände han om och trafvade tillbaka öfver mossen uppåt åsen.

Vid korsvägen hördes Clements stämma bakom honom:

"Hållt, Ers Nåd! Hitåt! På höger hand!"

"Det tycktes mig, att du nyss skrek vänster?"

“I skall fuller norr ut, öfver gränsen, Pierre!“

“Nej, din lufver", svarade Wiwalt skrattande, "Jag rider med Guds hjälp till Öretorp!"En half timme senare red Wiwalt in på Öretorp.

Herr Niels mötte honom på trappan med öppna armar, välkomnade honom och förde honom genast in i salen, där den första höstbrasan flammade i spiseln, och middagsbordet redan stod dukadt.

“Här har jag honom, hjärtans moster!" ropade Herr Niels i dörren.

Fru Lena, som satt och värmde sig framför elden, kraflade sig med tillhjälp af en käpp ifrigt upp ur sin länstol, kom Wiwalt några steg till mötes och neg. Hon var en liten fet, krogryg-gig gumma med vänligt ansikte, trindt och blankt som ett äpple, korta armar och knubbiga händer. Efter gamla franska modet hade hon håret gömdt i en liten slät, svart mössa, hvars smala snibbar föllo ned öfver öronen till den hvita pipkragen, den bruna yllekjorteln var tätt rynkad, och tröjan af svart kläde med korta skört sammanhölls omkring lifvet af ett läderbälte, hvarifrån en guld-virkad nyckelpåse hängde i sina dragsnören.

Wiwalt besvarade hennes hälsning med blot-tadt hufvud och kysste hennes hand, och sedan några ord blifvit utbytta om hans resa, om årstiden och om månens och torrvärkens vädertecken,bjöd fru Lena sina gäster till bords, ty middagstimmen var inne.

"Kär-Nielsen förväntade Ers Välborenhets ankomst redan i går vid detta laget", sade hon, "och syndade er svårt på baken, när I inte kom

— tills han vardt svulten och lät gudslånet täppa sin onda mun."

"Att döma af, huru I undfångit mig i dag, Nådiga Fru", svarade Wiwalt skrattande, "så lärer han ändock inte ha afmålat mig med alltför arabiska färgor.“

“Nej fuller var det till mesta delen med rosenrödt och med mycket lauderande. Och därtill ser en gärna gäster i huset och hör noveller från världen, när en är gammal och nödder att hållas långt därifrån."

"Men I befinner er med Guds makt vid hälsan, Madame?“

"Så godt en skröplig kärng kan det begära", svarade hon med en kort suck, “och så länge det är vår Herres vilja, att jag.. .u

Herr Niels inföll, och båda fortsatte på en gång:

"... skall sitta ensam med förnuftet i släkten!"

"Gack du efter fällan min och snacka mig inte i munnen!" muttrade fru Lena.

"Ack, kära moster“, sade Herr Niels skrattande, i det han steg upp. "Gud signe dig, du lefver till domedag!"

"Det är ingen, som vet, när den dagen varder kommandes!" sade fru Lena skarpt, och hennes små ögonlock blinkade knipslugt. "Det borde Kär-Nielsen granneligen betänka, ty på den dagen lärer han förmodeligen se mig sista gången."

Herrarne skrattade, och medan herr Niels hämtade björnfällen från spiseln och svepte den om gummans fötter under bordet, fortsatte hon:"Ack, Ers Högvälborenhet känner inte den libertinen! När han banquetterat sig trötter och supen hos Prinsen i Köpenhamn, kommer han hit till mig och sofver ut — liksom min salige Herr man gjorde i sin tid.u

wMen hans visor, när han vaknade igen, voro fuller inte så lustiga, som dem jag sjunger och spelar på, min kära mosters symfoni."

“Det må ock vara din undskyllan!" svarade gumman och vände sig åter till Wiwalt. uTy han båd sjunger och spelar helt väl efter tabu-latur. Ack, Ers Nåd, den symfonin har varit mitt änkeståndskäraste Schatz och besynnerliga tröst i alla lefvernets bekymmer och travailler.. ."

Hon teg ett ögonblick och tilläde:

“Jaja, väl till märkandes, Ers Nåd, att en blir aldrig för lastgammal att fröjdas åt barnens lycka och heder. .Och en högtbedröfvad änka blir ändock inte melankoliskare med åren än att hon må bekänna den hugsvalelse, som unga och brava kavaljerers hyllning stadigt skänker ett bepröfvadt sinne."

Wiwalt insåg snart, att fru Lena talade uppriktigt. Ty af alla tecken att döma lyckades han behaga henne och hade redan, innan middagen var till ända, eröfrat både hennes hjärta och hennes förtroende. Och när de efter måltiden sutto omkring spiseln, märkte han ofta, att hon genom lågmälda antydningar och förstulna miner underhöll ett hemligt tankeutbyte med herr Niels, hvil-ket ej gärna kunde betyda annat än en bekräftelse på dennes förberedande omdömen om den friherr-lige gästen.

Wiwalt hade också många märkliga ting att förtälja från sina resor. Han hade genomvandrat länder, där rosor blommade vid nyårstid och andra, där örlig och Guds straffdom bräntkornet af marken; han hade hört den mäktige, franske kardinalen själf föra kommando vid La Rochelle och i Rom sett Antikrist göra stora korset att benedicera alla dem, som buro vapen mot den rena tron; han hade i Venedig lärt känna en trollkarl och astrolog, som af stjärnorna klarligen bevisat honom, att världen skulle förgås genom eld och svärd på femtionde året efter det sist förflutna; och han hade slutligen själf varit fången i den illfundige Wallensteins våld, dömd till galgen, men genom egen hardiesse och prudence kommit undan med lifvet.

Fru Lena och herr Niels lyssnade andäktigt, förundrade sig öfver friherrens sällsamma äfventyr, förskräcktes af alla farligheter han utstått, och rosade hans mod och qualiteter. Och därunder skred eftermiddagen framåt, och skymningen var redan i antågande, innan samtalet började tyna af.

Då sade fru Lena:

“Sofver du, Kär*Nielsen? Du glömmer lägga ved på elden! Äst du vaken, så gack mans till symfonin och sjung oss en visa.“

Herr Niels satte sig vid den lilla klaverlådan, som stod på ett bord framför fönstret, och sjöng. Men när det ej gällde dryckesvisor, tycktes hans förråd snart vara uttömdt. Därtill syntes han ha blifvit nedstämd och tung till sinnes, kunde eller ville ej förklara anledningen, och försjönk så småningom i likgiltigt klinkande på en sorgmodig pavane.

Detta gaf fru Lena tillfälle att inlåta sig på förtroligare meddelanden med Wiwalt, och hon var snart inne på sitt käraste ämne, släkten och sina omsorger för denna.

“I sade er ha varit i England, Ers Nåd?“ frågade hon.“Ja, en kort tidtt, svarade Wiwalt.

“Det är där jag bekommit denna symfonin, af fru Helena Snakenborg, svenska grefvinnan som hon kallades, salig människan. Förvisso har I hört henne nämnas. Hon kom till England med Hennes Furstliga Nåde Fröken Cecilia i världen och vardt gift med Lorden af North-ampton.“

“Jag tror mig ha hört därom i barndomen . . .“ “Ja, I må veta, att hon är köttslig morsyster till Grijparne, Anders på Stensnäs, som är gift med Nielsens syster, och Wulff, som vardt min svåger. De kommo för mer än tjugu år sen från Påland till Danmark och hade, Gud nåde mig, inte skor på fotterna, sedan fadern miste hufvudet i Kalmar och hans gårdar drogos in till svenska Kronan. Jag var änka redan på den tiden och barnlös därtill och menade mig böra göra, hvad i mitt gewalt stod, till deras assistans och befordring, efter det ändå var Guds vilje, att jag skulle ha dem i mitt svågerskap. Till den ändan drog jag med Anders öfver åt England till mostern. Och hon skref och supplicerade hos Kung Carl, och Grijparne fingo allt sitt igen. Nu är Anders Assessor i den nya Hofrätten i Stockholm. Men Wulffen blef aldrig riktigt svensk. Han sitter här på Björkeberga i Verum och vet inte, ocke han vill eller skall, vänder kappan efter vinden och hade fuller allaredan kommit till hofs med vad-

maln ut, därest jag inte hållit honom tummen på ögat.u

Hon småskrattade för sig själf och blinkade förtroligt åt Wiwalt, i det hon tilläde:

“Si, Greta törs intet säga, för han är en bramarbas, må veta — men mig är han rädder för, ty han vill ha gårdarna mina i arf åt dottern.u uJungfru Gertrud?““Ja, Ers Nåd — den flickan är min ålderdoms käraste skatt!“

"Näst symfonin, Madame!"

“Ack, hon är själf ett Guds speleverk, det barnet! Bäst jag sitter här i ensligheten, kommer hon dansandes på sin hvita häst. Ty när hon blir för mycket chagrinirt i morkärans väf-kammare, är det mosters räfvar, som få slita ledan ...“

“Och mäster Marcolfus?"

"He.... hvad skall det heta? Känner Ers Nåd. ..?"

Wiwalt berättade nu om sitt möte i skogen, om jungfruns förargelse öfver sin tomma sax, om hennes puts med drängarne och om hennes svar på hans courtoisie.

“Hörst du, Niels!“ utropade fru Lena lifligt. "Har jag inte rätt, när jag kallar henne Diana — för räfvarne hennes och för allt jag fåfängt mödat mig att få henne i brudstolen?"

Herr Niels, som slutat spela, steg upp och skrattade.

"Anbelangandes brudstolen, så kan jag hälsa min kära moster från Bildarne. De lära i dagarne komma till svågern på Hessleholm, enligt hvad brefvet skulle förmäla, som jag hade med och sände till fru Carin på Björkeberga."

“Jag gitter inte höra talas om aem“, sade fru Lena förargad. "Fru Carin var fuller först hos mig, men kom snart härifrån.“

"Vi råkade Bildarne i Roeskilde, och Friherrn hade så när fått ett fanens klammeri med Herr Rönnov.. .

“Han är en tupp!“ afbröt fru Lena. “Och vore inte det förbannade svågerskapet till hinders, hvart en vänder näsan, så hade Bilden aldrig kom-mit i huset... Men, med förlof Ers Nåd, hur behagade honom jungfrun ?“

"Mig?“ svarade Wiwalt. "Det är väl intet skapadt creatur, tänker jag, som en sådan jungfru inte behagar."

Detta svar tycktes mycket förnöja fru Lena och uppmuntra henne till allt större förtrolighet. Ty hon vinkade åt Wiwalt att draga sin stol närmare hennes och bad herr Niels att återvända till symfonin.

Men herr Niels nekade. Det vore nu friherrens tur att sjunga, menade han och slog skrattande bort alla dennes ursäkter och invändningar om sin oförmåga.

“I är en mästare både i sången och på lutan, käre Herre!u sade han. “Har jag inte berättat min kära moster, hur jag gjorde den upptäckten samma dag vi reste ur Lubeck? Vi hade om aftonen törhända varit något rappa i drickandet och importunerat Friherrn med vårt bettlande, att han ville förskaffa oss passet — ty han syntes tämlig circumspekt. Men när jag vaknade andra morgonen och koxade ut mellan sparlakanen, satt han midt på bordet i min kammare och sjöng om, att han hade fripass åt oss till Lycksalighetens ö, och hade en luta i knäet, hvarpå han knäppte så ljufligt, att jag än fällde tårar öfver min eländighet efter allt ruset och än spratt opp i sängen, lika som ville jag dansa. .

"Nielsen min", atbröt fru Lena. “Gack in i min salige Herres kammare, där hänger hans gamla theorbe i spiselhörnet."

‘‘Nådigaste Madame“, sade Wiwalt skrattande, "så månde hon också nöjas med, huru det faller mig före."

Och herr Niels hämtade theorben.

Skymningen hade redan inträdt. Buxboms-häcken utanför fönstren, med sin oförgängliga grönska, liknade en svart vägg mot den röda hösthimmelen, hvars ljus skimrade in genom de små rutorna af marienglas och strödde

rosenfärgade skyar öfver salens hvitrappade väggar, medan det flammande skenet från brasan förgyllde kanterna på panelen och gång på gång jagade skuggorna öfver golfvet in i vråar och hörn.

Wiwalt satt framför spiseln, tätt intill fru Lena, först tillbakalutad i stolen, medan han stämde strängarne och började sjunga, sedan fram-åtböjd med armbågen stödd mot knäet, ögonen fästa på gummans ansikte, och ett smålöje på läp-parne, liksom njöte han af att se, hur hans can-tilena kom hennes gamla hjärta att klappa och förvred hennes sluga förstånd.

“Hjärtans kära Dame...“

Han af bröt och började skratta.

“Ack, Nådiga Fru“, sade han, “när en sjunger för små flickor, kan en aldrig göra dem för stora — så må jag pröfva, om en kan göra en gammal dama för ung!"

Därpå slog han ånyo några ackord och sjöng:

»Hjärtans kära Dame,

Phoenix de mon âme, gif mig audienz, att jag ömt bedyre min in spe future om min reverenz!

Wie ein dolles Wesen, är den lille piécen, som i barmen känns, hur den palpiterar, tandem ock creverar af impatienz!

En Lyckoriddare,Den benämnes hjärta, tändt, hélas, af smärta, grym i violenz, tills min själs déesse läker med tendresse all min pestilenz!

Som ALnese Dido lyddes till Cupido och hans eloquenz, så ock I anamme min amour, Madame, och min sångcadenz!»

“Hjärtans tack!w sade fru Lena rörd och tryckte hans händer. “Hjärtans tack, min son — jag nämner er så och gömmer visan i hjärtat till döddagar."

Hon sköt sin stol tillbaka, steg upp och vände sig hemlighetsfullt till herr Niels, som under sången suttit och hängt öfver hörnet af ett bord bakom dem.

“Ske Guds vilje!“ hviskade hon.

Och därpå tassade hon i sina mjuka filtsockor hastigt bort genom den långa salen och försvann som en trollpacka i skumrasket, där endast hennes käpp hördes klappra mot stengolfvet och doppskon stöta upp en dörr, som sedan långsamt gnällde igen.

Det blef en stund tyst inne. Wiwalt stirrade in i brasan, medan han tonlöst knäppte på theorbens strängar, och herr Niels, som satt kvar på bordshörnet, hade försjunkit i tankar och slängde säfligt med benet.

Men plötsligt lyfte han på hufvudet och frågade:

“I nämnde Helsingör era arfvegårdar, Nynäsoch Limmared — bekommer I dem ensam eller till delnings med bröderna ?a

Wiwalt spratt upp, liksom väckt ur sömnen, men behärskade sig och skrattade förvånad.

“Hvarför frågar I om det?"

"Åh — för intet... svarade herr Niels, steg upp och skakade bort sina funderingar. "Hur var det I kommenderade Krämare-Compagniet till attack? Vi ska se, om inte gumman har en pipa bacheracher i källaren — hvad säger I därtill ?u

“Setz an, in floribus!"

“Så var det:a

Därmed kom vin på bordet. Pipor, tobak och kort saknades ej heller. Och när fru Lena efter en stund åter kom ut

i salen, fann hon sig utan försummelse af värdskapets plikter snart kunna lämna sina gäster åt sig själfva och gå tidigt till sängs, såsom hon brukade.

Men när hon strax efter aftonvarden önskade dem godnatt, ville Wiwalt på samma gång säga henne farväl, i det han upprepade sin redan förut yttrade afsikt att i otta följande morgon resa vidare. Fru Lena gjorde lifliga invändningar, syntes till och med roa sig öfver hans brådska och understöddes af herr Niels, som lofvat ledsaga honom, men nu sade sig vara benägen att dröja än en dag på Öretorp. Wiwalt stod emellertid fast vid sitt beslut och var i själfva verket ej angelägen om sällskap. Han hade mer än en gång under dagens lopp känt marken osäker under sina fötter och klarare än någonsin insett faran af en upptäckt; en slump, ett förhastadt ord kunde leda därtill och hans onda samvete kom honom att i andanom se sig ej allena vanärad utan måhända häktad och dömd för sitt bedrägeri. Han stod därföre ej att öfvertala, och fru Lena hade slutligen intet annat val än att säga honom farväl,med den förhoppningen, att vår Herre genom någon oförväntad skickelse måtte under natten omvända hans hårda sinne.

Och vår Herre hörde hennes bön.

Ty Wiwalt väcktes följande morgon med en underrättelse, som omintetgjorde hans afsikt att resa — hans häst var försvunnen. Clement kunde ej gifva några upplysningar om, huru det gått till, och gårdsfolket lika litet. Ingen hade hört något ovanligt buller i stallet om natten, och hästtjufvar hade ej på åratal försports i trakten.

Wiwalt tog Clement i enskildt förhör på sin kammare, men vann därmed föga.

“Nej, Herre, jag begriper det intea, försäkrade denne, “därest inte Jungfrun, vi i går mötte, hade onda ögon och ridit till blåkulla på honom i natt!“

“Såg du, att låset var läst?*‘ wJa> jag st°d själf på backen och gantades med en af dejorna, när drängen red bort om aftonen, och hörde honom vrida om nyckeln i stall-dörrn, medan han jämrade sig och svor öfver mörkret. “

“Hvart skulle han hän?... Hvilken dräng? "Han, som måtte till Björkeberga med bref från Nådig Frun."

“Inte hörde jag nämnas något bref..."

“Det var sent om kvälln. Men han kom åter mot morgonen och tör då ha lämnat dörren öppen efter sig.u

“Såg du hästen, han red bort?“

"Fuller såg jag den, Ers Nåd — samma grå-sugga, som nu står därnere och skrubbar sig mot gumsen. “

"Hm..."

Det gafs ingen annan förklaring än den naturliga, att Mickel slitit sig, kommit ut ur stalletoch sprungit till skogs. Och när ett par stalldrängar, som skickats ut på spaning efter honom, återkommo med oförrättadt ärende, återstod för Wiwalt endast att gifva sig till tåls, lägga band på sin förargelse och taga till tacka med fru Lenas gästfrihet, som på grund af missödet syntes fördubblad.

Och dagen förflöt som den föregående.

Men när de på eftermiddagen åter sutto framför brasan, och samtalet tynade af, och herr Niels nyss fått uppmaning att spela något på symfonien, slogs dörren plötsligt upp, och en af stalldrän-garne steg in. Hästen var återfunnen. Drängen hade hört honom gnägga i hagen strax bakom humlegården och på så nära håll, att ingen ens tänkt på att söka honom där.

Denna hugnesamma underrättelse återställde allas goda lynne och icke minst fru Lenas, trots hennes åstundan att få behålla friherren som gäst i huset. Hon steg upp, jämkade sin krage till rätta, nöp i snibbarna på mössan och blef med ens så rörlig och beställsam, att Wiwalt skrattande frågade henne, om hon ärnade taga emot hans förrymda Mickel inne i salen.

Gumman stannade, blinkade förläget och tycktes leta efter svaret.

“Ack, Ers Välborenhet..

Men i detsamma blef hon afbruten af ett häftigt buller ute på gården, ryttare som skreko, hästar som gnäggade och vapen som slamrade.

“Was soll das heissen...?

Wiwalt sprang upp — var han upptäckt, gällde det honom?

Men då slogs dörren upp på vid gafvel, och en tjänare ropade ute i förstugan:

“Herr Wulff!*Herr Niels och fru Lena tycktes bli mycket öfverraskade och skyndade båda ut på trappan. Wiwalt följde efter. Men när han satte hatten på hufvudet och foten på tröskeln, erinrade han sig, att det bättre skulle anstå hans friherrliga rang att stanna inne och vänta. Han vände där-före om och gick fram till ett fönster, hvarifrån han kunde se ut öfver gården.

Det var en brokig skara, som stannat nedanför trappan, ett halftjog ryttare på alla slags hästar, i alla slags dräkter och med alla slags vapen, lysande i grann och färgrik prakt, hvilken dock ej förmådde skyla åtskilliga brister, ägnade att gifva dem en märklig likhet med ett följe stråtröfvare.

Deras anförare, herr Wulff Grijp själf, som red ett väldigt frisiskt sto, var en storväxt och fet herre med rundt, rakadt ansikte, kopparrödt och väderbitet, små plirande svarta ögon, stora rörliga läppar och en smal hårfläta som hängde ned öfver vänstra örat. Hans hufvud betäcktes af en svart, toppig hatt med smutsiga fjädrar, ett bredt, rödt värjgehäng skylde till en del den fläckiga kyllertröjan, och hans ljusblå sammetsbyxor med posamenter i sidorna gömde sina nötta veck i ett par högkragade karduansstöflar.

"Blitzdonnerhölle!“ ropade han och slog omkring sig med ridpiskan. "In Ordnung und Posi-tur, förbannade fulrackor!“

Hans följeslagare, af hvilka några syntes ovana att sitta i sadel och andra att bära vapen, voro på samma gång ilskna och förskräckta, knuffades, grälade, förde oväsen och tumlade om hvarandra på sina hästar under fruktlösa försök att upprätthålla sin värdighet af lifvakt.

"Holla, Jonge, din krokota humlestång!" skrek herr Wulff. “Vet du inte att stiga af kampen åt rätter håll, så tar dig icke fanen själf till stall-mäster I Jeppe, lufvan i näfven, din hundsfott, när du håller bygeln åt en adelsman!... Gott grttss, Niels, Måns hast du so einige Flegel gesehn ?... Nochmals, lufvan i näfven, Malcus! Pass auf, stormpottan rakar dig ner på näsan! ... Servus syster Lena, Gud signe dig!... Packa er fanen i våld med pikarna, pojkar och sitt inte och stick min märr i ändan!... Ja, ja, ja, ja, syster Lena, nu sitter jag af!.. . Pikarna i vädret!“

Herr Wulff steg nu ändtligen af hästen, kysste sin svägerska på pannan, omfamnade herr Niels och klef grymtande och pustande upp för trappan in i förstugan. Där stannade han för att hämta andan och frågade flämtande och högljudt:

"Är han kvar, kära syster?"

"Tyst, tyst!" hviskade fru Lena.

Och herr Niels vidtog med hög röst, liksom ville han öfverrösta dem båda:

“Stig in i salen, käre svåger, och hälsa på en svensk Friherre, som gör huset den äran."

Herr Wulff steg in, och Wiwalt gick honom till mötes, i det han lyfte sin hatt, som han hade kvar på hufvudet. Då tog äfven herr Wulff af sin, hälsade med en pompös åtbörd och satte den åter på, men ryckte ängsligt af sig den för andra gången, när han såg Wiwalt behålla sin i handen.

„Ihro Freiherrliche Gnaden är stadd på resa", sade han, uoch är, såsom jag förspörjer, såra pressirt. .. hm ..."

Han harklade och återtog liksom för att rätta sig själf:

“Ja, ja — syster Lena sade mig det på trappan."

"Hans Välborenhet hade för afsikt att resa redan i dag“, började fru Lena, "men ...“

"Men du var honom för slug!" afbröt herr Wulff gapskrattande. "Ach, Ihro Gnaden, sådanaäro kvinnfolken — de gamla äro sluga och de unga äro sturska... hm ..."

Han harklade ånyo, ty af herr Niels' och fru Lenas miner förmärkte han sig åter ha yttrat något, som ej borde yttras, och blef besvärad. Men han lät ej länge dylikt bekomma sig. Utan att försöka någon vidare rättelse slängde han hatten på bordet, satte händerna i sidorna och angrep fru Lena:

"Men för tusende djefle, hjärtans syster", röt han, “när Wulff Grijp kommer till gården, är det inte för att stå på golfvet och snacka, utan att divertera ensligheten, hvaröfver du klagar dig, och ransaka, hur djupt du kommit i dina öltunnor och rhenska fastager! Hör an, mitt liljoblad, vet du inte, att tre adelsmän utan kannan på bordet äro som de tre vise män utan vår Herres led-stjärna?u

Därmed var jämnvikten återställd.

Hvarken öl, vin eller annan traktat fattades, Wiwalt tog åter fram sina franska kort, och snart voro både dryckeslag och karniffelspel i full gång.

Fru Lena fyllde gång på gång deras glas, uppmanade dem att hvarken spara på dryckjom eller munterhet och tycktes denna afton ingen brådska ha att komma till sängs. Hon smög sig som en gammal trogen huskatt omkring bordet, strök sig lika kärvänligt mot dem alla, och kröp däremellan upp i stolen framför spiseln, värmde sina tassar och spann i tyst förnöjsamhet.

“Hollå-rundå!“ ropade herr Wulff och höjde sitt glas mellan omgångarna i spelet.

“Rundå-dadinella!" svarade de andra honom.

“Jag visste fuller att Kaggen var på Öretorp", berättade han, medan han blandade korten på nytt, “och hade också ärnat mig hitåt i dagarna för att bedja honom inte förgäta Björkebergabolkar, när han ändock var på trakten. Men en har svårt att komma från gården den här tiden på året. Kålen skall ur jorden och rofvorna desslikes, nötena ska in och plågorna ut, årsveden huggas och slagorna gå. Men så i går om aftonen . •

Fru Lena afbröt honom. Hon stod vid hans sida och lade handen sakta på hans arm:

“Snack, snack, snack!44 knackade hon med käppen i golfvet. “Hvi dricker du inte Friherrn till?"

"Hör mans an, kära svägerska! När jag så i går om aftonen stod i fönstret, hörde jag ett pockers kraxande, och som jag tittade efter kråkan, satt hon gränsle på väderhanen — och då visste jag strax, att jag måtte i sadeln i dag. Och om natten drömde jag mig i lag med två adelsmän, den ene dansk och den andre svensk, och efter det justament var denna bacherachern vi drucko, så visste jag ock, att det var till syster Lena jag skulle . .. Ty jag är sanndrömmare!"

"Ja, ja, du är sanndrömmare, Wulffen min!" blinkade fru Lena förtroligt och återvände till brasan.

“Hvem dansken var, kunde jag fuller tänkau, fortsatte herr Wulff, “men det undrades mig, hvar den svenske adelsmannen kommit ifrån, och där-före steg jag till häst och drog hit. Ty svensken är min vän, Ihro Gnaden, och svensken är min broder, och där så svenske Kungen befallde mig att gå in i det svartaste helvetet..."

“Så skaffade dig Kung Christiern förvisso inte därutur!“ afbröt herr Niels honom skrattande.

"Kung Christiern?" frågade herr Wulff oroligt. "Har jag varit Kung Christiern otro?u

Herr Niels skrattade och tog sina kort.“När har jag varit Kung Christiern otrö, sporde jag?a upprepade herr Wulff i uppbragt ton.

“Caute, caute, käre svåger !u manade herr Niels skämtsamt. “Föga vet jag, hvilkenderas helvete, du tänkte undgå, när Kung Christiern befallde dig till förhandlingen i Ulfsbäck sista vintern, men du skref till svenske Rikskanslern och ursäktade, att du inte kom.“

Herr Wulff blef förlägen och grymtade ilsket, men hittade intet svar, och Wiwalt fann sämjan fordra, att han trädde emellan.

“Passt auf, Ers Välborenhet 1“ ropade han. “Vakta er för min Kung!u

“Was nun...?“ skrek herr Wulff. “Ocken Kung?“

Han blef ännu hetare än förut, när han trodde att äfven friherren ville gäckas med honom.

“Ocken Kung, sporde jag?“

“Där ser I hans abcontrafacturl" svarade Wiwalt och spelade ut.

“Håhåhå!“ skrattade herr Wiwalt och smällde ett kort i bordet. “Jag menar, han stryker på foten för min Kejsare*

“Vrånga och vådliga ord, Ers Välborenhet! Det lärer vara i karniffeln som i politiken — Kejsaren sticker adel, borgare och bönder, men ingen därutöfver. Och här har jag både Kungen af Danmark och franske Cardinalen i näfven!“ “Hm ...“. mumlade herr Wulff.

“Dem sticker I inte, därest I inte sitter inne med fanen själf — som är frikort.“

“Hm ... jag har fuller spelat detta spelet förr“, genmälte herr Wulff dröjande och tveksamt. “Men en perturberas af dessa contrefaiter, och jag räds, att en kristtrogen människa tager skada på sin själ vid att låta Cardinaler och slikt löstparti trumfa öfver den rena trons protectores och landsens eget Majestät — när en har dem så in effigie för ögonen!"

Därmed försjönk han i tyst begrundan och stirrade oroligt på sina kort. Han sträckte ut benen under bordet, rynkade ögonbrynen och lät hufvudet sjunka, drog långsamt hårflätan från örat fram under näsan, höll fast den med öfver-läppen och fnyste betänksamt.

Då kom fru Lena sakta tassande fram bakom honom, och medan hon sträckte sin hand öfver hans axel för att fylla glaset, hviskade hon i hans öra:

“Du skall dricka honom under bordet, svåger! Innan en ser honom drucken, känner en inte sinnet — och det vill jag se innan jag säger Amen!"

Herr Wulff nickade och fnyste, och den gamla trollpackan tassade tillbaka till spiseln, satte sig åter i sin länstol och rörde med käppen i brasan, medan hon hviskade för sig själf:

“Mein Schatz, mein Schatz, min balsamros och förgyllande skrin — skall jag välja dig man, så skall jag fuller se mig bättre om, än vår Herre gjorde, när han valde åt mig.“

Men hon lät sig nöja...

Vid den tiden om kvällen, när herr Wulff satt under bordet och herr Niels ofvanpå, var det friherren som ledsagade henne till dörren.

"Tusen goda nätter, Nådiga Fru", önskade han och kysste hennes hand. "Och allsköns vackra drömmar. “

“Tack för drömmarna, sonen min!u

Och därmed stötte hon upp dörren med sin käpp och gick in i kammaren för att drömma dem.När fru Margrete följande dag satt vid middagsbordet på Björkeberga och bjöd sin kära fränka, fru Carin Grubbe, på stekta charutzer med citron, och jungfru Gertrud just hade räckt henne inge-färspudret därtill, slogs salsdörren häftigt upp och Måns hingstridare stod på tröskeln. Han var nedstänkt och smutsig, rykte af väta och svett, höll stormhatten i ena handen och torkade sig med den andra handlofven om pannan, medan han förkunnade, att han ridit i ett ridande från Öretorp med bud från herr Wulff, att en svensk friherre vore att förvänta till gäst på Björkeberga öfver natten.

Fru Margrete tog illa vid sig, ty hon var föga beredd på så förnämt främmande, och hon grufvade sig dubbelt vid tanken på, att hvarken åt dottern eller fränkan kunna anförtro vikten af hvad som förestod. Alltsedan näst sista natten, då det kom bref från fru Lena att herr Wulff utan töfvan skulle rida till Öretorp för att se sin tillkommande måg, hade hon gått i vånda, och denna stegrades nu till ångest, när hon måste tiga och låtsa okunnighet vid de

andras nyfikna frågor, om hvem den väntade gästen vore, hvarifrån han komme och hvarföre. Hon blef tyst, glömde att smaka på jungfru Gertruds blank-essen och försummade till och med att småle vid fru Carins ros öfver fial-sirapen med syltade pomeranzer, som hon själf lagat till. Hon visste hvarken ut eller in, hvarken hvar hon skulle börja eller sluta, och fet som hon var och foglig till sinnet, hade hon måhända blifvit sittande med händerna i kors, om icke herr Wulff vid tvåtiden på eftermiddagen kommit hem i förväg och anammat regementet.

Han inledde detta genom en sekret rådplägning med fru Margrete, hvilken emellertid blef lika kort som afgörande, enär han genast förbjöd henne att öppna munnen och körde ut henne i köket, då hon började sucka. Han delgaf henne kort och godt sitt beslut, att friherre Gyllenstjerna skulle mottagas med samma respekt som en blifvande måg i huset och ej släppas därur, innan han verkligen vore det.

Därpå skred han till ordnandet af sin hofstat. Jeppe portvakt, gemenligen kallad Malcus, emedan han förlorat sitt ena öra, upphöjdes till salsknekt. Jens och Claus, de båda stalldrängarne, som ännu buro spår efter sitt jaktäfventyr, ifördes röda lakej-tröjor med gula regarnssnören och förbjödos vid halsjärn att vika ur förstugan, vare sig dag eller natt, och vare sig de bekommo mat och dryck och aflösning eller ej. Fyra legopojkar togos från kålgården, väpnades med pikar och ställdes framför stora gårdsporten, där de i sinom tid skulle tända facklor och salutera med ett par små malmstycken. Och jägaren Jonge, som visat sig oduglig till stallmästare, skickades ut i bygden för att uppbåda spelmän och befalla gårdsfogdarne på Skeinge och Hörlinge hofgårdar att med hustrur och vuxna barn infinna sig på Björkeberga för att comparera vid friherrens solenne mottagande. Men Måns hingst-ridare, som åtnjöt her Wulffs särskilda förtroende, sändes till Wisseltofta prestgård med åliggande attföre aftonen, i ur eller skur, lefvande eller död, hämta Dominus Peder.

Under tiden saknade husets kvinnfolk ingalunda göra. Dejorna skurade hankstop och kannor, fatburshustrurna fyllde gäss med krikon och pepparkummin och späckade kalkoner med mandel, och furstupigorna klädde salen med grönt, tände ljusen och drogo dukar af rosendräll öfver de flamska tripptäckena på borden. Jungfru Gertrud ställde fram gröna reymare och vridna slindeglas i ringar omkring de stora pokalerna och det silfver-beslagna flaskfodret, som herr Wulff fått i föräring från markisen af Northampton. Fru Margrete satt i silfverkammaren och grät, och fru Carin gick och stänkte lavendel vatten efter de nya lakejerna.

Och när kvällen kom befanns allt vara redo för att värdigt mottaga den väntade gästen.

Wiwalt hade utan svårighet låtit öfvertala sig till detta besök på Björkeberga. Hvarken herr Niels' råd eller fru Lenas knep hade tarfvats därför. De båda dagarnes vistelse på Öretorp, det förtroende han där väckt och den gunst han åtnjutit hade slappat hans spänning. Friheten från oro och sinnesrörelser hade mer än motgången mattat hans viljekraft och förvirrat hans osäkra framtidsplaner. Och slutligen hade den säkerhet, hvarmed han kände sig kunna spela sin roll, gjort honom blind för alla faror, utom för möjligheten att vid en plötslig upptäckt bli öfverantvardad i rättvisans händer. För fru Lena hade han hyst en viss försyn, men herr Wulff tillhörde det slags folk, för hvilket han hvarken kände räddhåga eller hänsyn. Han såg i honom endast en motspelare, som förvisso ej gjorde sin insats utan beräkning på vinst, och som tycktes vara nog enfaldig att tro sig ensam om konsten att spela med märkta kort. Han antog därför inbjudningen, och herrWulff red i förväg hem, ej mindre tillfreds än fru Lena, när hon vid afskedet hörde friherren förklara, att han trots sina brådskande ärender till Sverige ej kunde motstå frestelsen att återse den vackra Diana.

Och en timme efter solnedgången gjorde Wiwalt och herr Niels sitt intåg på Björkeberga, i mörker, storm och regn, men lysta af facklor, hälsade med styckeskott och mottagna vid en dundrande bankett.

Salen på herr Wulffs gård hade endast sällan strålat i sådan prakt som denna afton. Väggarnes silfrerade ljusplåtar, hvari vaxljusen brunno med höga smala lågor, voro omgifna med kransar af lingonris, festoner af buxbom krönte dörrarna och golfvet var beströdt med späda kvistar af gran och liguster. En väldig stockbrasa sprakade i spiseln, och i höga järnstakär å ömse sidor därom rykte flammande tortiser. Dynor klädda med kögel, gyllen-sammet och brokigt ryssesilke betäckte bänkar och stolar, och framför ena kortväggen, som var behängd med en stor turkisk tapet, stod bordet dukadt under en rödblommerad damasthimmel med fransar och flitter.

Herr Wulff satt i midten. Till höger om sig hade han Wiwalt och jungfru Gertrud, till vänster herr Niels och fru Carin, och midt emot fru Mar-grete samt en tom stol afsedd för kyrkherrn, som lät vänta på sig. Vid ett annat bord längre ned i salen spisade de underhafvande. Och i hörnet vid dörren hade spelmännen sin plats, två bondpojkar som gnedo på sina fioler, och en liten gubbe, som stod uppkrupen på bänken bakom dem och spände ut kindbenen omkring munstycket på en säckpipa.

Glädjen och frispråkigheten stegrades med hvarje ny omgång rätter och tömda pokaler. HerrWulff sköt hatten på nacken, väsnades och flammade af dryckjom, Wiwalt skämtade med jungfru Gertrud, herr Niels gnabbades med fru Carin och så snart fru Margrete gaf tillstånd därtill, började gårdsfogdarnes söner och döttrar en munter dans till herrskapernas förlustelse.

Det fans dock en gäst i laget, som var mindre upprymd till sinnes, än hon ville visa eller ens erkänna för sig själf, fru Carin, Rönnov Biides kloka och vaksamma förespråkerska. Hon hade på Björkeberga mött ett segare motstånd än hon väntat, och hvardagslifvet på den ensliga gården hade blifvit henne så odrägligt, att hon på sistone börjat misströsta om att ens genom en slump få tillfälle att framtvinga ett afgörande. Men när hon såg den svenske friherren inträda, hälsad af herr Wulff med larmande välvilja, af fru Margrete med ängsligt forskande nyfikenhet och af jungfru Gertrud med öfverraskningens rodnad vid det oväntade återseendet — i samma ögonblick fann hon, att tillfället nu kommit, att stunden vore inne, då den slutliga striden måste stå. Och hon inbillade sig att glädjen öfver denna upptäckt gjorde henne lika upprymd som de öfriga. Men i självfva verket härrörde hennes glädtighet mindre från ett segervisst mod än från ett retadt sinne. Mot friherren själf kände hon föga afvoghet. Halft mot sin vilja fann den vackra och lifliga frun behag i hans utseende och skick och än mera i det gäckeri, som hon trodde sig spåra i hans uppträdande gent emot herr Wulff och herr Niels. Ty det var dem hennes vrede och förbittring gällde. Den förre hade genom uppställandet af en farlig medtäflare till herr Rönnöv i sin enfald råkat finna en krigslist, som trotsade all hennes slughet, och den senare, som genomskådade henne, undfägnade henne under hela måltiden med en färgrik jämförelsemellan de båda rivalerna. Hon satt emellan dem vid bordet. Det kokade i henne, så att hon blef het om hufvudet, det kliade i hennes fingrar af begär att nypas, och hon måste skratta i både tid och otid för att ej förråda, att det endast var skadeglädjen öfver herr Wulffs dumheter, som gaf ny näring åt hennes munterhet.

När mot slutet af måltiden de dansande för en stund tröttnat, steg fru Margrete upp och gick själf med ett hankstop öl ned till spelmännen för att bjuda dem förfriskning. Då reste sig herr Wulff, lyfte på hatten och höjde sin pokal.

"Denna skålen tömmer jag för min Högvälborne gäst, den svenske Friherrn!" sade han. uJag är själf svensker född, fastän jag i mina omyndiga år, som är många och tjugu år sen, blef utomlands försänd. Men jag har aldrig varit min Nådige Konung otrogen eller hans Högloflige, Salige Herr Fader,

“Hals auf, käre svåger..." ropade herr Niels. "Styr din flabb, Nielsen min, och håll inne ditt otidiga snack!" svarade herr Wulff skrattande och bedyrade med höjd röst: “Nej, ingen annan herre hafver jag svurit — oansedt jag fuller varit därom anmodad — än Hans Konglige Majestät, som är Sverges Rikes rätte, af Gud förordnade, infödde, regerande Herre och Konung! ... Men om jag tagit mig hustru utomlands, så var det näst Gud min elänga lägenhet och gäld som ...“ “Holla, Wulffen min!“ afbröt herr Niels honom ånyo. "Hollarundå-dadinella!"

“. .. som därtill gjorde mig nödder!" skrek herr Wulff för att öfverrösta honom. “Dock förhoppas jag henne vara kommen af sådan släkt — Gretel, hörst du, min såte valp! — att du inte äst föraktad och skämmer mig ut...“

“Far käre!“ hviskade jungfru Gertrud.

En Lyckoriddare. io"Maul halten, Dudendop!" kälade han och* kysste på fingret åt henne. “Älas du och gantas med din Friherre ... he ... Aber Herzbeutel httten, Dudendop!“

Därvid kom han emellertid af sig och sökte för-gäfves efter sammanhanget, medan han i smyg bytte ut sin stora pokal mot ett litet slindeglas.

“Interim ... Summatim ... hm ..harklade han gång på gång.

Men slutligen förlorade han tålamodet och ropade:

“Vivat! Gyllenstjerna vivat!“

Och därmed slog han glaset i kras mot golfvet och svängde sin hatt tre hvarf i luften för att anföra lefveropen.

“Vivat! Gyllenstjerna vivat!“

Men när han åter skulle sätta sig ner, blef han varse en af sina tjänare, som stod och teg nere vid dörren, till hälften gömd i spiselhörnet.

“Holla, ho äst du, som står och tiger?" ropade han. “Kom fram!“

Tjänaren steg långsamt fram. Det var en gammal skranglig, kutryggig gubbe i rödt livré med tröjan dubbelt för vid och ärmarna till hälften för kortä. Han såg rädd ut och lömsk på samma gång, darrande i knäna och sköt upp axlarna liksom för att gömma sitt vanskapliga, klotrunda hufvud med snaggklippt hår, ängsligt utkrupna ögon och det vänstra örat helt och hållet borta. “Det är Jeppe .. .“ pep han.

“Är det du, Malcus!u röt herr Wulff. “Menar du, jag tar dig ur portstugan och sätter dig till salsknekt, för att du skall stå och tiga, när jag super och ropar vivat ?“

Jeppe svarade ej.

Då satte sig herr Wulff ned, vände sig till Wiwalt och sade urskuldande:u Förlåt'en, Ihro Gnaden! Förvisso hörde han inte — de höggo örat afen på hans bröllop!"

Hela sällskapet brast i skratt, men herr Wulff tycktes bli rörd, när han åter riktade blicken på gubben.

“Står du och darrar i knäna, armer hundsfott?* frågade han. “Heran Malcus! Tag din husbondes stora pokal och drick den i botten för Friherrn! Och ropa vivat! Och bete dig som jag!“

Jeppe grep pokalen med båda händerna, ga* pade och framstötte ett hest sprucket läte, samt tömde den i ett långt kolkande. Därpå höjde han den hastigt, såsom han sett sin herre göra med slinde-glaset, och slog den i golfvet, så att bitarne yrde omkring honom.

“Blitzdonnerhölle, hvad gjorde du?" skrek herr Wulff ursinnig och sprang upp. "Slog du min dyra, venediska pokal i kras? Fluch und Verderben, pass mans auf.

Han rusade utom sig af raseri emot Jeppe, men alla sprungo samtidigt upp från bordet, och Wiwalt och herr Niels höllo honom tillbaka.

“Tänk dig före!“ hviskade herr Niels. “Det var till Friherrns heder han gjorde det!“

Herr Wulff ville slita sig lös, men de höllo honom fast och försökte lugna honom, medan Jeppe smög sig tillbaka i sitt hörn.

“Han gjorde det med vett och vilja den löske karlen ! Ich kenne den Stinkteufel", väsnades han och jämrade sig öfverljudt. “Min dyra, venediska pokal! Tio daler kostade den — mer än jag äger! Tio Kung Christierns blanka daler — mer äri två kvigor och en stor stut tillhopa! Den tjufven, den skälmen, den bösewichten!“

Han sjönk utmattad ned på en stol, och de andra läto honom sitta, men fru Carin kom långsamt fram till honom. Hennes kinder lyste rosenröda och hennes ögon tindrade, när höa stöd framförhonom, högrest och spänstig, med armarna i kors öfver bröstet, ena foten vaggande på klacken och ett utmanande småleende på läpparne.

“Lycka till, käre svåger!" sade hon.

"Löp åt fanders!" grymtade herr Wulff, i det han tvärt vände sig ifrån henne och drog hatten ned öfver örat för att slippa hennes åsyn.

Men detta bekom ej fru Carin. Hon gjorde en liten lof omkring honom, stödde armbågarne behagsjukt mot

ryggstödet på hans stol och lade sina läppar intill hans andra öra.

"Huru många stutar betalar du för svenskingen?" hviskade hon. "Rönnov bjuder tio kvigor för tösen.u

Herr Wulff vände ilsket på hufvudet och snäste till svar:

“Han får henne inte för femti!"

"Gott bevvahr’ du armer Knicker!1,4 fnittrade den vackra frun. “Jag menar han får henne för fem, när Friherrn i morgon drar sin kos."

"I morgon..."

"Hör mitt råd, hjärtans svåger!" fortsatte hon förtroligt och ryckte skälmaktigt i hans lilla öron* fläta. “Titta inte för djupt i dina venediska pokaler, så att du kanar på baken, när du skall dansa efter hans pipa!"

“I morgon ... drager sin kos .. .“

Hon svarade honom endast med ett klingande skratt och gick ifrån honom. Han steg upp och stirrade omkring sig liksom yrvaken. Fru Margrete hade låtit musikanterna spela upp på nytt, och han såg friherren gå fram till hans dotter.

“Dansar I en gaillarde, Nådig Jungfru?*

"Gaillarde — jag kan inte", svarade hon.

Men då ropade herr Wulff:

“Fly du mans Friherrn din hand, när han gör dig så gunstig offert!"'f

"I tillstäder mig lära er stegen?"

“Stegen äro inte svåra", upplyste fru Carin. “Jag har dansat gaillarden på hofvet sista vintern."

"Kära syster, dansa då med Friherrn!" bad jungfru Gertrud. “Så ser jag på och lär.“

"Gärna, mitt hjärta!" svarade fru Carin.

Och med ett försmädligt ögonkast på herr Wulff räckte hon handen åt Wiwalt.

Men herr Wulff gick emellan.

“Hållt min docka!" sade han och sköt henne obesväradt åt sidan. “Friherrn är min gäst, och han dansar med hvem han vill!u

Fru Carin gjorde en stor åtbörd och drog sig med låtsad förskräckelse undan, jungfru Gertrud brast i skratt, och Wiwalt vände sig bort för att dölja sitt löje.

“Spelmän!“ ropade han.

Men spelmännen stodo och gapade, de hade aldrig hört talas om en gaillarde.

uSå spelar jag själf!"

Han ryckte fiolen från en af pojkarne och satte den under hakan. Alla blefvo tysta och lyssnade. Han höll ögonen halfslutna, fästa på strängarne, och försökte några takter med stråken. Men det lät ej som dans. Det var långa, vemodiga toner, hvilka liksom skälfvande smögo sig intill hvarandra och åter skildes, klagade och sökte nå hvarandra, jagade framåt, hopades och började slutligen kretsa omkring en enda, som klingade starkare och starkare öfver de andra. Han höjde sakta ögonlocken och lyfte stråken, knäppte samma ton med fingret i allt gladare, snabbare och sirligare takt, och lockade så småningom de öfriga att följa. Då smålog han, kastade hufvudet tillbaka och såg sig omkring, fällde åter stråken mot strängarne och släppte skrattande lös en hel hvirfyelvind afsprittande toner,, som gjorde åhörarne yra i hufvudet och. bragte dem till högljudda utbrott af hänryckning.

"Fuller har han trollet i fidlan!" utropade herr Wulff.

“Det är min Spiritus familiaris, Ers Välborenhet!"

"Spiritus . . .?"

“Ser I Malcum därborta — jag räds, han redan är förhäxad!"

“Spiritus . , . förhäxad . . .!“

Han lät sin häpna och förskräckta blick irra bort till vrån vid dörren, där Jeppe stod och sträckte fram sitt kala hufvud om spiselhörnet och stirrade på Wiwalt med ängsliga, utkrupna ögon.

“Hals auf. . ."

Herr Wulff hann ej längre, innan Jeppe åter var försvunnen, och herr Niels för att afvärja för-nyadt fredsbrott ropade:

“ Gaillarden! Gaillarden! “

“Herr Niels, bjud den Nådiga Jungfrun handen!" uppmanade Wiwalt. "Och Fru Carin . . .“

"Jag har min käre svåger!" afbröt hon muntert och grep herr Wulffs hand.

"Mig ... Äst du från vettet?"

"Jag är fuller ock din gäst, käre svåger — och dansar med hvem jag vill!"

"Det är rätt!" ropade Wiwalt. "Herr WulfT skall däran! Herr Wulff skall dansa gaillarden med fru Carin, såsom jag sett Hans Eminens Cardinalen dansa med Drottning Anna!"

"Hvad sade jag!" hviskade fru Carin. “Friherren befaller dig dansa, när han spelar."

Herr Wulffs invändningar tjänade till intet, han t måste däran. Och Wiwalt satte åter fiolen under hakan."Hejsan, pojkar!" ropade hän åt musikanterna. "Lär er nu spela af mig, så att cavallerérna dansa bort sina sporrar och de vackra damerna sina hjärtan! Den förste, som dansar omkull — betalar spelman med bägaren full!"

Han spelade och gjorde stegen framför de dansande, tog plats mellan paren, rättade med små slängar af stråken, gillade med en nick åt den ena och ett leende åt den andra, och betedde sig som en fullärd dansmästare. Han rörde sig med spänstighet och behag, håret fladdrade omkring hans axlar, ögonen lyste, rösten klingade, och när han mötte jungfru Gertruds blickar och såg, huru hon rodnade, växte hans djärfhet och öfverdåd.

"Vous par ici, Madame, et Monsieur par la, la, la, la!" sjöng han, på samma gång han spelade. "Le talon sur la rosette du soulier, le menton å 1’épaule! Souriez, la, la, la! Révérence en arriére, s’il vous plait! Trés bien! Deux pas en avant, en cadence! Partez du pied droit, tournez! Monsieur, la pointe de pied en dehors! Ecartez le petit doigt, Madame! Souriez, Madame! Saluez, Mossieur, trés bas, trés bas, et encore plus bas! Fort bien, la, la, la! Souriez, souriez donc, Mes-dames!"

Jungfru Gertrud lyssnade betagen på hans spel, följde hans rörelser, log på befallning och gaf ej akt på någon annan än honom. Men fru Carin, som kunde dansen förut, hade godt tillfälle att ge luft åt sina känslor mot sin kavaljer. Hon nöp honom i fingrarne, så ofta hon kom åt, gäckades med hans klumpighet, härmade hans grandezza och kastade spefulla blickar åt herr Niels för att reta honom till skratt. Men herr Wulff lät ej störa sig däraf. Med hakan i vädret och sirliga §teg trippade han fram; vände sig till hälften,satte ena handen i sidan och lyfte med den andra fru Carins, lade hufvudet på sned, myste, spetsade munnen och gaf henne en galant blick.

Men under en af dessa vändningar kom han att trampa på en skärfva af den sönderslagna pokalen. Den knastrade under hans sula, och han gjorde ett mjukt hopp. Därvid hakade han fast den ena sporren i det andra sporrlädret, svängde om, förlorade jämnvikten och satte sig på golfvet med ett ursinnigt nödrop.

Alla blefvo skrämda och skyndade fram om* kring honom, men hejdades och tvärstannade vid ett par dundrande slag på förstugudörren. "Herein!"

Wiwalt vände sig om. På tröskeln syntes en beväpnad man med ett par bleka figurer i långa svarta kappor bakom sig.

Profossen . . .?

Fiolen föll ur hans hand, och han bröt af stråken, när han tog stöd mot stolen bakom sig, salen dansade rundt för hans ögon, och han tyckte, att allas blickar riktades på honom.

Då hörde han Fru Margretes röst:

"Kyrkherrn . . . midt i natten!"

Han hämtade sig, drog sig tillbaka i en fönstersmyg och såg sig omkring. Alla voro vända ifrån honom; det var endast Jeppe, som åter stack fram hufvudet om spiselhörnet och förföljde honom med sina rödsprängda ögon.

Den som öppnat dörren var Måns hingst-ridare, följd af herr Peder i Wisseltofta och Sören klockare, två små gubbar med vaxgula ansikten, insvepta i långa svarta kappor. De voro genomvåta af regnet, som dröp från deras hattbrätten och raknade hårtestar, huttrade af köld och liknade med sina ynkliga miner ett par hundrackor, som nyss blifvit uppdragna ur sjön.“Guds frid i huset!" stammade herr Peder i jämmerlig ton och kom några steg fram.

Men där stannade han förbluffad vid anblicken af den upplysta salen, lämningarna efter gästabudet, spelmännen i hörnet och herr Wulff själf sittande midt på golfvet. Han ville säga något, men skälfde, så att han ej fick fram orden, flyttade sin spörjande blick från den ena till den andra och mötte slutligen Sörens, som ej uttryckte mindre häpnad.

“Välkommen, Domine!“ hälsade fru Margrete. "Hvad ärende för er ut midt i natten och i sådant ett väder?"

“Hvad ärende ... i sådant ett väder ..."

Han såg sig ånyo omkring, hans min blef butter och hans stämma kärf.

“Ja, det månde I spörja, Nådig Fru! Ty det är storm och regn ute och mörker och lifsfara. Hade inte Måns gifvit mig hästen sin, och hade inte jag tagit klockarn bakom mig på bommen, så låge vi visserligen i Helge å vid detta laget med både handbok och kyrksilfver."

“Handbok och kyrksilfver?"

“Ja, denne hingstridarn kom till prästgården med bud, att jag måtte strax draga hit, efter herr Wulff låg i själatåget."

"Gud straffe lögnarn!" skrek herr Wulff på golfvet.

"Och här kommer jag med sista trösten ..."

"Såsom jag kan bära vittne!" pep klockaren med sprucken röst och visade en sadelsäck, som han släpade med sig. “Ty här har jag både kalk och patén i påsen!"

"Men i dess ställe", vidtog herr Peder med ökad förbittring, "finner jag min vördade, gunstig Herr Patronus sittandes på golfvet i svalg och dryckenskap. Fuller kunde han ha sparat migdenna resan, därest det allenast var fyllsjukan, som satte åt’en!"

Men då sprang herr Wulff upp.

"Hut, Domi . . >"

Fru Margrete afbröt honom, och alla omgåfvo prästen och klockaren, hjälpte dem af med kappor och hattar och satte dem på tork framför spiseln, svepte fällar om deras fötter och lade deras hår till rätta. Och herr Wulff, som snart fann råd-ligast vara att vända allt till godo eller slå bort det med skämt, fyllde ett par pokaler med vin och bjöd dem dricka.

"Töm denna i botten, Domine!" trugade han. "Och klockarsnårken den här desslikes! Det är fuller jag, som nu

bjuder trösten i kalken och inte han ... he . . . Drick sig varm, far, och lustig därhos, så kan han rätt nu ta en sväng med Fru Gretel! Det är Friherrn, som spelar, så en dansar på alla de fyra ..."

Herr Peder tog häftigt pokalen från munnen och steg upp för att börja en straffpredikan, men herr Wulff tvang honom åter ned i stolen och hviskade i hans öra:

"När han hunnit bli varm och torr, så kom in till mig i kammarn. — jag tarfvar ett viktigt consilium med honom, och till den ändan är han här!"

Därmed lät herr Peder sig nöja och satt stilla framför spiseln i sällskap med klockaren samt fru Carin, som var outtröttlig i sina omsorger för dem båda och tycktes ha mycket att säga dem i förtroende.

Emellertid hade jungfru Gertrud efter den första uppståndelsen gått fram till Wiwalt, som stod kvar i fönstersmygen, för att tacka honom fOr dansen.“Tack!" sade hon, “Jag har aldrig dansat med så stort nöje, och aldrig hört maken titt spelman!"

Hon var ännu varm och andtruten, tryckte den ena handen mot bröstet och strök med den andra sina små svarta lockar från tinningarna.

"I säger allenast så, Nådig Jungfru!" svarade Wiwalt.

"Hm . . ."

Hon drog en kort suck, i det hon kastade en leende blick uppåt, men strax slöt ögonlocken liksom för att gömma den.

"Monsieur reser i morgon?"

"Ja."

“Med Herr Niels?"

"Ja.“

“Till Sverge — till era gods eller till hofvet?"

“Jag ärnar söka tjänst hos Kungen."

"Söka. . .?“

“Därest han finner mig äga qualiteter därför."

"I är ju adelsman, af gammal släkt och Fri-herrlig börd?"

"Kungen lärer mera se till förtjänsten ån till börden."

"I missförstår!" rättade hon skrattande. "En adelsmans dygder och qualiteter tarfva lell inte pröfvas som en bondes."

Wiwalt blef villrådig om svaret. Men hon gaf ej akt därpå.

"Säg mig", frågade hon, "är det alamodiskt att fläta manen så som I gjort det på hingsten er?"

“Ja, i Frankrike. Men när . , ."

"Jag såg det, när vi möttes vid mossen", svarade hon. "Jag har låtit fläta Marcolfens på samma manér. Det är vackert med många smala flätor."

Hon teg ett ögonblick,“Säg mig", återtog hon, “I kan släppa tygeln, han lyder sporren allena?"

“Såg I det äfven?“

Hon nickade.

"Det är af nöden, där en råkar i querelle“, sade Wiwalt.

“Eller på jakten", tilläde hon, “där en vill fånga upp bytet och föra det med sig."

"Eller om en möter gudinnan Fortuna", inföll Wiwalt galant, “och vill sammaledes . . .“

“Tiens! Tiens!" skrattade hon. “Säg mig, löper han bra?"

“Såg I inte det ock?"

"Jag menar, att Marcolfus är rappare! Vi ska pröfva i morgon . . . Ach, lieber Gott, I reser!... Har Monsieur länge varit i utlandet?"

“I fyra år."

“Hm . . .", suckade hon med samma vemodiga leende och flyktiga blick som nyss förut. "Och mycket underbart sett, många stora städer och mäktige potentater?"

Han nickade.

"Och många lärde män och sköna antiqui-teter?"

Han nickade åter.

"Och många tappre generaler och dygdige hjältar?"

“Gud bättre", svarade han och började skratta, "äro de inte mesta parten stora skälmar!"

“Men utom genom sina dygder vinna de fuller ingen ära och ros", genmälte hon allvarligt, “om ock deras onda practiquer förskaffa dem fiender och vedersakare. — Ack, därute har Monsieur förvisso mycket lärt?"

“Nådig Jungfrun nämnde nyss adelsmannen

— menar hon, att han tarfvar gå i lära som en bonde?"Hon såg hastigt upp på honom.

"Monsieur gäckas med mig?"

"Men, Nådig Jungfru . . ."

“Passez donc, passez donc, Ihro Gnaden!" afbröt hon. "Jag ser fuller af hans leende, att han inte talar ur hjärtat."

Han förstod henne ej.

"Är det därför, att I vredgas på mig, Nådig Jungfru?"

"Tvärtom!" svarade hon. "Jag gömmer själf mina vackra tankar i hjärtat."

aÅt hvem?"

"Åt dem som älska mig — en må något ha att ge!"

"I har börd, I har rikedom ..."

Hon såg åter på honom med en blick, som han ej förstod, men som kom honom att afbryta meningen.

"Ja — Gud lofve!" sade hon kort.

Ingendera hade märkt, att herr Wulff kommit fram bakom dem och hört sin dotters sista ord.

"Ja, Gud lofve!" upprepade han, i det han lade sin arm om hennes lif och plirade åt Wiwalt. "Börd och rikedom, det hafver hon, och vacker är hon därhos . . . He, Dudendop, det varder din herre och man förvisso finnandes — därest du någon toge! Men Gud vare en nådig, Ihro Gnaden

— här ha fuller svansat epouseurer tjoget fullt, men med den tokans alfanzeri varder hon utan på lyktone!"

Jungfru Gertrud brast i skratt.

"Godnatt, Monsieur!" sade hon. "Vi ses i morgon förinnan I reser!"

“Jag må i det hoppet patientera!" svarade Wiwalt och kysste hennes hand.

Efter herr Peders ankomst hade dryckeslaget och dansen ej tagit ny fart. Fogdarne med hustruroch barn sade snart farväl och drogo sina färde, spelmännen fingo orlof, och det blef så småningom tyst i salen. Fru Carin satt kvar vid spiseln och hviskade med kyrkherrn, klockaren hade krupit in i vrån till Jeppe, och i ett annat hörn satt fru Margrete och samtalade lågmält med herr Niels.

Denne föreföll tyst och nedslagen. Redan på Öretorp hade Wiwalt märkt, att han stundtals förlorat sitt goda lynne, under förden till Björke-berga hade han varit nedstämd och ordkarg, och samma missmod tycktes nu åter anfäkta honom. Men liksom förut slog han skämtsamt bort Wiwalts frågor om anledningen därtill.

Det var emellertid redan sent och Wiwalt sade godnatt, öfverläggningen om tiden för af-resan uppsköts till följande morgon, och herr Wulff utbad sig äran att själf ledsaga sin friherrlige gäst till hans kammare.

Vägen dit ledde från förstugan genom en hög, smal gång, där störm och regn slogo in genom några öppna fönstergluggar, och där ett par flämtande tortiser svartrökte de kalkrappade väggarna, fram till en trappa, som förde till öfre våningen. Här lågo tvenne gästkammare, en på hvardera sidan om trappan, den ena ordnad för Wiwalt och den andra för herr Niels. Jeppe salsknekt gick förut och lyste dem upp, med krökt rygg och ljuset lyft öfver hufvudet. Men vid dörren öfver-togs detta af Clement, som kom efter med husbondens sadelsäck, och herr Wulff återvände ned i förstugan, där han under stånkande och förbannelser hördes sparka lif i sina nya lakejer.

När Wiwalt och Clement kommit in i kammaren, ställde den senare ljuset ifrån sig på bordet och frågade:

“Ärnar Hans -Nåd i morgon draga vidare åt Sverge?" '"Ja, ärnar jag så — med Herr Niels", svarade Wiwalt.

“Då tör säkrast vara, att en inte håller sig så långt ifrån stallet i natt.“

“Hur så?“

“Hm . . . ja . . ,v

“Stick sadelsäcken under sängen och häng värjstickan öfver gafveln!“

“Hm . . .“

“Hvad menar du?“

“I är själf så försiktig, Herre . . . Jag menar, därest rappen sliter sig i natt igen.“

“I detta vädret lärer han inte förrymma oss“, svarade Wiwalt, i det han satte sig på sängkanten och räckte fram ena foten åt Clement. “Och han tog ingen skada sist.“

“Nej, han är fuller ett beskedligt och honnéte kräk!“ sade Clement småskrattande, medan han drog stöflarne af husbonden. “Lika åhugsen om donen som om sig själf — det såg en granne-ligen, när han slet sig på öretorp och gömde både grimma och skaft under lafven i sadelkammarn, innan han sprang till skogs . . .“

“Hvad säger du?“

“. . . men hade halsrem och tjuderlina, när han kom hem igen om k väl In. “

“Höllo de Mickel gömd, menar du?“

“Tills dé varsnade Herr Wulff komma hinsides sjön — ja, menar jag så, Herre!“

Wiwalt såg ett ögonblick på honom, häpen och tviflande. Därpå brusto båda i gapskratt.

Men plötsligt tystnade de på en gång och lyssnade.

“Var där någon på dörren?" hviskade Clement. “Det var säkerligen Herr Niels, som kom upp på kammarn. “

“Hm ... ja, nu är det tyst.““Tjudrad i hagen, säger du?“ återtog Wiwalt med lägre röst.

“I säger det, Herre! Hvar har sitt manér

— somma tjudra kamparne och somma tjudra herrarne."

“Sant kan det vara“, medgaf Wiwalt skrattande, "men somma ha ock skarpa ögon ..."

“. . . och somma sockersöta!“

“He . . .?“

“Ja, Nådig Herre, några åtskilliga kvinnfolks-ögon har jag sett i min dar . . . Gud förlåte mina synder! . . . både käckögon och plirögon och spanska ögon hos Don Cordova — men de danska en fick att se i denna kväll . . .“

“Gack och sof ruset af dig!"

“Hm . . . Rolig natt, Herre!“

Clement drog sig tillbaka till dörren för att gå, men i detsamma han lade handen på låset, hejdades han af ett nytt buller utanför.

“Wer da?“ ropade han.

Ingen svarade.

“Är pocker lös?“

Han slog upp dörren, men förstugan var mörk och tom. Då tog han ljuset för att lysa i trappan, men kom strax tillbaka in.

“Det är den där stubbörade salsknekten, som går och stryker i vindeltrappan“, sade han. “Han har fuller ett öra för mycket, den skälmen!“

Han ställde ljuset på bordet och gick, men på tröskeln såg han sig åter om och frågade med illmarig min:

“Skall en göra ett tittande ner i stallet, eller skall en låta Mickel ha sin gång?“

“Alter Pickelhäring — hinweg!“ ropade Wiwalt gapskrattande och sparkade sina stöflar efter honom.När herr Peder sagt fru Margrete farväl, ty han ärnade redan i daggryningen återvända till prästgården, och kom in till herr Wulff för det viktiga consilium, som denne utlyst, fann han vid första anblicken kammaren tom. Ett osnoppadt ljus stod och rykte i en kopparstake på spisel-kransen, men herr Wulff syntes icke till. Och kyrkherrn var redan betänkt på att åter gå sin väg, då ett väldigt stånkande kom honom att vända sig om och han varseblef en stor mage mellan sparlakanen i sängen.

Det var herr Wulff.

Efter att ha önskat friherren godnatt och piskat upp ett par af sina sofvande lakejer i förstugan hade han gått raka vägen in i sin kammare. Han var uttröttad af dagens vedermödor, upphettad af mat och dryck, mörbultad efter dansen och andtruten efter klättrandet i trappan. Och utan att ens taga af sig stöflar och värja hade han kastat sig på sängen, knutit upp hvad knytas kunde och låg stilla med näsan i vädret, pustande och vanmäktig.

Herr Peder steg fram till sängen, lyfte på det ena sparlakanet och frågade:

"Är det för att se detta syndiga lefvernet an, som I trugat mig hit i regn och storm, Ers Välborenhet?"

En Lyckoriddare.“Snyt ljuset 1“ stånkade herr Wulff.

“Drängen mente, I stod med båda fötterna i grafven", fortsatte kyrkherrn med ett torrt skratt. “Men i dess ställe, när jag kommer, finner jag er sittandes med dem i vädret och i stor eländighet."

"Snyt ljuset, präst", röt herr Wulff, "eller tar jag gället ifrån honom!"

Herr Peder teg och lydde.

“Jag är i själavånda!“ stönade herr Wulff.

"Han hörs sitta i magen, den våndan!“ svarade prästen.

“Har han sett den svenske Friherrn?"

“Fru Carin visade mig på honom och menade honom vara svåra välkommen i huset..."

“Så är han ock i sanning!“

Herr Wulff pustade en stund och hämtade ny kraft.

"Han är af Kungligt blod kommen ..

“Åh, knäfveln!" afbröt herr Peder fnittrande. “Så må det vara det, som spritter i skånkorna."

“Stå inte och märk orden!" återtog herr Wulff förargad. "Utan sätt sig på sängkanten och hör, hvad jag har att säga honom i tromål. Jag har kallat honom hit, ty jag vill inte förhålla honom, det Friherrn är kommen att gilja till dotter min."

“Hvar kommer han ifrån?"

"Han är kommen af Kungligt blod, sa jag!a upprepade herr Wulff otåligt. "Och är en svensk Friherre, som heter Gyllenstjerna. Han har räddat barnet ur lifsnöd i Göthingeholmsskogen och vardt därvid besatt af en så eldig amour, att han strax red till Fru Lena att tigga hennes förord. Ty hon känner honom och hans släkt och hans gårdar och... och så gör jag med! Och flickan är så veramourirt, hon ock, att hon hvarken ätereller sofver, och säger sig gå i vaken, där som jag nekar."

"Betänk er väl i det stycket, Herr Wulff!"

“Hvad gör jag annat än ligger här och tänker!" flämtade herr Wulff. “Och till den ändan har jag äfvenväl kallat honom hit, som har vården om min själ..."

“Gud nåde mig så visst!a suckade herr Peder.

".... att jag inte för den Friherrns skuld varder förtappad i lifsens bok!tt

“Hum .. .w mumlade kyrkherrn. "Jag räds fuller, att vår Herre klår sig i sitt gråa skägg, när han ransakar Ers Nåds pagina i den boken ..."

“Domine!"

w... Hum ... där han inte kommer oftare till skrift, än han gjort sista kvartalet.a

“Jag kommer, jag kommer ... Gud frälse mig, fattig syndare!" stönade herr Wulff ängsligt. "Men till först måste jag drifva denna desseinen durch, att Friherrn inte löper mig ur händerna.u

“Är han hitkommen till att gilja, så lärer han lell ock ge sig tid", menade herr Peder. “Men .. .a

Han tvekade och nöp i sängtäcket bredvid sig.

“He...?“

“Men det spörs, att Ers Nåd allaredo lofvat henne åt yngste Bilden här i Danmark?"

“Hvem säger det?“ ropade herr Wulff och satte sig häftigt upp.

“Fru Carin sade det..."

“Wulff Grijp förnekar det!“ skrek han.

Och därvid slog han knytnäfven i sängkanten, så att det dundrade i kammaren, och herr Peder for upp.

“Det lög hon! Jag vill hålla vid min högsta ed, det lög hon!“ upprepade herr Wulff. “Gud straffe den klaffrerskan för hennes läppgäll ochotidiga snackande! Bilden tar jag inte, vore han så Friherre tio resor! Ty ingen annan tar jag än denne Friherre, som kommer af Guds försyn och på Kungens eget pass!"

Han sprang upp ur sängen och ställde sig bredbent framför herr Peder, med händerna i sidorna och rynkad panna.

"He — hvad sa han till det?u

“Därest Ers Välborenhet redan resolverat.. ,u började herr Peder oroligt.

“Bilden är fattig och därmed är jag föga betjänt, men denne äger gods och gårdar och lärer inte tribulera mig med hemgiften", förklarade herr Wulff. “Bilden är en pralhans, som skräpper och junkererar i ny och nedan, men denne fattas det intet uppå!u

“Ers Välborenhet känner honom, låter det, både utan och innan .. ."

“Förlita sig på mig!" försäkrade herr Wulff, som ej lade märke till kyrkherrns spefulla ton. "Är det att dansa eller spela, så kan han. Är det att fäkta, så har han slagit självfva Wallenstein huden full med hugg. Och är det främmande tungomål, französkan, tallienskan, gresk eller latinet, eller hvad det vara vill — han kan det med!“

“Där så är. ..“

“Det fattas intet uppå honom, sa jag!" röt herr Wulfi, liksom om prästen motsagt honom. k‘Och för den orsaks skull har jag gifvit mig Gud huldan, att jag skall ta honom i mitt svågerskap

— sade ock flickan nej i brudstoln!"

“Jungfrun — som är så svåra veramourirt?“ sporde herr Peder skrattande.

"Så är hon — där säger han det själf!" utropade herr Wulff och gnuggade händerna, i det han började gå fram och tillbaka.

"Hum.“Hvad hummar han efter ?“

“Hum ... där Bildarne efter detta få Ers Nåd vid halsen ..."

“Bildarne ?u afbröt herr Wulff och stannade framför honom. "Menar han, jag är rädder för Bildarne? De ska packa sig fanen i våld — sa Wulff Grijp!“

“Men..

“Öhö, Bildarne — schlechtes Seifensieder-pack!“

Och herr Wulff började åter gå.

“Har Ers Nåd diskuterat saken med Herr Jörgen Urne?“ frågade herr Peder.

“Med Jörgen Urne...?“

“Han är Kungens befallningsman i Christian-stad och vår rätta öfverhet...“

“Med Jörgen Urne?" mumlade herr Wulff betänksamt för sig själf och blef stående vid spiseln.

“Han kunde förvisso säga er Kungens tanke. Gifter I flickan med svensken, så varder I ock själf hållen för svensk och kommer artigt i klämman, om det blir nytt krig på gränsen..."

“Krig på gränsen?^ afbröt herr Wulff ängsligt.

“Därest Sverge och Påland ..

“Dem emellan är freden allaredan i dessa dagar retablerad, säger Friherrn!"

"Gud hjälpe oss", suckade herr Peder, “då lärer kriget inte vara långt ifrån oss!"

“Menar han ...?"

“Hör en annat än om pärlementen och knekte-hoparnes obesinnade anlopp å ömse sidor gränsen? Låt det mans bryta löst..."

kiGud hjälpe oss!“

Herr Wulff försjönk en stund i ängsliga funderingar. Men han var trött, och efter några fruktlösa försök att knyta igen sin tröja, ty han började frysa om magen, såg han ingen annanutväg att bli af med prästen och få komma till

sängs än att slå bort sin oro och göra ända på consiliet.

“Hå, fuller ser han spöken, Domine!Ä sade han och försökte skratta, men gäspade i stället. "Och skulle så ske, lär er det ligga svenske Kungen om hjärtat att skydda, hvad som en gång skall tillfalla hans egen troman i arf och eget."

"Det låter, som hade Ers Välborenhet redan tagit mågen i huset!"

"Jag har så ock — ty så är mitt föresatta propositum, det inte Gud Allsmäktig afvända kan!“

“Än mindre då Ers Nåds fattige sockenpräst!" sade herr Peder kärft.

“Är det allt råd han har att ge?“

Herr Peder steg upp.

"I slår mina förmaningar i vädret, Herre, och stånde ert eget ansvar!"

"Wulff Grijp gör det!“

aSå hade fanen och inte jag något här att skaffa i detta vädret!" gnällde prästen med kväfd ilska. "Och fuller är jag hälst sedd på ryggen igen. Men det lyster mig se, om I lika lättvindigt blir fru Carin kvitt..."

“Öhö — Fru Carin?"

“Godnatt, Ers Välborenhet!"

"Godnatt", snäste herr Wulff och krängde af sig värjgehänget.

Och därmed skildes de.

Men när herr Wulff vaknade följande morgon, tedde sig hans utsikter vid dagsljus vida mindre klara än de förefallit om natten. Herr Peders förmaningar och varningar tyngde hans sinne, och än större vardt hans oro vid underrättelsen om, att fru Carin helt oförmodadt hade lämnat Björkeberga samtidigt med kyrkherrn.Hon hade rest utan att säga farväl och utan att ens antyda, hvart hon ärnade sig. Det glun-kades visserligen om, att Jeppe, som hade sitt boställe i portstugan och nattetrd utöfvade sin befattning som portvakt, hade sig mera bekant i denna sak än han ville låta veta. Men han nekade envist och medgaf endast, att han öppnat porten två gånger före den vanliga tiden: först för kyrkherrn och klockaren åtföljda af Måns hingstridare, och en stund därefter för fru Carin jämte en af hennes drängar. Den andre var kvar och togs i förhör, men visste ingenting; han hade fått befallning att stanna och hans häst-stod i stallet. Detta syntes tyda på, att matmodern endast företagit en tillfällig utflykt, och då en mjölkpiga från Skeinge berättade sig ha sett henne i herr Peders sällskap, antogs det, att hon ridit i fatt honom på vägen och följt honom till Wisseltofta — af outrönt orsak.

Det var ovissheten om denna orsak, som oroade herr Wulff. Ty han befarade genast, att hon afsåge vinna prästen för Bildens sak och sammangadda sig med honom. Deras tisslande och tasslande föregående afton väckte lätt dylika misstankar, och varningarna för Bildarnes hämnd bestyrkte dem. Dessutom hade herr Wulff mot morgonen drömt om hvitt mynt, och till råga på allt var det fredag.

Men trots alla onda förebud blef dagen en sådan, som ofta följer på en mulen morgon. Stormen som rasat hela natten, skingrade inemot middagen de tunga molnen, regnet upphörde, och solen stack fram. Friherren lät utan mycket trugande öfvertala sig att dröja ännu en dag, och herr Niels likaledes. Fru Margrete tycktes ha återfått sin sinnesro och hennes husliga anordningar be-funnos till och med öfverträffa hennes herres for-dringar. Och när Måns hingstridare ändtligen återkom från prästgården, visste han berätta, att fru Carin visserligen gjort herr Peder sällskap, men vid första vägskäl sagt honom farväl och ridit söderut. Det kunde således antagas, att hon uppgifvit sina planer och i förtreten dragit sin kos för att ej återvända.

Till allt detta kom, att jungfru Gertrud och friherren med hvarje timme som gick och allt efter som himlen klarnade tycktes finna allt större behag i hvarandras sällskap. Hon hade denna dag slösat mer än vanlig omsorg på sin yttre person och var glad till lynnet, smekte far och mor, skämtade med herr Niels och åhörde med

outtröttlig nyfikenhet friherrens berättelser från främmande land. Och denne å sin sida visade sig äga ett outtömligt förråd på spännande äfventyr, som kommo hennes ögon att brinna af oro, och på artiga complimenter, som. narrade henne att rodna och tigga honom att börja på nytt.

“När jag hör Monsieur förtälja, följer jag honom i inbillningen", sade hon, då de en stund blifvit lämnade ensamma, “långt utanrikes till den stora, bullersamma världen, som jag aldrig varit uti, och som jag lell aldrig får se."

“Hon blefve förvisso snart mätter därpå, Nådig Jungfru", svarade Wiwalt. “Den världen är inte vulen för adeliga jungfrur.a

“Hur säger I så?" frågade hon förvånad. “Ändock det är där allt skönt och berömligt grönskar oeh florerar. Dit följa många adeliga fruar sina herrar, som strida för den beträngda tron och hedra sina fäders namn, och där har mången ofrälse genom sina dygder förvärfvat rättvis reputatz och adelig sköld. “

"Mången ofrälse...?" frågade Wiwalt. "Tromig, Nådig Jungfru, där vill mera till än hon tänker att sådant förvärfva.“

Hon såg undrande på honom.

“Menar Monsieur, det tarfvar mindre förtjänst att amplificera den dignitet, som en ärft med namnet ?“

“Som en ärft med namnet...?"

Han förstod henne ej, men hon förklarade ej närmare, hvad hon menat.

“Gud förlåte mig“, utbrast hon skrattande, “en faller stundom på så underliga tankar, när en sitter i ensligheten och trånar. Då min Herr fader för tre år sedan skulle draga ut med Kungen i det t}'ska kriget, ville jag kläda mig i karlkläder och följa honom.u

“Att fresta lyckan ?“

“Jag vore fuller ej den första, som brukat det manéret?“

“Inte heller den sista, tänker jag", svarade Wiwalt och instämde i hennes skratt. “Men mesta parten lärer i den furian ha dragit bort från sin Herr fader och i annat följe än hans.u

“Vi blefvo ock hemma begge“, slutade hon med en kort suck. “Och efter kriget nu är allt, får en söka sin tillflykt till Gud och morkärans korngrisar. “

Vid middagsbordet sattes Wiwalt åter vid jungfru Gertruds sida, oeh herr Wulff tröttnade ej att med trug och krus betyga honom sin välvilja och att genom allt dristigare anspelningar ge luft åt sina förhoppningar.

Dessa voro ej längre Wiwalt främmande. Redan på Öretorp hade han i fru Lenas och herr Niels* förstulna miner vädrat hemliga planer, herr Wulffs besök hade ledt honom på det rätta spåret, och mottagandet på Björkeberga hade ej lämnat något tvifvel öfrigt om värdfolkets afsikt attförvärfva den svenske friherren till måg i huset; Clements berättelse om den gömda hästen hade till och med bevisat, att släkten tog del i sammansvärjningen. Men han tänkte sig ingen annan utgång på saken än sin egen afresa, och så länge han ej skönjde någon fara att bli upptäckt, skrattade han i sitt sinne åt det lustiga puts, som han spelade juten och hans anhang. Några skrupler med afseende på de förmåner, han för tillfället åt-njöt, gjorde han sig ej. Ty han fann herr Wulffs lönliga beräkningar väga lika tungt i rättvisans vågskål som hans eget falska namn, och i nödvändigheten att, då han en gång antagit detta, låta respektera sig därefter såg han en giltig ursäkt för sitt bedrägeri mot öfriga sammans vurna. För jungfru Gertrud gjorde han sig ej heller några särskilda bekymmer. Hon var vacker, och där tjugu friare enligt herr Wulffs uppgift gått af med korgen, kunde det alltid för en kavaljer vara mödan värdt att eftersträfva en favör. Förvisso skulle hvarken hon eller han därmed förverka sin själs salighet. Han hade caresserat kvinnfolk förr, och hon vore tillräckligt stursk för att, om hon i dag förälskade sig i friherren, glömma bondsonen i morgon.

Men i självfva verket förblef han ej så kall, som han förmodat. Jungfruns förnäma, adliga skick, höfviska vett och menlösa behag ställde henne ej blott öfver hennes omgifning utan öfver andra kvinnor, som han under sina vandringar lärt känna. Och den oskrymtade bevågenhet, som hon redan från början visade honom, smickrade honom allt för mycket, för att han däri skulle söka beviset på hennes deltagande i släktens anslag. Han blef tvehågsen, hans trygga sinnesförfattning hotade att svika honom, och hans sorglöshet af-tog i samma mån, som han blef mera betagen.På eftermiddagen förde herr Wulff honom ut på gårdens ägor och lät honom i höstkvällens bjärta solskensfärger skåda alla de arfvedelar, som hans dotter en gång hade att förvänta, och det föreföll honom därvid, som leddes lian af djäfvu-len själf upp på ett högt berg för att frestas med all världens härlighet. Han vågade ej lyssna till lockelsen, och hans stridiga tankar beröfvade honom också snart nog förmågan att göra det.

Ty när herr Wulff ville föra honom in i kryddgården och humlegården, ut i ollonskogen och till mulabetet, var Wiwalt i andanom redan stadd på rymmande fot, i färd med att krossa sin friherrliga vapensköld mot första svenska gränssten. När frestaren dref upp profiten på rådjursjakt och karpfiske, bistockar och linspånad, träng-tade syndaren allena efter att göra bot vid den nådiga jungfruns fötter och bekänna sin amour. När landtjunkaren grufvade sig öfver rusthållslegor och smörräntor, rufvade vaganten på möjligheten att genom egna dygder förvärfva rättvis reputatz och adeligt namn. Och när slutligen den inbillade svärfadern knäppte sina händer öfver magen och grymtade af förnöjelse öfver sina gödegaltar och korngrisar af det tyska svinslaget, tog den motvillige mågen honom under armen och brast i gapskratt åt sin tokota kärlekssjuka.

Vid återkomsten till gården blef herr Wulff uppehållen vid spannmålsboden, och Wiwalt steg förut in i salen.

Då han öppnade dörren, såg han jungfru Gertrud och herr Niels sitta vid ett fönster. Det var redan skumt, så att han ej kunde urskilja deras anletsdrag, men deras tystnad och deras böjda hufvuden antydde förstämning, och de lade ej märke till hans inträde förr än han stängde dörren efter sig. Men då steg herr Niels hastigt upp ochvände sig åt fönstret, liksom hade han blifvit öfver-raskad och ville samla sina tankar, och jungfru Gertrud vek ihop ett bref, som hon haft liggande i knäet, långsamt liksom för att besinna sig, om hon skulle bli sittande eller ej. Men därpå steg hon upp och gick hastigt ut ur salen.

Wiwalt stannade gripen af en orolig misstanke. Samma tomma spöke, som föregående afton antagit Måns hingstridares hamn, skrämde honom ånyo — gällde brefvet honom, vore han afslöjad? Han insåg det oförnuftiga i sin skuggräddsla, men hade dock ej hunnit afskaka sin beklämning, när herr Niels vände sig om och kom emot honom.

“Nå, Seigneur Gyllenstjerna", frågade han, “huru länge skall detta continuera?“

“Hvad . . . hvad menar I?“

“Jag menar ..."

Han kastade en blick på Wiwalt, märkte hans förlägenhet och brast i skratt.

“Potzwetter“, utropade han, “stammar I på målföret, blir hvit i synen och sneglar åt dörren? Tänker I, att jag ärnar banna er affection och kurande till den spotska Diana?“

“Hvad ... .?"

“Platt inte, käre Herre! Jag menar allenast, att våra affärer i Sverge på detta banquetterande komma till korta.“

"Reser I?"

Herr Niels skrattade.

“Reser I själf, bror lille?"

“När I så befaller", svarade Wiwalt och försökte instämma i hans munterhet. “Men det har tyckts mig, som vållade det er i dag samma moleste att draga hädan, som i går att förfoga er hit. “

“IIvi så?""Er humor stod i sin, och under-vägen kunde inte håken mjölka ett ord ur!"

"Hm . . . Jag kände Gud bättre faran, som lurar i Wulff Grijps pokaler."

"Faran allenast — än snaran?"

"Snaran?"

“Den kände I fuller ej mindre, efter I var den förste att locka mig däri."

Herr Niels såg på honom, häpen och tveksam, och brast ånyo i skratt.

"Potzdonner, är I allaredo fast?"

"Innan I själf hunnit slippa lös, törhända?" svarade Wiwalt med någon hetta.

“Jag...?"

“Rätt I — ty näppeligen kan jag förmoda, att I undfångit någon korg, innan I kom hit, när jag erinrar er hätskhet mot Bilden i Roeskilde och den relationen I samma afton gaf mig om Jungfruns dygder och behag ..."

“Lög jag?" af bröt herr Niels muntert.

"Men här synes I nu mäkta förvandlad", återtog Wiwalt. "Caresserar jag Nådig Jungfrun, såsom en cavaller ägnar och bör, strax stryker I segel och ser mig sorgmodigt an. Och kommer jag in där I sitter, stiger I opp och vänder mig ryggen, men Jungfrun går ut.“

Herr Niels kastade en blick på honom, men svarade ingenting, gick långsamt öfver golfvet och stannade framför spiseln med händerna på ryggen.

Wiwalt följde efter.

“Har jag detta förvållat, det Gud förbjude", fortsatte han, “så vill jag i denna kväll gärna draga hädan, och hällre än gärna ändå!"

“Menar I, hvad I säger, så tar I miste“, sade herr Niels dröjande, utan att vända sig om.

“Ja, menar jag . , .“m

“Men — “ afbröt han, alltjämt stirrande in i elden, “jag tänker I säger så för att ransaka, huru landet ligger. “

Därpå hade Wiwalt intet att svara, ty herr Niels hade rätt. Hvad han yttrat härledde sig mindre ur öfvertygelse om, att han ginge denne i vägen, än ur lusten att förmå honom till öppet spel.

Herr Niels betänkte sig en stund. Därefter vände han sig om, mötte öppet Wiwalts blick och talade med varmt allvar i stämman:

"Ers Välborenhet“, sade han, “I vet, att jag af barndomen är uppdragen hos min kära moster på Öretorp och har varit Jungfruns endaste lekbroder — och sedan den tiden har jag fått henne af hjärtat kär, som ock vill räcka till döddagar, tänker jag. Hon är släktens blomster och bijou, högre skattad, kan I veta, och ömmare att hand-tera än ett skuret glas, som en ställer i konstkammarn. Men . . .“

"Men...?"

"Men hon är därhos så till sägandes släktens riksdalerskista“, fortsatte han godmodigt. "Här finns inga söner i huset, herr Anders är barnlös, fru Lena likaledes, och jag..."

"Ja - I själf?"

"Ach, mir passt das Junggesellenleben am besten!" svarade han med ett kort skratt. “In summa

— allt vårt kommer en gång till henne, och hennes lycksalighet och fromma äro i detta lifvet och i själfva döden vår sonderliche esperance! Men när förnuftet är svagt, kommer en lätt i valet och kvalet. .. Bilden har fuller haft slugare förespråkare än andra, som velat raffa henne ifrån oss. Men hon lider honom inte för allt godt..."

"Åren torkar tåren!" anmärkte Wiwalt."Ja, ja, sant är väl, att en inte må preten-dera amouren, innan folk kommit

i brudsäng^, medgaf herr Niels. “Men lika sant är, att en åsna i förgyllda tyg aldrig kan skicka sig som en väl* equiperad cavaller. Och sagdt är sagdt — Bilden vill vi inte ha och tar’en inte häller! Men..."

Han teg åter och strök sig fundersamt om hakan, liksom tvehågsen om, huru han skulle lägga sina ord.

“Men — “ återtog han, "där I vore i herr Wulffs tröja och anträffade en adelig och bref cavaller, som ägde allt, hvad Bilden brister — klokhet och experiens, vett och humanitas, ett godt och uppriktigt hjärta, ett ärligt och gladt gemtith

— just hvad I själf besitter, käre Herre! — skulle I inte då åstunda denne till er dotterman, och måtte inte hon tacka Gud för en sådai* stallbroder?"

Wiwalt svarade ingenting och undvek hans blick. Båda stodo sida vid sida och stirrade in i elden. Och det förblef tyst i salen, tills plötsligt herr Wulffs larmande stämma hördes i en angränsande kammare.

Då lade herr Niels förtroligt sin hand på Wiwalts axel och sade:

"Drif nu handen i Guds namn vidare, såsom er för godt synes, käre Herr broder. Honnétare mö och modestare jungfru såg I aldrig på den gröna jorden — och jag går er inte i vägen."

Med dessa ord lämnade han Wiwalt. Men när han gått några steg stannade han, och båda vände sig om på en gång, liksom hade de hvar sitt ord att tillägga. Deras blickar möttes. Och Wiwalt tyckte sig i herr Niels" ögon skönja en hemlig eld, starkare än återskenet från spiselelden, som belyste hans ansikte, då han med dämpad röst och handen knuten om värjfästet utbrast:"Men, Herre* därest I ger er passion licentie Gud straffe er, om I sviker."

Därmed gick han samma väg som jungfru Gertrud gått. Då kom Wiwalt hastigt några steg efter honom och ropade:

“Hör an — när reser I?“

Herr Niels hörde ej frågan. Han hade redan hunnit öfver tröskeln, och dörren slog igen efter honom.

Wiwalt stod ensam kvar. Han såg sig omkring och lyssnade oroligt, besinnade sig ett ögonblick och smög sig hastigt ut i förstugan. Där befallde han en af lakejerna att skicka Clement upp i gästkammaren och skyndade själf dit i förväg. ......

Han var illa till mods. Han kände sig förföljd och var färdig att draga värjan vid genljudet af sina egna steg på stengolfvet i den ensliga gången, där en kall aftonhimmel lyste i de öppna gluggarne, och där ett skrällande eko ville spränga väggarna när han sparkade omkull en brandhink under bänken vid foten af trappan.

Uppkommen i förstugan märkte han, att dörren till kammaren stod på glänt, och då han slog upp den, tvärstannade han häpen på tröskeln. Ty han såg någon springa upp från golfvet framför sängen och gömma sig i hörnet där bakom.

"Wer da? ropade han.

Intet svar följde.

Då sprang han in, störtade sig öfver den objudne gästen, grep honom i kragen och släpade honom fram till fönstret, för att se hvem det var.

Det var Jeppe salsknekt.

"Hvad gör du här?" frågade Wiwalt.

"Jag... jag .. . Nådig Herre ..."

"Hvad gör du i min kammare, spör jag!"

"Jag... jag skulle ...“"Svara mans, eller jag

Wiwalt afbröt plötsligt, släppte honom och kastade sig själf framstupa på golfvet framför sängen samt trefvade

med händerna därunder.

"Sadelsäcken . . .?"

Han sprang åter upp och grep Jeppe för bröstet i samma ögonblick denne gjorde ett försök att komma ut genom dörren.

"Hvar är min sadelsäck?" ropade han.

"Jag skulle ... i Herr Wulffs klädkista . . .", stammade Jeppe och pekade på en gammaldags ekkista, som stod framför fönstret.

“Sadelsäcken, din skälm!“ upprepade Wiwalt och skakade honom. “Du ville råna till dig papperen mina! Hvar är sadelsäcken, som låg under sängen?"

Jeppe pekade åter på kistan. Wiwalt släpade honom dit och lät honom draga fram sadelsäcken, som han gömt därbakom, då han blef öfverraskad. Den var endast till hälften öppnad.

“Gemeine Flegel!“ röt Wiwalt och ryckte den ifrån honom. “Vet du, hvad jag gömmer i säcken? Hälsa den, som skickat dig hit på tjufnad, att jag har fanen själf däri, som tittar fram och hugger klorna i dig, om du får opp remmen!“

Han släppte honom.

“Hinaus!"

Men Jeppe kunde ej röra sig ur fläcken. Han skälfde i hela kroppen och skräcken blodsprängde hans stirrande, utsvällda ögon.

“Kopf weg, sa jag!" skrek Wiwalt.

Och därvid gaf han honom med knytnäfven en stöt under hakan, så att hans tänder skallrade, och han föll baklänges i armarne på Clement, som i detsamma kom in genom dörren.

“Treppe hinab!“ befallde Wiwalt.

En Lyckoriddare. 12Clement efterkom med nöje befallningen och verkställde den eftertryckligt, medan Wiwalt knöt om remmen på sadelsäcken och sökte ett nytt gömställe för den i kistan vid fönstret.

När Clement kom tillbaka in, fann han husbonden gående fram och åter på golfvet, uppbragt, fåordig och kort om hufvudet.

"Ville den skråpuken i sadelsäcken?"

"Stäng dörren!"

Clement lydde, och Wiwalt gick ännu ett par slag. Därpå stannade han vid fönstret, öppnade det och såg ut.

"Blir det månsken till natten?" frågade han.

"Det liknar sig därtill", svarade Clement. "Det är klart, och tunglet begynner gå i fylle."

"Hur lång är vägen till prästen?"

"Till Wisseltofta — vid pass halfva milen. Men jag hörde af hingstridarn, att vattnet står högt öfver vadet i Helge å.“

Wiwalt stängde fönstret och vände sig till honom.

"Förskaffa dig nyckel till porten", sade han, “lilla porten åt kryddgården, bakom boden. Du tar dig fuller fram den vägen, ty ledet åt bönsängarna kan en klifva öfver och kommer sedan ut åt ängen. När natten har brutit in och det är tyst i gården, drar du hädan med hästarne, norrut, och binder Mickel vid vadet, men rider själf vidare till prästen och håller honom vaken. Skjut nyckeln tillbaka in under porten — jag tar sadelsäcken på ryggen och kommer efter arla i gryningen."

“Men Herre, därest ..."

“Intet vidare!" afbröt Wiwalt honom och stängde fönstret. “Jag har att tala med prästen, och sedan draga vi med Guds hjälp öfver gränsen !uWiwalt hade efter samtalet med herr Niels beslutit att draga sina färde, och försöket att åtkomma hans sadelsäck hade stärkt honom i hans afsikt. Han var öfvertygad om, att detta utgått från herr Wulff, om ej från de sammansvurna i gemen, han misstänkte till och med ett ögonblick herr Niels’ ärlighet, och han hade förlorat lusten att själf framhärda i sin falska ställning. Han hade kommit till Björkeberga hvarken för att bedraga andra eller för att kasta sig själf i farlighet och olycka. Och för att undgå alla frestelser och alla knep ärnade han i hemlighet lämna gården och låta herr Peder framföra hans farväl jämte någon efter omständigheterna afpassad bekännelse.

Men han var missmodig och därtill förbittrad öfver att vara det. Ty han såg däri alltjämt samma villrådighet och skuggräddsla, som gjorde honom till pultron, där det dock endast berodde på honom själf att känna marken säker under fötterna, njuta af hvad som bjöds och skjuta ansvaret på andra.

Vid aftonvarden visade herr Wulff samma bullrande uppsluppenhet som förut, herr Niels" svårmod tycktes vara försvunnet, och jungfru Gertrud var sig lik, endast mera tystlåten än på förmiddagen. Wiwalt ensam var ej densamme. Han förargades åt herr Wulffs tafatta kopplaremanér,retades af fru Margretes lydiga medhåll, leddes vid herr Niels’ skämt och anfäktades jämmerligen af sin kärlekssjuka, när han öfverraskade jungfru Gertrud med sina blickar hvilande på honom.

Om afresan följande dag eller tiden därför talades intet. Alla hade hvar och en sitt särskilda skäl att icke vidröra denna ömtåliga fråga, och till och med herr Wulff lyckades undvika det.

Så snart måltiden var till ända, sade Wiwalt godnatt, ursäktade sig så godt han kunde, och gick upp på sin kammare. Det var hans afsikt att från sitt fönster söka öfvervaka Clements affärd och att, om denna försigginge lyckligt, genast rusta sig till sin egen.

Han satte ljuset på bordet och slog sig ned för att vänta, tills det skulle bli tyst i huset, satte handen öfver ögonen och såg sig omkring. Han hade förut knappast tagit kammaren i närmare skärskådande — han hade känt sig hemma där och sofvit godt den första natten — men nu gaf vakan honom god tid därtill, och han gjorde det med dess större nyfikenhet, som han nu skulle . . .

“Potz Sacramentl"

Han hade aldrig försummat sin fortune, och stode nu i begrepp att förrymma Fortuna själf — af ädelmod, så föreföll det honom.

Det var ett rymligt, lågt rum, hvars inredning visserligen tycktes härstamma från äldre tider, men hvars tillfälliga anordningar erbjödo all ny-modig bekvämlighet och trefnad. Öfver den låga panelen var en högre sådan målad på självfva muren och indelad i halfrunda fält med romerska blomsterurnor i bjärta färger. Dessa hade dock börjat blekna, och de kalkrappade väggarna där-ofvan hade många sprickor och bruna strimmor af regnvattnet, som sipprat ned genom det tjäradetaket, samt af rostvätan från järnkramporna i bjälkarne. Golfvet bestod af grofva, ojämnt nötta plankor, fönstret var lågt, och i hörnet vid dörren reste sig på svarfvade fötter en liten kammar-spisel af grönt, gropigt kakel, med härden utåt gången. Men vid ena kortväggen stod en stor fransk säng med sparlakan af papegojgrön trip, midt på golfvet ett bord med grann, brokig tapet, omgifvet af stolar, och vid fönstret fanns dessutom sittplats på den gamla ekkistan med förtennta beslag och päronfötter. Öfver nattlådan med sitt blanka kopparbäcken hängde en spegel i svart ram, hvars inläggning tydde på en Nurnberger-mästare, och skilderiet i sängtaket, som Wiwalt varseblifvit, när han vaknade på morgonen, hade han igenkänt för ett litet Hollandsarbete. Därtill var i ena fönsterhalfvan en båge med genomskinliga glas insatt, och på bordet fanns både skrifdon och papper.

Det är ej alla dagar en så bekväm kammare öppnas för en hemlös främling, det visste Wiwalt af erfarenhet, och en aning sade honom, att mången god dag skulle förgå, innan han i fäderneslandet . . .

Han slog näfven i bordet och steg upp. ;

“Potz Sa-cra-ment!“

Det var varmt inne, trots årstiden, luften kändes instängd och fylld med en kvalmig lukt af torkade blommor.

Han blef het om hufvudet och öppnade fönstret.

Stjärnklart och månsken. Intet ljud från gården nådde hans öra, och de fönster han kunde se voro redan mörka. Då tog han ljuset från bordet och gömde det i hörnet bakom spiseln, för ått ej heller hans kammare skulle synas upplyst, lade sig i fönstret och afvaktade Clements affärd,Kammaren låg mot gafveln af huset, i hörnet åt gården, och genom att sticka ut hufvudet kunde han snedt öfver denna se ett stycke af köksflygeln, i vinkel däremot stallet och vaktstugan på hvar sin sida om gårdsporten, ett bredt hvalf krönt af ett litet klocktorn, samt den fjärde sidan, som utgjordes af en mur mellan herrebyggningen och gårdshäktet, hvilket stötte intill vaktstugan. I denna mur var porten till krydd- och kålgårdarne, och bortom dessa utbredde sig vidsträckta ängar, där några små skogsdungar stucko upp som öar ur den hvita, månbelysta nattdimman.

Månskenet låg rakt på stallet, och Wiwalt kunde tydligt se, när Clement efter en stund kom ut med hästarne. Deras steg klapprade ett ögonblick mot stenläggningen utanför dörren, men dogo strax bort. Clement ledde dem vid tygeln, och alla tre försvunno i skuggan af muren, en nyckel vreds om i portlåset, och allt blef åter tyst. Wiwalt sträckte sig ut för att se, om de följde muren åt, eller hvilken väg de togo, men han såg dem ej längre. En vindfläkt slog upp snibben på hans krage, en nattfjäril snuddade mot hans panna, och stillheten återkom. Men en stund senare varsnade han tre svarta skepnader, som ljudlöst gledo in i den hvita dimman ute på fältet och försvunno.

Då stängde han fönstret, drog tätt igen förlåten och hämtade ljuset för att taga fram sadelsäcken, som han gömt i kistan.

När han öppnade henne, slog en kväfvande doft af saltade rosenblad emot honom, och på botten såg han ett lager klädespersedlar öfver-strödda med sådana.

Herr Wulffs klädkista — herr Wulff ägde alltså några andra plagg än sin fläckiga tröja och sina nötta flöjelsbyxor . , ,Han ställde ljuset i kistlocket och lade sig på knä för att närmare granska de gömda skatterna. Men allt hvad där fanns var ett par pageklädningar af mörkblått kläde med svarta silkesposamenter, bernstensknappar och lavendelfärgadt taftfoder, dyrbara, men alltför litet granna för herr Wulffs lysande hofstat; till synes ej heller begagnade, ty de stora kapporna lågo i skarpa veck, favörbanden vid byxlinningarna hade aldrig varit knutna, och fjädrarna voro inlagda i hattarne.

Han höll just på att syna ett litet värjgehäng af hjortläder med vackra, ciselerade silfverhäktor, då han plötsligt kom ihåg, att han glömt sin värja i salen. Han måste gå ner, söka upp någon af lakejerna och låta hämta den.

Han lyssnade, om herr Niels ännu ej kommit upp på sin kammare, och för att ej möjligen sammanträffa med honom gick han så sakta sig göra lät i dörren. Trappan var ännu matt upplyst af tortisernas fladdrande sken nerifrån gången. Han ställde därföre ljuset kvar innanför tröskeln och smög sig ut. Men när han satte foten på första trappsteget, blef han med ens stående stilla.

Han tyckte sig höra en hviskning, lyssnade och böjde sig öfver bröstvärnet.

Herr Niels och jungfru Gertrud . . .

Han satt på bänken vid brandhinkarne, hopsjunken, med armbågarne stödda mot sina knän och ansiktet i händerna . . . Hon stod bredvid honom, stödd på trappstolpen . . . Löskade hon honom . . .? Hon strök sakta med handen öfver hans hår, mildt, vänligt, trösteljuft . . . Hon böjde sig ned och kysste honom på hjässan . , . Och herr Niels steg upp . . .

"Hundrade godnatt, kära syster", sade han halfhögt, i det han grep hennes händer. "Ochehvad än må ske — oss emellan ingen förvanskning?"

"Aldrig!" svarade hon.

"Gud dig bevare och hans heliga änglar!"

Hon nickade åt honom, tryckte ännu en gång hans händer och försvann i gången. Herr Niels såg efter henne, tills hon var borta, och började därpå långsamt stiga uppför trappan.

Men i samma ögonblick stod Wiwalt med ett enda språng inne i sin kammare, drog ljudlöst igen dörren efter sig och förblef orörlig.

"Elendiger Wicht!" hväste han med sammanbitna tänder.

Han kände efter sin värja, men det var den, som han ärnat hämta, han sökte efter sina pistoler, men de sutto i hölstren, som han skickat med Clement. Han trefvade i hörnen efter något tillhygge, men fann ingenting, han försökte bryta lös en af sängstolparne, men han förmådde det ej och blef i vanmäktigt raseri stående med sina knutna händer pressade mot tinningarne.

Då hörde han herr Niels lugnt och säfligt stiga öfver tröskeln till sin kammare, draga igen dörren och vrida om nyckeln i låset.

"Elendiger Wicht! Schuftige Dirne!"

Han stampade i golfvet och började gå fram och tillbaka. Lukten ur kistan kväljde honom, han slog igen locket, satte sig och försökte tänka.

När han i skymningen kom in i salen, hade han således afbrutit ett kärleksmöte, och herr Niels hade orerat om jungfruns höga dygd och om friherrens qualiteter endast för att förblinda honom

— allt medan herr Wulff skräppte om brudskatten, och fru Margrete myste mellan pokalerna, och båda kopplade, och alla i tyst samdrägt sträckte klorna efter den friherrliga kronan och de svenska godsen . . fTimeo Danaos!

Han brast i skratt och steg upp, gick åter några slag af och an och kastade sig slutligen uttröttad på sängen.

Att klyfva hufvudet på herr Niels, släpa slinkan upp i kammaren och våldtaga henne på soldat-manér, eller... Att bedraga bedragarne! — att äkta skön jungfrun och taga släktens rikedomar om händer, vända afvigsidan af vapenskölden fram och skratta packet i synen!

Hans hufvud brände, hans pulsar bultade, och den kvafva luften döfvade honom. Han torkade svetten från pannan och ville stiga upp för att afvakta gryningen och rymma sin kos från alltsammans. Men raseriet hade på en gång uttömt hans krafter, han förmådde knappt resa sig och sjönk strax tillbaka ned på sängen. Och ljuset, som stod kvar på golfvet vid tröskeln och flämtade i dörrdraget, fyllde kammaren med formlösa, spökande skuggor, hvilka jagade upp hans inbillning och skrämde honom att sluta ögonen.

När han åter slog upp dem, såg han väggen midt emot sängen klufven af en gnistrande ljusstrimma. Han sprang upp och drog förlåten från fönstret. Han hade försofvit sig. Det var redan full dager, himmelen var klar och blå, och väderhanen på porttornet gnistrade i solskenet. Från en skorsten på flygeln stack röken rakt upp, stalldörrarna stodo öppna, och en dräng kom in genom gårdsporten bärande ett skjutet rådjur öfver nacken.

Nattens anfäktelser återkommo^ harmen och hämndlusten tändes på nytt, men förutsättningarna hade bleknat och blifvit villkorliga. Om han misstagit sig, förvillad af sin kärlekssjuka . . . Om herr Niels talat ärligt . . . om jungfrun vore oskyldig . . . om han sett spöken . , , Om han skullegå in till herr Niels, fordra förklaring af honom och Ssedan draga sina färde — men om han ingen förklaring finge, då . . .

Bedrägeri mot bedrägeri — venenum veneno depellere!

Han gick öfver förstugan, herr Niels' dörr stod på glänt, och han steg in. Men kammaren var tom. Han måste söka få honom till tals på annat håll och gick ner.

Då mötte han Clement i trappan.

“Clement . . .?"

“Densamme, Herre 1“

“Hvar äro hästarne?"

“I stallet . . .“

“Hvi kommer du åter?"

Clement gjorde stora ögon af förvåning.

“På Ers Nåds befallning!"

"På min . . .? Hvem har . . ."

"Herr Niels."

"Herr Niels . . .?"

"Ja, Herre, han ..."

“Kom mans in!"

De gingo in i kammaren och Clement berättade, att han utan äfventyr kommit till Wissel-tofta och stannat hos prästen öfver natten. Men när husbonden inemot morgonen ännu ej hörts af, hade han blifvit orolig för Mickel, som stod bunden vid vadet, och ridit tillbaka dit. Då hade herr Niels kommit resande, med två drängar, på väg till Sverge, frågat om Clement väntade på friherren och, när han jakade, sagt sig medföra befallning, att han skulle vända om till gården.

Wiwalt satt på sängkanten och åhörde häpen denna berättelse. När Clement slutat, sänkte han ögonen långsamt mot golfvet och funderade.

"Sade han något vidare?""Han hälsade, det han hoppades finna Hans Nåd på Björkeberga ännu, när han kommer åter från Sverges-resan, och ..."

"Och . . .?"

"Ja, därmed log han öfverljudt och drog vidare åt gränsen."

Wiwalt knöt händerna och bet sig i läppen för att behärska sig.

"Står här inte rätt till?" sporde Clement.

Wiwalt steg upp.

"Potz Sacrament! Herr Niels hade rätt — min väg går åt annat håll."

"Hvarthän då, Herre?"

"I brudstol, alter Pickelhäring!" svarade han med ett torrt skratt och gick ut ur kammaren.

Venenum veneno depellere!

När han kom ner, stod herr Wulff ute på trappan och solade sig, sysselsatt med att sparka sina vindthundar, som envisades omkring det skjutna rådjuret, hvilket låg vid hans fötter.

"Servus, Ihro Gnaden!" ropade han.

"Bonjour, Ers Välborenhet!"

"Sommarväder fjorton dagar efter Mickelsmässan."

Wiwalt nickade.

"Jag lärer *inte bli den förste jägarn i dag, kan jag se", sade han och pekade på rådjuret.

"Ärnar I er på jakt?"

"I säger det, herr Wulff — på räfjakt!"

"Lieber Gott, så har I försofvit er!"

"Hm-ja, jag har törhända det."

"Dudendop ist schon da!"

"Är Nådig Jungfrun . . .?"

"Putz weg!" skrattade herr Wulff och plirade med ögonen.

Hon hade tidigt på morgonen, utan att låta någon på förhand veta därom, ridit söder ut föratt vitja sina saxar på Öretorp-skogen, men förmodligen skulle hon snart vara hemma igen. Det var allt, hvad herr Wulff visste. Men när det blef fråga om herr Niels’ hemliga afresa, visste han ingenting och ville slå bort allt tal därom.

"Han hade brådskande ärender till Sverge, efter hvad jag försporde", sade han.

"Jag har så ock", genmälte Wiwalt, "och förhoppades ett godt compagnie med honom under resan.w

"Han menade fuller, det Ers Nåd inte hade större hast, än att han kunde unna sig någon hvila efter den långa resans farligheter och besvär."

"Mina bröder, som ha godsen om händer, ha kallat mig hem med snaraste."

"Reser I inte till hofvet i Stockholm?"

"Törhända till våren", svarade Wiwalt, "därest det tyska väsendet påfordrar krig och Kungen förlänar mig kommando. Men ..."

"He . . ,?"

Wiwalt suckade.

"Men . . .?"

"Jag sitter hellre vintern öfver på landet, när jag ingen ung och vacker Gemahlin har att föra till hofs."

Herr Wulff kastade en blick på honom.

"He, he he . . .", skrattade han på försök.

Wiwalt svarade på samma sätt.

Då knuffade herr Wulff till honom med armbågen och hviskade fryntligt:

"Ach Gott, Ihro Gnaden — han får hvem han vill i hela Sverge!'*

"Håhå, flatteri, Ers Välborenhet!"

"Hvem han vill i hela Sverge!" försäkrade herr Wulff med höjd stämma. "Och — i Danmark med!"“En får inte först se till sitt hjärtas desir", återtog Wiwalt med djupt allvar. "Och dessutom — Limmared lärer nog tarfva husbonde året rundt."

Herr Wulff blef fundersam, sköt med tåspetsen in granrisruskan djupare i buken på råbocken och sneglade åt Wiwalt.

"Stort gods, många munnar?" framkastade han.

"Sina femtio hemman."

Herr Wulff drog upp ögonbrynen och spetsade läpparne. Wiwalt blef rädd, att han hade tagit till för litet.

"Nynäs är det dubbla", tilläde han därföre, "men inte så beboeligt. Jag ärnar själf bygga där med tiden — det blefve ett godt och hederligt änkesäte."

Herr Wulff gapade och stirrade på honom.

"Jesus . . . Hundrade hemman och ingen änka!"

"En som vill bli änka får en lell med Guds hjälp på lyktone", menade Wiwalt.

"Jeppe!" ropade herr Wulff.

Jeppe stack ut hufvudet genom en glugg på vaktstu gan.

"Jeppe! Malcus! Hundsfott! Jag hör hästar på vägen! Se åt, om det är din Nådiga Fröken, som kommer hem!"

"Där är ingen!" grinade Jeppe.

"Porten opp! Ser du inte råttan, som snor pumpen rundt — någon kommer till gården, som hör huset till! Hvar äro mina salvagarder... He . . . Jaså, hon har drängarne med."

Herr Wulff stod på trappan och skrek, stammande och skälfvande af sinnesrörelse, och Wiwalt stod bakom honom i dörren och skrattade.

Men ingen jungfru kom.Förmiddagen gick till ända utan att hon visade sig, och när middagstimman slog, saknades hon vid bordet. Fru Margrete oroade sig föga där-öfver, ty det var ej första gången, som jungfru Gertrud låtit vänta på sig, när hon ridit på jakt. Men herr Wulff ängslades dess mera, ty han befarade hvarje ögonblick, att friherren skulle bli förargad och resa sin väg.

Emellertid förspillde ingendera tiden, hvarken värden eller hans gäst. Båda hade nu samma mål och gingo hvardera raka vägen till mötes, eggade hvarandras åtrå och eldade under hvarandras lidelser. Herr Wulffs förespeglingar täflade med Wiwalts förhoppningar, den äldres erfarna råd voro lika outtömliga som den yngres vetgiriga frågor, och jutens famn växte i vidd i samma mån som svenskens gårdar växte i omfång.

Middagen medförde en fara. Ty den färska rådjurssteken, den ugnsvarma ålpastejen och kraftsoppan på kapuner hotade en stund att matta den lekamliga uthålligheten. Men fru Margrete fann på råd. Pipor tändes, flaskfodret kom på bordet, och herrarne lärde hvarandra att brygga kram-bambuli. Och medan därvid herr Wulff öste den brinnande galangan och Wiwalt vände på det fräsande folentinersockret fick vänskapen sitt elddop. Det inbördes förtroendet efterträdde den yttre kruserligheten, de svarfvade fraserna aflöstes af de grofkorniga, och skrytet med martialiska bedrifter bemängdes allt behagligare med minnen af mera galanta.

“Hvad fälades I om jakt och räfvar?“ sporde herr Wulff skrattande. “I dag lämnar I dem med fred, menar jag!“

“Dagen är inte till ända än“, svarade Wiwalt. “He . . .?““Och jag vet fuller, hvad min Spiritus familiaris mig utlofvat!"

Herr Wulff satte glaset ifrån sig.

“Spiritus familiaris . . .?“

"Som säger mig allt, hvad skedt är och hvad komma skall, lika så visst som Sibyllae spådom!" svarade Wiwalt. “Som yppar mig andras tankar och dirigerar min handel, som slår mina ovänner och binder mina vänner — som har förvärfvat mig Ers Välborenhets gunst och utlofvat mig Nådig Jungfruns."

"Talar I om en djäfvul?" hviskade herr Wulff häpen.

“Han var i natt mig när och sjöng i mitt öra: Innan solen i morgon går ner, skall du fånga en räf eller fler!"

"Talar I om en dj . . .?" upprepade herr Wulff.

Wiwalt nickade.

"Hvar hyser I honom?"

"På min kammare ..."

Herr Wulff pekade uppåt taket och rörde läpparne till en fråga, men fick ej fram ett ljud.

Wiwalt nickade ånyo, höjde sin pokal och såg herr Wulff rakt i ögonen genom flammorna, som slogo upp ur silfverskålen emellan dem. Han ville öfverrumpla honom, liksom han öfverrumplat hans handtlangare.

"På min kammare — i sadelsäcken!" upprepade han.

Men herr Wulff förändrade ej en min, mötte hans blickar, stirrande, skräckslagen, och vågade ej lyfta sitt glas.

Då brast Wiwalt i skratt.

“Hals auf, Ers Välborenhet!" ropade han.

“Öhö . . .?“

ul lolla-rundå-dadinella!""Tollkopf!" muttrade herr Wulff och drack.

“Nå, skall jag begynna jakten?41 sporde Wiwalt.

Herr Wulff hämtade mod och försökte skratta.

“I fångar ingen räf i kväll!"

“Skottpengarna på bordet!"

"Blitzdonnerhölle!" utbrast herr Wulff och slog näfven i skifvan. "Jag håller denna ringen mot hans Spiritus familiaris, att den satan sladd-rade i vädret!"

"Den ringen?" frågade Wiwalt och såg misstroget på hans hand. "Af rostigt järn? En krokot spik?"

“Sannt nog, Ihro Gnaden, en spik!" svarade herr Wulff hemlighetsfullt. “Men en likkistespik, som jag fått af en astrolog i Påland — ur Sanct Lucas* kista, det tog han på sin salighetsed! Han bevarar mig mot krankhet och innansjuka, afvärjer falskt försåt och vrider sig, där jag går öfver en skatt!"

“Fuller må den spiken vara pengar värd", medgaf Wiwalt.

“Och gör mig därhos till sanndrömmare!"

"Säger I det?"

Herr Wulff nickade.

"Vet han, hvad jag drömde sista natten?"

"Nej — förtälj, Ers Välborenhet!"

"Hm . . ."

Herr Wulff funderade, medan han fyllde glasen på nytt. Därefter lade han upp armbågarne på bordet, såg sig oroligt omkring och berättade:

"Det tycktes mig, att jag stod i Verums kyrka. Det var under högmässan. Jag stod på gången, och i predikstolen stod herr Peder. Och vid det han talade, vände han sig till mig med en admonition, att jag måtte vända mig om, så finge jag se den, som skulle bli min dotterman.Och då jag vände mig om, såg jag en, som var er så lik, som vore I densamme . . .“

Han blef afbruten.

Clement kom in och kungjorde, att husbondens häst stod sadlad på gården.

Herr Wulff sprang förskräckt upp.

“Ho har det befallt?" ropade han.

“Det har jag själf. . .“

“He • . . för att draga hädan?"

“Nej", svarade Wiwalt skrattande. “Jag ärnar rida Nådig Jungfrun till mötes!"

Herr Wulff sjönk tillbaka ned i sin stol med ansiktet strålande af vin och hjärtans förnöjelse.

“Potztausend!“

“Och när jag igenkommer må en fuller röna, hvem som är sanndrömmaren, Ers Välborenhet eller jag!"

"Håhåhå!" skrattade herr Wulff och pekade på Wiwalt. "Där har en räfven!"

“Holla, Herr Wulff, rundå-dadinella!"

Därmed tömde Wiwalt sitt glas, steg till häst och red i sporrsträck från gården.

En Lyckoriddare.

13Det var från Öretorpskogarne jungfru Gertrud väntades tillbaka, och Wiwalt red därföre söderut, samma väg, på hvilken han ett par dagar tidigare kommit till Björkeberga.

Han var het af vinet och hetsad af sitt uppsåt. Fadern hade han nu i sina klor och behöfde endast hugga dem äfven i dottern för att fullfölja sin afsikt att utdrifva gift med gift. Han kallade det hämnd. De bjödo honom Kaggens frilla — som hon åter skulle bli, så snart friherren vore fångad . . . Hon hade ridit på jakt om morgonen —* för att följa sin käraste ett stycke till vägs... Hon hade sedan hållit sig undan — för att reta den godtrognes hunger utanför fällan . . .

Han spejade framför sig för att vid första skymten af henne rida fram och förolämpa henne med sitt giljande. Han nöp hårdt om tyglarne i inbillningen, att det var hennes fingrar, han spände armarne af lusta att krama henne i sin famn, och han skrattade försmädligt vid tanken på sina kyssar.

Men han mötte henne ej. Han gallopperade alltjämt vägen framåt, öfver ängarna, genom skogen, uppåt åsen, och märkte att han redan närmade sig Öretorp, ty han började känna igen trakten — men utan att någon jungfru syntes till.

Skulle hon ha ridit en annan väg, eller. . .Han höll plötsligt in tyglarna, så att hästen stegrade sig.

Om hon rymt med herr Niels!

Han tog af sig hatten och lät den kyliga luften svalka pannan. Hans tankar stodo stilla. Han visste ej, huru länge han ridit, men solen lutade redan åt väster, och ej huru långt, men Mickel flämtade och rykte af svett. Han såg sig omkring och igenkände korsvägen — i söder låg världen, hvarifrån han kommit, i öster mossen, där han mött den spotska Diana, i väster Öretorp, där detta fördömda äfventyr begynt, och i norr fäderneslandet, de öde hedarna, där drottning Svea vinkat.

“H varthän . . .?“

Han drog af sin handske, spottade på fingret och stack det i vädret.

“Lyckoriddare — gamla maneret!“ ropade han.

Och vinden blåste från väster.

Men med vinden, lika snabb som den och liksom buren däraf, kom i samma ögonblick jungfrun på sin hvita häst, i yrande galopp, med rosor på kinderna och sina svarta lockar fladdrande under hattens gula fjädrar, som förgylldes af solen bakom henne. När hon fick se friherren gjorde hon en åtbörd af öfverraskning och släppte tyglarne med ett rop åt hästen. Och Marcolfus kastade sina ben framåt, »krökte sin starka hals och stannade med samma piaffe som Wiwalts rappe, när de första gången möttes.

Då klappade hon honom, nickade en hälsning åt Wiwalt och skrattade med sina hvita tänder:

“Monsieur ser, han är docile!"

Wiwalt hälsade tillbaka men hann ingenting säga, innan hon fortsatte:

“Kommer Monsieur mig till mötes, eller är han andra resan stadd på rymmande fot?““Jag . . .? Nådig Jungfru ..."

Men hon slog skrattande bort svaret och samlade tyglarne.

“Jag kommer från Öretorp", sade hon, “och har haft så mycket af importance att discourera med min kära moster, att ingendera af oss förmärkte, huru tiden skred. Nu hinner jag näppeligen hem före skymningen . . . Gör I mig följe?“

Wiwalt, som ett ögonblick blifvit förlägen, vände sin häst utan att svara, och jungfru Gertrud var redan färdig att släppa Marcolfus lös, då hon åter hejdade sig.

“Har min Herr fader sport efter mig?" frågade hon skämtsamt.

“Hundrade gånger såväl som en!“

“Ängslades han törhända, att jag förrymt landet med Herr Niels?"

“Han var inte den ende . . .“

“Supperment!“ afbröt hon skrattande. “Nielsen är en rådig och välförsökt person, och hade fuller försändt mig tillbakars från gränsen med samma skjuts som Monsieurs hästar."

Wiwalt såg häpen på henne.

"Hvaraf. . .?“

“Hvaraf vet jag, menar I? — Vi stodo båda på trappan, Niels och jag, när lakejen ledde ut hästarne i går om kvällen. Jag trodde, Gud förlåte mig, att han sökte dem tjufbete i kryddgården. Men Nielsen menade sig ana desseinen och drog i all tysthet förut att ..."

“Men . . . hvarför . . .?“

“Ach, lieber Herr Gott", skrattade hon, “att spela Monsieur en Schabernack, tänker jag, och att ställa min Herr fader tillfreds!"

Wiwalt sökte efter ord. Han var öfver-rumplad, bragt ur fattningen, rasande.

Då utropade jungfrun:"Nej, nej, ser I solen? Kan er häst löpa? En avant Marcolfe, au grand galop!"

Därmed satte hon af i fyrsprång framåt vägen, så att Wiwalt måste hugga sporrarne i Mickel för att hålla sig vid hennes sida; och drängarne, som hunnit upp henne vid korsvägen, blefvo åter efter. Under denna fart kunde han ej komma till tals med henne, någon förevändning att hejda henne fann han ej, och måste ge sig till tåls, tills det föll henne in att låta hästarne pusta. Men därpå tycktes hon ej tänka. För lösa tyglar sprängde de nedåt backarne, flydde åsens växande skugga, jagade genom skogens skymning åter ut på fältet, och sågo redan på andra sidan därom bokskogen kring Björkeberga lysa kopparröd i den nedgående solen, innan ännu ett ord växlats emellan dem.

Då höll jungfrun inne sin häst och frågade:

"Ser I något, som blänker därborta? Det är väderhanen på Björkeberga. Vi ha inte långt igen. Men innan vi rida vidare — täckes Ers Nåd höra ett ord, jag har att säga honom?"

"Tala, Nådig Jungfru!"

“Det är en supplik, Monsieur . .

"Till mig?"

"Till Ers Välborenhet!"

"Så är jag mans nyfiken att höra, hvad jag allaredo bejakat!" svarade Wiwalt.

Jungfrun smålog, men han märkte, att hon var upprörd, ty hon talade kort och brådskande.

uMin Herr fader", sade hon, "har säkerligen inte förhållit eder, och Herr Niels lika litet, huru kärligen släkten lärer åstunda ert höga svågerskap . .

Wiwalt gjorde en åtbörd af häpnad.

"Monsieur", inföll hon med ett kort ängsligt skratt, "jag beder honom tjänsteligen att inte afbryta mig, ty fuller glömmer jag då hälften,ändock jag hela vägen omakat mig att läsa öfver det."

Han teg och hon återtog:

"Min Herr fader vill bryta sitt ord till Monsieur Biide, och jag tackar Gud därför i mitt hjärta. Men jag har den bönen till Monsieur, att därest anbudet vinner hans approbation och min ringa person hans favör, Monsieur dock inte strax måtte begära mig till äkta. Ty I må veta, att jag är ännu för ung och af allt för mycken levitet och inconstance att bekvämligen kunna styras, pröfvade I än lämpor och goda ord. Jag har äfven allt för ofta förlupit min kära lärmors råd att genast kunna med rätt åhåga och omvårdnad taga ett stort hus om händer. Och därhos är jag, hvad I nogsamt considererat, af sådan låg adel, att jag af er släkt med rätta lärer bli illa sedd, då jag inte genom min persons förtjänst mäktar reparera hvad som brister i härkomsten. Därför är det, att jag ber Monsieur, ingen otidig resolution fatta, utan först resa till Sverge att consulera bröderna och se deras contenance. Ty därmed bekommer också jag något uppskof till besinning och för-kofran ..."

Wiwalt började skratta.

Hon såg på honom, rösten stockade sig i hennes strupe, och hon sökte efter orden. Han märkte hennes förvirring och begagnade tillfället.

"Nådig Jungfru", utropade han, "Gud straffe mig, om jag drager hädan, där det allenast är uppskof I begär med att besvara min affection!"

"Om affectionen har jag inte talat", invände hon, "utan endast om er afsikt att begära mig eller inte. Bilden kan jag fuller hålla från lifvet, sedan fru Carin inte längre är tillstädes och skrämmer farkär. Men friar Monsieur, lärer han inte töfva med bröllopet."“Tro mig, Nådig Jungfru, ville han töfva därmed, så toge jag er på sadeln och rede raka vägen till prästen!"

“Hör an Ihro Gnaden, jag...“ afbröt hon.

Men han lät henne inte tala ut. Han höll tätt intill henne, såg henne i ögonen och hviskade:

“Er höga dygd är fuller utan förkofran värd min Friherrliga krona, och er hulda omvårdnad fyllest för mitt huses ära..."

Hon blef skrämd af gäckeriet i hans röst och ville åter afbryta honom, men han fortsatte:

“ ... och I må veta, att jag skattar min salighet för intet, när jag allenast tigger att i lifvet och i själfva döden, få gifva mig lifegen åt eder ...“

“Si! Si!" utropade hon och rodnade ända upp under hatten.

“Skrattar hon, Nådig Jungfru?"

“Kom Monsieur! De där orden har min kära moster lagt honom på tungan!"

“Fru Lena ... ?“

“Rätt hon — efter I tagit henne till före-språkerska!"

“Ho säger så?“

“Hur skulle en annars förstå hennes bref?"

“Ocket bref?"

“Till mig, som Nielsen förde med — om alla era dygder och profectioner. Han gaf det först i går fram — han menade lell, jag skulle vara mera mjuker, sen jag lärt Monsieur att känna."

“Därom vet jag inte . ..“

“Hå, fuller märktes det, hur troublerad jag blef, när I kom in om aftonen, där jag satt med brefvet i knäet och tiggde Nielsen om råd . .. Men alla svara de ja och ja, som tycks mig föga bättre vara än oråd. Och därför drog jag i morgse till Fru Lena. Allt jag ville säga er, det sade jag henne, men ...““Men. ..?•

"Ja, nu har I samma svar som hon, så jag förgäter mina egna... Kom, Monsieur, kom!“

Hon ville rida vidare, men Wiwalt grep hennes häst vid tygeln och hejdade henne. Hettan hade med ens gått ur hans hufvud och blodet flytt från hans kinder.

“I ljuger!" ropade han.

Hon blef förskräckt och stirrade på honom.

“Ljuger... Hvad ljuger jag?“

"Det är skalkhet och skälmeri allt det I säger

— för att locka mig! — Det är...“

“Släpp tygeln, Monsieur ^ afbröt hon häftigt, blodröd af harm och med vrede i ögonen.

Men Wiwalt fortsatte:

"Det är namnet och gårdarna I vill åt, och sedan..."

“Hvad sade jag?“ Hvad sade jag!“ utropade hon. “Där lär Monsieur mig allaredan, huru hans svenska släkt skulle tractera mig! — Släpp tygeln! eller. ..“

Hon höjde ridpiskan, men Wiwalt ryckte den ur hennes hand och kastade den utåt vägen.

“I ljuger inte? I hycklar inte? I bedrager inte?tt återtog han. “Så gjorde I fuller ert eget värsta, när I gjorde mig till skälmen!“

“Hvad menar I?"

“Jag menar, att där I säger sannt, så är jag ensam bedragaren och hade intet att vinna, intet heller att vedergälla, när jag simulerade den jag inte var — ty jag är ingen Friherre och äger, Gud bättre, intet mera än det jag här rider uti.“

"Monsieur är viller!u

“Så är det. Ty jag har fattat en kärlek till er, skön Jungfru, som jag inte kan bemästra. Och den amouren narrar mig att tro, där jag intet ser, och vidgå, hvad jag som nogast borde förtiga ..“Det är nu, som Monsieur simulerar, och jag vet inte orsaken... Hvi skulle jag ljuga?w

Deras blickar möttes. Vreden i hennes ögon hade lämnat plats för häpnad och ängslan. Hon förstod honom ej, hon blef rädd, och hon ryggade åter tillbaka, när han närmade sig.

“I ljuger inte, säger I och den affectionen, som i fyllest låtit mig förmärka, gäller inte namn och gods, utan min person allenast?44 sade han med dämpad stämma och växande häftighet. “Välan — så vänd då om och följ mig, skön Jungfru, och resten vare Gudi befaldt! Där, söderut, går vägen till världen, dit er åtrå stod, där dygden får sin lön och tapperheten sitt lof, där adelsmän försvara den rena tron, och den ofrälse vinner rättvis reputatz . .. Lät det inte så i går?... Så följ mig, och där I sådant finner, skall jag finna detsamma, där I blir bedragen, skall jag blifva det ock, och där I skiftar det goda med mig, skall jag med er draga tungan. Det är lyckan vi ska jaga, Ers Kärlighet, det vildsvinet, som skymtar i alla backar och kostar den eviga saligheten — men med er i följe skall hågen ej tryta att sälja min själ för ett lod, och om så tarfvas ej heller tålamodet att sitta i trädet och plocka ned ollonen! Vill I svärma och kälas i fröken Armidas lustgård, så skall jag sjunga kärleksvisor för er och ingen äresucht locka mig dädan — men ingen död i örlig och fältschlacht heller vara mig för grym, där jag vet att min rosenblom sitter på trosskärran och gråter.. : Men ett, allenast ett — inte se hit tillbaka! Inte se tillbaka som Lots hustru gjorde i Sodom!"

Medan han talade, hade rodnaden flytt från hennes kinder, och när han slutade stego tårarna långsamt upp i hennes ögon. Hon såg först tystoch spörjande på honom, därpå höjde hon hufvudet och sade:

“Ack, Ihro Gnaden, I gäckas med mig, och frestar mitt hjärta allenast för att pröfva mitt förstånd . .. Jag har inte begärat eder... Jag har inte heller pretenderat att bestämma, åt hvem min Herr fader skall bortskänka mig och sina ägodelar... Jag har allenast till Monsieur ställt den bönen, att intet strax resolvera, utan förläna mig friheten, tills detta mitt förstånd kan bekräf-tiga, om min persons förtjänst uppväger hans namn... Ty då lärer hjärtat inte mycket pocka emot ... Men han gäckas med mig!“

“Ja — jag gäckas!“ sade Wiwalt långsamt och släppte hennes tyglar. “Fly mig, Välborna Jungfru, I gör bäst däri.“

“Jag flyr ingen", svarade hon häftigt, i det hon slog upp ögonen och såg på honom, “er lika litet som min Herr fader! Där någon fordrar, hvad min plikt är, vore den än så tung, är jag inte den, som slår dörren till kammaren i lås och lipar!“

“Nådig jungfru . ..“

“Kom Monsieur!“ afbröt hon. “Där äro drän-garne, och solen går redan ner. Hvartill båtar detta ordande på landsvägen?"

"Så är det...“

"Fly...?“ upprepade hon leende och samlade tyglarne. “Gud vet, att ville jag fly, stode inte Marcolfus här och stampade, utan låge Öre-torpsskogen långesen mellan Monsieur och mig!“ “Pröfva!" utropade han plötsligt. “Låt oss kappas öfver ängarna till porten!“

Hon var färdig att genast ge hästen lösa tyglar, men Wiwalt hejdade henne ånyo.

“Halt an, Nådig Jungfru! I har rätt — ord äro ord och gagna till intet. Men där lustan ejstår att styra, och hufvudet kom till korta, plägar något finnas att hazardera...u

Han tog af sig hatten och kastade den till en af drängarne, hvilka nyss hunnit i fatt dem.

"Ser du stören, som står därute på ängen, halfvägs till gårdsporten?" frågade han. “Rid dit, häng hatten därpå och håll ur vägen. “

“Hvad ärnar Monsieur?44 sporde jungfru Gertrud.

“Våga vinna, våga tappa!" ropade Wiwalt. “I säger, att er häst är rapper — min är det äfven. Låt oss kappas om hatten, som han hänger på stören. Kommer I före mig till gården därmed, så drager jag hän i denna kväll — men kommer jag den förste ...“

uLåt gå!“ afbröt hon skrattande. “I kommer inte den förste! Hej, Marcolfus, det gäller friheten! Ers Välborenhet spelar ett högt spel!“

“Ja — jag gör det...“

Hon skrattade, rodnaden återvände till hennes kinder, och hennes ögon tindrade af ifver. Hon satte sig till rätta i sadeln och knöt ihop tyglarne, smekte hästen och manade honom med vackra ord; och hon hade knappt återfått sin ridpiska, som hon skickade den andra drängen att hämta, innan hon vände sig till Wiwalt och sade sig vara färdig.

“Där hänger han hatten?u

“Kapp ut!“ utropade Wiwalt.

“Hussa! Hej, hussa!“ skrek hon åt Marcolfus.

Och därmed höjde hon handen med tyglarne, böjde sig framåt och jagade ut på fältet.

De höstbruna ängarna blänkte som guld i solnedgången, och hästarnes ändlösa skuggor flögo som skyar

däröfver. Den jämna, hårda marken genljöd under deras hofvar, och ryttarnes hetsrop till dem skuro som gälla trumpetstötar genom den klara, kalla luften.Wiwalt höll sig vid hennes sida, men märkte snart att hennes häst var öfverlägsen hans... Än sen — han kunde ej lättare komma ur klämman än genom att förlora vadet!... Och när de närmade sig målet, var han redan en hästlängd efter.

"Potz Sacrament."

I samma ögonblick hon släppte tyglarne för att med båda händerna gripa hatten, gaf han sin häst sporrarne och var i ett språng jämsides med henne. De hade stören emellan sig, och båda sträckte händerna efter bytet.

Hon tog det.

“Hej da!" ropade hon.

De voro förbi stören. Men i detsamma gled Mickel intill Malcolfus’ sida, och Wiwalt böjde sig, grep jungfrun om lifvet och lyfte henne ur sadeln utan att hon hann göra motstånd, utan att hon ens visste, hvad som händt, innan hon satt på sadeln framför honom med hatten i famnen och med ett utrop af förskräckelse gömde ansiktet i sina händer.

“Nådig Jungfru", hviskade Wiwalt i hennes öra, “jag lärer ändock komma med hatten tillbaka till gården och med skön Jungfrun därhos! Er Herr fader står på trappan och väntar, att jag skall komma med en räf från jakten — menar I ännu, att han prutar på skottpengarna?"

Han visste ej rätt hvad han sade. Men dessa ord hade bränt på hans tunga, alltsedan han red från Björkeberga. Och hans visste ej heller, hvad han gjorde. Ty jungfruns stolta förtroende hade afväpnat hans hämndlystnad, och hennes rena hjärtelag hade kommit hans svartsjuka på skam. Men dess tyngre hade försakelsen af den förbjudna frukten blifvit och dess hetare begäret därefter. Då hade han bekänt sitt falska namn och frestathenne att rymma, ty detta föresväfvade honom såsom en utväg att få stjäla och att på samma gång kunna göra sig urtjufva. Men hon hade ej förstått hans fina knep. Och han lät spetsfundigheterna fara. Våga vinna, våga tappa, udda och jämnt med ödet, det spelet kunde han. Och han kom tillbaka till gården med jungfrun i sina armar, utan tanke på annat än framgången och åtrån att se henne i sitt våld, hennes skönhet, hennes lif, hennes väl och ve — vare sig han blef bedragen eller bedrog, vare sig han hämnades någon oförrätt eller själf äfventyrade ära och frihet.

H vad han förutsagt slog in. Herr Wulff stod på trappan och väntade, omgifven af hela sin hof-stat, som han i hast uppbådat, för att öfverraska sin förnäme vän med artigt puts. Att döma af rodnaden på hans kinder, som ej var dygdens, och af glansen i hans ögon, som ej var vemodets, hade han i sista droppen krambambuli bränt och fördränkt all lifvets vrånghet och tunga, allt som kunde sönderslita hans ande och allt som kunde gifva hans lekamen stadga. Två af lakejerna stödde honom under armarne, och de båda andra höllo tända facklor i sina händer. Jeppe salsknekt och Måns hingstridare paraderade med ett par gamla trasiga fännikor, och gårdsfolket, som var uppställdt nedanför trappan, lyste i brokiga kläder och regellös beväpning af musköter, bågar, svärd och pikar, armtyg utan harnesk, ax-lingar vända bakfram och stormhattar utan svans.

När Wiwalt trafvade in genom porten, dundrade på en gång malmstycken, handskytte och lefverop, så att marken darrade, väggarne skälfde och Mickel blef skrämd till raseri. Men än större blef uppståndelsen vid åsynen af jungfrun. Alla ropade, skreko och sprungo om hvarandra utan att hvarken se eller höra, medan vapnen skram-lade och facklorna flämtade i den tjocka krutröken.

"Blitzdonnerhölle!" ropade herr Wulff och blef till hälften nykter af förskräckelse. "Har flickan satt lifvet till? Hvar är hästen? Har hon ridit ihjäl min fransyske hingst?"

Wiwalt, som hade all möda att styra sin häst, hörde ej frågan och svarade ej.

Då blef herr Wulff ursinnig.

“Was soll dass heissen?" ropade han. "Hvar är min dyra, hvita hingst — som har kostat hundrade dukater! . . . Dudendop, barnet mitt, äst du i lifsnöd?" ... Hvar har du min hingst?"

“Lyft jungfrun ur sadeln, Ers Välborenhet!"

"Är hon döder?" skrek herr Wulff.

"Henne är ingen skada skedd", svarade Wiwalt, "och drängarne äro fuller vana att fånga Marcolfen."

Herr Wulff hade sparkat undan sina lakejer och kom tumlande utför trappan. Men jungfru Gertrud väntade ej på hjälp. Wiwalt hade knappt fått håll på hästen, förrän hon hoppade ned på marken och kastade hatten i vädret, samlade sin kjol i handen, sprang trappan upp och försvann genom porten, utan att se sig åt sidorna och utan att svara på frågor och anrop.

"Was . . . was soll dass heissen, Ihro Gnaden ?" upprepade herr Wulff häpen. "Hvar kommer han från?"

“Från jakten, herr Wulff!"

"Har barnet varit i händer på röfvare och rackare? Har... har Bilden fallit öfver henne?"

“Bilden . . .?"

“Jag fruktade det! Jag fruktade det! För att roffa henne ifrån mig!"

Wiwalt hade suttit af och stod ansikte mot ansikte med herr Wulff."Potz Sacrament!" gapskrattade han. "Vi ha ridit kapp om hatten min, och i furian fångade jag jungfrun med!"

Herr Wulff stirrade på honom, slöt ögonen och öppnade dem igen, pustade och gapade. Han förstod ingenting, han hvarken hörde eller såg, och tänka förmådde han icke. Då tog Wiwalt honom förtroligt under armen och förde honom uppför trappan.

Men i förstugan stannade herr Wulff ånyo.

“Blitzdonnerhölle!" började han. "Jag spörjer och jag spörjer..."

"Larum, farum, alter Tollwurz!" af bröt Wiwalt muntert och knuffade honom i sidan, så att han dansade rundt. "Spörj inte — blir inte klok därpå — visdom har sin vist i det torra, säga de gamle!"

“Öhö. . .?"

"Säg då hellre, hvar I har bäcken och bolkar, Ers Kärlighet! Tömmer I ensam helaste potten

— och gömmer åt mig amouren på botten?"

"Hör an!" skrek herr Wulff. "Jag spörjer .. ."

"Spörj inte, sa jag!" upprepade Wiwalt. “Men tryter vinet, så fly mig theorben!"

"He ...?"

"Fru Lenas theorbe, som I gömmer i skran-ket. I anammade den på Öretorp om torsdan!"

"Ja, Gud straffe mig, gjorde jag så!" svarade herr Wulff och satte händerna i sidorna och magen i vädret. "Ihro Gnaden förvred hufvudet på kärngen!“

Wiwalt brast i skratt.

"Skedde slikt på det torra trädet, hvad vill inte då ske på det färska? Nu tigger mig Nådig Jungfrun att sjunga."

"Aj, aj, kärleksvisor igen?“

"Med Ers Kärlighets vilja och permission!"Herr Wulff visste inte, hvad han skulle svara. Han rynkade ihop ögonbrynen till en liten svart tofs midt öfver näsan, vindade klentroget och skrufvade ut sina läppar till ett stort tryne.

"Na, na, na!" grymtade han.

Wiwalt stod midt emot honom och skrattade, höjde sig på tårna, vaggade på höfterna och vred sina knäfvelbårar

med ett illmarigt grin. Herr Wulff gjorde ett försök. Han pekade med tummen öfver axeln inåt salen, där jungfrun hade försvunnit.

“Hubsches Ding — he ...?" myste han.

II Wiwalt nickade.

Då visste herr Wulff, hur han hade det och hämtade theorben ur skåpet i sin kammare, smög den bakifrån i handen på Wiwalt och flåsade honom i örat.

"Lass passiren!" hviskade han. "Lass passi-ren! I Wulff Grijps hus skall Ers Kärlighet ha lof att förvrida hufvudet på hvem tusan knefla han nånsin vill!"

Och därmed återvände han ut på trappan för att aftacka sitt folk, men Wiwalt gick in för att söka jungfru Gertrud.

Hon hade lämnat alla dörrar öppna efter sig, och Wiwalt följde spåret genom salen, audienskammaren, fru Margretes kabinett och slutligen in i studerkammaren vid gafveln af huset, där herr Wulff brukade läsa sin bibel och sin drömbok och fru Margrete torka sina äpplen.

Där fann han henne, ty längre hade hon ej kunnat komma — inne i fönstersmygen, upprätt, sådan hon hoppat ur sadeln, med hatten ännu på hufvudet, den upplyftade kjolen i ena handen och i den andra ridpiskan, med hvars skaft hon oaf-brutet trummade på fönsterrutan.Han gick fram och satte sig på stolen bredvid henne, böjde sig och såg henne i ansiktet. Hon rörde sig ej. Hon var blek, hennes hvita tänder glittrade trotsigt sammanbitna, och hennes blick irrade ut öfver fältet. Han slog ett ackord på theorben. Ej ett drag i hennes ansikte rörde sig men hon blef blodröd och blicken stannade plötsligt.

Då log han, slog ett nytt ackord och sjöng med dämpad stämma:

Amor han kan som en tyrann plåga hvar cavaller försann.

Jungfrun subtil item hans pil träffar på många tusen mil.

All creatur, foglar och djur, gå ej fria för hans tortur.

Sådan filur är den lille Amour!

Jacob han går i fjorton år för Amors skuld och vaktar får,

David ett spratt gör Goliath, men blir af Amor själf besatt, och Salomon, kung Davids son, må supplicera den Patron med devotion om nådgunstig pardon!

Finnes en vrå, där en kan stå, utan att Amor ej finner på?

Ack, ho kan då undra uppå, om han förhäxar sist oss två?

När han kan slå Gudinnor små, hvilka högst under himlen gå — kan han ej få Skön jungfruns favör också?

En Lyckoriddare. 14Han teg ett ögonblick. Därpå grep han hennes hand. Hon lät honom behålla den och mötte hans blick, sjönk långsamt ned på stolen midt emot honom, fällde ridpiskan och stödde pannan i handen.

"Gud hjälpe mig", sade hon sakta, "jag är fuller så förlibt, att ingen doktor kan kurera't! Ty allt förnuft tyckes mig nu lika såsom ett apspel, det jag hälst är förutan..."

Wiwalt böjde sig ned för att kyssa hennes hand. I detsamma hördes tunga steg i audienskammaren, och herr Wulff visade sig i dörren.

“Stig på, Ers Kärlighet!" ropade Wiwalt. "Har I trollringen på fingret?"

"Ja, har jag så", svarade herr Wulff skrattande, "och där lärer han blifva sittandes, om I inte skattar dotter min för en räfl"

“Jag skattar ringen värd den ros I gaf — ty förvisso var i sanndrömmare sista natten!"

"He ... hvad menar I?"

"Jag menar, käre Herr Wulff", svarade Wiwalt och steg upp, "att därest min person behagar er och I finner mig er dotter värd så beder jag om henne1"Vare sig herr Wulff efter den gångna veckans lekamliga frosseri kände hunger efter någon andlig spis, eller fann skäligt hålla det löfte, som han gifvit sin själasörjare under consiliet om torsdagsnatten, alltnog, han drog följande dag, som var söndag, till Verums kyrka och begick där, tillsammans med hustru, dotter och blifvande måg, Herrans Nattvard.

Efter gudstjänsten steg han in i sakristian till herr Peder och anförtrodde honom att giftermålet nu å ömse sidor vore aftaladt, samt att alla därpå tagit sakramentet. Men till yttermera visso anmodade han kyrkherrn att komma till Björkeberga på eftermiddagen för att genom handfästande och trolofning bekräfta förbundet.

"Hyser I tvifvelsmål, Ers Välborenhet?" frågade herr Peder förvånad.

"Tvifvelsmål?"

uJa, eljes har jag inte hört trolofning påfordras annat än hos gemene folk och allmogen — där endera parten fruktar, att gifvet ord inte står, eller befaras kan, att tredje part skall gå emellan och påstå äldre löfte."

"Öhö... Ho vågar här påstå äldre löfte?" röt herr Wulff uppbragt."Det är därom jag spörjer Ers Välborenhet?"

"Slidder sladder ... Min käre Erik är en så from och uppriktig karl, som en någon tid träffar an. Men därför kan han också få hvem han vill i hela Sverge och ... hm ..."

"Och...?"

"Och Wulff Grijp är kloker!"

Han plirade knipslugt åt herr Peder, men denne förstod honom ej. Då såg han sig misstänksamt omkring, lade munnen intill prästens öra och hviskade:

"Fanen må förlita sig på en svensking!"

"Håhå blåser Ers Nåd redan i den ändan på pipan?"

"Ach Gott, hvar går en trygg?" utropade herr Wulff med en stor åtbörd. "Dotter min har haft tjugu epouseuer här i Danmark, och hvad kan en inte förvänta, när det nu spörs, att allt arfvet kommer i svenska händer..."

Han blef afbruten af fru Margrete och jungfru Gertrud, som i sällskap med Wiwalt kommo in i sakristian för att tacka herr Peder för predikan och uppbyggelse.

"Spörj Friherrn själf!" återtog herr Wulff. "Tänkte jag inte strax i går om kvällen, när han kom ridandes med puppan min på sadeln, att någon hade velat råna henne ifrån mig med våld?"

"Bilden?" frågade herr Peder.

Herr Wulff tog häpen ett steg tillbaka.

"Bilden... Hvaraf vet han, att jag tänkte på Bilden?"

"Han är en oförskräckt sälle, och därest han af fru Carin fått att veta..."

"Af fru Carin\" afbröt herr Wulff." Hon kan först i dag hinna till Köpenhamn. I vet lell bäst, att hon förreste om fredan.""Ja, till Hessleholm.*

De andra sågo förvånade på hvarandra.

"Till Hessleholm ... ?"

"Och tör där ha träffat Bildarne, tänkte jag."

"Bildarne utropade herr Wulff. "Hvem har sagt, att Bildarne äro på Hessleholm?"

"Sören sade det nyss. Han hade så hört af Ers Nåds eget folk, som hjälpte till att trampa orgorna på läktarn."

Herr Wulff stod och gapade.

"Af mitt eget folk... ?"

"Fru Carins knekt, som vardt kvar, hade väl reda därpå — iler törhända den, som försände honom med bud till Hessleholm i går om aftonen"

“Bud till fru Carin — därom vet jag slätt intet!"

“Sören visste det.w

"Blitzdonnerhölle, hvem har tordts skicka det budet?" utbrast herr Wulff. “Bildarne på Hessleholm — tre mil härifrån!"

Han började gå fram och tillbaka i den högsta oro och ville ej lyssna till de öfrigas förmodanden och förklaringar. Då tog herr Peder honom under armen, drog honom bort i en vrå och hviskade:

“Slik ängslan, Ers Välborenhet — och ängslan för Bildarne — tör synas Friherrn något suspekt."

"Hm ..."

“Och brådskan med trolofningen inte mindre! Fruktar I tredje part...“

“Lägg af sig mässhaken!" afbröt herr Wulff. “Han skall med mig hem till Björkeberga!"

“ Men om Sören först. .. “

“Tag klockarsnårken med!“ befallde herr Wulff och tilläde hviskande: “Och stick handboken i taskan!“

Herr Peder hade intet annat val än att lyda och rusta sig i ordning, medan de andra återvänd?genom kyrkan. I vapenhuset väntade Jeppe sals-knekt med herrarnas värjor. När han kom fram till Wiwalt, sade denne halfhögt:

"Jaså, du löse fogel, det var fru Carin, som skulle ha besked, om hvem jag gömmer i sadelsäcken!"

Jeppe tappade värjan och stirrade förskräckt på honom.

"Hvad är det?" frågade herr Wulff.

“Det är jag, käre svåger“, svarade Wiwalt skrattande, "som lär Jeppe, att en bätter trampar orgorna med foten än med flabben!"

Herr Wulff förstod antydningen och grep Jeppe för strupen.

“Bekänn, hundsfott!" skrek han. "Bekänn dina illfundiga practiquer, du elända, usla fä, och hvad lönlig handel du drifver med fru Carin.u

Och Jeppe nödgades under hugg och slag vidgå, att fru Carin vid sin afresa i tromål sagt honom, att hon skulle möta herrarne Biide på Hessleholm, som befallt honom att lördags afton skicka drängen efter med bud, om friherren vore kvar.

Herr Wulff blef ursinnig, kindpustade honom inför allt kyrkfolket i brinken och dömde honom att rida baklänges på hästen hem till Björkeberga. Men denna handling af rättfärdighet och husbond-myndighet öppnade endast ett tillfälligt aflopp för hans heta vätskor. På hemvägen återkommo hans oro och ängslan med fördubblad styrka och läto ej bemästra sig. Herr Peders förnyade varningar och andäktiga ordande om ett rent samvetes frid och förtröstan skänkte honom föga hugnad, ty hans samvete var ej rent. Med friherren vågade han ej tala öppet. Dottern var han rädd för. Och när han slutligen såsom han i högsta nöd brukade, sökte sista utvägen hos sin hustru, genom att kasta skulden på henne och hoppas,att hon skulle veta råd, blef han snarare stjälpt än hjälpt.

“Felet är ditt, kära syster!" jämrade han sig. “Hvi lät du fru Carin resa?“

“Hade hon inte rest då, så lärer hon ha rest nuu, svarade fru Margrete fogligt och klokt. “Men fuller hade hon i dag haft mera att säga Bilden, än hon hade i fredags."

“Det vet ingen, hvart hon kan få våra hatare med sin elakhet och sitt flytande tal.“

“Sannt nog", medgaf fru Margrete suckande, "ty den förgiftiga människan är så full af fanen, som en nånsin vill.. . Och efter Bilden, Gud bättre, en gång har Ers Kärlighets ord, så lärer han föga slå af på revanchen."

“Ammengewäsch!" snäste herr Wulff. “Har du intet annat råd att ge än oråd, så behåll det i kräfvan!“

“Du får ljuga dig ifrån förlofningen och hasta med bröllopet."

“En kan inte stänga in flickan på kammarn till dess. Och om Bilden röfvar henne bort...“ “En kunde föregifva, att hon vore rest till Herr Anders på Stensnäs, där hon var i fjor.“ “Hos bror min, i Sverge ... ?“

“Så lärer ingen snoka efter henne här, och både Bilden och Carin hållas härifrån, medan en rustar till bröllop."

“Potzwetter, du säger det!“ utropade herr Wulff, men sänkte åter rösten. “Är allenast copu-lationsakten öfver, så må Friherrn värja henne bäst han gitter, och jag slipper ansvaret! Men när ... hm ...“

"Vill Ers Kärlighet mans öppna på sin riks-dalerspung, så får en göra’t som snarast. “

“Ganz recht! Ganz recht, min såte valp!“ hviskade herr Wulff förnöjd, i det han sträcktesig och klappade henne på knäet. “I en knefla hast min hjärtegris — dess billigare blir det!“

Men hans återvunna förtröstan skulle ej bli länge beståndande. Ty när de strax därefter redo in genom gårdsporten på Björkeberga, möttes de af en syn, som korsade alla beräkningar.

Fru Carin Grubbe stod på trappan.

“Guds fred!" ropade hon muntert och hälsade dem välkomna hem. "Guds fred, käre svåger och svägerska! Trodde I mig törhända förrymd som en tjuf om natten och har gått man ur huse för att leta efter mig?“

“Vi komma från kyrkan, kära fränka!“ sade fru Margrete.

“Åhå lysning allaredo?"

"Lysning?" frågade herr Wulff hetsigt för att dölja sin oro.

“Javisst!" skrattade fru Carin. “Efter mig!"

“Öhö... när en anammar Herrans lekamen och blod, har en fuller annat att tänka på än dig!"

"Inte så hett min hjärtans Wulff!" genmälde fru Carin, alltjämt lika munter. “Inte så hett — en kan komma på den tron, att du har tittat för djupt i kalken! Här har du mig åter flink och färdig att börja dansen på nytt! — Friherrn har du kvar, ser jag, som knäpper på fidlan, därest han inte spelat alla sina strängar Amor i våld att spänna på bågen! Tjänarinna, Ers Nåd! —

— Och se på tösen! Ja, skratta du, min maje-katt! Det ryktet går i gården, att du knep tygeln från riddaren, när han lyfte dig på sadeln! — Guds fred, Herr Peder, så förnöjd I ser ut... Gott bewahre Herr Wulff! Och mäster Sören står och myser ... Gott bewahre Herr Peder! — Jesus, ho kommer där, som har gränslat klipparn bak-fram? Jeppe! Armer Kerl, du rider efter ditt förnuft — kunde du lära’t åt husbond!"På detta sätt hade den vackra och käcka fru Carin ett gladt och uppmuntrande ord för hvar och en, medan de stego af sina hästar och kommo uppför trappan.

Men herr Wulff blef utom sig. Han insåg fullväl, att fru Carin kommit tillbaka bättre beväpnad än hon for, måhända redo till öppen fejd, och sådan fruktade han mer än allt annat. Hans plan var fördärfvad, hans tröst var all, och när han åter sporde fru Margrete, befanns hon lika rådlös som han själf.

"Såsom det nu står, lärer bäst vara att vidgå trolofningen*, sade hon. “Ty där jag känner Carin rätt, så drar hon då sina färde i ilskan."

uOch skickar Bildarne öfver mig!w

“En värjer sig lättare mot deras vålden mot hennes list..."

“Död och pina" utropade herr Wulff, “menar du, att jag hellre gör querelle med en redoutabel karl än jag drar ett

kvinnfolk vid näsan?

"Herr Rönnov är dum — Fru Carin är slug.“

“Öhö, min docka, Wulff Grijp går utanpå dem begge två!"

Fru Margrete log.

“Hvad ärnar du då göra?" sporde hon.

Herr Wulff stirrade en stund mulet framför sig och suckade.

“Jag förlitar mig på Gud“, sade han.

“Ja till förståendes, men en må fuller söka manérena själf."

"Jag förlitar mig på Gud“, upprepade herr Wulff uttröttad. "Han tör till sist hjälpa ... Öhö, en anammar dock inte sakramentet för ro skull! Gack du och tillhåll flickan att tiga, så skall jag hålla ögonen på prästen och tala med Friherrn.“

Detta visade sig emellertid svårt nog, enär han ej ville erkänna sina tidigare löften till Biide,och således ej kunde angifva någon rimlig grund för sina farhågor. Men Wiwalt förstod halfkvädna visor och lofvade genast både att tiga för fru Carin, att söka hindra herr Peder från alla samtal med henne, och att förmå honom verkställa trolofningen.

Allt detta låg äfven i hans eget intresse. Ty kärlekssjukan hade förkväft planerna på att hämnas och att fördrifva gift med gift. Lifvet hade ej gjort honom nog kräsen att svartsjukt rufva öfver ett ovisst förflutet, och medgången skingrade hans fruktan för framtiden, där de timliga förmånerna började hägra allt klarare och återgifva lyckan hennes gudomliga gestalt. Hunne han endast äkta jungfrun, innan någon upptäckt gjordes, så vore spelet vunnet; sitt välde öfver henne be-tviflade han ej, skammen att ha låtit draga sig vid näsan borde äfven göra herr Wulff spak, och kunde han själf utverka svenske konungens nåd för sina pojkstreck mot juten, så skulle svärfadern säkerligen ej neka att bli hans böneman hos konungen af Danmark.

Klokheten bjöd honom att dock vara försiktig. Herr Wulffs fåfänga var lika stor som hans feghet, men hans snikenhet var större och hans vantro störst. Törhända skulle på räkenskapens dag en bundsförvandt vara af nöden, som kunde befalla, där förnuftsskäl ej hjälpte, och hota, där tårar voro förgäfves. Och i kyrkan, där gudstjänstens andakt stärkte Wiwalt i hopp och förtröstan under dessa betraktelser, fann han §ig manad att söka denne bundsförvandt i vår Herre

— det vill säga närmast i herr Peder. Han hade lagt märke till kyrkherrns hemliga makt öfver sin patronus och sett, huru gärna han öfvade den för att hämnas tungan af sitt slafveri; förvisso skulle han ej tveka att ställa sig på friherrens sida, därdet kunde lända herr Wulff till förödmjukelse och förtret.

Det gällde endast att vinna honom, och Wiwalt var ej rådlös om medel att förvärfva sådana vänner.

Han slog sig ned vid herr Peders sida och betygade honom sin vördnad, prisade hans vetande och beklagade bristen på lika nitiska kyrkans herrar på hans egna gods i Sverge. Han inlät sig på teologiska spörsmål, försvarade den protestantiska saken och förbannade jesuiterna, utsträckte kyrkotukten ända till envälde och häfdade en kyrkherres fria rätt gent emot sin patronus. Han talade sig själf varm, och under middagen, där vin och mat öfver lag upptinade den frusna stämningen, drog han alla med sig in i diskursen. Han kastade en rosande återblick på herr Peders predikan, tog själf ånyo upp dagens text om de åtta saligheterna och tillämpade den på närvarande tid och personer, gjorde herr Wulff till den saktmodige, som skulle besitta jorden, fru Carin till den fridsamma, sig själf andeligen fattig, och när han på sistone märkte, att de blott voro sju till bords, lät han Jeppe salsknekt lida förföljelse för rättvisans skull. Han hänförde de andra till andakt, eldades af sin egen vältalighet och frestades att lysa med sin lärdom, lade liksom på skämt ut små dogmatiska snaror för herr Peder och uppdrog slutligen en jämförelse mellan religionen och poesien.

Men plötsligt afbröt han sig och frågade:

"Tar jag miste, Ers Högvördighet, men det tycktes mig, att den tröstevisan, hvarmed han lyktade orationen, var Davids tredje psalm, satt på danska rim?"

"Så var det", svarade herr Peder.

"Ack“, suckade Wiwalt, "hade jag lärdomen pch vore därhos, liksom Ers Vördighet, förfareni arte poetica, så skulle jag i sanning verkställa detsamma med hela den Heliga Skrift!"

Herr Peder stirrade häpen på honom.

"Hvad säger I därtill? Att bok från bok, kapitel från kapitel, text från text i ljufliga rim vertera och affatta! Menar I inte att det vore ett verk till Guds ära och fäderneslandet till evig beprydelse?"

"Jo, förvisso!" hviskade herr Peder rörd.

"Och hvad kunde inte komma därutaf?" fortsatte Wiwalt vänd till de öfriga. "Tröstens svalkobäckar för hjärtat ur en evigt springande vattukälla!"

“Ja, ja!"

Alla höllo med därom.

“Ja, ja", upprepade herr Peder, “ett slikt verk af en ringa person inventeradt och vera pietate fullbordadt, det ..."

"Hör an!" ropade Wiwalt. "Jag förmärker fuller, att Ers Vördighet själf redan långt före detta varit däruppå betänkt!"

"Är det sannt?" frågade de andra, förvånade och hänryckta.

“Visserligen, visserligen!" återtog Wiwalt hastigt och höjde sitt glas. "Och därföre kan en intet bättre göra än önska honom hälsan att med Guds milda tillhjälp slutföra arbetet och dricka hans skål — därtill högt filiciterandes Wulff Grijp att äga en sådan sockenpräst och själaherde!"

Detta var för mycket att med jämnmod kunna bäras af herr Peder. Hans lifserfarenhet sträckte sig ej utöfver omsorgerna att på samma gång kunna lyda tio Guds bud och trotsa herr Wulffs. Det lät sig svårligen göra, men där så lämpade sig, gick han en medelväg och gaf vika för svårigheterna i Mose lag för att öfvervinna dem, som yppade sig i kampen mot tyrannen. Så längehan i Biide vädrat sin blifvande patronus, hade han understödt honom gent emot både herr Wulff och friherren, men när han nu såg den svenske inkräktaren få öfvertaget, begärde han ingenting bättre än att gå dennes ärenden. Han insåg genast, att en trolofning i fru Carins närvaro skulle släppa lös all Bildarnes vrede mot herr Wulff utan att därföre ställa friherren mindre till freds. Och den förres vin, försatt med den senares smicker, af-lägsnade alla tillfälliga betänkligheter. Han kände efter, om han hade handboken i fickan, sneglade på fru Carin och steg upp.

"Jag tackar Ers Friherrliga Nåde ödmjukligen för den gunst och caresse, som han bevisar en ringa Herrans tjänare", började han. "Förvisso kunde ingen större nåd vederfaras mig än år och hälsa att detta påtänk .. . påbegynta verket till fullo concipiera. Men sådant hänger, näst Gud, på våra världsliga herrar. Och därför är mig af hjärtat kärt, att därest Gud i sin förunderliga nåd skulle kalla min nu lefvande Patronus hädan . . ."

"Öhö . . .?" skrek herr Wulff förskräckt.

"Det Gud förbjude!" stack herr Peder in och återtog vänd till Wiwalt: ". . . att han då till sin efterträdare utvalt Ers Högvälborenhet ..."

"Hvad säger han?" afbröt fru Carin.

". . . hvars trolofning med Jungfru Gertrud Wulffsdotter jag blifvit hitkallad att kristeligen ..."

"Håll flabben!" röt herr Wulff.

"Hör an, herr Peder", ropade fru Carin. "Wulff Grijp förnekar det själf!"

"Spörj Friherrn ..."

"Så går han Herr Rönnov Biides rätt för när!"

"Spörj Jungfrun ...""Åhå, har tösen ock sitt ord i stämman?' Tänker själf välja husbonde törhända!"

“Ja, aldrig i lifvet tar jag Bilden!" inföll jungfru Gertrud häftigt.

“Pocker tage dig, halförespiga!“ svarade fru Carin med ett elakt skratt. “Men jag menar Wulff Grijp vara herre i sitt eget hus och inte förneka gifvet ord.“

“Vakta tungan, Nådig Fru!“ genmälte herr Peder. “Minst lärer Herr Wulff förneka, hvad han tagit sakramentet uppå!"

“Håll flabben, eller jag tar gället ifrån honom!" skrek herr Wulff och slog knytnäfven i bordet.

Herr Peder satte sig och teg förnöjd. Han hade nu bevisat friherren sin goda vilja och släppt stormen lös mot herr Wulff utan att ens behöfva taga upp handboken ur fickan.

Men herr Wulff var inte nöjd. Han insåg, att intet annat återstod än att värja sig, sätta hårdt mot hårdt och att, om de andra inte ville tiga, åtminstone öfverrösta dem.

“Wulff Grijp ger sin dotter åt hvem han vill och spörjer hvarken präster eller kvinnfolk om råd!“ ropade han och slog ånyo näfven i bordet. “Och innan året är till ända står hon brud med denne Friherrn!“

“Och herr Rönnov?"

“Må sedan disputera honom rätten bäst han gitter!"

“Den disputen lärer han inte försumma, vore det så inför Herrans altare!“

“Hälsa honom då, att han inte förhalar tiden!“ inföll Wiwalt skrattande. “Ty är han inte rappare att draga sin Hasenpanier än i Roeskilde . . . “ "Förhala tiden?" afbröt fru Carin hånfullt. "Jesus, Herr Peder, har han handboken med sig? Det brådskar med bröllopet, hör han! Är detFriherrn, som räds att få det hetare i brudstoln än i brudsängen? Eller hastar det för fäntan?"

"Den skymfen skall du få betala med skinnet!" ropade jungfru Gertrud och sprang upp från bordet.

Hon var röd af vrede, hennes tänder gnistrade och hon höjde handen mot fru Carin. Men fru Margrete gick emellan och förde henne ut ur salen.

Och fru Carin lät ej störa sig.

“Eller är det du själf?" fortfor hon vänd till herr Wulff. "Är det kanhända du, käre svåger, som hälst håller dotter dins bröllop i smyg?"

"Blitzdonnerhölle!" svor herr Wulff. "Jag

— bröllop i smyg?"

"Och i hast — desto billigare blir det, Wulffen* min!"

"Öhö . . ."

Herr Wulff blef utom sig. Förbittrad och förlägen på samma gång visste han ej, hvad han skulle svara, men fåfängan tog öfverhanden.

"Styr du mans din onda tunga!" genmälte han. “Gud straffe den, som drister säga, att Wulff Grijp gifter bort dotter sin i smyg! Nej, på Malmö Rådhus skall bröllopet stå, du klaff-rerska! Och doktor Matts, bispen i Lund, skall med Guds hjälp och kristöfliga ceremonier viga dem samman, du bakdanterska! Och jag skall inbjuda släkt och närskylda vänner, grannar och någrannar, du fulpiska! Och de Herrar af Danmarks Senat, och Hans Nåde den Kunglige Printzen därhos ..."

Fru Carin brast i gapskratt.

"Ja, hörst du mal", skrek herr Wulff ännu högre, “der Printz will selber dabei compariren, du böse Klatsche, du ... du . . ."Han var så ursinnig, att han räckte ut tungan, när orden tröto honom. Men fru Carin, som i denna hetta såg bevis på hans svaghet och dåliga samvete, återfick i stället sitt lugn.

“Kommer Friherrns släkt äfven?" frågade hon kallt.

Wiwalt spratt till — hvad menade hon?

"Friherrns släkt?" upprepade herr Wulff förvånad. "He . . . törhända han ingen har, menar du!"

"Jag har inte sett hans Friherrebref!"

"Nådig fru, inte lärer I heller hitta det i min sadelsäck!" inföll Wiwalt.

Hon blef blodröd i ansiktet och kastade en förlägen blick på honom. Men Sören klockare steg upp från bordet och smög sig med Jeppe salsknekt bort i hörnet bakom spiseln.

"Så vidt jag förnummit, har Friherrn två bröder i lifvet", återtog herr Wulff.

"Lika litet har jag sett dem", envisades fru Carin.

"Näppeligen lära de söka er heller, Nådig Fru", anmärkte Wiwalt. "Ty om än jag disputerar Herr Rönnovs rätt, så ska de förvisso aldrig disputera Herr Vincents."

Fru Carin bet sig i läppen, vände sig ifrån honom och frågade herr Wulff:

"Och de ha lofvat komma till bröllopet?"

"Jag skall bjuda dem", svarade han.

"De Friherrar Gyllenstjerna?"

"Justament — och andra därtill!"

Fru Carin brast ånyo ut i samma försmädliga skratt som förut.

"Potzdonner, tror du jag ljuger?" skrek herr Wulff och sprang upp från sin plats. "Jag skall skrifva brefsedlarna till dem fast i denna dag!""Ja, för den död Gud tålde, förhala inte tiden, käre svåger!" manade hon, alltjämt skrattande. "Ha, ha, ha, du pockers Huggzu! . . , Menar du, att de Friherrar Gyllenstjerna i Sverge känna Junker Wulff Grijp i Danmark, din gäck? Eller att de komma till bröllop och approbera ditt svågerskap, Monsieur Putzdrummel? Eller att de sedan öppna sina dörrar för dotter din . .. Ach ja, gaffe, alter Laffe!"

Dessa hätska ord lugnade Wiwalt, ty han förstod däraf, att fru Carins tvifvel på hans ärlighet varit spelade. Men de hade motsatt verkan på herr Wulff. En oförutsedd möjlighet steg upp som ett spöke och gastkramade honom. Han stod häpen och gapade, svarslös med skälfvande läppar, och stirrade på fru Carin, som satt stilla med armbågarne på bordet, hållande med båda händer ett glas framför sina läppar, medan hon leende mötte hans blickar.

"Segen Gott!" nickade hon och läppjade på vinet.

Då fick ändtligen herr Wulff åter mål i mun.

“Hade jag nu så visst syster Lenas förstånd och din egen arga tunga, så skulle jag wahrhaftig svara dig efter förtjänst!" sade han lågmäldt och stötte fram hvarje ord. "Ännu lärer inte Grij-parnes namn vara slätt förgätet i Sverge, och jag vånnar se den, som stänger dörren för dotter min, när hon kommer lagligen gift med en välbördig Herre och man af vapen , . .u

Han gjorde ett uppehåll. Han darrade på rösten, men mindre af vrede än af sårad faders-värdighet, och fyllde ett glas, medan han sökte efter flera kraftord.

"Potztausend!" återtog han med flaskan ännu i handen. "Menar du att jag låter kalla mig löftesbrytare och Liigenmaul och Monsieur Pickel-En Lyckoriddare. 15häring eller hvad det så skall vara, eller att jag har allt

detta fanens snackande och prackande och supande och hoppande, där det inte vore för att se gårdarna mina och barnet, mitt liljoblad, i händer, som äro värdiga att dem tractera! Men har jag slitit det öfriga, så är jag fuller ännu karl att kasta ben öfver häst och draga ut att bjuda till bröllop både till Danmark och Sverge, både Hans Nåde Printzen och de Gyllenstjernor och de Grijpar och . . . och . . . hvad där annat kan finnas af Kungligt blod för resten 1“

Han tömde glaset och stötte flaskan i bordet, så att fat och kannor dansade.

“Men inte träter jag med kvinnfolk!"

Därpå gaf Wiwalt en vink att följa och gick raskt mot dörren.

Fru Carin sprang upp.

“Är det ditt sista ord, Wulff Grijp?" ropade hon.

wNej!“ svarade han och vände sig på tröskeln. “Wulff Grijps sista ord är detta — löp till fanders!"

Därmed slog han igen dörren.

Fru Carin knöt handen efter honom, men sade intet, och började gå fram och tillbaka mellan spiseln, där Jeppe och Sören klockare stodo gömda i hörnet, och bordet, där herr Peder satt ensam kvar. Slutligen stannade hon framför denne, liksom väntade hon, att han skulle säga något. Men han teg. Han satt förnöj dt tillbakalutad i sin stol med ögonen nedslagna, ögonbrynen uppdragna, munnen fundersamt spetsad och händerna hvilande på duken, där ett glas långsamt vred sig mellan hans fingrar. Hon spände sina vackra ögon i honom och trummade med fingrarne mot bordskanten för att väcka hans uppmärksamhet. Men han såg ej upp. Då ryckte hon på axlarna, skötföraktfullt fram underläppen och vände honom ryggen.

“Jeppe, säg till om mina hästar!" befallde hon.

Därpå gick hon ännu ett slag, men stannade ånyo framför prästen.

“Vak upp, far lille!" ropade hon.

Herr Peder höjde säfligt ögonlocken.

“Jag vill allenast tacka för assistensen, I lof-vade, när vi sist träffades", sade hon, “och bedja er bringa Wulff Grijp min valediction. I kan säga honom, att jag inte reser längre denna gången än till Bildarne på Hessleholm. Jag töfvar lell att löpa till fanders, tills Ers Högvördighet blir färdig med sin rimbibel — så göra vi sällskap!"

Därmed gick hon raka vägen ut i förstugan och lämnade prästen och klockaren ensamma.

Då vinkade herr Peder fram Sören ur spisel-vrån, lade armbågarne på bordet, sträckte fram sin magra, seniga hals ur pipkragen och grinade förtroligt åt honom.

“Hör an, Sören!“ hviskade han. “Har fru Carin bedt dig besticka Malcum?"

Sören sneglade ängsligt omkring sig och jakade.

“Gör det inte andra resan, din snårk!“

Han drog in halsen igen och luktade på sitt vinglas, men stack åter fram den och frågade:

“Hör an, Sören! Har Friherrn bedt dig spela styrvolt med hin håle?“

Sören tog förskräckt ett steg tillbaka.

“Om han gör det — vore det så på Verums altare — så lyd honom!"

Därmed tömde herr Peder sitt glas, stod upp och gick ut ur salen med små, raska, luffande steg.Inne i audienskammaren gick herr Wulff fram och tillbaka med händerna på ryggen och djupsinnig min, fru Margrete satt i karmstolen vid brasan med blickarna hvilande på golfvet, och midt emot henne, stödd mot bordet midt i rummet, stod jungfru Gertrud och betraktade tankspridd lågornas lek i spiseln. Men vänd ifrån dem, stirrande ut

genom fönstrets små gröna, skumma glasrutor, stod Wiwalt med armarna korslagda, blek panna och rynkade ögonbryn.

Alla hans vackra planer hade fallit i spillror.

När de kommit dit in från middagsbordet och herr Wulff slagit igen dörren efter sig, hade han ropat ut fru Margrete och jungfrun från kabinettet samt förklarat, att han följande dag ärnade resa till Sverige för att själf inbjuda friherrens bröder och fränder till bröllopet. Detta första förhastade beslut hade han dock på hustruns böner och Wiwalts föreställningar uppgifvit. Men dess orubbligare hade han strax fattat ett annat, att genom dag och natt skicka bud till herr Anders på Stensnäs med begäran, att denne och herr Niels Kagg måtte föra hans talan hos bröderna Gyllenstjerna. Wiwalt hade åberopat den ökade faran för Bildarne och hemställt, att bröllopsnarast måtte äga rum, utan att man gåfve sig tid att invänta så långväga gäster, men herr Wulff gick ej in härpå. Han hade då erbjudit sig att själf skrifva till bröderna, men detta gillades lika litet. Ty i själfva verket gällde det ej längre att bjuda till bröllop allena. Herr Wulff ville ej erkänna det, men det var allom uppenbart, att fru Carins smädelser och onda spådomar hade verkat kraftigare än hennes hat och förgiftat herr Wulffs vacklande sinne med tvifvel -— det var den förnäma svenska släktens dom, som ängslade honom och dess bifall, som han framför allt fann af nöden.

Och för Wiwalt återstod endast en utväg ur denna villgång, att erbjuda sig resa själf och återkomma med sina bröder — det vill säga att rymma fältet; men ej som en ädling för att komma snikna och fala bedragare på skam, utan som en lumpen gäck, hvilken misslyckats i sitt mausenfän-geri och tar sin sak på baken.

När han gjorde sitt anbud, stannade herr Wulff och såg en stund på honom, tvekande och betänksamt, men grep därefter hans händer och skakade dem.

“Ganz recht! sade han. "Gretel, der Frei-herr hat recht geantwortet!"

Fru Margrete svarade intet. Då vände sig herr Wulff otåligt till henne och ropade:

“Hörst mal, Gretel, ich bleibe auf Eriken seine Meinung!"

Då nickade fru Margrete, herr Wulff återtog sin vandring, och det blef tyst i kammaren.

Men strax därefter hördes rop och buller på gården. Herr Wulff öppnade luckan i fönstret och såg ut. Det var fru Carins hästar som leddes fram till trappan.“Måns!" ropade han. “Hälsa fru Carin, att hon tager sina drängar med. Hvar jag ser någon af dem i gården, hänger jag honom vid tummarne öfver sakta eld! Malcus! Befall herr Peder att förfoga sig hit i kammaren!"

“Prästen och Sören Mickelsen äro sin kos", svarade hingstridaren utanför fönstret.

“Öhö ...?“

“Strax som de stigit från bordet, kommo de själfva ner i stallet, lade sadlarne på och drogo hemåt. “

“Feiglinge!“ mumlade herr Wulff och ville stänga fönstret.

Men Wiwalt höll luckan öppen och ropade åt Clement, som stod i stalldörren:

“Clement, gack upp på min kammare!"

Vid dessa ord lyfte jungfru Gertrud hufvudet och kastade en lång, forskande blick på Wiwalt, men när han stängt fönstret och vände sig om, slog hon åter ned ögonen och gick långsamt in i kabinettet. Det var som hade hon anat en hotande olycka och sökt ursprunget därtill eller värn däremot hos honom, men ej funnit uttryck för sin fråga och gått af oro för hans svar.

Kort därefter aflägsnade sig äfven Wiwalt för att gifva Clement befallning att hålla hästarne redo till följande morgon, samt för att gifva honom sitt förtroende fullständigare än förut. Ty han fann det nu vara af nöden att låta tjänaren välja, antingen han ville lämna honom och stanna i sin hemtrakt eller följa honom till Sverige och dela de hårda dagar, som han säkerligen där ginge till mötes.

Clement tvekade ej.

“Innan jag gäldat min Nådige Herre lifvet, släpper jag honom inte!" försäkrade han. "Och därhän lärer vara långt än. Ty friherre eller inte för-visso är han födder under en god stjärna och därpå hänger det."

"Han sade så, den tallienske Capitänen!"

"Ers Nåd mente, att vore han allenast vigd vid Jungfrun, så ginge det fuller nådigt af med resten?" återtog Clement, plirande med ögonen och kliande sig i hakskägget. "Hm ... Herre ... är han då inte allaredo ...?"

"Vigd . .. vid Jungfrun...?"

"Ja, Gud straffe mig, trodde jag inte i går om aftonen, att han kom raka vägen från prästen med bruden på sadeln!"

"Åhå, det är inte nog, att du håller mig för en Friherre — till sist förmenar du dig vara lakej hos fanen själf! ... Vigd utan både kyrklysning och välsignelse?"

"Kyrklysning .. . håhåhå ..." skrattade Clement. "Mins jag rätt från mina unga dagar så gjorde en sig inte stora bekymmer för slikt här i gränssocknarna. Kom en allenast med en liten skrifven sedel från prästen på denna sidan, så fick en fuller som en ville för ett par daler hvitt mynt hos kyrkherrn i Hallaryd eller annorstans på svenska sidan."

"Det är länge sen dess", invände Wiwalt, "och det var i krigstider."

"Ja ja, så var det — där pip och kalfskinn gå i svång, som det står i visan, får vår Herre nöjas med hvad som bestås!" menade Clement och gick.

Men vid dörren stannade han åter.

"Krigstider!" upptog den gamle pratmakaren småskrattande. "Hans nåd skulle ha varit i fogdeköket på middagen och hört fru Carins drängar, hur de salbaderade om krig och örlig! De hade på Hessleholm råkat några lakejer från Köpenhamn, som visste berätta att svenska Kungen gjortfred med pålacken för att som snarast ta Kung Christiern vid halsen. Och när Jonge, Herr Wulffs jägare, därtill kunde förmäla om något pockers pärlemente mellan danske och svenske knektar uppåt Markarydsgränsen i dagarna ... He, he, he, ... så kan en veta, att kokpigorna inte länge försmådde sina försvarare!"

"Tog fru Carin sina drängar med denna gången?" frågade Wiwalt.

"Ers Nåd stod själf i fönstret och hörde, hvad Herr Wulff skrek åt dem."

Den korta höstdagen led emellertid mot sitt slut, och det skymde tidigt, ty himmelen var åter regntung och mulen. Då och då föll en skur, och med vindstötarne följde flockar af gula och röda löf, som yrde ned från träden och sopades upp från marken. Och när Wiwalt stängde sitt fönster för att gå ned till aftonvarden, skönjde han en fylking flyttfåglar jaga högt öfver gården, söder ut, på flykt undan det annalkande ovädret.

Hela huset föreföll plötsligt ha blifvit öfver-gifvet, öde och tyst. Inga tortiser brunno denna afton i gången, och förstugan var tom, lakejerna hade smugit sig ut, och vindthundarne hade krupit tätt tillsammans i ett hörn. Porten stod på vid gafvel, men ingen syntes till på gården, dörrarna till uthusen voro stängda, alla fönster mörka, och väderhanen på tornet vred sig ensam och orolig än hit än dit. Och inne i salen stod Wiwalt länge allena och grubblade framför en förkolnad brasa i spiseln, innan fru Margrete ändtligen visade sig och lät göra upp ny eld och tända ljus.

Under aftonvarden försökte herr Wulff visa sig vid godt lynne och skröt vidt och bredt med de förberedelser för bröllopet, som han under friherrens frånvaro skulle vidtaga. Men när Wiwalt ej kunde och ej ens bemödade sig att dölja sittmissmod, blef han tyst och återtog efter måltiden sin djupsinniga vandring af och an. Då och då stannade han och höjde hufvudet för att yttra något, än åt fru Margrete, som ljudlöst kom och gick, upptagen af sina hushållsbestyr, och än åt friherren, som satt framför spiseln med jungfrur, men oftast sade han ingenting och

stundom något annat än han ämnat.

Jungfru Gertrud sade ej heller många ord och lyfte endast sällan sina ögon från elden. Då riktade hon dem på Wiwalt, forskande, ängsligt spörjande, liksom på eftermiddagen inne i audienskammaren. Men när de mötte hans, sänkte hon dem åter. Wiwalt märkte det och läste en misstanke i hennes blick. Men nu log han däråt, ty han hade blifvit härdad mot sin skuggräddsla.

"Har du någotatt säga, mitthjärta?" sporde han.

Hon skakade på hufvudet.

"Nå, kära syster", sade han halfhögt och bittert, "så fick du ändock din vilja igenom — se, nu drager jag hädan, och du har god tid till förkofran och till att ransaka ditt hjärta!"

"Hm..." suckade hon.

Och han kände igen denna suck från kvällen, då han kom till Björkeberga, det vemodiga leendet och den flyktiga blicken, som hon gömde.

Men strax därpå lyfte hon åter hufvudet, mötte beslutsamt hans blick och såg in i hans ögon, länge och oafvändt, frågande, bedjande, hotande, medan hennes ögonbryn drogos tillsammans och läpparne sakta öppnade sig, så att en strimma af hennes hvita tänder syntes. Hon strök sina små svarta lockar från tinningarna utan att ta sina ögon från hans. Hon lade sin hand på hans hand och såg på honom alltjämt. Och när han ej längre kunde uthärda det och steg upp, då sprang hon upp på samma gång. Hennesfingrar grepo hårdare om hans, hennes blick släppte honom ej, hon skrämde honom. Men då drog han henne hastigt intill sig och kysste henne och kände hur spak och mjuk hon blef i hans armar.

"Tusen goda nätter!" hviskade hon, räckte honom sin hand att kyssa och lämnade salen med fru Margrete.

När han blifvit ensam med herr Wulff gjorde han ett sista försök att komma denne på andra tankar. Han smickrade honom, frestade honom och uttömde all sin list och förslagenhet, skämtade och sjöng visor, dobblade med honom och drack honom slutligen under bordet. Men för-gäfves. När han inemot midnatt släpat herr Wulff in i hans kammare och lämnat honom på sängen, var hela hans vinst en faderlig välsignelse, ett missmodigt rus och några daler kopparmynt. Han hade ej längre haft emot sig den storskräflande spelaren, som vågade en insats för att vinna två, utan draken, som vaktar sin skatt och sin prinsessa — och mot denne ägde han ej Sankt Görans obefläckade svärd.

Han var rasande och han var rådlös, det återstod ingenting annat än att ge allt förloradt, och han beslöt att genast bryta upp utan att invänta morgonen.

När han hann ut i förstugan, såg han sig därföre om efter lakejerna för att skicka efter Clement. Där var kallt och skumt. Elden i spiseln hade brunnit ned, och en tranlampa, som stod och rykte på stengolfvet, nådde med sitt matta, flämtande sken ej Jängre än till jagthornen och hirschfängarne, som hängde på panelen bland hundpiskor, armborst och gamla dubbelhakar med rostiga pipor. Längst borta i skuggan på en låg kista satt en af legopojkarne och sof med hän-gande hufvud, och kamraterna snarkade nere i hörnet bakom honom, där de krupit tätt ihop på golfvet och dragit öfver sig ett par vargfällar, som eljest tjänade till mattor. När Wiwalt närmade sig för att väcka dem möttes han af ett ilsket morrande. Det var vindthundarne, som de hade delat emellan sig för värmens skull; en sof hos pojken på kistan och de andra under fällarne.

"Gack och väck min lakej!" befallde Wiwalt. "Han skall komma opp till mig på kammaren!"

"Lakejen? Är han inte där allaredo?" frågade pojken yrvaken.

"På kammaren?"

"Eller var det Hans Nåd själf, som nyss gick i dörren?"

"Ocken dörr?"

“Jag vet inte... till gången ..." svarade han och gnuggade sig i ögonen.

"Så må han vara däruppe", menade Wiwalt och gick.

I gången möttes han af slagregnet genom de öppna gluggarne och af stormdraget, som slängde igen dörren efter honom. Där var mörkt. Men längst framme vid foten af trappan stod en tänd lykta, hvars grofva gallertenar stucko ut smala, långa bleknande skuggor åt alla håll. Clement tycktes ha gått upp och lämnat henne där. Men när han satte foten på första steget, reste sig någon framför honom, som suttit i trappan och väntat.

Han tog häpen ett steg tillbaka — det var jungfrun.

"Res inte!" hviskade hon och grep hans händer.

"Du här ... kära syster . .." stammade han.

"Res inte!" upprepade hon och lät honom ej tala. "Där du nu drager bort, ser jag dig aldrigmera i världen! Res inte, eller tror jag, att du ställt an en lek, som nu är all, och att du vill draga din kos."

Han såg, att hon var blek och att hennes ögon brunno, men hennes drag kunde han ej urskilja i det matta, darrande skenet från lyktan, som lämnade trappan där han stod i mörker.

Han visste ej, hvad han skulle svara, endast att han utan många ord måste bort.

“Herr Wulff begär, att jag hämtar bröderna mina till bröllopet", sade han.

“Så är det inte! Du böd dig själf resa, ty du vill draga din kos!“

"Kära syster, i går sade du dig själf befara deras improbation ..."

"I går!"

"Och bad mig på det kärligaste om upp-skof. .."

"I går!" afbröt hon. "Jag är inte densamma i dag, som jag var i går. Då bad du mig, att jag måtte strax följa dig hädan ut i världen och dela med dig hårdt och mjukt för min kärleks skull och inte se tillbakars. I går räddes jag — hvad fruktar jag i dag? Sätt mig på hästen i denna natt och rid hvart dig för godt synes."

“Jag är inte heller densamme, som du höll mig för i går och, Gud vare klagadt, alla dagar

— att jag törs göra det mitt hjärta mest åstundar.“

Hon grep hårdare om hans händer, böjde sig fram emot honom och försökte se in i hans ögon.

“Har du allaredo fästat någon annan jungfru i Sverge?" frågade hon.

“Nej . . .“

"Och vill hellre bedraga mig än henne?"

"Nej, nej, allrakäraste hjärta!" svarade han, färdig att le åt hennes ängslan. “Men hvad sadejag dig, när vi i går redo på vägen — att jag ingen Friherre är, och intet mera äger än det jag red uti? Hvad mera då, om jag drager min väg?"

"Ja, ja, så är det! Jag ser det väl!" utbrast hon, i det hon släppte honom och sjönk ned på bänken vid trappan med hufvudet i sina händer. "Jag ser det väl, att du sådant förevänder, det ena med det andra, för att komma din kos. Och när du är borta, kommer Carin igen och får mig trufvad i Bildens våld. Hvad lärer inte stå i hennes välde att göra med sina arga practiquer, när du är weg?"

"Jag var här i dag, och ändock skrämde hon Herr Wulff, så att han inte tordes fullborda tro-lofningen, som han tillsagt prästen."

"Ja, ja, den Carin, den Carin, den onda styggtackan!" mumlade hon för sig själf. "Hade trolofningen gått fort, så hade du haft farkär under ditt ris och kunnat här förblifva, och de hade försändt mig till Stensnäs i trygghet för Bilden, medan bröllopet rustades till."

"Till Stensnäs?"

"Ja, morkäran lät veta, att de ärnat det. Och säkerligen hade en fått Herr Anders och Nielsen att under tiden bli bönemän hos dina bröder."

"Nielsen . . . Niels Kagg . . .?“

"Han har i allan tid stått på moster Lenas sida och varit mig den enda trösten, näst Gud, för Bilden och hans anhang.“

"Herr Niels . . .?“

Höll hon honom för narr . . . Där satt hon på samma bänk som herr Niels den kvällen då han sett spöken . . . Blodet kokade upp i honom, ruset, som vikit för häpnaden, steg honom åter åt hufvudet, och det gick rundt för hans ögon.“Jesus, Jesus, hjärtans syster, jag glömde kär Nielsen!" utbrast han och försökte skratta. "Inte tarfvar du resa till Stensnäs för att se honom åter. När han hörer, att Friherrn är dragen sin kos, så lärer han inte töfva att komma igen och trösta sin amia!"

"Sin . . . Hvad sa du?" frågade hon och lyfte hufvudet.

"Sin amia sa jag!“

Hon sprang upp och grep honom i armen.

"Hvem menar du?“

"Dig, min rosenblom!" svarade han och ref sig lös.

“Mig . . .?“

Hon tryckte sina knutna händer mot tinningarna och stirrade förfärad på honom.

"Mig . . .?" upprepade hon. "Är du vid rus eller har Carin lagt dig den glosan på tungan ?“

"Det är nu sagdt", svarade han, “och nu lärer du hälst se mig på ryggen!"

"Gud hjälpe mig ..." hviskade hon.

Och därmed sprang hon förbi honom med händerna för ansiktet för att komma ut ur gången. Men han tog detta för ett erkännande, såg däri en undskyllan för sig själf och höll henne fast.

"Låter du binda dig slik fläck vid armen och svarar slätt intet?"

"Släpp mig!" ropade hon och hennes röst skälfde af vrede eller blygsel. "Niels Kaggs amia! Den fjädern har ingen tordts sätta i min hatt ännu! Du skymfade mig i går, och jag led det för min syndiga kärleks skull. Men Gud förlåte mig denna affront, ty den står en af adel illa an! . . . Släpp mig!"

"Nej, hör först!" svarade han. "Anten jag är en af adel eller inte, så kan jag ha dig lika träffeligt kär, såsom du ock vet, att jag har. Menrättnunnas slog du mig i halsen, att min kärlek är apspel, och att jag därför vill min kos. Så tör jag spörja innan jag drager hän, hvad slags spel du själf dref med Kaggen den natten, innan han förreste ?tt
“Jag .. .?"

“Rätt du, och här i gången! Ty jag stod själf därofvan i vindeltrappan och såg honom sitta här på bänken och klynka, medan du stod framför och chariserade honom med både löskande och kärliga ord."

Hon teg ett ögonblick, såg förvånad på honom och skakade på hufvudet, innan hon svarade.

“Gud förlåte mig, om hvad jag då gjorde och sade skall tydas till skörhet och falskt hjärtelag!"

“Jag vånnar det kunde tydas annorledes! Och därför sade jag till mig själf, att jag var viller och såg spöken . . . Men du nekar för intet!"

“Hör mig!" sade hon. “Och låt oss sedan skiljas, efter så skall vara, utan onda ord. Alltsedan barndomen har jag

haft ingen så kär som Nielsen, näst far och mor och moster, men någon älskog vet Gud att det aldrig varit eller kunde blifva heller. Ty af hans tokota amour, som än var skämtan och än hjärtats anfäktelse, kunde ingen tid annat komma än spott och jämmer — hade jag än besvarat hans affektion, som varit mer än ogudaktigt, efter vi äro syskonbarn."

"Efter . . . I . . . ären ..." stammade Wiwalt.

“Men i alla svåra och knutiga saker har han varit mitt råd, och i all bedröfvelse min tröstare, så att han kunde fast narra mig att le, när jag grät. Och Bilden stod han emot med allt gewalt. Ty han hade devovererat sig därhän, att han skulle skaffa mig en man, som vore bättre änhan själf, sa han, efter han inte kunde få mig. Och därföre kom han nu hit som din böneman. Men när han såg, hur allt gick dig väl an, be-gynte han ynka sig, att jag snart skulle få en större devotion åt en annan än åt honom — ändock han skattade dig förmer än sig själf och drog hädan, att du inte skulle tro honom gå dig i vägen. Jag log öfverljudt åt honom, att det var han, som nu ville gifta bort mig, men då tog han illa vid, så jag måtte trösta honom och säga

— att du Niels är ändå Niels, och hur Gud styr, så lär den han korar till min herre få dig lika hjärtans kär som jag! Och då vardt han tillfreds. Men om kvälln, när han sade farväl, blef han melankoliskare igen, så jag måtte springa efter honom hit i gången och säga honom allt andra resan. Ty jag var själf så glad, ändock jag inte visste hvarför, att jag hade ondt att se hans sorg och afsaknad.“

Wiwalt hade sjunkit ned på bänken och stödde pannan i handen.

“Gud förlåte mig alla onda tankar", sade han sakta, “och allt det jag gjort dig, som aldrig kan förlåtas!"

“Jag förlåter", hviskade hon.

“Vet du så, hvem du förlåter?"

“Dig!" svarade hon.

Han teg och stirrade slött framför sig utåt golfvet, där regnvattnet, som runnit ned ur glug-garne, blänkte i lyktskenet och sökte sig väg i smala rännilar mellan de ojämna tegelstenarne. Han försökte tala, men han hade ingenting att säga, han försökte tänka, men han kunde ej. Det föreföll honom, som hade han här gjort något mera än allena passat sin fortune och befallt Gudi resten, men han . . .

"Och nu reser du?" frågade hon.Han steg upp.

"I denna natt!" svarade han. "Där du fått mig så kär som du säger, min syster, så slut mig i dina böner!"

"Farväl!" sade hon. "Jag har satt mitt hjärta så fast hos dig, att jag htllre ville dö än mista dig. Och fast det vore sannt, att du inte vore mer än en bonde, så gäller fuller affectionen endast personen, och hjärtat kan inte känna annorlunda, därföre att du är en Friherre — oansedt plikterna därmed äro högre och flerehanda. Men gör som dig synes och täckes. Hvar du igenkommer eller inte, skall jag likväl tänka på dig och unna dig godt i döden!"

Därmed sänkte hon hufvudet och gick långsamt bort genom gången. Wiwalt såg efter henne. Och med ens stod det klart för honom, hvad han hade gjort — han hade skjutit af frikulan, som kostar den eviga saligheten, och bytet låg vid hans fötter, men han lopp sin kos af räddhåga ... som en tjufskytt ...

Han — lyckoriddaren?

Hon var vid dörren, hon lade handen på låset, och hon vände sig ej om. Då sprang han efter henne, grep henne och höll henne kvar.

"Har du mig så kär, som du säger?“ frågade han.

"Ja", svarade hon.

"Och förlåter mig?"

"Ja."

"Nu och framgent?"

"Ja."

"Och vill hålla mig lika kär i med och mot, hvar än så vore, att jag hade intet mera att bjuda än det jag sade i går?"

En Lyckoriddare. i 6Hon såg ett ögonblick spörjande på honom. Men då slog han sina armar omkring henne och kysste henne.

“Ja", hviskade hon, "där du håller mig kär!"

"Stode än far och mor oss emot, och syndade än hela världen på oss därför?" frågade han och kysste henne ånyo.

"Ja — där du håller mig kär!"

“Så må det ske utan töfvan, som vi båda åstunda, allrakäraste syster!" sade han. "Men — i löndom, att ingen ställer otidiga hinder därför, ty Bildarne lära intet efterlåta, och Herr Wulff är så vettskrämd, att han vet hvarken ja eller nej. Men huru det skall ske, vet jag inte än, ty jag måste dock till synes draga härifrån och ur Danmark."

"Jag följer dig!"

"Så äro de brådt efter, och den andra villan varder värre än den första ..."

"Jag förkläder mig!" skrattade hon, i tan-karne redan ute på äfven tyr. "Tar karlkläder på och följer dig!"

"Det går aldrig fort. Men ..."

"Men . . .?“

"Tala vid morkäran — törhända kunde du sådant förebära om Bildarne och blommera din sak, att de försände dig till Stensnäs, såsom de ärnat."

“Jag skall tala vid henne i denna natt."

"Och sedan kunde jag möta dig på vägen. En präst lärer en på alla orter träffa an, och med Guds hjälp ..."

“Herr Peder!" afbröt hon.

uHerr Peder är en skälm, som inte vet på hvems sida han står. Men det fins andra än han. Gack nu och tala vid Fru Margrete, hjärtans syster 1““Och du töfvar till morgonen?"

"Jag gör så, att du må höra, hvad dessein jag fattar."

Han kysste henne, de sade hvarandra godnatt, och hon smög sig in genom förstugan. Tranlam-pan hade slocknat, och när hon i mörkret stötte omkull den med foten, gaf en af hundarne skall. En dörr öppnades och stängdes sakta. Hunden tystnade med ett sömnigt morrande och åter hördes intet annat än regnet och stormen. Då tog Wiwalt lyktan och steg långsamt upp för trappan till sin kammare.

“Potz Sacrament! En dessein — att äkta jungfrun, i löndom, genast, utan återgång, och sedan ..

Här gjordes ej längre behof af att väga pro och contra, ett behjärta fas och nefas, och att bemöda förnuftet med allehanda affecter och för-tviflans bångsamma anlopp. Det gällde att handla, att göra en kupp, att fresta lyckan på gamla ma-néret. Därvid kommo också hans qualiteter och experiens bäst till pass — vis activitatis först och främst och sedan artes Jesuiticae efter lägenhet till tarfven!

Och när han hunnit trappan upp och satte foten på tröskeln hade han sin dessein färdig och var redo att utföra den.

Till den ändan ställde han lyktan på bordet, hämtade sadelsäcken ur kistan, drog fram sin skinnpung därur och började räkna sina penningar. Där funnos ännu kvar hundrasextiotre af herr Niels’ silfverdalrar, tolf holländska dukater och på botten därunder Fahrenbachs patent, Falkenbergs bref till konungen samt den Gyllen-stjernska drabantfullmakten, insydda i en gammal afskuren handskkrage. På bordet låg den franska kortleken med de

calvinistiske generalernas abcon-trafacturef. öch på sängstolpen hängde hanä goda rappir ...

Detta var tillgångarne.

Han lutade sig tillbaka i stolen för att beräkna. Men i den kvalmiga, rosendoftande luften blef hans blod åter hett, jungfruns kyssar brände ännu på hans läppar, och när han stack handen i byxsäcken, fick han näfven full med kopparslantar, som han spelat till sig af herr Wulff. Han lade dem till det öfriga, och de tyngde på silfret i pungen, som i hufvudet mölska tynger på alicant...

Och han lät det vara nog.

“Wenn’s nicht genugt", mumlade han, "ein gutes Mahl ist henkens werth!“

Därmed steg han upp och drog af sig stöflarne, släckte lyktan och gick till sängs.

När han följande morgon kom ned i salen, stod her Wulff framför spiseln med ett förnöjdt grinpå rsina läppar, och jungfru Gertrud satt vid fönstret midt i solskenet. Det var åter vackert väder, och af hennes leende såg han, att lyckan var dem bevågen.

“Servus, käre svåger!" ropade herr Wulff honom till mötes. “Äst du nu resfärdig?“

"Så är jag!"

“Välan! Så vill jag inte förhålla dig ett ärende, som jag rätt denna morgon betänkt och resolverat — att försända dotter min hädan i säkerhet, medan du är i Sverge och bröllopet här rustas till. En vet aldrig hvad Bilden tar sig för, där han oförmodande skulle komma mansstark härin på den öppna gården . .. Hör’ mal an — jag drömde i natt, att en ung junker kom hit, tog henne med gewalt ur huset och lät viga sig vid henne! Och strax jag vaknade, gick jag till min Gemahlin och sa: Gretel, min såte valp, sa jag, det och det har jag drömt. Då sa min Ge-mahlin: Hör mans, flickan har drömt rätt detsamma. Hon ropade mig i natt, och när jag kom in i kammaren, låg hon i sängen och ujade sig. Hvad vill en göra? Då sa jag: Jag förlitar mig på Gud! Då sa min Gemahlin: Till förståendes, men kunde en inte försända barnet till Herr Anders på Stensnäs, mens detta står på? Då sa jag: Recht geantwortet, Gretel, sa jag, i denna dag skall hon hädan, säger hon ock nej och nej om igen! Men efter hon är hörsam och spak-färdig, så sa hon strax ja och Amen till!“

Wiwalt kastade en blick på jungfrun. Hon hade vändt dem ryggen och såg ut genom fönstret. “Älskogs manér äro mångahanda!" sade han. “Raffa mitt gods och guld bort!" utbröt herr Wulff häftigt. “Men Gud nåde ehvem det vara må, som törs råna barnet ifrån mig, ty hon är min ögonsten och min rubin!"

“Håll immer Cupido suspect, Wulff Grijp!" skrattade Wiwalt.

“Öhö, den fnatten Cupido!" utropade herr Wulff. “Där han komme i min väg, skulle jag ta’n en tapp vid örat, så han sku lell se, hvad karl han har för sig!“

Då vände sig jungfrun om och log öfverljudt.Det började redan skymma, när jungfru Gertrud med följe red in i Wisseltofta prästgård och, begärde härberge öfver natten.

Hon kom där stor förvåning åstad. Ty man hade ej väntat så förnämt främmande, något förbud hade icke skickats, och ej ens något rykte försports om att jungfrun skulle resa till Sverge. Men dess gästfriare blef mottagandet, och hvarken välkomma eller undfägnad fattades.

Herr Peder var för öfrigt ej ovan att se gäster i huset. Den ena stora postvägen mellan Köpenhamn och Stockholm gick igenom socknen, och det var knappt en half mil från kyrkan till svenska gränsen. Prästgården blef därföre tida besökt af vägfarande och färdemän, och kyrkherrn uppbar årligen femtio daler silfvermynt af kronan för att han skulle hålla resande med säng och disk. Han hade också inrättat sig därefter. Boningshuset var, liksom uthusen, en envånings stan-delverksbyggnad med halmtak, och kamrarne nådde ej mycket öfver manshöjd, men de voro rymliga och väl ombonade, med höga paneler, murade spislar och skjutluckor innanför de små dragiga fönstren med hornrutor. I sängskåpen funnos vepor och hufvudbolstrar, fårskinnsfällar på golfven om vintern, och i storstugan voro till prydnad väggarna och taket mellan bjälkarne öfverspändamed

mönsterdukar, som mor Kerstin och Lisebet, dottern i huset, självfva hade knutit och väft. Därtill kom att fatbur, spannmålsbod och höskulle voro bättre försedda, än herr Peder någonsin ville vidgå inför sin patronus, och att ingen sparade stegen för att ställa sig höflig och tjänstberedvillig.

Allra minst nu, när det gällde jungfrun på Björkeberga. . Ty hon var väl känd i gården och hade namn om sig att vara hurtig och from och göra folk lustiga, hvarthälst hon kom. Mor Kerstin tog därför genast hand om matredningen i köket, Lisebet hämtade in ett fullt fång halm för att få elden i stuguspiseln att hastigt flamma upp, och herr Peder tände själf ljus på bordet och höll jungfrun sällskap framför brasan, medan de väntade på aftonvarden.

Han erfor därvid, hvad som timat på Björkeberga sedan föregående dag: att fru Carin i vredesmod dragit sina färde, sedan hon skrämt herr Wulff lika mycket för Gyllenstjernorna som för Bildarne: att friherren därför måste resa till Sverge att utverka sina bröders bifall till giftermålet och bjuda dem till bröllopet; att jungfrun själf var på väg till Stensnäs för att ställas under farbroderns värj o, till dess att allt vore i sin ordning; samt att trolofningen var utsatt till den första söndagen i december, hvarefter hela bröllopsskaran skulle draga från Björkeberga till Malmö, där copulationsceremonien påföljande söndag skulle äga rum.

Herr Peder försummade under samtalet intet tillfälle att lägga i dagen sin respekt och sina amiabla känslor för friherren. Han begynte med ett allmänt loftal öfver hans ingenium och slutade med bedyrande af sin villighet att gå honom till handa i väl och ve, i råd och dåd, äfven där någon tvist med herr Wulff till äfventyrs kundeyppa sig. På detta löfte tog jungfrun fasta, ty hon förmodade, att tvister ej skulle tryta, törhända ej länge låta vänta på sig. Och hvad rosandet af friherrens dygder beträffade, så instämde hon obetvingadt däri och så lifligt, att mor Kerstin och hennes dotter blefvo stående häpna och gapande med faten i hand, när de kommo in för att sätta aftonvarden på bordet.

"Åhåhå!" utbrast slutligen mor Kerstin. När en får slika loford på ryggen som den Friherrn, hvad må han inte då få sagdt i synen? Är han en rik herre därhos?"

“Gods och rikedom kan en väl få, som fikar därefter", svarade jungfrun. “Men jag står mest efter de gåfvor, dem Gud har gifvit honom i hufvudet, som äro visdom och förstånd.u

“Till föreståendes, Nådig Jungfru, men en tör ändå undra på, hur hon kan ha lust att draga så långt från föräldrarna och lära sig dessa svenska seder och vis.“

“Ack, kära mor, som jag är till sinnes, är jag till freds med att följa honom, ehvart han drager hän i världen, vill han allena vara god och from emot mig.“

“Där hör du!" nickade herr Peder och bjöd jungfrun till bords.

“Ja, försann!" utropade mor Kerstin gladlynt och med grof stämma. “Det både hörs och spörs, att den fogeln vetat ställa sig rätt kärlig hos henne. En kunde fuller tro, hon vore redo att gå i brudstol med honom i morgon dag!"

wJa, ho kan veta, livad oråd en tar sig före“, svarade jungfrun skrattande, "när den lille kärleksguden står och fingrerar på hjärtéklinkan, så att det ringer i örona.“

Därmed gingo de till bords. Herr Pederläste bönen, och så snart jungfrun satt sig, gaf han de andra en vink att sitta ned.

I anrättningen fattades intet. Midt på bordet mellan ljusen stod en bunke med saltadt smör, hvari herr Peder med knifven gjorde ett kors, innan han räckte den åt jungfrun, samt en väldig ost, stor som ett ploghjul, ur hvilken han skar den första skifvan och lade på hennes disk, medan han högtidligt läste den pressade inskriften på ostens yta: Non praesentatur, nisi festa dies celebratur. Därpå bjöds rökt lax och ägg, en stekt tupp med kryddkvast samt rofmos med grädde. Öl dracks därtill, och osten och smöret förblefvo på bordet under hela måltiden.

Mot slutet däraf frågade herr Peder:

“Är Friherrn allaredan dragen åt Sverge?"

Jungfrun dröjde ett ögonblick med svaret.

“Nej, han rider tidigt i morgon från Björke-bergaw, sade hon, “och aktar säga Domine farväl, innan han reser vidare öfver gränsen."

"Hvad sa jag?" utropade herr Peder och nickade åt dottern. "Du såg i syne sa jagl“

“Jag vet det redan, farkär!"

“Den Nådige Friherrn går inte min dörr förbi, sa jag!“ återtog kyrkherrn och vände sig åny till jungfrun. “Lisebet var till kyrkan efter middagen för att hämta messlinnet till tvätt, och när hon kom hem, sade hon sig ha sett Friherm rida förbi, landsvägen norrut. ..“

"Fly mig en öltår, mor Kerstin", afbröt jungfrun.

Hon hade plötsligt blifvit blodröd i ansigtet och tycktes angelägen att byta samtalsämne. Herr Peder märkte det och teg, ehuru han ej förstod orsaken. Men Lisebet tog upp frågan på nytt.

“Jag såg både Friherrn och lakejen i Verums kyrka i går, och tyckte mig känna igen demtt,sade hon. “Men där jag stod vid kyrkporten var det ingen vån att hinna brinken utföre till vägen, ty de kommo rännandes, som hade de haft den fule efter sig."

“Förmodligen var det den Kungliga posten från Hamburg, du såg. Tillförene räknades tio dagar från Sundet till Stockholm, men nu skall det gå på sju och åtta. Kuriren kommer här förbi om måndan och skall före lördan vara framme. En kan veta, de spränga två, tre hästar på hvar resa."

"Kuriren känner en fuller igen på ryttaren, som han har i följe, och som immer signalerar med trompetten, när de rida förbi kyrkan", invände Lisebet. "Men detta var en cavaller och hans lakej. Törhända var han af den kavalkaden, som de sett i Verum i dag."

“Hvilken kavalkad?“

"Åtta ryttare och en stor kaross. Jag hörde det af kyrkstöten, som var här i kväll med går-dagskollekten, strax innan Nådig Jungfrun kom. Några af dem hade ridit om honom på vägen.“

“Hit åt Wisseltofta?44 frågade herr Peder.

“Så sade han.“

“Är gubben kvar?"

"Nej.“

“Det tör ha varit dem, du såg.“

“Ja, att det inte var den Friherrn från Björkeberga kunde en förstå af det Malene sade därute ..."

“Malene?tt afbröt jungfrun. “Hvad har pigan sagt? Låt henne komma härin!"

Lisebet steg upp för att gå ut i köket, men mötte i dörren en af prästgårdsdrängarne, som klef öfver tröskeln med lufvan i hand.

"Hålls i köket, Rasmus!" ropade mor Kerstin barskt emot honom. Ser du inte ...""Förlåt, mor, det är rätt den Nådiga Jungfrun jag söker. En ryttare håller nere på vägen och har ärende till henne."

"En ryttare?“

"Från Björkeberga, säger han, bedjandes den nådiga jungfrun att förfoga sig ut till honom."

"Han!"

"Friherrn!" utropade herr Peder. "Och stiger inte in? Så må jag själf..."

"Nej, Domine! Nej, nej, käre far!" bad jungfrun och höll honom kvar. "Blif här och låt mig gå allena! Efter han kommer allaredan i afton, tör han ha något af importance och säga mig. Fly mig något att sätta på hufvudet, så hämtar jag honom själf härin."

Herr Peder gjorde invändningar och följde henne ut på trappan, men jungfrun sprang skrattande ifrån honom. Han gick efter henne till grinden vid stallet, hvarifrån man på ett stenkasts afstånd kunde se vägen och kyrkan på andra sidan därom. Men det var mörkt, ty månen hade ännu ej gått upp, några röster kunde han ej heller urskilja, och det började snart kännas kallt om hans kala hufvud.

När han kom in, fann han hustrun och dottern i köket, samtalande med jungfruns följe, som satt i aftonvarden i lag med prästgårdsfolket. Det var Måns hingstridare, Jonge, herr Wulffs jägare, två drängar och en piga, Malene, hvilka alla skulle ledsaga henne till Stensnäs.

"Hvad hade Malene sagt om Friherrn?" frågade han.

"De säga alla, att han red från Björkeberga redan på förmiddagen", svarade Lisebet.

"Var han inte kvar efter Jungfrun?u

"Nej, han förreste i morgse", svarade Måns,"och aktade ta vägen om Verums kyrka åt Wittsjö och öfver gränsen till Markaryd."

"Men ... men..." stammade herr Peder förvånad, wnu är han härute och talarmed Jungfrun?"

"Friherrn .. .?"

"Hvad sade jag?" utropade Jonge. “Ingen slipper öfver Markarydsgränsen i dessa tider för allt fanens pärlemente, som där hålls mellan danska och svenska knektar, och för alla rymmare och biltoge, som ligga i skogarne sedan höstetinget i Sönnerbo och göra vägarna otrygga."

"Nu komma de — jag hör hästar därnere!" ropade Lisebet, som stod i den öppna dörren.

Mor Kerstin skyndade in i stugan för att ställa bordet i ordning, om friherren täcktes spisa aftonvard, och herr Peder gick åter ut på trappan.

Men efter en stund kom han in igen.

“Ingen kommer!" sade han.

Mor Kerstin fortsatte dukningen och svarade intet. Men gång efter annan blef hon stående stilla och lyssnade. Och för hvarje gång herr Peder förgäfves gläntade på dörren, blef han mera orolig.

“Ingen kommer!" upprepade han och satte sig slutligen ned.

"Gif dig till tåls, käre far!" tröstade mor Kerstin. "Hm. .. han rider lell inte bort med henne!"

Herr Peder såg hastigt upp på hustrun. Hon stod och packade smöret jämnt i bunken med lugn och likgiltig min. Men han hörde på hennes röst, att orden gömde en misstanke.

“Hvarför ljög hon?" hviskade han.

"De ha fuller stämt möte här, att han skall göra henne följe på resan."

"Men han var dragen från Björk eberga före henne och på Hallandsvägen."“Herr Wulff har törhändasagt nej till comitatet."

“Men han har vändt om på vägen menar du?"

"Ja, menar jag så, och det som snarast, efter det lell ändock var han, som Lisebet såg ränna här förbi opp åt gränsen..

“Och kommer nu tillbakars att hämta henne?... Hvad hade han där att göra i förväg?"

Mor Kerstin snoppade ett af ljusen och slängde skarnet utåt golfvet.

“Spörj honom!" svarade hon med ett torrt skratt.

“He..."

“Eller spörj Herr Mårten i Hallaryd, om ärendet gällde honom!"

Herr Peder mötte hennes blick och stirrade förskräckt på henne.

“Gud hjälpe oss, mor!" utbrast han och steg upp. "Jag må tala vid Måns och ..."

“Lita ej på hennes folk! Tag lyktan och gack själf ut i stallet att se, om hennes hvita häst står kvar."

Herr Peder fick lyktan tänd och skyndade ut. Men när han slog upp porten, stannade han med ett utrop af öfverraskning.

Friherrn stod framför honom på trappan.

"Servus, Domine!"

"Stig in, Ers Hög välborenhet! Gud signe er ingång!" hälsade herr Peder.

“Han undrar fuller, att jag kommer denna tiden på dagen, men jag har en ynnest att begära af honom. “

“ Jaer står med hela mitt hus Ers Nåd till tjänst!"

"Såsom han törhända förnummit, drager jag åt Sverge att bjuda bröderna mina till bröllopet", fortsatte Wiwalt. “Men till den ändan tarfvar jag en sedel med, som Wulff Grijp förgat att gifvamig. Han, Domine, kan fuller skrifva den i herr Wulffs ställe

De stego in i storstugan, där mor Kerstin stod vid bordet och neg.

“God afton, kära mor!“ hälsade Wiwalt. "Hon såg mig i kyrkan i går och vet väl, hvem jag är. Jag skall, vill Gud, ingen moleste göra henne."

" Aftonvarden står på bordet, där Ers Nåd behagar", svarade hon.

"Efter hvad en här försport, var Ers Nåd stadd på Hallandsvägen åt Sverge?" upptog herr Peder.

“Jag var så ock", svarade Wiwalt. "Men hann inte längre än till Wittsjö, då jag erinrade sedeln. Och min lakej menade vägen hit vara kortare än till Björkeberga."

"Och såta vänner att här träffa an!" inföll mor Kerstin med sträft skämtlynne i tonen.

“Det ock, kära mor!" svarade Wiwalt skrattande. “Ty jag visste väl, att Jungfrun ärnade losera här. Vill mor säga till henne att komma in!"

“Gick hon in i köket till folket?"

“Jungfrun?"

"Eller blef hon på gården?"

"Är hon utgången?"

"Ja, på Ers Nåds egen tillsägelse . . .a

"På min .. . Hvad skall det heta?"

"Jesus! När Ers Nåd kom rättnunnas och skickade drängen in med bud, att..."

"Död och helvete, jungfrun är rånad!" utropade Wiwalt och sprang ut på gården.

"Clement! Hästarne! Clement!"

Hela huset kom i rörelse, och alla sprungo om hvarandra, villrådiga och utom sig af förskräckelse, men jungfrun var ingenstädes till finnandes. Hon hade blifvit narrad ut från gården och bort-röfvad. Rasmus hade i mörkret ej

kunnat urskilja den främmande ryttarens utseende, och ingen visstehvem det var. Man alla tänkte detsamma, och Wiwalt sade det:

“Det är Bildarne!"

“Det var dem vi mötte, Herre!" utropade Clement. "De hade så när ridit oss af vägen. Fyra ryttare — de må ha haft Jungfrun mellan sig. En kunde ingenting se i mörka skogen."

“Men de redo norr ut åt gränsen?"

"Omvägen?" utropade Jonge.

"Omvägen?"

"Där en följer gränshuggningen ett stycke vesterut, tar en ridväg af nedåt Wittsjö. Sedan kan en komma söderut, genom Verum och stora vägen åt Hessleholm eller Helsingborg...“

"Karossen, Herre!" afbröt Clement. "Karossen vi sågo vid kyrkmuren i Verum och hästarne i hybblet. Sade jag inte strax, att de voro pockers lika Fru Carins?"

"Du sade det!"

“Och den karlen jag såg hos Jeppe i portstugan sent i går om aftonen, som stack sig undan, när jag kom i luckan. Jag tar vid min högsta ed, att det var en af Fru Carins drängar, som kommit igen och som Jeppe i morgse förskickat med bud om Jungfruns resa.“

“Till häst!“ befallde Wiwalt.

Några ögonblick därefter lämnade de gården. Jonge och en af drängarne från Björkeberga följde rymmarne för att söka uppehålla dem, medan Wiwalt, Clement och Måns hingstridare togo den andra vägen för att genskjuta dem, innan de hunno till Verum, där karossen och sannolikt mera folk väntade. Den andra af jungfruns drängar följde dem med Marcolfus. Och herr Peder lofvade att vaka med sitt folk och hålla gården öppen hela natten.Vägen var ej villsam och Wiwalt hade ridit den två gånger samma dag, först när han drog från Björkeberga och sedan, när han, såsom mor Kerstin räknat ut, vändt om för att herr Wulff ovetande göra jungfrun sällskap på resan. Det var då som Lisebet sett honom rida förbi prästgården på eftermiddagen. Ty hans afsigt var att, innan han träffade jungfrun, besöka herr Mårten i Hallaryd på andra sidan gränsen och att, om så lämpade sig, taga nattkvarter hos honom och där invänta henne. Men besöket hade aflupit så, att han oförtöfvadt åter vändt till Wisseltofta.

Månen hade gått upp, natten var ljus och klar, men kall tillika, och kälen i marken efter de föregående dagarnes regn gjorde vägarne hala och slippriga. Wiwalts och Clements hästar, som efter mer än fyra mils löpande voro trötta och slö-skodda, hade därföre svårt att taga sig fram. Och farten minskades, medan oron och ifvern stegrades. Där marken var öppen redo de lättast vid sidan om vägen, men där hon var stenbun-den och i skogen, där det var mörkt, måste de gifva sig till tåls, så mycket mer som Clements häst efter första halfmilen började flämta och gång på gång hotade att falla.

Klockan var elfva oir kvällen, när de lämnade prästgården, och hon närmade sig redan midnatt, då de ändtligen sago Verums tornhane öfver en skogsdunge afteckna sig mot den blanka månskifvan. De gjorde då halt för att låta hä-starne flåsa ut, medan Clement skickades som spejare fram till kyrkan. Ett stenkast bortom denna tog vägen af söderut, som Jonge hade beskrif-vit, och som Bilden sannolikt ärnade taga, sedan han väl fått jungfrun gömd i karossen. De antogo att vagnen hölls förspänd vid vägskälet, och derasplan var att öfvermanna bevakningen och invänta de öfriga som medförde jungfrun.

Men Clement återkom med underrättelse om, att kaross och hästar voro försvunna. De hade kommit för sent och Wiwalt blef utom sig.

“I sadeln igen!u ropade han. “Jag skall efter dem, vore det så ända till Hessleholm!“

Men Måns hingstridare satte sig däremot. Han menade det vara omöjligt, att Bilden på den omväg han tagit uppåt gränsen ännu kunnat hinna fram till Verum, och att man säkrare skulle finna jungfrun genom att fortsätta åt Wittsjö än genom att söka efter karossen, som måhända endast vore afsedd att leda förföljare på villospår. Mötte de följet uppe i skogen, så skulle det möjligen bli fäktande, men de hade utsigt till undsättning af Jonge och drängen, som förföljde.

Rådet befanns godt. Marcolfus fick sadel-gjordarna hårdare tillspända för att vara i ordning, och drängen, som förde honom, befallning att hålla sig ett stycke efter, men vara till hands och lystra till anrop. Därpå sutto de genast upp, ökade farten så mycket sig göra lät och höllo tätt tillsammans, ty de skulle nu in i den djupa skogen och kunde när som hälst vänta affär, tör-hända äfven bakhåll.

Vägen bar utför, nedåt Wittsjö, backarna voro branta, och väglaget blef allt svårare, hästarne började snubbla och åka på hasarna, och skogen var så hög, att ryttarne oaktadt månskenet knappast kunde skönja hvarandra.

Plötsligt hördes ett tungt fall.

“Alle Teufel!“ ropade Clement.

Hans häst hade stupat. Själf kom han likväl strax på benen, fick fatt i tyglarne och skulle försöka få upp djuret igen.

En Lyckoriddare. 17"Alle Teufel!" upprepade han förskräckt och med dämpad stämma. "Kampen är sprängd — jag fick bloden öfver händerna, när jag tog’en om näsan . . . Gud hjälpe mig, varma bloden..."

"Du må ta jungfruns hingst", afbröt Wiwalt. "Drag af sadeln, så får en byta!"

"Dåliga förebud ..." mumlade Clement.

"Hallå!" ropade Wiwalt åt drängen, som skulle komma efter med Marcolfus.

"Hallå!" svarades det.

Men i samma ögonblick grep Måns honom i armen och hviskade:

"Herre, hörde I?"

"Han svarade ..."

"Nej, det svarades från andra hållet — här är folk frammanföre på vägen.

"Pass auf! Där komma de!" hviskade Clement.

De lyssnade.

"Det är en ensam ryttare!"

"Håll er åt sidan och tysta! Jag skall tala med honom/

Ett ögonblick därefter kom ryttaren upp för backen, men höll inne hästen, när han varsnade någon komma sig till mötes. Ingendera kunde urskilja den andres ansikte, och Wiwalt hade dragit ned sin hatt öfver pannan.

"Kommer Ers Nåd från detta hållet?" frågade ryttaren.

"Hvar äro de andra?" hviskade Wiwalt för att ej förråda sig genom rösten.

"Är det inte Herr Rönnov?"

“Nej, det är jag!"

"He ... Är det vaktmästarn?"

"Ja . . . Hvar äro de andra?"

"Här nere vid sjön."

"Med karossen?"

uJa. Herr Vincent kör ..."“Löp till honom ... Är I flere?"

"Magnus och jag."

"Löp till honom", befallde Wiwalt, alltjämt hviskande, “och säg, att han skall genast stiga till häst och komma. Herr Rönnov med Jungfrun är redan på andra vägen förbi Verum åt Hessle-holmshållet. Men svenskingen med tjugu af Herr Wulffs folk är efter honom."

"Gud hjälpe . . .!u

"Löp, löp din danker!"

Ryttaren kastade om hästen och rände utför backen för lösa tyglar och under höga rop. Dessa besvarades genast, och däraf kunde slutas, att herr Vincent med karossen ej var långt borta. Samtidigt kom drängen med Marcolfus tillstädes, och alla gömde sig i skogen vid sidan om vägen för att afvakta utgången af Wiwalts krigslist.

"Gud straffe mig", utbrast han skrattande, "var def inte en af Fru Carins drängar, men han kände mig inte! Lyckas detta spelet, så har jag fuller Jungfrun i mina händer igen."

"Det är högt spel, Herre!" sade Clement. "Om Herr Rönnov hinner fram från andra hållet, medan vi töfva här ..."

"Hur många har han med sig?"

"Detta är tre, och efter hvad det spordes i prästgården, äro de åtta inalles", svarade Måns.

"Fem — så äro vi lika manstarka, om Jonge hinner fram ..."

"Tyst, där komma de!"

Några ryttare hördes komma i fyrsprång uppför backen. De skreko och ropade åt hvarandra, och under det tumult som uppstod, när deras hästar skyggade åt sidan för den döda hästen på vägen, kunde Wiwalt urskilja en befallande stämma, som han igenkände för herr Vincents.“Så narras juten!“ utropade Wiwalt, när de voro utom hörhåll. "Kom, nu gäller det!“

Clement satt upp i jungfruns sadel, och några ögonblick därefter voro de ute ur skogen och funno den stora karossen, förspänd och öfver-gifven. Marcolfus bands vid sidan däraf, drängen sattes till kusk, och Clement fick hans häst samt befallning att bevaka vagnen, medan Wiwalt och Måns redo vidare, herr Rönnov till mötes. Af-sikten var att de i förlitan på understöd af Jonge skulle inlåta sig i fäktning med Bildens folk, medan denne med jungfrun finge slippa undan till vagnen, där Clement skulle göra hvad på honom ankom.

Det var en liten öppen slätt, omgifven af skog, invid sjön. En lätt, månbelyst dimma, hvari hästarne med karossen tycktes simma, låg utbredd däröfver, hvirflade upp, där ryttarne galopperade fram, och drog sig i smala strimmor ut öfver sjön. Närmast stranden speglade månen sig i vattnet, och på andra sidan ute på näset stack Wittsjö klockstapel upp sin svarta hjässa öfver skogsbrynet, som i den klara, kalla luften skarpt aftecknade sig mot himmelen. Då och då skramlade hästarne med sina betsel, och det gnällde i karossens stora, krumma träfjädrar, när kusken rörde på sig. Men för öfrigt rådde nattens stilla, djupa, af månsken dallrande tystnad.

Clement hade stigit till häst och satt och såg fundersamt ut öfver sjön, medan han väntade och lyssnade.

Efter en stund sade han:

“Hörst du, Mattias, vänd på dig! Skönjer du klockstapeln därborta?"

“Ja, gör jag så.“

"Under den stapeln är en kyrkogård, och kring den kyrkogården går en mur, och vid den muren har jag varit med i ett slikt pärlemente,att en inte förgäter det i all sin dar. Då var jag första gången med om att basa svensken huden full, och varpade vi så tillsammans, att jag trodde det ville fuller bli den sista ock, innan vi såg'en på baken. Men till sist lupo de! Åhåhå, lupo, så de tappade Kungen sin i vaken, och lupo immer fort, hitåt öfver

sjön, för det var om vintern. Och efter kommo vi med Breide Rantzau — Gud fröjde hans själ! — som galnades och skrek: 'Vor-wärtz, Folkens, der Lappenprintz har mitt Gutts Bistant nasse Hosen bekommen T — tills jag vardt liggande rätt på denna fläcken med kampen öfver mig och lod i lifvet."

"Si mans, de svenske devlene lupo!" skrattade Mattias och skrufvade sig på kuskbocken.

“Men det var fuller Guds vilje, att jag skulle hit och basa dansken ock!" tilläde Clement.

“Ja, Gud är nådig!" nickade Mattias.

Därpå blef det åter tyst en stund.

Då hördes plötsligt ett rop borta från skogs-brynet och en ryttare kom jagande ut på slätten.

“Där äro de! Håll i tömmarne pojke!“ befallde Clement. “Och ropar jag åt dig att köra, så tag den samma vägen vi kommo, och låt hästarne löpa hvad mer de förmå!u

Han slog upp dörren till karossen, drog sin värja och gömde sig på andra sidan om vagnen, där Marcolfus stod bunden. Öfver taket kunde han se ryttaren nalkas och märkte snart, att det var Bilden själf med jungfrun framför sig på hästen. När han kom fram till karossen, släppte han ned henne på marken och ropade:

"Stig därin, Jungfru! Kör Vincent, det gäller lifvet!"

"Halt an!"

Det var Clement, som kom rundt om vagnen och rände emot honom med sådan fart, att hanshäst stegrade sig och kastades tillbaka. Men på samma gång stupade Clements egen på knäna, och han kom ur sadeln. Han förlorade dock ej besinningen. Han hade den fallna hästen mellan sig och Bilden och begagnade tillfället, lyfte jungfrun in i karossen och ropade åt drängen:

"Kör, Mattias!"

Allt detta gick så hastigt, att Bilden ej hann hämta sig från öfverraskningen öfver det oväntade bakhållet, förrän han såg vagnen rulla inåt skogen. Han gjorde då en sväng åt sidan för att hinna efter och nå kusken med värjan. Men Clement kastade sig emellan, hängde sig fast vid hans tyglar och hindrade honom att komma ur stället, medan han parerade värjslängarna och sökte skydd under hästens hals. Han kände visserligen, att så ej kunde länge fortgå, ty hästen blef vilsen och han fick strax ett hugg öfver handen, hvarmed han höll tyglarne, men han hoppades kunna uppehålla striden tills undsättning kom.

Och sådan tycktes ej uteblifva. Han såg en ny ryttare närma sig, och då han i denne trodde sig igenkänna husbonden, rände han sin värja ända till fästet i halsen på hästen för att bringa Bilden ur sadeln. En ström af blod sköljde öfver honom. Men i samma ögonblick märkte han, att ryttaren var en främmande, såg en klinga blänka, kände ett stick i ryggen och drogs till marken a f den fallande hästen.

"De äro öfver oss!" ropade den nykomne. "Flere ha kommit till, och drängarne löpa!“

I detsamma hördes ett par skott, åtföljda af rop och skrik, och några karlar dels till häst, dels till fots skymtade i skogsbrynet, flyende åt olika håll.

"Vi äro om vår hals!" skrek herr Rönnov, "Där är en häst!" svarade den andre.Det var drängens häst, som Clement ridit omkull, hvilken åter kommit på benen, men trasslat in sig i tyglarne och därföre var lätt att fånga. Bilden sprang upp i sadeln och följde den andre nedåt sjön, ut i det grunda vattnet, och båda för-svunno bakom ett snår vid stranden.

Planen hade lyckats. Herr Rönnov hade vid mötet genast gifvit sig undan med jungfrun, och under handgemänget hade Jonge och drängen i rättan tid kommit tillstädes. En af Bildens följe hade blifvit på platsen, de öfriga hade tagit till benen, och under förföljandet hade Wiwalt fyrat af sina sadelrör för att öka skräcken. Själf hade han fått tröjan uppskuren, Måns hade fått en skråma öfver kinden och Jonge ett styng i vaden, men för öfrigt hade ingen lidit någon skada.

När Wiwalt åter kom fram på fältet och fann karossen borta samt Clement liggande på marken, blef han förskräckt.

"Clement, hvad går dig an?" ropade han.

Clement öppnade ögonen, kippade efter andan och försökte flera gånger tala.

"Jungfrun . . . Mattias kör ..." flämtade han.

"Rid Jonge och tag drängen med!" befallde Wiwalt.

Därpå sprang han af hästen, böjde sig ned öfver Clement och sporde ånyo:

"Clement! Farkär! Hvad går dig an?"

Men Clement öppnade ej ögonen.

"Måns, hjälp mig få honom lös!"

De drogo fram honom undan hästen, som låg öfver hans ben, och Wiwalt lyfte hans hufvud. Då började han hosta.

"Bloden kväfver honom, Måns! Vi må ha honom på fotter 1“De hjälptes åt att resa honom upp, men när han kom i sittande ställning, värjde han sig fri med armarne och stönade öfverljudt:

“Jesus, Jesus, gif kvarter!"

Och därmed föll han tillbaka ned på ryggen

igen.

“Nu dog han, Herre“, sade Måns.

Wiwalt steg långsamt upp.

“Dröj här, Måns! Jag skall skicka drängarne tillbakars, att I må se, om något står att göra.“

Han böjde sig åter ned och stack in handen under Clements tröja.

“Han lefver än . . .“, sade han.

Därpå steg han till häst.

Ett stycke på andra sidan om Verums kyrka upphann han karossen och lät kusken hålla för att hälsa på jungfrun. Ingen hade vidare antastat dem, och hon befann sig väl, hade hunnit återhämta sig efter skrämseln och nyss af Jonge förnummit, huru allt aflupit. Själf berättade hon om rofvet, att när hon kommit ut från prästgården och fram till ryttaren, hade denne genast kastat en kappa öfver hennes hufvud och en annan bakifrån lyft henne upp på sin häst. Hon hade försökt ropa, men de hade ej befriat henne ur kappan förr än långt uppe i skogen, där flere ryttare kommit till.

“Och på det manéret förde han dig hela vägen, kära syster, hängandes på sadelbommen?“ frågade Wiwalt.

“Jag kunde fuller den konsten förut, som haft en sådan lärmästare!“ svarade hon skrattande. “Men låt mig nu slippa ur kuren, efter Marcolfus är till hands. “

“Nej, min rosenblom!" hviskade Wiwalt. “Nu har jag dig i min hand, och du skall åka till bröllop i Bildens kaross!“Hon skrattade och lutade sig tillbaka i vagnen. Wiwalt steg själf upp på kuskbocken, lät Jonge föra ridhästarne och skickade drängarne tillbaka till Måns för att vara honom behjälpliga, om Clement ännu vore vid lif. Och vid fyratiden om morgonen åkte de in i prästgården, där alla vakat under stor ängslan och med oro åhörde berättelsen om de öfverståndna äfventyren.

Sedan jungfrun gått till hvila, begärde Wiwalt ett samtal med herr Peder. Han önskade, att hvad som timat under natten måtte hemlighållas för herr Wulff och fru Margrete, hvilka eljest skulle alltför mycket oroas. Därföre ville han också mindre nu än någonsin återvända till Björkeberga i det ärende, som föregående afton fört honom till

prästgården. Herr Peder lofvade tystnad, och för att bevisa friherren sin tjänstvillighet skref han äfven den begärda sedeln, som skulle företes för bröderna Gyllenstjerna och borde innehålla vittnesbörd om herr Wulffs bifall till äktenskapshandeln.

I dagningen återkom Måns med drängarne. Clement var döende. De hade burit honom till kyrkvaktaren i Verum, som var något läkekunnig, och som förklarat hans vederfående vara ogörligt.

Detta nedstämde Wiwalts sinne, och när morgonen kom var äfven jungfrun orolig och missmodig, eller visade sig så, sade sig vara rädd att resa vidare och ville hälst återvända till Björkeberga. Då föreslog Wiwalt helt oförmodadt, att mor Kerstin och Lisebet skulle följa henne öfver gränsen och ett stycke till vägs, till prästgården i Hallaryd om inte längre.

“Gud bevare!" svarade mor Kerstin. “Jag som inte orkar stiga till häst oftare än det gäller att rida till kyrkan!“

Men Wiwalt visste råd.“Potz Sacrament, kära mor!" utropade han. “I kan fuller alla tre åka i Bildens kaross, så menar Dominus i Hallaryd, att han får ett helt brudfölje till gården!“

Då brast jungfrun i skratt och de andra likaså, och när karossen körde fram och de stego upp däri, skrattade de ännu.Hos herr Mårten i Hallaryd hade man äfven vakat långt in på natten. Men orsaken var en annan.

I skymningen föregående afton hade en främmande herreman kommit ridande till prästgården, bedt om ett samtal med kyrkherrn och, så snart de blifvit ensamma, utan allt krusande sport, om han ville sammanviga honom med en dansk jungfru följande dag. Han hade sagt sig vara en svensk friherre, stadd på resa från Tyskland med viktiga tidningar till konungen, och för tidens knapphet hindrad att vänta på lysning och anställa vidlyftigare bröllopsståt. Herr Mårten hade gjort invändningar. Men främlingen hade mött hans skäl med motskäl, fört honom till minnes bruket i krigstider, talat väl med honom och slutligen räknat upp trettio daler hvitt lödigt mynt på bordet. Då hade herr Mårten blifvit betänksam, medgifvit, att man förvisso kunde begå värre synd för trettio silfverpenningar än gifta tillsammans älskogskrankt ungfolk, hälst af adel, och lofvat villfara friherrens begäran — dock på det villkor, som ej ens i ofredens tid efterskänkts, att då parterna kommo från Danmark, de skulle förete en skrifven och beseglad sedel från dansk präst med vittnesbörd om, att inga hinder mötte för giftermålets ingående. Friherren hade förbundit sig att anskaffa en sådan,lofvat återkomma med bruden följande morgon, då vigseln strax skulle äga rum i prästgården, samt därpå ridit sina färde samma väg, som han kommit.

Herr Mårten ansåg emellertid sin värdighet bjuda något omständigare bröllopsbesvär, än friherren hade begärt, ty det gällde i alla fall folk, som voro för mer än bönder. Men i Hallaryd sökte resande mindre ofta kvarter än i den danska gränssocknen, och huset var därför ej så välför-sedt, att ett kalas där kunde tillredas utan möda och bryderi. Anblicken af de blanka mynten lättade dock mor Barbaras steg, och hon hade en fyndig, tjänstvillig medhjälperska i sin syster Brita, som lefde på nåder i huset, enka efter en småländsk ryttare, fallen under blockeringen af Riga. Därtill ökade nyfikenheten fliten. Ty af herr Mårtens egen ifver och hemlighetsfulla min slöto de, att han ansåg saken af synnerlig vikt, och förstodo ej, att hans förtegenhet berodde på, att han egentligen icke visste mer än de.

Ehuru redan till åren kommen var herr Mårten en rask och hurtig man, glad till lynnet, men något barsk därhos och ej god att nappas med, om han vardt vred. Han hade varit fältpräst i gamle kungens tid och så förblifvit under de första krigiska åren af det nya regementet, följt den unge Gustaf Adolf på hans ströftåg genom Småland, nedåt Blekinge och in i Skåne, samt slutligen i träffen vid Wittsjö gjort sig bemärkt. Han hade där slagits mot juten lika tappert som någon adels-buss, och om natten under flykten öfver gränsen hade han visat konungen, som var våt och stelfrusen efter sitt äfventyr på isen, vägen till Halla-ryds prästgård, hvilken sedan åratal stått öfver-gifven och, afsides belägen, blifvit hardt när för-gäten. Där hade konungen i trygghet stannat flere dagar och i herr Mårten funnit en nitisk tjänare, kraftig och outtröttlig, när det gällde att mana man ur huse för att afvärja ett nytt danskt infall i Småland. Rantzau hade också dragit sig tillbaka. Och efter Knärödfreden hade herr Mårten för sitt välförhållande bekommit Hallaryds gäll. Där tarfvades en orädd herre, som kunde sköta både tunga och karbas, för att återställa frid och ordning. Och herr Mårten visade sig vara värfvet vuxen. Lugnet på gränsen blef så

småningom bestående, folket, som hållit sig gömdt i skogarne, vågade sig tillbaka till bygden, bondgårdarne uppväxte ur sin aska, jorden blef ånyo brukad, och välståndet återvände, så att socknen nu i flere år på kyrkherrns anmaning deltagit i krigsgärderna, från hvilken hon under den första tiden varit fritagen. Men så liknade också herr Mårtens maningar Guds egna bud i hotande eftertryck, och hans manér att hålla sin hjord i Herrans tuktan var snarare krigarens än prästens. Under de första åren sades han till och med ha stått inför altaret med svärdet bundet under messhaken. Och främlingen tog honom lätt för en gammal afdankad soldat, när han mötte honom i grofva rugläders-stöflar, kyllertröja och en toppig hatt under hvilken det långa hvita håret och det tofviga skägget omgåfvo ett väderbitet ansikte rhed tjocka läppar, stor näsa och en buskig valk öfver de små djärfva, mörka ögonen. Dag ut och dag in ströfvade han omkring på vägar och stigar, stödd på en gammal bardisan, vek in i bondgårdarne och stack ut på fält och svedjeland för att drifva bönderna till arbete och för att bevaka sina egna fördelar. Ty han var mån om sin tionde och för resten mån om hvar förtjänst, som kunde läggas därtill. Därföre hade han äfven, när den nya vägbyggnads*förordningen kom ut, genast stängt af alla gamla ridstigar och dragit kungsväg förbi prästgården, för att locka resande dit, och därföre sköt han ej gärna ifrån sig de trettio silfverdaler, som friher-ren bjöd honom.

När alltså mor Barbara sett sig mätt på de blanka slantarne, samlade han ihop dem och öppnade ofvan i sängskranket ett litet skåp, där han förvarade sin förmögenhet. Där funnos en gammal rostig stålhufva, en kanna af svarfvad björkrot och en stor läderpung. I hvar och en af dessa nedlades tredjeparten af alla reda penningar han förtjänade. Så äfven nu.

“Tio daler i stormpottan till höga Riksens nödtorfter !“ sade han, medan han verkställde fördelningen. “Tio i vestgötastopet åt sockenbarna mina, när Herren behagar att låta hård tid komma åter! Och tio i pungen till husets tarf och min efterlefverska, hvad hon förmår spara däraf!“

Därefter stängde han skåpet, klappade gumman på kinden och tilläde godmodigt:

“Så länge Kungen har präster som mig och prästerna bönder som mina, skall med Guds hjälp inte medlen tryta till Hans Majestäts heder och fäderneslandets bästa! Gack nu och stick grisen till banketten, kära syster, och få vädradt dina bolster !u

Mor Barbara tog då itu med anordningarna, och herr Mårten försummade ej hvad på honom ankom. Han sände genast om aftonen bud till några af sina bönder att infinna sig som vittnen, lade själf handen vid storstugans pyntande och lät dit inbära den enda lösa säng, som fanns i huset, hvilken behängdes med sparlakan och ställdes framför spisen, medan bordet dukades vid den andra kortväggen. Efter aftonvarden stängde han sig inne för att författa en särskild oration till bröllops-måltiden. Och då en driftdjäkne, som fått logis i stallkammaren öfver natten, befanns vara en både lärd och berest man, beställde han af denne ett latinskt Epithalamium för sängledningens solenne begående.

Och redan i otta följande morgon var allt redo för bondföljets mottagande. Mor Barbara och hennes syster hade ifört sig helgdagskläder och trakterade de inbjudna, allt efter som de anlände, med varmt, sockradt brännvin, ägnadt att från början muntra gemyten. Och herr Mårten själf, i lång kaftan och ringkrage, vandrade af och an inne i stugan mellan himmelsängen och det dukade bordet, för att i fred få läsa öfver sin oration.

Han var så upptagen däraf, att han ej märkte huru dörren öppnades och någon steg in. Det var en liten mager, svartklädd man, hvars yttre bar spår af hemliga lidelser och hemlig fattigdom. Hans rödfnasiga ansikte var djupt fåradt omkring den spetsiga munnen med glesa svartfrätta tänder, hakan var orakad, håret saknade ans, och dagern sken genom hålen på hans svarta kappa. Han såg sig omkring med en hvass, skygg blick, men när han fann kyrkherrn ensam, anlade han en en konstlad grandezza och harklade, för att göra sig bemärkt.

Herr Mårten vände sig om.

“Har han det färdigt?"

“Ja, där Ers Vördighet täcks höra, vill jag recitera mitt opusculum ..."

"Fanga mans an!"

Herr Mårten samlade ihop sina kaftan öfver magen och satte sig på sängkanten mellan de blommerade sparlakanen, medan djäknen vecklade ut ett pappersblad, som han bar i handen och med sträf, sprucken stämma började:

"Decasticon Nuptiale .."Låt se!" afbröt kyrkherrn honom.

“Det är slemt utritadt!" ursäktade sig djäknen och visade bladet. "Hade en allenast haft ett ark regalpapper — men donen voro dåliga, och intet bord fanns i kammaren, så jag måtte ligga på golfvet och ha stallyktan i jämte, mens jag skref."

"Ho säger, om Ovidius och de gamle romare hade det bätter?" tröstade herr Mårten. “Men de voro fixa i latinet och hade artem inne, hvilket är hufvudstycket. Hvar har han escolerat sina studier?"

"Jag kommer rättnunnas vandrande från Wit-tenberg“, svarade djäknen.

Herr Mårten nickade, och han återtog:

"Decasticon Nuptiale in honorem clarissimi ac praestanissimi viri ... Hm .. . Hvad heter han?"

"Det är en svensk Friherre", svarade herr Mårten, men mera visste han ej själf. "Jag skall sticka in namnet sen..."

Djäknen fortsatte:

»Plaudite mulieres, citharas pulsate lusores,

Psalite vos juvenes . ..«

"Halt an — där äro de!“ ropade herr Mårten, i det han sprang upp och skyndade ut.

Djäknen gick fram till fönstret och såg en stor kaross köra upp på gården, följd af några ryttare med handhästar. En kavaljer satt af, öppnade vagnsdörren och räckte handen åt en ung dam, som steg ur. De voro uppenbarligen brudparet. Herr Mårten och mor Barbara gingo dem till mötes, de inbjudne bönderna hälsade, och sockenfolket, drängar, pigor och tiggare, som vid ryktet om bröllopet samlats i skaror omkring prästgården, höjde lefverop, pepo och väsnades.Men när brudgummen vände sig om för att stiga uppför trappan, uppgaf djäknen inne i stugan ett högt rop af häpnad.

“Alle Teufel — Lars Svensson!"

Han lämnade hastigt fönstret, liksom skrämd vid åsynen af Wiwalt, och sökte en bakväg att komma ut. Men när han funnit en sådan genom dörren till köket, stannade han och besinnade sig, återvände hastigt till fönstret, svepte kappan för ansiktet och kastade ännu en blick ut. Och i denna blick låg ej längre någon rädsla — han skrattade. Men då i detsamma en hand lades på dörrklinkan i gången, kastade han brudkvädet på bordet och smög sig ut.

Det var friherren, herr Mårten och vittnena, som stego in för att dricka brudgummens välkomst och öfverenskomma om ceremonialet, medan prästhustrurna förde jungfru Gertrud till en annan kammare för att kläda henne till brud.

Hon hade under vägen sagt mor Kerstin, hvad färden gällde och anfört herr Wulffs bifall till äktenskapet, men tillika påmint om hans obeständighet och framhållit faran för Bildarne, innan giftermålet blifvit fullbordadt. Mor Kerstin hade först blifvit så förskräckt, att hon strax ville stiga ur karossen och till fots återvända hem med dottern. Men hon lät tala med sig. Allt sedan hon föregående afton själf framkastat sina misstankar till herr Peder, hade möjligheten, att friherren afsåge ett hemligt giftermål, ej varit henne främmande, och hvad som timat under natten hade gjort henne än mera mottaglig för jungfruns skäl. Därtill insåg den kloka kvinnan fullväl, att saken äfven henne förutan nu skulle ha sin gång. Och ändt-ligen fann hon det förmånligare att, om allt ginge efter önskan och beräkning, ha vunnit vänner än

18förskaffat sig och herr Peder vedersakare i det tillkommande herrskapet på Björkeberga.

Men i alla fall sade hon:

“Nådig Jungfru, hade jag vetat detta, när I böd mig att följa er till vägs, så hade jag ingalunda kommit.w

“Hvi så?“

“För jag fruktar, att era föräldrar veta intet härom, och .. -u

"Kära hjärtannes!" afbröt jungfrun henne muntert. “Vet hon, mor lilla, hvad min Herr fader sade, när jag red hemifrån i går och han stod med Friherrn på trappan? — vore jag en ung junker, som I är, sa han, så visste jag lell, hvad jag skulle göra! — Hvad så? sporde herr Erik. — Jo, mente farkär, jag droge åt Sverge och läte mig där viga!u

“Och hvad svarade Friherrn därtill?

“Ja far, sa han, kanskel inte vet,hvad jagtänker!"

Därvid skrattade jungfrun, och Malene, som var sin matmoders förtrogna, skrattade med, och Lisebet knuffade på modern, tills äfven hon lät höra sin grofva stämma vid tanken på, att herr Wulff blef lurad af förnämligare folk än herr Peder. Och när de i Hallaryd stego ur karossen/ skrattade de alla lika muntert, som när de i Wisseltofta stigit upp däri.

Fullt tillfreds var mor Kerstin visserligen ej, men hon vågade icke förråda sin oro för mor Barbara genom att visa mindre nit vid brudens klädande än hon. Jungfrun gjorde dem dock föga besvär. Hon behöll samma klädning, hvari hon rest, och ville hvarken bära slöja eller kappa. När mor Kerstin skulle lösa af henne skon, för att lägga en slant däri, nekade hon sägande sig ha nog för att ej befara nöd, och när mor Barbara kom fram med brudkronan, bad hon henne att ejknyta upp silkesduken, hvari den förvarades, ty hon ville ej bära andra klenodier än dem hon själf medförde. Dessa hade hon en gång fått af fru Lena, som själf burit dem, när hon stod brud: ett silfverbälte, som hon häktade om lifvet, en perlekrans, som hon fäste i sitt hår, och en ring, som hon lät pigan bära till friherren.

Malene återkom med bud, att allt var redo och att jungfrun borde förfoga sig till stugan. Så skedde äfven utan töfvan, ty en stickande ängslan under bröstet äggade henne att brådska. Men redan på tröskeln, där herr Mårten kom till mötes och bjöd henne handen, förtogs denna oro af nyfikenheten, då hon såg bönderna uppställda vid ena väggen, deras hustrur och döttrar vid den andra, och utanför de öppna fönstren folkhopen på gården ansikte vid ansikte, hufvud bakom hufvud. Och nyfikenheten byttes till löje, när hon i allas miner förmärkte samma slags yrvakna andakt som hos fadern och herr Niels, då de sutto i kyrkbänken och nöpo hvarandra efter att ha tagit ett rus på morgonen.

Hon såg på Wiwalt — han skrattade. Hon log, hon hade roligt — hon var ute på äfventyr.

Herr Mårten förrättade strax vigseln, sådan denna efter omständigheterna lämpade sig, begärde bådas ja, och tog sedan till orda såsom brudens giftoman:

"Så gifver jag dig henne", sade han, medan han satte ringen på Wiwalts finger, och denne satte den på Gertruds. "Så gifver jag dig henne till heder och hustru, till half säng och till halft bo, och till allt halft förvärfvadt, i namn Faderns, Sonens och den Helige Andes. Amen!"

Hvarefter han kysste och välsignade henne.

"Så se nu, Herre, mildeligen till din tjäna-rinna, som gifves i mans våld, att hon i sitt lef-verne må likna de heliga kvinnor, varda sin man kärkommen som Rachel, förståndig som Rebecka och trogen som Sarah! Amen."

Därpå kysste Wiwalt henne, och hon fylldes därvid af en sådan tillgifvenhetens lycka, att hon kände, huru hon i detta ögonblick gaf sig bort åt honom för alla sina lefnadsdagar.

När hon åter öppnade ögonen hade herr Mårten tagit dem båda vid handen och ledde dem öfver golfvet fram till

den stora himmelsängen. Hon stannade häpen och rodnade. Hon hade väl hört, att något slikt varit i bruk på mors och mosters tid, men hade aldrig varit på bröllop och undrade, hvart det skulle bära. Och mor Kerstin ökade hennes förvirring genom att göra oförmo-dadt allarm.

“Ska de i sängen?" ropade hon åt kyrk-herrn. "Är han viller, Domine? Det är emot recessen!"

"He! Känner inte den recessen!" svarade herr Mårten lugnt och gick vidare.

Men mor Kerstin ställde sig i vägen och motade honom.

“Hållt!" röt hon med sin barska stämma och höll ihop sparlakanen bakom sin rygg. "Är han präst, så vet han fuller, att recessen förbjuder både sängspringande och andra slika abuser!"

"Här är en i Sverige, mor lilla, och ger jutens recesser fanen!" genmälde herr Mårten godmodigt. "Här kan, Gudi lof, folk af adel och naissance ännu njuta deras välfångna privilegier och friheter, som varit loflig sedvänja allt ifrån urminnes tid och ännu längre!"

"Hållt, säger jag!" skrek mor Kerstin allt mer uppbragt. "Här är jag Nådig Jungfrun i mors ställe!"

Men då blef herr Mårten vred.— “Åhå, börjar hon galnas?" afbröthan henne. “Skulle du själf däran, gamla bläsa, så tänker jag du sprang den första, så det skrunkade i sängbottnen! Fnaska dig mans dädan, och det brådt!“

Därmed tog han den storvuxna mor Kerstin om lifvet och lyfte henne som en vante åt sidan under de omkringståendes öfverljudda munterhet. Och innan Gertrud visste ordet af, satt hon midt i himmelsängen vid Wiwalts sida, med en vinkanna i handen, och hörde gästerna rundt omkring lyckönska henne och dricka henne till, medan herr Mårten stod vid sänggafveln och läste ett brud-kväde på latin. Men alla sorlade och ropade, så att föga hördes däraf.

“Hvar är djäknen?" frågade herr Mårten. “Hålls den bälghunden i köket i stället att stå här och scandera sina distica. . . Oscula et am-plexus sponso dabit. .. Hallå, gif öronljud!"

Men i stället uppstod plötsligt bakom sängen ett så ohörligt skrällande larm, att Gertrud blef hjärtskrämd, tappade kannan och med ett högt skrik kastade sig om halsen på Wiwalt. Därvid fyrdubblades oväsendet i stugan, alla skrattade och skreko, pekade på bruden och gycklade med brudgummen.

“Halt an! Halt an! Vakta dig, Tobias!“ ropade de.

Men herr Mårten ref ned sparlakanen bakom sängen och ropade öfver alla andra:

“Pip, drängar! Den lede Asmodeus är ute på spel! Pip drängar — pip’en hinweg!“

Då blef allt uppenbaradt. Han hade gömt fyra musikanter i spiseln bakom sängen, hvilka på en gång gingo löst med pipor och trummor och skrämde bruden i brudgummens famn, så obesvä-radt, att själfva mor Kerstin glömde kung Chri-stierns recess och flåsande af skratt slog sig på sina knän.

Därpå följde måltiden.

Kyrkherrn trugade själf gästerna till bords och satte brudparet högst upp, mellan bönderna till höger och kvinnorna till vänster, lät blåsa in rätt efter rätt och höll sin oration, medan på gammaldags vis en stor träbunke gick laget rundt med snipan simmande i ölet, hvarur enhvar drack sin klunk efter tur. Först utbragte han den heliga Treenighetens skål, sedan kungens och slutligen brudparets.

“Gud Allsmäktig", bad han med andäktigt knäppta händer, "gifve vår brud och brudgum lycka till ett godt och ärligt äktenskap, och vare med oss alla i denna församling. Amen!"

Men när i detsamma mor Brita syntes i köksdörren med ett fat högt i vädret, slog han händerna i hop och hojtade åt musikanterna, som krupit ut ur spiseln och in i himmelsängen:

"Grymta drängar! Hvar rätt skall ha sin ton! Grymta drängar — där kommer grisen!"

Och drängarne grymtade och grisen kom på bordet, skålen gick åter rundt, och frispråkigheten växte med

munterheten.

"In furia, Ers Nåd! Han må dock favorisera landtfolket med ett ringa rus!" ropade herr Mårten åt Wiwalt, och därpå åt bönderna: "Blanck acter era svinefötter, här bjuds både kortvill och mölska! Sätt an i kors och i kvär, uppå rad och i runden till brudfolkets hugnad! Jag säger som Högtsalig Kung Carolus, hvars fältpräst jag var: Härefter rätter och packer er — men jag fogar därtill — ditut och skaffa plats för mer!"

Bönderna voro vana att lystra till sin kyrk-herres maning och gjorde så äfven nu. Fat tömdes på fat, skål på skål, bärstop och bollar langa-des ut och in och fylldes på nytt vid tunnan i gången, sorlet steg och andakten var försvunnen. Brödbitar började hagla öfver bordet, småben från faten och skvättar ur kannorna, hopen på gården tog del i glammet, skrålade, tiggde och slogs om slarfvorna, som kastades ut genom fönsterna, och snart fick ingen längre ljud för trummande och pipor, buller och gny.

“Det rinner! Det rinner!" skrek någon vid bordet.

"Granris på disken!" ropade mor Barbara.

"Och öltok inunder!"

"Med suckan och dunder!"

"Men ändtligen sprang herr Mårten upp, slog näfven i skifvan och gjorde ända på banketten.

“Hejsan, Wisseltoftamor!" ropade han åt mor Kerstin, som satt midt emot honom. "Ville du inte nyss springa i säng, så spring nu öfver bord, för nu begynner fackeldans och polskan! Tänd ljus drängar, blås i trommeterna och sväng jäntan i ring, så hon inte vet, anten hon stampar i syll eller sparre!"

Bordet sköts till väggen och sängen i ett hörn. Herr Mårten med Gertrud vid ena handen och sin kanna i den andra dansade ut, Wiwalt med mor Barbara följde efter, och några pojkar med brinnande ljus omgåfvo dem. Och efter fackeldansen kom polskan. Brudgummen tog bruden om lifvet, hon lade sina händer på hans axlar, och han svängde henne omkring, stampade i golfvet, lyfte henne i taket, grep henne åter och svängde om på nytt, hvarf på hvarf, stugan upp och stugan ned, medan gästerna sjöngo och klappade i händerna, och herr Mårten själf slog takten på en trumma, lika dundrande, som när han en gång i tiden kallade krigsfolket till bön vid DunamUnde och Ryssby skansar.Men plötsligt slog han en hvirfvel och äskade

ljud.

"Morgongåfvan före sängdags!" ropade han.

Wiwalt stannade och släppte Gertrud. Han var het af dansen, upprymd af drickande och berusad af doften från jungfruns kinder och hår.

"Morgongåfvan ..."

"På de gamle Svears och Göters vis!" återtog prästen. "Med stadsfästelse och glafven!"

"Potz Sacrament — så fly mig englafven!" ropade han skrattande.

Herr Mårten steg fram med sin gamla bardisan och stötte den i golfvet, bönderna fattade med hvar sin hand därom, och Wiwalt knöt sitt silkesskärp under bilan.

"Allt hvad gods jag äger", lofvade han, "och allt jag framdeles måtte ärfva eller förvärfva!"

Därpå grep han bardisanen, böjde knä och lade den ned för Gertruds fötter, steg åter upp, sprang fram till fönstret och slungade den ut bland folket på gården.

Men i samma ögonblick uppgaf han ett rop af förfäran, blef stående med händerna knutna mot fönsterkarmen och stirrade ut. Under det allmänna tumultet inne i stugan och utanför på gården, där hopen slogs om bardisanen och ref skärpet i stycken, lade ingen märke därtill utom herr Mårten, som stod Wiwalt närmast.

"Åhå, Ers Nåd?" utropade han. "Låter han skrämma sig af den svarta satan, som står där ute och koxar —

driftdjäknen, som concipierat mitt Epithalamium, en i latin genomkokad skol-fuchs ... Jag skall packa honom weg af gården!"

Men Wiwalt hade redan hämtat sig och började skratta:

"Halt an, herr Mårten!" hviskade han. "Jag vill göra det själf!"Och därmed sprang han ut.

Gertrud hade, ända sedan hon på förmiddagen blef satt i den stora himmelsängen, knappast hunnit återkomma till besinning. Hon rycktes med, följde de andras föredöme och roade sig. När hennes ögon mötte Wiwalts tindrade de, och när han skrattade, tryckte hon i hemlighet hans hand under bordet och bet ihop sina hvita tänder till ett glittrande leende. Allt var nytt för henne, en spännande lek, och lifvet hade blifvit en saga — hon hade förrymt sin faders gård, blifvit bortröfvad om aftonen, befriad om natten och stått brud om morgonen, nu gick bröllopsdansen, och i spiltan gnäggade Marcolfus, gångaren hvit och god, som i morgon skulle bära henne ut i världen vid riddarens sida, ut på äfventyr...

Wiwalt hade ej haft mera tid till besinning än hon och ej heller sökt tillfälle därtill. Förutseende var hos honom tvifvel, eftertanke tvekan, och beräkning fruktan. Men nu handlade han, nu fanns ingen återvändo, nu gafs blott ett, att bräcka alla hinder med våld, att väja alla faror med list och att lyckas. Hans experiens hade väl lärt honom, att målet som uppställes, eröf-ringen af lyckan, så småningom plägar inskränkas till räddningen af hvad räddas kan, äran eller friheten eller åtminstone lifvet. Men nu hade hans qualiteter fört honom längre än någonsin förut — och målet helgar vägen, framgången rättfärdigar vapnen . . .

Då, i segerns ögonblick, ställde sig plötsligt djäfvulen i hans väg och fordrade sitt kontrakt — den eviga saligheten för frikulan, som jägaren brukat. Där stod han utanför fönstret, i djäknehamn såsom hans smak varit alltsedan Doctor Fausti dagar, sträckte sina klor emot honom och frredde ut sin kappa för att raffa honom bort . . ,Det gällde lifvet att komma undan den svarta satan, och muta honom eller draga honom vid näsan för att få uppskof...

Så svärmade Wiwalt, när han såg den svartklädde driftdjäknen tränga sig fram i hopen på gården, när han sprang ut och fick honom fast, och när han gömde sig med honom i stallkammaren. Det var först vid ljudet af ett hest, gäckande skratt som han vaknade ur sin rusiga inbillning och i det bleka ljuset från lyktan under takbjälken kände igen den lede fienden.

"Anders . .? Andreas Anundi . . .?"

Han grep honom om strupen och klämde honom mot väggen, frågade om han kom från helvetet och befallde honom draga dit igen. Men Anders skrattade alltjämt, lika hest och lika gäckande. Han hade kommit för att comparera vid bröllopsgillet, sade han, och aktade ej draga sina färde förr än han fått betaldt för sitt Epithalamium till det friherrliga herrskapets behedrande.

"Hvad begärar du?" frågade Wiwalt.

"Du tör föga ha till öfvers att bjuda efter slik morgongåfva, som du nyss gaf!"

Wiwalt släppte honom, tog pustande några steg fram och åter i den trånga kammaren och stannade ånyo framför honom.

"Fem dukater?" frågade han.

"Nä. . ."

"Sex?"

"Nä. . ."

"Tio?"

Anders funderade en stund.

"Har du fler? Drag fram pungen och låt se!"

"Tio böd jag!"

"Mesgråt!" skrattade Anders. "Tio för sången t- och för att tiga?"Wiwalt stirrade på honom och brast själf i skratt. Han insåg, att hot båtade till intet, det återstod att pröfva lämpor. Till den ändan slog han sig ned på kanten af fållbänken i hörnet, där Anders haft sitt läger på en tapp halm och en gammal rya, antog en förtrolig ton och frågade:

"Hvar pocker kommer du ifrån, din böfvel?"

Då berättade Anders, att han under afvaktan på skeppslägenhet i Köpenhamn hade kommit i lag med något löst parti, druckit, dobblat och slagit sig full, förlorat de penningar han fått af Wiwalt i Roeskilde, och slutligen då han råkat i querelle med en skottsk kapten, som brukat falska tärningar, blifvit häktad. När han ett par dagar senare sluppit lös, var tiden för afresan till Påland försutten, de svenska officerarne voro redan borta, och han blef själf förständigad att med det snaraste lämna staden och landet. Han hade då ingen annan utväg haft än att förskaffa sig öfver Sundet och drifva uppåt Sverge, och under detta diva-gerande hade han kommit till Hallaryd. Nu ärnade han draga vidare åt Stockholm för att uppsöka sin gamla confrater Erik Persson, som säkert skulle hysa honom, tills öfverste Fahrensbach komme dit, och han kunde ställa sig under dennes beskydd.

"Under Obristens — du?"

"Ja, du sade själf i Lubeck, att han ville mycket ge för att se mig igen", svarade Anders och skrattade. "Jag tänker, han har lell sina skäl!"

"Menar du schatullet?"

"Schatullet. .. Ocket schatull?"

Wiwalt bet sig i läppen. Han hade försagt sig. Anders visste ej, att han kände till stölden af schatullet och anade sannolikt ej heller, att det yar tomt. Om han hade det kvar.,. Den svartasatan lät inte muta sig — törhända han läte draga sig vid näsan!

"Ocket schatull?" upprepade Anders.

"Det du vardt skylld att ha stulit nyckeln till."

"Jag har ingen nyckel..."

"Du var en dumrian, som inte rappade hela schatullet!"

"Hvi så?"

"Det där med gult läder..."

"Ja — hvi så?"

"Och Knut Posses schiffer."

"Ja, ja — hvi så, spör jag?"

"För det var pengar värdt."

"Mycket...?"

"Tre hundrade ungerska gyllen!“

"Tre hundr ... Bjöd Obristen ... He .. . är det du, som bjuder?"

“Jag — inte en styfver!"

"Ho då?"

Wiwalt satt med armbågarne stödda mot sina knän och spelade betänksam. Anders stod framför honom, skälfvande i alla lemmar, röd i ansiktet och med brinnande ögon. Deras blickar möttes.

"Tiger du så?" frågade Wiwalt.

"Så sannt mig Gud hjälpe till lif och själ.. . Hvem?"

“Hofmarskalken..."

"Falkenberg? . .. Hvar är han?"

"Drar du så hädan?"

"Så sannt mig Gud hjälpe — i denna natt!"

"Han är i Amsterdam ... Men märk — han tar det endast oöppnadt."

"Ingen rår öppna det utan att slå det i stycken", svarade Anders.

Wiwalt steg upp för att gå. Han hade vunnit spelet,"Går du?“ frågade Anders. “Fly mig först hvad, du böd?"

“Är du viller? Jag har redan g?rvit dig trehundrade gyllen, menar jag ... Sök Fahrensbach, rappa schatullet och drag åt Holland!“

Men Anders ställde sig i vägen för honom. “Pengar, Lars!" tiggde han ängsligt hviskande. “Jag har intet att taga mig fram. Pengar, Lars

— så tiger jag och drager ur landet i denna natt!“ “Packa dig fanen i våld, din skälm!“ röt Wiwalt och vräkte honom åt sidan. “Du har allaredo schatullet! Du stal det i Magdeburg! Jag sätter dig fast för tjuf, där du går mig i vägen!"

Men Anders blef utom sig, höll honom kvar på tröskeln och skrek i den öppna dörren:

“För den död Gud tålde, gif mig pengar att komma till Holland, eller löper jag in i stugan och ropar, hvem du är, Lars Svensson!"

Då stannade Wiwalt, stängde dörren och drog fram sin pung, och Anders plockade af honom hans holländska dukater den ena efter den andra ända till den sista.

Därpå sade de båda vännerna hvarandra farväl. Det hade redan börjat skymma, när Wiwalt gömde sig med Anders i stallkammaren, och när han åter kom ut därifrån var det mörkt. Men stugan var upplyst, och med ljusskenet strömmade det orediga sorlet af trummor, säckpipor och dans ut till de objudna gästerna på gården, som alltjämt stodo sammanpackade utanför fönstren och deltogo i glammet. Han stannade och visste ej hvart han skulle ta vägen. Ruset var borta, inbill-ningskraften slappad, och det vämjde honom att återvända till bröllopsgillet.

Då mötte han Malene, som kom ut på trappan och såg sig omkring."Spör någon efter mig! Här är jag!"

"Nej, det är jägaredansen, som går."

"Visa mig till kammarn och säg din matmor, att jag väntar henne!"

När Gertrud en stund därefter inträdde i brudkammaren, ända till tröskeln ledsagad af en stojande skara, stannade hon häpen innanför dörren. Under taket i ett tunnband, viradt med granris och brokiga band brunno ett par ljus, och i skenet från dessa såg hon Wiwalt sittande hopsjunken med pannan i händerna på bänken framför det öppna sängskåpet, där brudbädden var tillredd.

“Hvad bär nu till?u frågade hon försagd. "Är du bedröfvad?"

Wiwalt rörde sig ej. Hon gick fram till honom och upprepade sin fråga. Då svarade han mulet och lågmält:

"Om du vill, kära syster, så har du nu mitt lif i din hand!"

"Käraste, hvad är det...?"

Wiwalt suckade och lyfte långsamt på hufvudet. Men i detsamma uppstämde gästerna utanför dörren, anförda af herr Mårten, den gamla muntra bröllopsvisan:

»Släck ljuset i kronan, tag bruden i famn!

Spring karskt i sängen i Herrans namn!»

"Hvad är det?" återtog Gertrud ängsligt. "Har jag ditt lif i min hand?"

Men då sprang Wiwalt upp och skrattade.

"Justament som Sara hade Tobiae!" svarade han. "Men jag förhoppas, att Asmodeus inte strax raffar mig weg — ty jag har rätt nunnas drifvit den svarta satan af gården!"Wiwalts plan var att omedelbart efter giftermålet draga till Stockholm för att söka audiens hos konungen och framlämna hofmarskalkens bref. Efter fördraget med Polen ägde detta visserligen föga värde, men genom att kunna bifoga det saknade beviset ådagalade han ett nit, som borde förskaffa honom både gunst och tjänst. Då vore tiden inne att låta masken falla och säga Gertrud hela sanningen samt med hennes och herr Peders bistånd söka blidka herr Wulff och förmå honom att lösa på pungen. Svågerskapet skulle nödga honom att utverka danske konungens nåd för det falska passet, och fruktan för åtlöje jämte hoppet om snart adelskap för mågen beveka honom att gifva denne medel till värfvandet af ett eget regemente. Det var därhän Wiwalt syftade — då stode världen honom öppen, då hade han lyckan i sin hand. Och han förtröstade ej mindre på herr Wulffs vacklande undersåtliga trohet än på hans fåfänga, ty genom att understödja det väntade fälttåget mot kejsaren, borde han göra sig både svensken och dansken lika bevågna.

Han gaf således om morgonen Gertrud till känna, att de strax skulle draga vidare åt Stockholm, och de stego in i stugan för att säga prästfolket farväl. Bröllopet var till ända. Herr Mårten hade redan före dagningen aftackat gästerna, sam-tidigt hade mor Kerstin med dotter begifvit sig hem, och sedan Wiwalt gifvit någon ytterligare ersättning för omak och traktation, samt gjort sig underrättad om, att djäknen som författat brud-kvädet äfven dragit sina färde, lämnade han Gertrud hos mor Barbara och gick ut för att gifva Måns hingstridare befallning om uppbrott.

När han kom ut på gården, varsnade han liflig rörelse på stallbacken, och kommen närmare såg han Gertruds och prästens folk samladt omkring en smutsig och blodig ryttare, som satt på gödselstacken och jämrade sig. Han kände strax igen honom, det var en al herr Niels' drängar, och frågade häpen, hvad som var på färde. Karlen berättade då, att han sedan måndags afton — det var nu onsdags morgon, — ridit i ett streck från Stensnäs med bref till herr Wulff, men en fjärdingsväg norr om Hallaryd hade han sprängt hästen och själf kommit till skada, så att han med möda orkat släpa sig fram till prästgården. Och han tiggde nu friherren att försända någon af herr Wulffs egna tjänare vidare till Björkeberga med brefvet, som vore hastande och högviktigt.

"Är Herr Niels på Stensnäs ?“ frågade Wiwalt.

“Ja", svarade drängen, "vi kommo dit om söndagskvälln, rätt som Hans Nåds folk."

"Mitt folk?"

"Ja, så sa han..."

"Herr Niels?“

"Ja, han talade själf med furiren, innan de drogo vidare åt Helsingborg om måndan. Och sen skref han strax brefvet."

"Fly mig brefvet!" befallde Wiwalt. "Jag skall skicka det till Herr Wulff och själf foga en rad därtill."

Han fick det, skyndade in i kammaren och bröt det utan betänkande. För hvarje rad hanläste växte uttrycket af häpnad och oro 1 lianä ansikte, han vardt blek och kallsvetten pressades fram på hans panna, han sjönk ned på bänken, och brefvet föll ur hans händer, kammaren dansade rundt för hans ögon, och han hvarken hörde eller såg att Gertrud kom in; förr än hon stod framför honom och frågade:

"Käraste, hvad är på färde ... ?"

I detsamma fick hon se brefvet och böjde sig ned för att taga upp det, men han ryckte det till sig, slog handen i

bordet och ropade åt henne att packa sig bort.

"Jesus!" utbrast hon förskräckt. "Från hvem? . .. Låt mig sel"

"Nej!" röt han.

Men när han försökte möta hennes blick, kunde han det ej, och då han såg hennes läppar sakta öppna sig, blef han skrämd af de hvita tändernas leende, som förut varit hans åtrå.

"Från hvem?" upprepade hon.

Han kramade ihop brefvet i handen bakom sin rygg och kastade fram det på bordet, medan han försökte antaga sin spefulla min och skrattade: "Från Kär-Nielsen ..."

"Från ... ?

Hon tog det, slätade ut papperet och började halfhögt läsa:

"Käre Herr Wulff! Min välvilliga hälsning nu och alltid försänd med Vår Herre 1 Käre svåger, synnerligt gode vän, betackandes Dig för all god vilje och benägenhet nu om sistens i Ditt hus, såsom ock alltid annorstädes.

"Käre Herr Wulff, käre svåger! Gifver jag Dig vänligen till känna, ätt jag i går om kvällen är med hälsan hitkommen till Stensnäs, som var Söndagsafton, och har befunnit gården fast belamrad med hästar och folk, som hade kvarter endels En Lyckoriddare. 19hos prästen i Hvittaryd, endels här hos Herr Anders. Och förnam jag strax det vara gerade den Friherrens folk, som nu är på Björkeberga, för-sändt från hans gård Nynäs till Sundet att vara Friherren till mötes, när han som snarast hemförväntas från Frankrike, efter hans k. Mor oför-varandes blifvit af döden bortryckt, som skett nu på hösten.

"Käre Herr Wulff, käre svåger! Så kan jag intet häller förhålla Dig, att när jag höll t ett samtal med Friherrens Hofmästare sådant föreföll, som gör den junkern Du hyser mäkta suspect, att han slätt intet är den han utgifver sig före, men en Schmarotzer och bedragare, Gud bättret.

"Käre Wulff Grijp, käre svåger! Att detta som snarast må varda rätt ransakadt och skärskå-dadt, drager jag strax i morgon hädan åt Danmark igen, men försänder min tjänare Simon genom dag och natt med detta brefvet, att Du, föregifvandes hvad pretext Du kan ha läglig, tager Friherren med och forderligast möter mig hos Monsieur Jörgen Urne, Hans Majestäts Befallningsman i Chri-stianstad, att han måtte inför honom expurgera sig (som är med jurisprudentian bäst van) eller, där en kunde honom etwam schelmisch påbevisa, strax tagas vid halsen . .

Hon lät brefvet sjunka och såg spörjande på Wiwalt. Han satt midt emot henne vid bordet. Nu var han lugn, kall och beslutsam.

“Ja, kära s3'ster“, sade han långsamt och nickade åt henne, “nu tör brådt spörjas, om du talade sannt, att det är min person, som är dig kärast. Ty, hvad sade jag i går — nu står mitt lif i din hand!"

“Gud hjälpe . .. hvi så?“

Då sade han henne sanningen om hvem han var. Han sade henne, huru nöden drifvit honomatt taga det falska namnet, huru omständigheterna tvungit honom att låta respektera sig därefter, och huru arnouren, som ej lät sig bemästra, tubbat honom att fara fort i sitt simulerande. Han påminde henne, huru han aktat draga sin kos, men af herr Wulff blifvit trugad och hållen, huru han slagit fram sanningen till henne, men ej blifvit trodd, och huru han tiggt henne att vända sitt hjärta ifrån honom, men fått till svar, att hon ville följa honom, ehvem han så vore, och ehvart hans vägar buro hän.

Hon lyssnade andlös till hans ord och såg oafvändt in i hans ögon med samma ängsligt forskande blick som om söndagskvällen, framför spi-seln på Björkeberga, när hon fruktade att han ljög. Nu såg hon, att han talade sanning. Och när han slutade och steg upp, höll hon ej längre kvar hans hand som då. Hon log ej, hon grät ej, hon slog endast ned ögonen och teg.

Han gick ett slag öfver golfvet och stannade åter framför henne:

“Jag måste ur landet i denna dag!" sade han. “Åt England, Tyskland eller Holland... Jag är om min hals.. . Jag måste till Monseigneur Die-trich von Falkenberg i Amsterdam, som är min främjare och Patron, att han förhjälper mig till Kungens gunst, så går mig sedan allt i händer.. . Men du, kära syster — gör såsom dig bäst synes."

“Så följer jag dig!“ svarade hon. “Har jag ditt lif i min hand, såsom du säger, så tör du ock ha mitt, om jag eljest kan räkna.“

“Så må vi strax sitta opp och rida till Björkeberga ...“

“Nej, nej! Hvi så?“

“Innan Herr Wulff får något att veta från Kaggen.

“Nej, nej!“ afbröt hon honom ånyo, “Intese tillbaka, inte se tillbaka — så sade du själf, när du böd mig följa dig. Lär mig nu till först att draga tungan med dig och dela din lust — så kan jag sedan tåla deras spott och spe."

"Jag vill inte bekänna namnet, allenast vidgå, att giftermålet är fullbordadt och..."

"Men hvi så?"

“Jag har mangel på pengar."

"Tryter något, så tag klenodierna jag har med."

"Det förslår inte ... Så må jag rida allena till Björkeberga, och du mitt hjärta, möter mig sedan på vägen!"

Och därvid blef det.

En timme senare red Wiwalt till Björkeberga, och Gertrud med sitt folk styrde kosan öfver Markaryd, för att följande dag möta honom på vägen till Helsingborg, där de skulle söka skepps-lägenhet till Holland.

Wiwalt misströstade ej om en gynnsam öfver-enskommelse med herr Wulff. Han hade vägande skäl att andraga för det hastiga giftermålet, och hvad han för öfrigt behöfde, en böneman och en syndabock, fann han utan möda, bönemannen i herr Peder och syndabocken i Jeppe salsknekt.

Men det kom tidigare till aktion än han väntat.

Ty när han red in i Wisseltofta prästgård, fick han se Jeppe framför trappan, till häst, hållande sin husbondes stora frisiska sto. Herr Wulff var tydligen på besök hos kyrkherrn.

Wiwalt höll inne Mickel och tvekade, om han skulle rida fram eller ej. Men eggad af faran och fyndig, när nöden så kräfde, antog han genast, att herr Wulff vid något rykte om Bildarnes skälmstycke begifvit sig till prästen för att få närmare besked, och därvid måhända äfven erfarit, hvad mor Kerstin hade att berätta från Hallaryd. Hansbästa råd vore förvisso att strax taga fanen vid luggen.

“Hals auf, du Mauskopf! Bösewicht! Erzkujon!" skrek han.

Och därvid sprängde han rakt på Jeppe, anföll honom och gaf honom med sin ridpiska det ena rappet efter det andra. Gubben föll tjutande ur sadeln, hästarne lupo skrämda gården rundt, och de innevarande kommo förskräckta ut.

“Alle Teufel, was kommt vor?" ropade herr Wulff på trappan.

"lch soll dich durch karbatschen, Hundsfott!" fortfor Wiwalt. "Hole dich der Teufel! "

"Potz hundert Gift! Der Freiherr ...“

Längre hann herr Wulff ej, ty det var nu han, som blef angripen. Wiwalt stod med ett språng på marken, med ett andra på trappan, och med ett tredje kastade han sig om herr Wulffs hals.

"Käre Herr Wulff! Hjärtans fader och välgörare!" ropade han öfverljudt gråtande. "Här är jag> ty Gud med sin gudomliga hand har hulpit oss och afvändt det värsta!"

"Hvar är hon?"1 af bröt herr Wulff honom. "Dotter min? ... Dudendop!.. . Barnet mitt?"

"Käre fader, Gud vill henne bevara med sina heliga änglar, trots våra hatares practiquer och den där rebellarens förgiftiga anslag!" svarade Wiwalt och for åter ut mot Jeppe: "Tvi din böfvel! Skam få dig, du löse fogel! Hvad betalar Bilden för din arga åtfärd? Skrufven skall du ha och kvarteras på hjul!"

"Min dotter... min ögonsten ... barnet mitt?44 upprepade herr Wulff alltjämt.

"Ja, ja, Herr Peder vet, i hvilken farlighet hon var, när Bildarne raffade henne med sig om natten..“Herr GottI Herr Gott!"

"Men den redlige prästen, som I aldrig får maken till, Wulff Grijp, han vakade och bad, mens jag var i lifsnöd och fäktade i skogen — som han ock skall ha lön för i himmelen, Domine!“

Och öfverväldigad af sina känslor omfamnade han äfven herr Peder, medan herr Wulffs ängslan och otålighet växte till ursinne.

"Blitzdonnerhölle! Hvar är hon . . . barnet mitt?" skrek han, i det han grep Wi\Valt i armen och skakade honom.

Under detta oväsen hade en hop folk samlats på gården, och prästen förmådde herrarne att stiga in i stugan. Där fattade ändtligen Wiwalt herr Wulffs händer och tröstade honom.

"I kan vara trygg, min hjärtans Herr fader", sade han, "ty med Guds hjälp är hon vid detta laget välbehållen och med hälsan på vägen till Stensnäs. Och jag skall fuller veta att försvara henne alltfort — så sannt hon är min hustru!“

"Hustru ... ?" ropade herr Wulff. "Alle Teufel, jag slog prästkärngen på munnen, när hon rättnunnas sade det!"

"Käre Herr Wulff, så är det ändock! Hur ville en göra och förfara! Hela den natten durch måtte jag fäkta med största lifsfara mot tjugu våldsmän och miste min trogne tjänare! Och har därtill, när handeln i Hallaryd knappt var öfver, haft ett ohörligt contrari i Herr Mårtens stall med en svart satan, som våra illviljande försändt dit ätt lägga snara för vårt lif!"

Herr Wulff sjönk ned på en bänk och gapade på honom med stirrande ögon och sina stora läppar darrande af förskräckelse.

"Gud hjälpe oss!" flämtade han. "Utan brödernas ja ... och släktens samtycke ..."

"Genom Guds försyn och ert eget kärligasamtycke är det skedt, och oansedt något hastigt, som jag ber min käre fader förlåta, är det dock i gudsfruktan begynt och konfirmeradt, i närvaro af godt och ärligt folk, både danske och svenske."

"Gud hjälpe oss!" upprepade herr Wulff. "Utan sollene bröllopsprång — som varder mig till evinnerlig spott i Danmark, ty de skola säga, att så skett af karghet — och utan allt det, som jag tänkte på Malmö rådhus med Danmarks Senat och Herr Matts i Lund och den Kunglige Print-zen ..."

"Ack, käre Herr Wulff", invände Wiwalt leende. "En kan fuller gifvas tillsammans med mindre process och liten kostnad. Nu har jag gjort för femtio daler, hvad eljest skulle ha kostat tusen!"

"Öhö ... femtio daler?“ utropade herr Wulff och for upp. "Femtio daler åt den prästrackan i Hallaryd, som vill regera både bönder och herrar ?u

"Och inte bätter vet Guds bud", inföll herr Peder, "än att han vanhelgar hvilodagen med plöjande och brukar sina kaplaner till legodrängar ... och tubbar vägfarande från sin nästa!"

"Femtio Kung Christierns blanka daler!" återtog herr Wulff förbittrad. "Jag hade bjudit den svenskingen ... öh . . . fem!"

Nu såg Wiwalt, att han hade öfvertaget.

"Potz Fickerment, min hjärtans svåger!" utropade han skrattande. "Keine Knickerei! Herr Matts hade kostat

hundra! Och Herr Mårten är inte så karg mot folk, som I tänker. Han bjöd både bankett och konfekt, lutenister hade han, och ett pockers drickande hölls där med staplan och hickan. Om I själf varit med — det Gud gifve — så hade I inte fört fackeldansen an raskare än herr Mårten gjorde det med kannan i näfven!"

"Håhåhå", skrattade herr Wulff, hånfullt,"Han hade lell också Danmarks Senat vid bordet och den Kunglige Printzen!"

wNej, Gud bättre", svarade Wiwalt och blef plötsligt allvarsam. "De töra ha annat att beställa än dansa på bröllop, när kriget nu åter går löst mellan svensken och dansken!"

"Kriget. ..?"

“Herr Mårten visste berätta, att Kungen gjort fred med Påland allenast att strax taga Kung Christiern vid halsen, och er egen jägare kan vittna, att ingen dag går utan skärmytsel och pärlemen-ten vid gränsen."

"Hvad sa jag!" stammade herr Peder.

"Så har jag ock försport, att mina bröder försändt folk åt Helsingborg att escortera mig, där så skulle kräfvas."

"Gott im Himmel!" ropade herr Wulff i största ängslan och sprang åter upp. "Jag må strax hem till gården! En kan ha knektehoparne öfver sig i morgon dag!"

“Hade bröllopet nu töfvat, när hade det då skett, käre svåger?" återtog Wiwalt. “Och hvem hade I haft att tala väl för er hos Kronan Sverge?"

"Gud hjälpe mig!" stönade herr Wulff. “Jag har aldrig varit min Nådige Herre otro..."

"Hvilkendera?" afbröt Wiwalt skarpt.

Herr Wulff kastade en skrämd blick på herr Peder, men fick ingen tröst.

"Jag må hem till gården!" återtog han. "Sitt strax upp, Ihro Gnaden. .. Grete, valpen min, skall fuller ge sig till tåls, när hon hör, att barnet är hos Anders i säkerhet.. . Och Malcus, den hundsfotten, skall i kistan . . . Och I skall tala väl för mig hos min Nådige Konung.. . Ack, Gud vet, allt mi.tt varder £n gång ditt, käre Erik!"“Med Guds milda tillhjälp!“ svarade Wiwalt ödmjukt.

Och därvid omfamnade han herr Wulff och kysste honom på båda kinderna.

Han hade vunnit spelet. Herr Wulff var öf-verrumplad och blef hans förespråkare i stället för hans domare. När de kommo hem till Björkeberga, och fru Margrete vid berättelsen om hvad som händt for ut i hårda ord, var det fadern som tog Gertruds försvar, drog fram samma skäl som Wiwalt och än ytterligare öfverdref de föregifna farorna, tills modern öfverröstad och nedtystad slutligen gjorde som hon brukade göra — gick undan och gömde sig i silfverkammaren för att gråta ut. Med Jeppe gjordes processen lika kort; han fick under hugg och slag bekänna, att han gått Bildarne till handa, och kastades i gårdshäktet bredvid portstugan. Och för att göra försoningen fullständig bryggdes efter middagen krambambuli i den stora silfverskålen, som bars upp i Wiwalts kammare, där de båda herrarne ostörda och ohörda kunde öfverlägga om hvad som låg herr Wulff mest af allt om hjärtat — hans försvarsrustningar för kriget.

Men när Wiwalt kom fram med frågan om penningar, blef herr Wulff omedgörlig. Vid fejdens utbrott skulle han föra sina klenodier, silfverge-schirr och annat lösöre till Sverge att förvaras på friherrens gods, men han ville ej strax gifva honom några reda penningar. Och det var först i skymningen, när drickandet gjort verkan, och Wiwalt än en gång manat fram sin Spiritus familiaris i lågorna öfver skålen, som han gaf efter och rag-lade ned i sin kammare efter några dukater.

Medan han var borta kunde Wiwalt ej sitta stilla, och när han steg upp brände golfplankorna under hans fötter. Oron kvalde honom, hvarje ibuller skrämde honom, och han väntade blott, attherr Niels skulle ridä in på gården —- Herr Niels, som stod framför spiseln i salen med handen på värjbygeln och hotade... Kär-Nielsen, som satt på bänken i gången och grät. .. samma natt, då han själf var nära att kväfvas af vrede och nära att döfvas af

rosenlukten ur herr Wulffs klädkista ... från ett par pageklädningar... af blått kläde med lavendelfärgadt foder ... små . .. passliga åt kvinnor ... åt Gertrud ...

Åt Gertrud — hans tankar stannade.

Han sprang till kistan och slog upp locket, därefter till dörren och lyssnade. Herr Wulff kom redan tillbaka — men trappan var brant, och gub-ben var drucken. . . Han hade tid på sig och bredde ut sin kappa på sängen, tog upp en af pageklädningarna, svepte in den ...

“Holla!" ropade herr Wulff i trappan.

“Rundå-dadinella!" svarade Wiwalt larmande muntert, tog knytet under armen och skyndade ned.

Det var redan sent, och herr Wulff ville, att han skulle uppskjuta resan till följande morgon. Men han sade sig väl känna vägen öfver gränsen, hoppades upphinna Gertrud på färden till Stens-näs och sade farväl, sedan han lofvat att återvända med hustrun till Björkeberga, så snart han hunnit inhämta brödernas bifall och föra herr Wulffs talan i Stockholm.

Det var mörkt, när han lämnade gården och strax utanför porten stannade han för att i sin sadelsäck packa in pageklädningen, som han ännu hade kvar i kappan. Under tiden band han hästen vid ett fönstergaller i hörnet af huslängan, bakom gårdshäktet. När han åter skulle lösa tyglarne, for han förskräckt tillbaka. I det matta månskenet såg han genom gallret ett vanskapligt, blodigt an-sikte med stirrande ögon och sammanbitna tänder grina emot honom.

Det var Jeppe.

"Horkarl! Skälm! Tjuf!“ hväste han. “Du kommer fuller ock i kistan i din dar! Horkarl! Skälm..

Wiwalt hörde ej mera. Han var redan borta. I fyrsprång sprängde han öfver fälten, och i sporrsträck jagade han väster ut från Björkeberga, för att genom Verum och Wittsjö nå Helsingborgsvägen, upphinna Gertrud och rymma ur landet.

Flyktens skräck hade gripit honom. Djäfvulen satt bakom honom på hästen, hetsade honom och anfäktade honom med all Belzebubs konst och instrumenter. Den onde spottade på stenarne vid vägen, och de grinade som bleka, blodiga ansikten; han krafsade med sin hof i snåren, och buskarne hväste ohöfviska ord; han högg sina glödande klor i trädstammarne, och gnistorna blänkte som guld, klingade som dukater och falnade till aska; och han hvisslade på sitt anhang, som likt en mörk slöja drog förbi månen, och den vilda skaran stormade ned utför molnens silfverbranter, genom luften, fram öfver skogen, prasslande som torra löf för höstvinden.

Wiwalt eggade hästen med rapp på rapp för att komma undan djäfvulen, men den onde satt kvar bakom honom och hviskade i hans öra:

"Det är inte första gången vi rida samman! Minns du, när vi redo från La Rochelle — du var lakej och höll din herres häst och väskan med hans papper, han duellerade och blef sårad, du trodde till döds, och vi redo bort med drabantfullmakt och friherrebref. . . Minns du, när vi redo till Magdeburg — du var fånge och skref dig åt Wallenstein, du slog öl i italienarens sadel-rör och stack ned honom i skogen och vi redobort med pass och patenter! ... Och nu äro vi ute igen, på rymmande fot ur landet, med byte i händerna..

Wiwalt manade hästen med höga rop för att öfverrösta djäfvulen, men den onde lät sig ej störa.

“Vakta dig! Friherren lefver måhända... Kanske Capitänen inte är död. •. Och i morgon möter du Anders, på samma väg som du, förskickad af dig med samma tjufgods till samma marknad... Och efter komma Herr Wulff och Kär-Nielsen och alla andra, som du har gjort till gäck ... Jag har bjudit dem på bröllop ... Hör du, där komma de från östan och västan! Ser du, där äro de — Herr Peder rider bekvämt på Jeppes rygg, Herr Mårten åker i himmelsäng, och fru Lena skumpar gränsle på theorben...“

Wiwalt försökte hålla tyglarne i kors för att skrämma djäfvulen och bli honom kvitt, men den onde stack fram sina klor, slet tyglarne i sär och flinade:

“Erzkujon, hvi rädes du?... Förlita dig på mig — jag är din Spiritus familiaris! Jag har lärt dig sätta saxar för räfvar och stöpa frikulorna för vildsvinet! Jag har lärt dig fånga den runda lyckan och våldtaga den lätta Fortuna... och den kyska Diana .. . och alla gudinnor små, som högst under himlen gå . ..“

Wiwalt högg sporrarne i hästens buk, såg sig ej om och jagade alltjämt framåt, men djäfvulen släppte honom icke. Han red genom Verum utan att spörja efter Clement, han red genom Wittsjö utan att känna igen ängen, där han röfvat Gertrud åter, han red natten i ända, och dagen kom, men flyktens skräckandar lämnade honom ej.

När han vid midnattstiden råkade Anders, ridande före sig på vägen, tänkte han blott på nödvändigheten att taga honom med sig ur landet.och erbjöd honom att blifva hans lakej på resari till Holland. När han i skymningen upphann Gertrud, hade han ingenting annat att säga henne, än att de strax måste vidare till Helsingborg. Och när han vid midnatt satt allena med henne i härberget, gjorde honom anfäktelserna tankspridd och grym. Hon sporde ej om far och mor, och ändå ville han trösta henne med deras hälsning. Hon hade suttit till häst sedan förra morgonen, och ändå klagade han, att hon var blek. Hon log och sade, hur hon höll honom kär, och ändå frågade han, hvi hon gråtit. Men när torrved-stickorna brunnit ut, och han låg i halmbädden med henne i sin famn och hörde henne bedja Gud dirigera deras sinnen därtill, att hon måtte blifva honom en hustru i rätt lydno, och att han hällre måtte få döden än skam — då ändtligen märkte han, att djäfvulen lomade undan till spiseln, och hur det fnasslade i skorstenspipan, där han slank ut.

Redan före ankomsten till Helsingborg hade Wiwalt aftackat herr Wulffs folk. De skulle stanna natten öfver i en gård på vägen och följande dag återvända till Björkeberga med det besked, att friherren på grund af krigstillståndet vid gränsen vändt om och rest sjöledes till Göteborg samt därifrån till Limmared och vidare till Stockholm. Och för att ytterligare sopa igen spåren efter sig ålade han om morgonen Gertrud att iföra sig pageklädningen, innan hon visade sig, samt gaf sin egen dräkt ett så borgerligt utseende som möjligt.

Det var en klar, solig morgon, och han gick tidigt ut i sällskap med Anders för att vidtaga åtgärder för afresan. Denne hade gått in på hans villkor, förbundit sig att äfven inför Gertrud agera lakej och förskaffat sig lämplig mundering därför. Allt annat lofvade äfven godt. Något följe, sådantherr Niels beskrifvit, hade ej varit sedt i staden, och vid förfrågan om sjölägenhet hänvisades han strax till en holländsk skeppare, som dagen förut anländt med resande från Lubeck och sökte frakt för att segla vidare hem. Fartyget befanns vara en sjösäker kogg med rymlig kajuta, beväradt med fyra små metallstycken och försedt med godt öl och tillräcklig torrskaffning, legan uppgjordes till åttio riksdaler, hvaraf hälften strax erlades, och skepparen sade sig villig att samma dag gå till segels, hälst före skymningen, emedan han befarade storm.

Men när de skulle återvända upp i staden, kom holländaren efter och frågade, för hvems räkning han skulle segla.

"Friherre Gyllenstjerna", svarade Anders.

"Gyllenstjerna?" utropade skepparen förvånad. "Skall han allaredo hädan igen?"

"Hvi så?"

"Jag har, Gud hjälpe mig, i går landsatt en Herre med rätt detsamma namnet, som skulle till Sverge att begrafva sin saliga Fru mor ..."

"Hvar kom han ifrån?" frågade Wiwalt hastigt.

"Jag vet inte", svarade skepparen. “Men han reste från Lubeck i compagnie med en officer, som ärnade söka svensk sold — en pockers högfärdig gesäll, som drack ur mitt vin och skällde mig för diabolus, när sjön gick, så han inte fick behållet."

“Jag känner inte de Herrarne", sade Wiwalt kort. "Få sötvattnet ombord, vi segla vid middagstid."

På vägen till härberget frågade Anders:

"Må det inte vara.. “

"Nej!" afbröt Wiwalt häftigt. "Han är död!"

Då brast Anders i skratt.uDet var inte därom jag ville spörja, — en snäll lakej vet då, hvar husbonds stöfvel klämmer, utan att nyp'an lell!“ sade han. "Men, mente jag, må det inte vara bäst att sälja hästarne så godt strax som sent."

"Gör det!“ svarade Wiwalt. “Och kom sen ombord, där jag inte är till finnandes hos mäster Påvel i härberget."

Vid middagstiden förde han Gertrud ned till stranden. Fartyget låg förtöjdt vid en lång hamnarm, byggd på pålar och längst ut försedt med en liten skans af stockvirke, som vid vattenytan var bestyckad med groft skytte och försvarade inloppet till Sundet. Här vandrade de fram och åter, under väntan på Anders, och sågo ut öfver vattnet, ända till Kronborg, hvars tornspiror tydligt kunde skönjas i den klara, kyliga luften, mot himlen i väster, hvars tidiga rodnad bådade storm. Vinden var redan stark, och holländaren kom gång på gång i land för att fråga, hur snart han finge gå ut, ty han ville till hafs före natten.

Gertrud bar pageklädningen och däröfver en stor ryttarkappa, som släpade efter henne. Hon hade hvilat ut, var åter sorglös och glad, förlitade sig på Guds godhet och glömde den gamla värld, som hon lämnade bakom sig för den nya, som hägrade i fjärran bortom det krusiga vattnet — lycksalighetens ö, kring hvars skatter hafvet och hirnmelen girigt slöto sig tillsamman, sagolandet dit hon nu ändtligen drog ut på äfventyr med sin riddare och .. .

“Marcolfus . ..?" utropade hon plötsligt och grep Wiwalt i armen. “Hästarne — äro hästarne ombord?"

Wiwalt svarade ej.

Då förstod hon orsaken och utbrast ängsligt:“Nej, nej! Inte sälja Marcolfen! Käraste mitt hjärta, inte sälja Marcolfen!"

“Jag säljer min egen.-."

“Nej, nej! Marcolfus må åter till Björkeberga!“ “Hör an, kära syster, pengarna jag undfångit af Herr Wulff förslå knappt åt holländarn, och jag har inte hundrade daler därutöfver.

“Tag klenodierna jag har i kistan."

“Gack ombord!" afbröt Wiwalt henne. “Mörkret faller och vinden tar till. Där står gubben igen och vinkar.“

Gertrud teg och fogade sig, och de gingo ombord. Men vid åsynen af sadlarne, som voro medtagna och lågo i ett hörn af kajutan, utbrast hon ånyo, häftigare än förut:

“Käraste, käraste, hör hvad jag tigger dig, att du inte må sälja Marcolfen! Har du sett honom komma ut på det fria fältet, när han reser sin hals, gnäggar och slår hofven i marken — ty där är han herre! Min vackra, hvita häst! När farkär en gång ville straffa mig, spände han Marcolfen för stockkälken vid skogshygget, och han drog den till gården allena — ty han är af adel! Men sen den dagen bär han ingen utom mig — ty han är af adel! Min starka, stolta häst! Tro mig, där du inte lyftat mig ur sadeln, hade jag varit den första vid porten den lycksaliga kvällen, när han bar mig till ditt möte ... Nej, nej, tag hellre klenodierna mina! Se här, tag häktan med karfunkel-stenarna jag har i lifstycket...“

“Nöd bryter järn!“ svarade Wiwalt med ett kallt, bittert leende. “Klenodierna kunna fuller tarfvas och mera ändå, innan en hunnit förvärfva rättvis reputatz och adeligt namn..."

“Så döda honom!" afbröt hon och slog armarne om hans hals. “Ack, Ihro Gnaden, hör hur jag tigger för min vackra, hvita häst! Ack,Er Kärlighet, döda honom, men sälj honom inte! Ack, mitt hjärta, gif honom döden, men inte skam!"

När han såg hennes ögon lysa och hennes hvita tänder bitas tillsammans i ångest, grep honom djäfvulen ånyo, och han tyckte sig se Jeppes blodiga ansikte, som grinade emot honom.

"Potz Sacrament!" utbröt han. "Du kan få alla hvita hästar i världen och jämrar för denna enda! Töfva mans här i kajutan, medan jag söker lakejen, att inte den skälmen förrymmer mig med köpskillingen!“

Han gick ut, och hon hörde honom ropa åt skepparen att hissa sina dukar och vara klar att gå, så snart han komme

igen. Då brast hon i tårar, kastade sig ned på golfvet med ansiktet mot Marcolfus’ sadel och snyftade.

"Ja, ja, inte se tillbaka — inte se tillbaka som Loths hustru gjorde i Sodom!"

När Wiwalt kom upp till härberget, fanns Anders ej där, men han försporde, att hästarne stodo kvar i stallet, och att lakejen gått att träffa ett par herremän, som sades vara benägna att köpa dem. Han beslöt då att vänta och satte sig i kammaren, där han bott den föregående natten, vid en fönsterglugg, som vette ut åt gården. Där satt han länge och väl, såg mörkret tilltaga, hörde stormen växa, och anfäktades jämmerligen, tills han slutligen jagad af sin ängslan och spökrädsla sprang upp för att återvända till fartyget och lämna hästarne i sticket. Då hörde han i det samma någon ropa på en lykta och befalla att hästarne skulle ledas ut. Det var Anders1 stämma. Han gick till gluggen och kunde med någon möda urskilja honom på gården i sällskap med två främmande herrar i långa kappor, som vid lyktskenet granskade hästarne. Hvad de yttrade förnam han ej, men väl att köpet kom till stånd, En Lyckoriddare. 20ty han såg Anders taga lyktan och de andra räkna upp penningar i hans hand.

Ljuset föll därvid på deras ansikten, och Wiwalt kände igen dem, tumlade med ett halfkväfdt rop tillbaka in i kammaren och famlade efter stöd. Det var de döda — Gyllenstjerna som han sett stupa i duell med en af Cardinalens musketörer... och del Ponte, den kejserske Capitänen, som han själf stuckit ned . ..

Han störtade ut i gången för att komma bort genom porten åt torget, men den var stängd. Han måste öfver gården, ut i gränden. Stallet låg vid motsatta sidan — om han hölle sig utmed väggen skulle ingen se honom, det var knappt tio steg, och för resten, hvem skulle känna igen honom...

Men i samma ögonblick han satte foten på gårdstrappan, small ett skott och strax därpå ännu ett. Han hörde rop och såg hästar och folk i tumult, men han var oskadad, kom ut på gatan, fick försprång och lopp undan. Han hörde dem komma efter under rop och förbannelser, i gränden, öfver torget, ned till stranden och ut på hamnarmen, där deras steg dundrade mot plankorna bakom honom. Men han kom före dem fram, sprang ombord och skrek åt skepparen:

"Lägg ut! För ditt lif, till segels1“

"Jag kommer inte ut! Det är mörkt och stormen ligger på!“

"Lägg ut! Jag har varit i querelle, och de äro efter mig! Jag ger hundrade för åttio, om du går ut!"

"I Guds namn, jag skall pröfva, Ers Nåd!" Wiwalt vände sig om och kastade en blick öfver relingen för att se, om han hunne hämta sina sadelrör, innan förföljarne voro öfver honom. Månen belyste hamnarmen och stranden — därsyntes ingen till... lian lyssnade — inga rop, inga steg. . «. Ilade ingen förföljt honom — var det djäfvulen allena, som ånyo anfäktat honom...

Men skepparen hade stött ut, dukarne togo vind, och fartyget strök förbi skansen, stormen hven i taklingen, sjön gick hög, och det friska skummet fräste öfver koggens krumma bog och svalkade med sitt stänk Wiwalts heta ansikte.

Ändtligen — räddad än en gång, fri än en gång!

Han tog skeppslyktan och gick in till Gertrud i kajutan. Men dörren hade knappast fallit igen, innan han kom tillbaka ut.

“livar är hon?" ropade han åt skepparen.

“He . .. hon .. . hvem ... ?“

“Alle Teufel, min page ... i kappan . . . Ilon är inte i kajutan!"

Hon fanns ej ombord.

“Vänd om!“ befallde Wiwalt.

“Jag kommer inte in!“ svarade skepparen.

“För ditt lif, vänd om! Tar du så land midt på torget, jag skall in!“

“Koggen är min, Ers Nåd!“

“Så vet jag tvinga dig!"

Han sprang tillbaka in i kajutan för att hämta sina vapen, drog fram sadeln och trefvade i hölstren.

“Jesus, hjälp mig. .

Sadelrören voro borta.

Han sprang upp, ut på däck och åter in i kajutan, sökte ånyo i sadeln, men förgäfves, och sjönk slutligen ned på en bänk för att reda sina tankar och ransaka hvad som händt.

Han hade suttit i härberget, hört Anders röst på gården, sett Gyllenstjerna och italienaren genom gluggen och flytt. . . När han kom ut på trappan, hade det första skottet lossats, han hade hört rop,sett Marcolfus bli skrämd och göra ett hopp. . . Då han var vid porten, small det andra skottet, han hade kastat en blick tillbaka för att se, huru många, som voro efter honom, men ånyo endast varsnat den hvita hästen ... som störtat på knä... af skrämsel. .. eller . ..

"Ack, Ers Kärlighet, gif honom döden, men inte skam!"

Gertrud .. . ? Gertrud ... !Kriget mellan Sverge och Danmark, som Wiwalt bebådat, hördes ej af. Men hans flykt och upptäckterna därefter voro ej ägnade att trösta herr Wulff och lindra hans själanöd. Han ängslades natt och dag för fredsbrott och tvekade om bästa rådet att axla sin kappa.

Och han var ej den ende. Kung Christiern själf lefde hela vintern igenom i stor vånda. Han var en karsk herre och slog gärna till, där han kom åt, försmådde ej heller den illfundighet, som i tid och otid brukad gjort juten till svenskens arffiende, men han darrade ständigt för vedergällning och råkade af fruktan för eget skinn ej sällan i vidlyftigheter. Så äfven nu, då hans häpnad öfver Wallensteins eftergifvenhet i Lubeck gjort honom så tacksam, att denne till och med fann honom bekväm att användas till bulvan och åkerspöke.

När öfverste von Fahrenbach ej lyckats vinna hofmarskalken von Falkenberg för sina fredsplaner, rådde härtigen honom att taga vägen till Sverge genom Danmark. Och kung Christiern befanns genast villig att mäkla, antog en myndig ton och sporde Gustaf Adolf, hvad han egentligen hade med det tyska väsendet att skaffa, då han emot att afstå Stralsund kunde få fred med kejsaren, Mecklenburgarne återinsatta och några Östersjö-hamnar på köpet. Men han hade knappt bekommit den svenske rikskanslerens tvetydiga svar, att en stat, som länge dragit krigets tunga, borde vara benägen till fred på hvad villkor som hälst, innan han drog öronen åt sig, befarade att själf blifva angripen, om freden komme till stånd, och ängslades för, att hans kommissarier skulle afvisas från förhandlingarna i Danzig, till hämnd för att Sverge blifvit det från Lubeck.

Men Fahrenbach genomskådade fullväl rikskanslerens, den räfvens, afsikt att vinna tid, och lät själf ej denna tid gå sig ur händerna. Han teg och fortsatte sin resa till Stockholm. Där redogjorde han på lämpligt sätt för sin mission till Siebenburgen, erbjöd svenska kronan sina vidare tjänster och inlät sig i sekreta diskurser med doktor Adler Salvius, som ansågs invigd i konungens förtroende. Han bekräftade kung Christierns freds-kärlek, antydde hans goda förhållande till kejsaren och förhöll ej sin fruktan för ett danskt infall i Sverge, om den svenska hären fördes öfver till Tyskland, trots det beramade mötet i Danzig. Och på samma gång försummade han ej att hålla kung Christierns oro vid lif för att närma honom till Wallenstein och drifva honom till ett mera verksamt uppträdande. Ännu sent på våren sände han honom bref, hvari han skildrade det krigiska tillståndet i Sverge och beskref dess oafbrutna rustningar, lämnande osagdt, hvem det gällde.

Krigsgärder indrefvos, berättade han, och proviantförråd upphandlades. Svafvelverket vid Dylta och krutkvarnarna vid Nacka och Vellinge drefvos natt och dag, faktorierna i Jönköping och Norrköping arbetade med dubbla lag, och vapensmedjorna i Arboga och Örebro hade vuxit till fabriker. Knektar utskrefvos inom landet och värfvades där-utom i Tyskland, Holland, England och Skottland;af kung Christierns afdankade

soldater uppsattes hela regementen, och hela kompanier af danskar, som rymt öfver gränsen. I Åbo stod en armé färdig att gå till segels, en annan i Riga, en tredje i Kalmar, och i Stockholm höllos stadsportarne dygnet om öppna för genomtågande troppar, som skulle inskeppas vid Elfsnabben. Riksens ständer hade kallats till hufvudstaden, alla härbergen voro öfverfyllda, slottstrapporna sviktade under främmande furstar, gesandter och fältöfverstar, och Monsieur Salvius, konungens generalfältkommissarie, belägrades af tjänstesökande. Man väntade endast att konungen skulle gå ombord. Och öfverallt, hos höga och låga, i stugor och taverner, på gator och torg ljöd lejonets lof blandadt med klangen af vapen.

Innan öfversten afsände detta bref, gick han en morgon upp till slottet och framlade det för doktor Salvius. Denne hade vid hans senare besök förefallit något otålig, till och med misstänksam, och han var därföre angelägen att bevisa sin uppriktighet och sitt nit.

Salvius läste brefvet utan att förändra en min och återlämnade det tigande.

“Jag tänker, Ers värdighet menar som jag", sade Fahrensbach, medan han vek ihop papperet, “att lusten nu månde förgå honom att bryta freden?“ “Det är inte Hans Majestäts vilje“, svarade Salvius, “att skrämma vare sig Kungen i Danmark, som redan är slagen af Wallenstein, eller Wallenstein själf, som snarligen torde af Kejsaren bli entledigad..."

Fahrensbach for häpen upp.

“Hertigen entledigad ... ?“

"... från befälet", fortsatte Salvius. “Men törhända skulle Herr Obristern därom bäst öfver-tyga dem — muntligen.“Fahrensbach stammade något, men fick intet svar, bugade sig och gick. Han stod sämre än förut hos Salvius och befarade, att hans häpnad nu ytterligare förrådt honom — om ej någon annan redan gjort det.

När han kom ut i förmaket, där flere personer väntade, mötte han en herre, som han tyckte sig känna igen och bugade sig i förbigående. Denna besvarade hälsningen flyktigt och drog sig undan, och tankspridd, som han för tillfället var, kom han först i trappan att tänka därpå och söka erinra sig hans namn. Han hade sett honom förr och talat vid honom, men visste ej när och hvar, retades däraf och beslöt slutligen att invänta honom.

Det var i hofmarskalkens gamla bostad, hvil-ken sedan några år var upplåten för krigskansliet, som doktor Salvius hade sitt ämbetsrum. Det stod i omedelbart samband med matsalen i konungens våning, mellan smedjegården och tornet, samt genom en vindeltrappa med trumpetargången vid stora borggården. När öfversten kom ned för trappan satte han sig på en bänk i ändan af gången och väntade.

Det var en varm och vacker vårmorgon mot slutet af maj. Klockorna i Storkyrkan hade nyss ringt sex och slottets hade svarat. Nere från staden förnams redan dagens rörelse och buller, och vid stadsportarne hördes då och då trumpetsignaler och trummor. Officerare, ämbetsmän och lakejer lupo ut och in i slottets portar, och nedanför trappan till trumpetargången hängde efter vanan en hop allmoge och dagdrifvare, som väntade att få se konungen uppe i kanslifönstren eller nere i gången, dit han stundom brukade komma med sina bordsgäster efter middagen.Efter en stund korn den unge mannen, som öfversten väntade på, tillbaka ned från kansliet.

Han stannade på den täckta dubbeltrappan utanför gången och gjorde sig ingen brådska, betraktade uppmärksamt den lifliga rörelsen på borggården och tycktes betagen af dess brokiga, barbariska prakt — hvita murar under blänkande koppartak och tegelröda under ärggröna; grekiska kolonnader och romerska portiker bärande tunga, vapenmålade väggar och spetsiga gafvelrösten i ny, holländsk smak; karnaper med glittrande glasfönster öfver breda trappor med marmorbalustrader och spanska pyramider; fasta borgtorn med österländska kupoler, höga hvita skorstenar liknande turkiska minareter, och en skog af gyllene spiror med kronor, solar och väderhanar, som blixtrade i solskenet mot den klara, blå himmelen.

Öfversten betraktade främlingen och ransakade sitt minne.

Det var ingen officer. Han hade svart kläd-ning, svarta strumpor och skor, svart topphatt med hvit fjäder och slät krage ... En holländare? ... Knäfvelbårarne voro desamma som förr, men det tvärskurna pipskägget var nytt, och

håret hade blifvit kortklippt. Han började skratta, satte händerna i sidorna och vaggade sakta på höfterna...

Då kände öfversten igen honom och steg hastigt upp, smög sig fram bakom honom, stack sin arm under hans och hälsade gemytligt:

"Bonjour, Monsieur Wiwalt!

Främlingen ryckte till och vände sig om.

"Herr Obrister..."

"Dass ihn der Teufel hole — noch nicht ge-henkt?"

"Sie auch nicht, Seigneur Fahrensbach?"

Båda skrattade.

"Har Herr Obristern stått här att vänta på mig?u“Ach Gott, jag mötte honom i Monsieur Salvii antecamera och ..."

Han afbröt sig, gripen af en misstanke, och framkastade:

“Går han ofta till Doktor Salvius?u

“Jag — som är kommen från Holland i går?"

“Och får strax audienz?“

“Hos Kungen?"

“Hos Hans Majestät . . .?"

"Jag förhoppas det — jag slipper i morgon till tals med Doktor Salvius."

Öfversten betraktade honom ett ögonblick tvekande och misstänksamt, men tog därefter åter hans arm och sade muntert som förut:

"Först i morgon? Så lärer han ha tid att en stund divagera . . . he . . . aus alter Gewohn-heit?"

Wiwalt jakade och de gingo långsamt trappan ned samt ut genom stora porten i sydvästra hörnet af borggården. När de kommo på slottsbron återtog öfversten:

"Från Holland — från Monsieur Falkenberg?"

“Ja.“

"Och med samma intent, som när han förlöpte mig?"

"Samma

"Att bakdanta sina Patroner!"

“Åhå

“Hör an, Monsieur Wiwalt!“ afbröt Fahrensbach skarpt och i helt annan ton än förut. “Jag har én gång salverat honom från galgen och offererat honom occasion att tjäna sitt fädernesland, men han har lupit sin kos till mina vedersakare och belackare och farit fram med allsköns lögn och skälmen. Jag kommer rättnunnas frånDanmark och vet fuller hans streck där, att han dragit falskt pass, gjort stor gäld och besofvit en adelig Jungfru. Och nu är han här — törhända för att söka Kungens gunst och tjänst?"

Wiwalt ville svara, men öfversten lät honom ej få ordet.

“Potz Teufel, Herre! Han vet inte att begynna i lilländan innan han kommer till den stora. Men jag skall lära honom det! Hans Majestät ger ingen audienz åt Wallensteins spioner!"

"Halt an!" afbröt Wiwalt. "Ho gaf mig det rådet — rätt I själf, Seigneur Fahrensbach!“

"Hur vill han slikt bevisa?" skrattade öfversten.

"Lika väl som Herr Obristern lärer bevisa, att jag skref under Wallensteins sedel!"

"Han är ert plumpare, som gör allt till hälften! Han stack Wallensteins Capitän — samma Capitän är här, söker svensk sold och har sedeln med ert namn i fickan. Sen gjorde han compagnie med min secretarius, den tjufven, men släppte honom på halfva vägen — det är han, som sagt ert namn åt Monsieur Grijp i Danmark, och nu är han här."

"I Stockholm . . .?" frågade Wiwalt häpen.

"Och såsom jag försport italienarens stallbroder."

“Anders . . .?“

"Dass euch der Hagel erschlag!" for öfversten ut. "I hade fuller fingrarna med i den fogelns tjufveri i Magdeburg!"

"Då han stal nyckeln . . .?“

“Och schatullet till nyckeln!"

ftHm . . . Missminner jag mig inte, så tog Herr Obristern honom själf fri därför och tiggde mig att locka honom tillbaka?u

“He . . .“Fahrensbach blef besvärad, började stamma och fann intet svar. Samtalet tog en vändning, som han ej hade afsett, och han afbröt det.

"Erzbösewichte!“ fräste han.

“Åhå, caute, Herr Obrister 1"

Men öfversten blef ännu häftigare.

"Har jag gifvit onda råd, säger han? Så tag nu ett godt — gå inte till Salvium i morgon, där I inte strax vill komma i tornet! Vale!u

Därmed vände han Wiwalt ryggen och gick.

De hade följt norra sidan af Storkyrkan, hunnit förbi mångelskebodarna i Trångsund och stannat i hörnet mellan Kåkbrinken och Skomakareporten. Öfversten styrde kosan tillbaka snedt öfver torget, men han hade knappt hunnit förbi kåken och halfvägs till brunnen, då Wiwalt kom efter honom och ropade:

"Halt an, Herr Obrister!"

Fahrensbach stannade.

"I säger, att Anders är tjufven, och att han är här i stan. Får jag spörja Ers Nåd — har han schatullet kvar, efter I inte sätter honom fast?"

"He . . . Hvad menar han?"

"Wahrhaftig, jag känner inte stölden. Men därest det var Herr Knut Posses gula läderschatull, där I förvarade fullmakten ..."

"Alle Teufel, was ..."

". . . såsom Hertigens Ståthållare i Stralsund, om I drefve freden igenom ..."

Han behöfde ej säga mera. Öfversten var likblek, hade gripit tag i järnstängslet omkring brunnen för att få stöd och stirrade på honom, som hade han den onde framför sig.

"Potz Sacrament", utbrast Wiwalt med ett spefullt leende. "Det är fuller sannt, som I sade, Seigneur Fahrensbach, att I salverat mig frångalgen, och jag är flattirt att kunna göra er samma tjänst igen . . . Hvar bor Anders?"

Öfversten skakade på hufvudet.

"Jag vet inte, men han har haft bud hos mig ..."

"När?“

"Åhå — mehrmals!" hväste Fahrensbach och knöt handen. "En eländig ribalder, som intet mer vetat, än att han varit förskickad från Noe Ark . . ."

"Mäster Thomas’ tavern? Där satt jag själf i går till sent om aftonen och gantades med vackra Malin . . . Här, strax i hörnet vid Kindhäste-gränd ... Så skall jag fånga fogeln, Seigneur!"

"Han säljer inte schatullet för pengar!"

"Men törhända utan! En har spelt värre pusser än så, Herr Obrister!"

Fahrensbach teg ett ögonblick och betraktade honom med en blandning af häpnad och löje.

"Junger Fuchs!" sade han långsamt. "Vore han inte Wallensteins spion, så vore han fuller klippt till Hans Majestäts — han kommer att gå långt med tiden!"

"Näst Gud, med er tillhjälp, Seigneur Fahrensbach!"

Strax därpå skildes de, båda med lika stora löften och lika liten tillit till hvarandra.

Wiwalt gick oförtöfvadt till Noe Ark. Vackra Malin, tavernarens dotter, kände igen beskrifningen på Anders och berättade, att han på sista tiden ofta varit där i lag med två främmande officerare, som burit mask, och en försupen trashank, som väntat utanföre på gatan och gått deras ärenden. De hade vanligen stängt in sig i kammaren innanför källarsalen, där de spelat och druckit, men tillika haft kartor, bref och papper utbredda påbordet. Men hvilka de voro, och hvar de hade sin bostad, visste hon dock ej.

"Vänta!" inföll mäster Thomas, som stod bredvid och bekräftade dotterns meddelanden. "Den sloken, som brukar hänga här i gången — må det inte vara samma en, som gick likgången med scholares i aftse, när Jochim von Seden begrofs. Jag bemärkte honom, för han var illa rusig."

<rJa visst", utropade Malin, "var det rätt den fylletratten, som härutanföre föll hufvudstupa på kistan och drog bårpellen öfver sig! Så kan en nog få mer att veta af Pipare-Truls i Trivialskolan. Jag går strax dit, om Ers Nåd befaller?"

"Tack, min majekatt!" svarade Wiwalt och klappade henne under hakan.

Malin skrattade med tungspetsen mellan fram-tänderna, skörtade upp sin kjol och gick. Hon var smärt och högbarmad, hade blå ögon, mjäll-hvit hy och guldrödt hår under mössan.

"Hör an, mäster Thomas", återtog Wiwalt, i det han nickade efter henne, "har han en kammare i sitt hus att ge mig, i stället för losamentet jag fick hos barkarenkan snedt emot Elfva Jungfrur? Hon har stian i portgången, och oset från gårköket står ända opp i svalen."

Mäster Thomas lofvade honom en kammare, och efter middagen flyttade han in i Noe Ark.

Såsom han berättat för öfversten, hade han föregående dag kommit till Stockholm. Resan till Holland hade ej aflupit efter beräkning, och hans förhoppningar på hofmarskalken hade slagit fel. Denne hade blifvit nekad att värfva trupper i Generalstaterna och för att hämnas inlåtit sig i allehanda politiska vidlyftigheter i Ostfriesland. Sedermera hade han likväl tjänat staterna vid Herzogénbusch och fått löfte om både subsidier,folk och skepp, men intet bekommit förr än så sent om hösten, att han ej kunde gå till sjös. Och slutligen hade han blifvit sjuk. Han var därföre vid dåligt lynne och lät föga tala med sig. Beviset på Fahrensbachs förräderi, som han aldrig betviflat, gjorde ingen verkan, men Wiwalts bekännelse om sina egna streck försatte honom i raseri. Och allt hvad denne under flere månaders vistelse i Amsterdam lyckades vinna, var ett kort anbefallningsbref till doktor Salvius samt löftet om befäl vid något af Falkenbergs regementen under det kommande fälttåget, så vida han dessförinnan på egen hand förvärfvat konungens gunst och nåd. I början af april återvände han till Sverge. Men

motgången förföljde honom. Han reste med en holländsk skeppare, som hade frakt till åtskilliga svenska och danska hamnar, men det var först i Stockholm han vågade stanna. I Göteborg mötte honom beskedet, att på herr Anders Grijps tillskyndan befallning utfärdats om hans häktande, i Danmark var han efterspanad för brott mot kronan, och i Kalmar erfor han att herr Wulff begärt skilsmessa mellan honom och dottern samt i kyrkorna sökt få utlyst ett högt pris på bedragarens hufvud — hvilket dock förvägrats.

Men huru självfva upptäckten gått till, och hvad som tilldragit sig vid hans flykt från Helsingborg, därom sväfvade han alltjämt i okunnighet, och lusten att skingra denna ej mindre än samtalet med Fahrensbach dref honom att o fördröj -ligen uppsöka Anders.

De upplysningar Malin inhämtade i trivialskolan voro emellertid mycket knapphändiga. Mannen i fråga var en försupen raballer, som under sista vintern logerat hos en köttmongare vid Kogghamnen, men mot våren tagit tjänst hos en tysk doktor från Danzig och sedan dess sällandeltagit i likgången samt alltmera förfallit. För ej länge sedan hade Pipare-Truls en kväll förhjälpt honom hem från Feltmanskans tavern i Lumparegränden, och han hade då bott hos en tiggare, utanför staden i Sanct Clara. Malin hade fått beskrifning på gården och trodde sig känna igen den, men hade svårt angifva dess belägenhet. Wiwalt föreslog då, att hon skulle följa med och visa honom vägen, och hon lät ej länge bedja sig därom.

Så snart hon på eftermiddagen kunde göra sig ledig, begåfvo de sig således på väg och styrde kosan öfver torget, förbi kyrkan och utför Laurentii gränd, genom Sanct Nicolai port ned till västra Långgatan samt genom Norreport vidare öfver holmarne till Malmtorget. Det var en vacker afton och mycken rörelse i staden. I slottsträd-gården, midt emot kyrkan, blommade hägg och syrener, genom gallergrinden skymtade damer och officerare, som roade sig med lekar och rakett-spel, och från drottningens nya bollhus längst in emellan de hvita aplarne hördes buller och muntra rop. Vid slottsbron stannade de och sågo några förnäma herrar i granna guldbroderade kappor sitta af sina hästar och, följda af en oräknelig skara lakejer, gå in i slottet, där de hälsades med salut på borggården. Köpmännens vindögon voro belägrade af kunder, mest utländska soldater, och ofvan ingången till en tavern i hörnet af Helvetes-gränden satt en hel rad skottska knektar uppe på svalgångsräcket, sida vid sida, dinglande med benen, skålande med sina tennkrus och drickande för alla vackra flickor, som gingo förbi. Malin grep Wiwalts arm och tryckte sig förskräckt intill honom, när någon rusig kumpan kysste finger åt henne, och till bättre skydd slog Wiwalt armenom hennes lif, hvaremot hon invände mindre än intet.

Vid Norreport blefvo de en stund uppehållna af en skara ryttare, som drog in i staden. Det var ett par hundra man, små undersätsiga karlar med mörkhyade, knotiga ansikten och långt, stri-pigt hår, lingult eller korpsvart. Somliga voro barhufvade, andra hade trots värmen tjocka päls-lufvor, några buro ogarfvade oxhudskyller, men de fleste tröjor af svart och hvitt fårskinn, och alla grofva vadmalshosor lindade med remmar samt snipiga läderpjäxor på fotterna. Vid sidan hade de korta sadelrör, och kyrasserna hopbundna med stormhattarne hängde och slamrade öfver manken på hästarne. Dessa voro lika småväxta som ryttarne, magra och långraggiga samt illa munderade med sadlar af trä, stigbyglar af vidjor, och i stället för tyglar knutiga hamprep med munstycken af bockhorn. Både folk och hästar voro dammiga, smutsiga och svettiga, och hela skaran företedde en underlig, vild syn, som ej minskades genom dess hållning. Ryttarne sutto raka och dödstysta i sadeln, med hårda, lugna ansikten och trolsk stirrande blick i sina orörliga ögon, medan de små muntra hästarne vrenskades och svängde sina långa svansar, klippte med öronen och tuggade fradga på sina bockhorn.

“Was Volks? Was Regiments?" ropade Wiwalt åt en af dem, som red honom närmast förbi.

Ryttaren kastade efr knapp blick på honom och därefter på kamraterna i ledet, utan att röra hufvudet och utan att svara. Men en gulhårig pojke, som red ett par led bakom och hörde frågan, vände sig och drog munnen ända upp till öronen i ett bredt grin:

En Lyckoriddare. 21"Perkele, suomaleinen!*'* sjöng han. “Vetstu int* — Kungens lifvakt!"

Det var en fana finska ryttare — men Wi-walts tankar flögo tillbaka till Saradetskis stratio-ter och Don Balthazars napolitanske kyrassierer ...

Från Malmtorget veko de af nedåt vänster, mellan små låga stockhus med platta tak afbjörk-näfver och torf, där gräs och korn växte, och där vårblommor frodades i värmen omkring de höga, hvita skorstenarne, som stucko upp ur grönskan. Däruppe lågo flerestädes väfvar spända på bleke, och i ett trångt språng skrek Malin till, när strax framför dem ett kid hoppade öfver från det ena taket till det andra för att söka färskare mulbete. Getter och svin höllo till i gatorna, på Sanct Clara kyrkogård gick en fårskock vall mellan graf-varna, och gummorna inne i sina kåltäppor betraktade de främmande från staden lika nyfiket undrande som kor och kalfvar, hvilka här och där tittade fram mellan hyllebuskarne vid husknutarne.

De frågade sig för på flera ställen utan att finna det rätta. Alla förnekade ängsligt att de kände igen den tyske doktorn eller hans tjänare, och ingen medgaf sig ha hyst dem. Men slutligen, i en gård nedanför kyrkomuren nära sjön, föreföll det ifriga nekandet något misstänkt, hälst när den tillfrågade, en gammal skabbig trasvarg, försökte slå igen porten midt för deras näsa. Wiwalt grep då tag i öfverluckan, bad Malin vänta på honom nere vid stranden, och klef in trots alla hotelser och skällsord. Men gubben lät strax muta sig med ett runstycke, pekade inåt gången och drog sig undan.

Wiwalt steg fram och slog upp dörren. Ett vedervärdigt os af flott och brännvin slog emot honom, och en tjock, kväfvande rök fyllde det mörka kyffet, som endast upplystes af en glödhögi spiseln och det sparsamma dagsljuset genom några springor mellan väggstockarne.

"Wer da?" ropade någon.

Det var Anders. Han stod böjd öfver härden, med ansiktet rödt och skinande af svett i skenet från spiseln. “Wer da?" skrek han, i det han reste sig och stirrade på Wiwalt, halfblind af röken och ljuset genom den öppnade dörren.

"Guds fred!"

"Potz Teufel, packe dich. .."

"Åhåhå! Drag ifrån luckan och se mig an!"

"He...?"

"Drag ifrån luckan, säger jag! Hvad djäf-vulskap öfvar du här i blåa mörkret, din satan? En kväfs af röken och lorten!"

"Gud straffe mig — Lars Svensson!“

Anders var så öfverraskad, att han hvarken kom sig för med tal eller svar, utan lydde och drog ifrån fönsterluckan, så att dagern strömmade in. Det var en liten eländig kammare, trång och bofällig med svartrökt tak och intet annat golf än jorden, från hvilken en ohygglig stank af as och spillning steg upp och förpestade luften. I hörnet bakom spiseln stod en sängbänk med en hög smutsiga trasor, under fönstret en kista och på bordet därframför en odiskad bunke och ett trästop. På spiselhällen funnos några flaskor och lerkoppar, och vid dörren hängde en kappa.

"Hvar kommer du ifrån?" frågade Anders.

"Jag är kommen till Stockholm från utlandet", svarade Wiwalt och satte sig på kistan. "Har förnummit, att du är här i sällskap med åtskilliga luranter, och likaså utan möda fått avis om ditt kvarter. Nu har jag sökt upp dig att höra huru sakerna aflupo i Helsingborg efter min afresa om hösten, och att kräfva räkenskap för hästarne..."Räkenskap . ..?" afbröt Anders, som visat allt större oro och häpnad. "Löp åt fanders — hon sköt ju hästen!"

"Hvem sköt. ..?"

Då började Anders berätta, och hans vittnesbörd bekräftade Wivvalts aningar. Det var Gyllenstjerna, hans förre husbonde, och en italiensk kapten, som köpt hästarne, och det var Gertrud, som skjutit Marcolfus. Hon hade ej förklarat orsaken därtill, allenast påstått hästen vara hennes och befallt Anders att återbetala köpeskillingen.

Därpå hade han följt henne ned till stranden, men fartyget var då redan till sjös och Wiwalt borta. Hon hade tagit så illa vid sig däröfver, att hon ropat högt af sorg och velat kasta sig i sjön samt slutligen fallit i vanmakt. Då hade Anders fört henne tillbaka till härberget och ej vetat bättre råd än att vända sig till de båda främmande herrarne om hjälp. Gyllenstjerna hade strax kommit tillstädes, och hon hade haft ett långt samtal med honom under natten. Följande dag hade friherren fått folk och hästar från Sverge, och hade då skaffat henne damkläder och kam-marpiga, låtit ställa i ordning en stor kaross, som han medfört från Frankrike, samt med hela sitt följe ledsagat henne till hennes mosters gård inne i landet. Ty hon hade ej velat draga hem till sitt. Men hos mostern hade hon råkat sina för*' äldrar och andra fränder, som redan upptäckt be* drägeriet och gjort mycket oväsen.

“En kan tänka, de gjorde ögon!“ fnissade Anders med ett försök till förtroligt skämt. "Fuller har en hört dem, som rymt med herrn och kommit med lakejen tillbakars — men nu var det lell tvärtom!41

Wiwalt hade under tystnad åhört berättelsen om Gertruds öde, dels af nyfikenhet, dels för attej visa den rörelse och de samvetsagg, som den väckte till lif. Men den hemliga skadeglädje, som förrådde sig i Anders blickar och tonfall, hade hela tiden retat honom och kom slutligen hans sinne att koka öfver.

“Styr din flabb och håll inne med gabbet!" röt han plötsligt och slog näfven i bordskifvan. "Hvar är rappen min?"

“Hästen som jag skulle sälja?“

"Fly mig pengarna!"

“Det var den officern, som . .

"Del Ponte? ... Tallienern? ... Del Ponte?"

Vid detta namn for Anders förskräckt upp och ville tysta honom. Men Wiwalt hade äfven rest sig, blek och ursinnig, och var färdig att taga den andre för strupen, då grälet plötsligt blef af-brutet af en hes, jämrande snarkning från hörnet bakom spisen.

"Was da?" frågade Wiwalt och vände sig om.

"Håll käften, ditt usla skarn!" snäste Anders bortåt sängen.

“Ho är det . . .?"

"Väck honom inte! Det är Eriken, det elända fät — han gick likgång i går."

"Erik.. .?"

"Erik Persson!"

"Ericus Petri! Är det han, som...?"

"Jag råkade den öltoken, när jag var kommen hit igen i höstas", svarade Anders, nöjd att finna ett nytt samtalsämne. “Och jag har, så sannt Gud mig hjälpe, hållit honom vid lifvet hela vintern. Han var slätt utförfaren och en halfrasande människa så full af brännvin och dynt, att en ville styggas vid honom. Bref till Påland förmådde han inte längre föra, och Possen ville inte med godo ge honom en styfver mer. Förra året hade han raballrat och gjort Trivialskolansvårt förfång, för han är en svärmare, som kan orera både nervöse och poetice och drar ungt folk till sig med sina fantastica om evig fred och det tusenåra riket och ehvad det så skall vara. Därföre gjorde Rector ett pactum med honom, att han skulle få gå likgång med scholares och dela förtjänsten, därest han inte drog dem från skolan. Men det vardt hans elände. Ty ehvar det sen varit en process, ligger den stinksuggan dagen efter och sofver i sin egen träck på detta viset, innan han fått svettas brännvinet ur kroppen."

Wiwalt gick fram till fållbänken och såg ett rödt uppsväldt ansikte, förvridet i vånda, och ett par feta, slappa händer, som medvetslöst krafsade sig fram ur de smutsiga trasorna. Men han vände sig strax bort och ryckte på axlarna.

“Jag har pröfvat att göra’n till papist", hvi-skade Anders, “för att göda hans ingenium ...“ uOch något ha att skrämma^ med!41 skrattade Wiwalt.

“Ja, han är inte att lita på!“

“Och du äst en skälm!"

Anders fnissade. Han vädrade ett nytt tillfälle till förtrolighet, men Wiwalt förekom honom.

“Skälm, sa jag och lägger tjuf därtill!! Du skall nu höra mitt ärende! det var du, som stal Fahrensbachs schatull!“

“Fahrensbachs . . .“

“Tjuf!“ upprepade Wiwalt och grep honom för bröstet. “Du har det! Du stal det i Magdeburg, du hade det i Lubeck, du hade det i Halla-ryd, och du gömmer det här! Fly mig det, eller sätter jag dig fast! Jag har profossen däruppe bakom kyrkmuren!"

Anders hade blifvit likblek och skälfde i hela kroppen.

“Det. ,. det står inte att öppna!“ stammade han."Tarfvar inte heller öppnas", svarade Wiwalt kort.

"He ... Hvi så?"

"Det är tomt!"

"Tomt — åhå!" utropade Anders och fick tillbaka sin fattning. “Tomt — och Monsieur Falkenberg skulle betala trehundrade dukat er därför ?“

"Det ljög jag! Hofmarskalken betalar inte ett runstycke därför och Obristen lika litet!“

"Där ljög du igen! Packa dig fanen i våld med ditt apspel! Det finns papper däri, och för dem betalar Fahrensbach, hvad jag gitter så begära. Erik har varit hos honom."

Wiwalt teg ett ögonblick och tvekade.

“Välan — så tag hvad som finns däri och fly mig schatullet!“

“Det står inte att öppna, säger jag! “ svarade Anders. "Hade jag det kunnat, sutte jag inte här utan så mycket som en beta bröd och en sur sillnacke.. . En rår inte bryta det opp!"

"Så har jag starkare fingrar än du lell!“ skrattade Wiwalt och höll upp en liten nyckel för Anders näsa. "Rappa dig — hämta schatullet eller jag hämtar profossen!"

Anders stirrade än på Wiwalt och än på nyckeln, gick utan ett ord bort till spisen och tog undan några tegelstenar nere vid marken, drog fram schatullet och ställde det på bordet. Men när Wiwalt sträckte fram handen därefter, höll han det fast och stammade ängsligt:

“Pacten! Pacten!"

"Du skall ha hvad som finns däri..."

"Ehvad det är guld eller papper!"

“Pactum!“ svarade Wiwalt. “Och jag schatullet ..."

“Pactum!"Wiwalt stack nyckeln i låset och öppnade det. Anders kastade sig däröfver med ett utrop af raseri, trefvade däri, ref med naglarne i fogarna, sårade sina händer mot stålplåtarnes kanter och sjönk slutligen ned på kistan, besviken, utmattad och mållös. Då läste Wiwalt åter igen låset, stack schatullet under armen och gick.

“Tvi dig, lede satan!“ skrek Anders efter honom. “Hvart går du?"

“Menar du jag är rädd?“ sporde Wiwalt och vände sig om på tröskeln. “Jag går till Noe Ark, där jag har mitt losament. Men håll dig därifrån 1“

Därmed gick han, uppsökte Malin och återvände hem.

Det var en ljum och vårljus afton. Solen stod redan långt nere i väster och färgade med sitt bleka ljus det orörliga rökmolnet, som låg lägradt' öfver stadens murar och tak. Fönstren i slottskapellet lyste som koppar och strödde

blänkande röda stänk öfver strömmens oroliga vatten, och tornens gyllene spiror blixtrade liksom om morgonen. Ute på malmen var nu allt tomt och stilla, fönsterluckorna tillbommade och boskapen undertak, utom fårskocken som ännu gick och betade mellan grafkorsen i kyrkogårdens skymning. Stadens larm förnams blott på afstånd, blandadt med det dämpade bullret från en kvarn på Helgeandsholmen, och tystnaden bröts endast då och då af ljudet från en klappbrygga eller af bomslutarens enstaka rop till fiskargubbarne, som vittjade sina ålkistor under Norrebro.

"Råkade Ers Nåd sin tyske Doctor?" frågade Malin.

“Tack, min majekatt!“ svarade Wiwalt och lade armen om hennes lif. “Jag tör råka honom flere gånger än!""Han önskar audienz hos Kungen", sade doktor Salvius. "Jag ser det af Hofmarskalkens bref."

Wiwalt bugade sig.

"livad aktar han säga Hans Majestät?"

“Falla till Hans Majestäts fötter och un-derdånödmjukast tigga nåd för det framfarna, samt..."

"Samt. ..?"

"Ach Gott, Ers Värdighet — jag har varit i farlighet, såsom Paulus säger, i fiendehand, i Ge-fängniss och sjönöd, ibland röfvare och falske bröder, men ändock kommit durch. Ty det har fuller varit Guds vilje, att jag skulle hinna fäderneslandet och tjäna min Allernådigste Herre ..."

“Har han officia att anpresentera eller hvad tjänst begär han?"

Wiwalt dröjde med svaret.

Hans hopp om nåd och därmed om anställning i konungens tjänst hade under den gångna vinterns skiftande öden utgjort ledtråden i all hans tankegång, blifvit den grund, hvarpå han byggt framtiden, och så småningom med vanans makt invaggat honom i sådan trygghet, att han slutligen endast trodde sig behöfva nå fram till konungens person för att se sina förhoppningar förverkligade. Men Fahrensbach och Anders hade väckt honomur denna dröm. Upptäckten att den italienske kaptenen befann sig i Stockholm och innehade hans spionkontrakt med Wallenstein hade skrämt honom, och berättelsen om händelserna efter hans flykt hade upprört hans känslor. Allt hvad han värst fruktat hopade sig med ens på hans väg och reste sig hotande omkring honom. Det gällde ej längre att taga emot lyckan som belöning, det gällde att undgå straff, att rädda skinnet, att utan töfvan och utan hänsyn taga sig fram dit, där hatares och vedersakares arm ej kunde nå honom.

Men Falkenbergs bref från Magdeburg hade nu förvisso förlorat sin kraft — och hvad kunde han lägga därtill?

Han hade grubblat däröfver hela natten, tills han ändtligen, uttröttad och hopplös, beslutit att ej besöka Salvius och tagit fram Fahrensbachs papper, som han alltjämt förvarat, för att lägga dem i schatullet, återställa det till öfversten och försvärja sig åt honom. Men om morgonen, när han redan stod färdig att gå, hade en ny tanke runnit upp i hans hufvud, en ny utsikt, en ny möjlighet. Några ord, som Fahrensbach yttrat, gåfvo uppslagen därtill — han kunde göra ett anbud, som säkert ej skulle afvisas.

Och han hade åter sytt in papperen i sin tröja, kastat hufvudet tillbaka, tagit an sin spotska min och med lätta steg gått till slottet. Salvius hade enligt löfte mottagit honom, och han hade lämpligen besvarat åtskilliga förberedande frågor. Men när det kom till hufvudstycket, greps han åter af tvekan. Han såg vägen öppen, men det skymlade ett ögonblick för hans ögon, och han hissnade — ty vägen bar utför. Han hade aldrig tillförene erfarit denna känsla, den smög sig öfver honom som en förlamning af blygsel och band hans tunga,Det var då han dröjde med svaret, teg och kastade en förstulen blick på Salvius.

Denne satt midt emot honom, tillbakalutad i sin stol, med armarne i kors och hufvudet böjdt mot bröstet. Han var en medelålders man med myndig hållning och högdragen min, ej utan en viss behagsjuk grandezza i sina later, men han saknade hofmarskalkens ädla drag och förnäma väsen. Hans rödbruna hår låg yfvigt öfver axlarna, väl vårdadt liksom de uppvridna knäfvelbårarne och det spetsiga pipskägget, munnen var bred och läpparne tjocka,

näsan grof och de stålgrå ögonen matta. Men de fingo stundom lif, blefvo plötsligt små och svarta och stucko liksom nu, då en hvass, forskande blick sköt fram under pannan och mötte Wiwalts. Men ögonlocken föllo strax igen, och deras långa gulhvita fransar återgåfvo ansiktet ett intetsägande, oåtkomligt uttryck.

"Säg mans fritt ut!tt uppmanade han, i det han lät hufvudet falla tillbaka och såg upp i taket.

Potz Sacrament, det är dock ingen skam att bjuda — och Wiwalt bjöd.

"Monsieur, mon Patron", började han, “jag håller före, att en potentat, som för krig — ändock han vore Fortuna felicissimus — stadigt lärer tarfva kunskap från fiendens läger, om hans situs, om den styrka, han har förgaddrad, och om allt som där kan blifva particulier secretement tractirt. .."

Salvius nickade.

“Men till att slikt avisera duger wahrhaftig ingen simpel person eller filius albae galinae, som hälst ligger mjukt på dyngan och skriker efter mutter. Utan han måste fuller äga experiens och qualiteter och synnerligen vara af Gud begåfvad med hardiesse och prudence, att han kan lida hunger och törst, hetta och kyla och för all ting taga sig fri; där han blir fången. Ty han måste vetaaccommodera sig efter tempus — såsom Paulus säger!"

Salvius nickade ånyo, och Wiwalt, som börjat tala sig varm, uppmuntrades ytterligare däraf.

"Så må han också kunna umgås med alla-handa folk och nationer", fortfor han lifligt, "så att han vet tractera franzosen med compliment och skämtan, tysken med allsköns pralhanseri och holländarn med karghet, men engländarn medflättja och sockersöta succater och tallienern med arglistighet — att inte glömma juten, Ers Värdighet, som en måste artigt vexera med hans egen falskhet."

Salvius hade böjt sig öfver bordet, stödde armarne däremot och betraktade Wiwalt med ett bredt leende.

"Den skalken må fuller vara af min Herres bröder!" sade han.

"Ja, han må lell det!" svarade Wiwalt muntert.

Salvius nickade, strök sig fundersamt långs pipskägget och tvinnade spetsen däraf.

"Hvem har han härtills tjänt för spion?"

Wiwalt spratt till. Frågan lät försåtlig, tonen på sista ordet gaf henne en elak klang och leendet föreföll tvetydigt.

"Ingen, Ers Värdighet!" svarade Wiwalt raskt. "Så sant mig Gud hjälpe, ingen! Och därför är min ödmjuka supplication ..."

En knackning på dörren afbröt honom. Det var en officer, som kom med befallning, att Salvius oförtöfvadt skulle infinna sig hos konungen.

"Är han i Rådet?" frågade Salvius och steg upp.

"Nej, han är i spatzerkammarn."

"Är någon hos honom?"

"Fältherrn."

"Är det många som vänta?"

"Nej. I drabantsalen Hertigarne, Rhengrefven,Riksadmiraln och herr Peder Sparre, som kom från Danzig i går. På stengolfvet herr Per, Major Podolin, en kurir från Obrist von Falkenberg och ..."

“Hur pocker skickar I Hofmarskalkens kurir till Kungen och inte till mig?" afbröt Salvius häftigt.

“Ja, somma ska hit och somma dit", svarade officeren skrattande. "Sen Hans Majestät begynte taga emot Generalerna half fyra i morgse, ha här kommit mer än tretti kurirer. En vet snart inte bätter än förskicka dem åt helvete."

"När komma Falkenbergs regementer?*

"Knektarne ha marscherat från Pilkrog i natt. Enspännarne stöta till från Kalmar. Men Hofmar-skalken har själf rest i vagn till Nyköping — han är kränker."

"Jag kommer."

"Ers Värdighet täcks gå lilla trappan till matsalen."

Officeren gick, och Salvius gjorde sig i ordning att följa honom. Då betogs Wiwalt af stor ångest. Han hade ingenting vunnit, hvarken hopp om tjänst eller löfte om audiens. Och hans oro röjdes i stämman, när han upprepade sitt anbud och frågade, om han hade någon favör att vänta.

"Till att bekomma nåd tarfvas ingen audiens, om hans sak är rättvis", svarade Salvius. "Och beträffande Kunglig Majestäts tjänst, så lärer min Herre själf bäst finna proberstenen för sina qualiteter."

Detta var ett afslag, och Salvius stod färdig att gå. Då blef Wiwalt utom sig. Han såg sin sak förlorad och lifvet spilldt, om lyckan nu ginge honom ur händerna. Och utan tanke på annat än framgången för ögonblicket fattade han ett hastigt och djärft beslut; Han grep en knif, som låg på bordet, skar upp skörtet på sin tröja, tog fram ett papper därur och räckte det åt Salvius.Det var Fahrensbachs fullmakt.

Salvius tog förvånad emot papperet och ögnade flyktigt däri, men läste därpå ånyo igenom det, långsamt, betänksamt, och utan att en min i hans ansikte förändrades. Han tycktes tveka och öfverlägga. Men plötsligt kastade han en blick åt sidan på Wiwalt, samma sluga, hvassa blick, som en gång förut, och gjorde en liten rörelse med hufvudet.

"Kom!"

Och Wiwalts väg bar ej längre utför.

De gingo upp en smal vindeltrappa och kommo genom en liten halfskum kammare in i matsalen. Wiwalt stannade förvånad på tröskeln. Rummet var fullt af folk och genljöd af skratt* salfvor och slammer med fat och pokaler.

"Det är några af Generalerna och befälet", sade Salvius, "och kurirerna, som rida fram och åter mellan Elfsnabben och staden. Hans Majestät håller öppen taffel för dem dagen om — för att ha dem till hands."

De hade stannat vid nedre ändan af salen, under en läktare, uppburen af några smala kolonner och till synes afsedd för musiken vid den kungliga taffeln. Rummet var aflångt och lågt, med fönster åt två håll, åt smedjegården och tornet, högt paneladt, därofvan klädt med turkiska tapeter, och taket inlagdt i djupa sexkanter. Framför fönstren å ömse sidor stodo långa, dukade bord, och uppe vid kortväggen under en blå, guldfransad himmel ett mindre på tvären. Oppvaktare i mörkblå klädningar buro kannor och fat ut och in, och kammar drängar i gula tröjor, belagda med svarta, silfverväfda band, kommo och gingo och försökte bana sig väg mellan gästernas kappor, hattar, handskar och gehäng, som lågo omkring-strödda på golfvet.Gästerna självfva, ett par tiotal officerare, tycktes nyss ha lämnat sina stolar, som stodo i oordning dragna från borden, och voro i täta led samlade omkring någon, som befann sig längst upp framför det mindre bordet i färd med att berätta en munter historia, hvilken framkallade den ena skratt-salfvan efter den andra.

Berättaren tycktes likaledes vara en officer. Han bar en slät grå tröja, hvars klufna skört räckte ända till de höga, svarta kragstöflarne och slogo ut öfver magen, ty han var mycket fet. En hvit krage med tofsar på knytbanden och en rad små stålknappar i tröjan voro de enda prydnaderna på hans dräkt. Men hans utseende, stämma och rörelser tilldrogo sig Wiwalts uppmärksamhet. Hufvudet var litet och långt tillbakakastadt, med kortklippt gult hår, tunnt vid tinningarna och upp-kammadt i en spetsig toupet öfver pannan. Mellan ögonbrynens höga spetsbågar, som gjorde de stora blå ögonen ännu större, sprang en stark, krokig näsa fram, och de uppvridna knäfvelbårarne af samma färg som håret, det spetsiga pipskägget, de röda kinderna och de hvita tänderna gåfvo ansiktet ett manhaftigt, pockers martialiskt uttryck. Hans stämma smattrade som hofmarskalkens, hans rörelser med de helt små hvita händerna voro lifliga och belefvade, och hela hans väsen andades ett spelande gemyt, när han under berättelsen hänvände sig till en eller annan bland åhörarne och därvid kisade med ögonen, liksom vore

han närsynt.

"Herr Johan har rätt!" ropade han skrattande, just när Wiwalt och Salvius stego in i salen. "En kan dra stickan i onödan, änskönt en ser fienden sticka näsan in genom vindögat. Han erinrar tör-hända den natten i Stralsund, då han var med Pfalzgrefven åt Tyskland..."“Håhåhåhå!“ afbröt en lång mörklagd officer i lysande mundering, som stod bredvid den talande. “Anno tjugu, den natten hos bödkern snedt emot lybska härberget!“

"Där du skulle logera med en, som hette Adolf Carlsson . . .“

Vid detta namn blef han ånyo afbruten af skallande skrattsallvor.

“Alltväl!" återtog berättaren, när munterheten något lagt sig. “Herr Johan och jag skulle logera samman. Men han vardt sent ute om kvälln att buda hästar, och jag satt hemma i kammarn med junker Hans Lodh och hörde bödkern hårdragas med hustrun hinsides väggen, så tappert ändå, att vi som snarast slogo dörren i lås för att inte själfva bli tagna vid luggen. Men hur Jan töfvade, så somnade jag och vaknade inte förr än pojken skrek, att en skälm höllt på att krypa in genom fönstret. Då foro vi opp efter värj stickorna, kan en veta, och retrancherade oss rätt efter den oraniska krigskonsten bak pallar och bord, tills Hänsel fick eld på en perta i spiseln, så en kunde se Belzebub an. Men Gud nåde — där satt böd-kerns dej a gränsle i gluggen och jämrade, att hon måtte den vägen durch att öppna dörrn för Capitän Banér, som stod utanför och klappade ..."

Skrattsalfvorna bröto åter löst med fördubblad styrka, medan officeren lämnade sin plats, växlade några ord med ett par herrar, som stodo honom närmast, och helt hastigt, utan sällskap, slog sig ned vid det mindre bordet och började spisa. När han därvid märkte, att åhörarne stodo orörliga kvar omkring honom, gjorde han en kort åtbörd med handen utåt salen och sade flyktigt, liksom i förbigående:

"Fahr" fort, meine Herren! Speise gern in guter Compagnie!""Hvem är det?" hviskade Wiwalt till Salvius, som just stod i begrepp att lämna honom.

Salvius gjorde en rörelse af förvåning och svarade:

"Kungen!"

Därpå gick han upp genom salen mellan officerarne, som dels återtogo sina platser vid de långa borden och dels aflägsnade sig.

Wiwalt stod ensam kvar och gapade af häpnad. Han hade föreställt sig konungen annorlunda, såsom en majestätisk potentat, en lysande fältöfverste, men fann i stället en fetlagd och närsynt herre, hufvudet kortare än många i sin omgifning, till manéren sina underordnades kamrat, till klädseln enklare än alla. Det var endast uttrycket i hans ansikte, som gjorde honom olik de öfriga, hvilkas hårda, sträfva drag syntes orörliga i jämförelse med hans. Under måltiden anmäldes den ene efter den andre vid en dörr i hörnet bakom det kungliga bordet, tilläts inträda och framförde sitt ärende. Konungen åhörde alla lika uppmärksamt och med ett så lifligt skiftande minspel, att Wiwalt däri tyckte sig kunna läsa både hvad som sades och svarades. Och allt gick mycket fort. Den ene affärdades med en nick, den andre med en kort befallning, och det föreföll som om konungen redan förberedt sina beslut, eller som vore hvarje tvekan honom främmande och hvarje öfvervägande en onödig tidspillan. Medan ett par skrifvelser upplästes, vände han sig med frågor till Salvius, talande och lyssnande på en gång, och när han stigit upp från måltiden började han skämta med förbigående officerare, medan han samtidigt åhörde andraganden af andra och dikterade sina utslag.

“Näfven!" ropade han plötsligt till en liten groflemmad krigare med kantigt, brynt ansikte

En Lyckoriddare. 22och svart stripigt hår. "Och se mans an, om jag blinkar!"

Officeren tog utan ett ord den framsträckta handen och tryckte den lugnt. Konungen smålog först, men rodnade så småningom, bet sig om underläppen och slet sig slutligen lös.

"Perkele — aj, aj!" ropade han. “Den Stålhandsken är fuller smidd att tukta mina finnepojkar!"

Alla i salen skrattade högt utom den lille groflemmade officeren. Men hans mörka ansikte upplystes af ett bredt,

tryggt leende, och de små, sneda kattögonen tindrade af barnaglad tillgifven-het, när han med en klumpig åtbörd hälsade konungen och tyst gick vidare. Vid dörren räcktes honom ännu en hand. Det vär af en lång herre med stora knäfvelbårar, tunnt yfvigt hår, i förtid gråsprängdt, och förnäm hållning. Han höll längre stånd, men måste äfven ge vika och gjorde min af att följa Stålhandske. Då ropade konungen efter honom:

“Hör an, Jacob! Går du hem, så hälsa Fru Ebba, att det blommerade silketyget, som Doulmet ej lät pruta på i går, har Hennes Majestät köpt

— men där hon då sätter lipen till, så trösta henne och säg, att Hennes Majestät har köpt det åt Fru Ebba!"

Riksfältherren bugade sig skrattande och ärnade säga något, då konungen plötsligt vände sig om till Salvius, som under hela tiden stått bakom honom och uppläst en skrifvelse.

"Was nun?" utropade han och afbröt läsningen. "Begynner juten om igen med samma snack i Danzig som i Ulfsbäck i fjor?"

Han var som genom ett trollslag förändrad. Han kastade hufvudet tillbaka, ögonbrynen drogos i spetsiga vinklar högt uppåt pannan, en flammande, blodröd sky drog öfver hans ansikte, ochliksom förgätande, att någon annan än han och Salvius fanns i salen, for han ut med växande hetta:

“Åhå — han kan spörja, han kan spörja, så kan jag ge honom svaret!... Åhå — hvi jag sätter mina troppar öfver till Tyskland? Hvad jag har med det tyska väsendet att skaffa? Om jag inte nöjes med att bli Stralsund kvitt?... Åhå — han menar fuller, att jag tänker släppa Caesar ända till sjökanten och öfver hafvet tör-hända, för att se den svarte adleren emot mig flyga inom Sveriges egna gränser ... Och sedan knekta under Wallensteiner, som han, och gifva hans Crabater losament i mina fattiga byar... Då först vore fuller våra saker perplexe nog!... Har inte Kejsaren fördrifvit våra vänner och fränder från land och folk, gjort våra trosförvandter stor injurie mot all rätt, sändt de Påler succurs och retarderat o den victoriam, som Gud oss gifvit hade... Åhå — det kan juten vara försäkrad uppå, att ehvem det vara månde, som oss sådant gör, det må vara Kejsare eller Kung, Furste eller Republik eller hvem tusan knefla det vill, så ska vi så taga hvarann vid öronen, att testarna ska ryka därvid... Åhå!"

Det hade blifvit tyst i salen som i en graf, och medan konungen efter sitt häftiga utbrott började gå fram och åter, försvann den ene efter den andre genom dörren uppe i hörnet, tills slutligen ingen fanns kvar mer än han själf och Salvius, som oberörd af uppträdet helt lugnt bläddrat i sina papper. Wiwalt stod nere vid dörren under läktaren. Han erinrade sig hof-marskalkens antydningar om konungens häftiga sinne, och hade redan förlorat hoppet om att under förhandenvarande omständigheter vinna något för egen räkning, då han plötsligt såg Salvius tagafram den Fahrensbachska fullmakten och räcka den åt konungen. Wiwalt blef förskräckt. Ty han väntade, att konungens vrede åter skulle bryta ut, kanske mot honom, och ett ögonblick misstänkte han till och med, att Salvius afsåg något sådant.

Konungen tog sedeln, höll den tätt under ögonen och läste den, kastade en förvånad blick på Salvius, gick fram till ett fönster och läste den ånyo. Hans ögonbryn rynkades flyktigt, därpå brast han ut i skratt.

“Håhåhå!" skrattade han. "Det månde vara en pockers lurant, som fått den räfven i saxen!"

"Där står han, Ers Majestät!" svarade Salvius leende och pekade nedåt salen på Wiwalt.

Konungen kisade med ögonen åt anvisadt håll, men tycktes ingenting kunna se.

"Hervor!" ropade han.

Wiwalt steg fram. Han hade känt en oviss fruktan vid konungens vredesutbrott, men nu darrade han ej längre. Han stod ändtligen vid det mål han eftersträfvat och hade lyckan i sin hand, såg redan det framfarna försonadt och sina drömmar förverkligade. Och leendet, som därvid krökte hans läppar, djärfheten, som höjde hans blick, vördnaden i hans ton och frimodigheten i hans ord tycktes genast vinna konungens ynnest. Han sade sitt namn, framlämnade hofmarskalkens bref, anförde på förfrågan några valda drag ur sitt vandringslif och förhöll ej sitt

obetänkta äfven-tyr i Danmark, för hvilket han nu underdån-ödmjukast tiggde konungens nåd, samt ett bevis därpå för att ställa Grijparne till freds.

"Halt an!" af bröt konungen. "Hvaraf fick han lust till rätt det namnet — Gyllenstjerna?"

Wiwalt tvekade ett ögonblick.*Det finnes Gyllenstjernor i Danmark, i Tyskland och i Påland", svarade han försiktigt, "och jag menade, de kunde taga mig för hvem de mera gitte, allenast jag blefve förhjälpt fort, när jag reste i Hofmarskalkens ärender till Ers Majestät, som sagdt är!"

"Och de trodde honom utan fullmakter och bevisning?"

"Juten menar lell, att ingen utom han vet vexera sina bröder!"

Konungen skrattade kort. Wiwalt insåg, att juten i detta ögonblick var den bästa syndabocken han kunde välja, och han fortfor därföre med stegrad frispråkighet.

"Ers Majestät — jag vet fuller att, om Ers Majestät rätt kände självfva tragoediae actum, så skulle Ers Majestät hjärtinnerligen skratta och hafva en plaisir däraf, men inte hålla mig i ogunst

— att en af Ers Majestäts ringaste undersåtare, som dock tillförene varit i Danmark föraktade, själf bekommit jutens fripass på sex hästar hela landet durch, gjort sig lustig med hoffolket och äktat en välboren jungfru, som tjugu adelsmän friade till ... ja, ändtligen med reputation fäktat med dem och ryckt henne ur deras hand, när de raffade henne bort och höllo henne förborgad i skogen."

"Gjorde någon mitt regement slik alfront, vardt han som snarast tagen vid halsen, munsjör!" svarade konungen skarpt, men ett leende i hans ögon motsade hans barska ton.

Och detta leende undgick ej Wiwalt.

"Vore han en jute och komme undan och inför sin Nådige Herre, han undfinge visserligen gunst", invände Wiwalt ödmjukt. "Ty jag bekänner och ångrar, att jag mången förtörnat, men tigger om nåd hos både Gud och Ers Majestät,lofvandes att i framtiden så förhålla mig, att en skall tala om mig som om Manasse efter hans fängelse."

Konungen teg ett ögonblick och sporde därpå:

“Hvad begärar han?"

“Intet, Ers Majestät — allena ett ringa bevis på Ers Majestäts nåd att förnöja släkten i Danmark, och att få gå i Ers Majestäts tjänst, så skall jag förvisso förvärfva både reputatzen och namnet... Ty såsom jag rättnunnas sagt åt Hans Värdighet Herr Doctorn, vill jag gifva mig i yttersta lifs-fara för att avisera Ers Majestät etwam von Importance ur fiendens läger, och därtill ställa an några strategemata, som kunna vara Ers Majestäts fiender till skada — allt på min egen dé-pence . . .“

Konungen kastade en blick på papperet, som han höll i handen, och en annan på Salvius.

"Och bjuder jag mig därhos", fortfor Wiwalt ännu ifrigare, "att strax värfva ett eget compagnie eller mera folk och ställa mig till Ers Majestäts tjänst i trohet och lydno, och skall behändighet inte tryta... alles aus eigenem Beutel!"

"Åhå, munsjör lyckoriddare!" utropade konungen. "Tänker han värfva folk som Wallen-steiner med capitänsfullmakter och slika practi-quer — eller ocken höna värper gullägg i hans pung!"

"Tuppen — Ers Majestät!" svarade Wiwalt.

Konungen såg ett ögonblick förvånad på honom, och brast ut i ett gapskratt, så hjärtligt och muntert, att Salvius stämde in däri. Men Wiwalt fortsatte:

"Anbelangandes hönan, Ers Majestät, — så känner jag min hustru och vet fuller, att jag aldrig henne bekommit, där jag tio gånger utgifvitmig för adelsman, men för resten till manérer och qualiteter varit en bonde."

“Visste Jungfrun, hvem han var?"

Wiwalt dröjde ett ögonblick, innan han svarade:

"Hon visste det — jag hade sagt henne det."

"Men så går hon arfvet förlustig efter Danmarks lag, där justitzien rätt administreras."

"Näst Gud med Ers Majestäts nåd lärer intet sådant ske."

"Han var fuller hufvudvill, när han gick i brudstol med Jungfrun, änskönt han slikt visste!"

"Vi voro båda unga", svarade Wiwalt saktmodigt och såg konungen rakt i ögonen. "Och vi sågo mera på den kärlighet och behaglighet, som våra hjärtan hade till hvarann, än vi kunde rätt betrakta andra omständigheter."

Konungen sade intet härtill, han gick ett steg närmare Wiwalt och såg på honom, tyst, allvarligt, strängt. Men åter skiftade uttrycket i i hans ansikte. Det var som hade en solstråle letat sig väg genom någon sönderslagen ruta i de skumma fönstren, gjutit ett gyllene skimmer öfver hans hufvud och tändt en låga i hans ögon. Wiwalt förstod ej hans blick, men han kände igen den, och den skar som en klinga genom hans hufvud ned i hans nacke .. . Gertrud . .. Gertrud ... leendet var hennes och hennes blicken ... den flyktiga blicken, som hon gömde.

När Wiwalt åter såg upp på konungen, hade hans stora, tunga ögonlock fallit igen, och han vände sig till Salvius, i det han gaf honom tillbaka Fahrensbachs fullmakt.

“Håll Fahrensbach, den luranten, inom riket tills vidare“, sade han kort, “att han ej kommer oss mera skada åstad. “Han gick åt dörren utan att vidare gifva akt på Wiwalt. Då greps denne af samma ängslan, som en timme tidigare, när Salvius ärnat lämna honom utan besked.

"Ers Majestät..." stammade han och följde konungen ett par steg.

Konungen stannade, tycktes ett ögonblick betänka sig och svarade därpå med halft likgiltigt tonfall i rösten:

"Vi ha ingen onåd emot honom, eftersom han hvarken har gjort oss eller vår stat något emot."

Därmed gick han ut ur salen.

Wiwalt stod handfallen, oviss huru han skulle tyda konungens ord, och såg spörjande på Salvius, som höll på att samla ihop sina papper.

“Resten kan sedan kommau, sade denne. “Hvad han tarfvar till bevis på Hans Majestäts nåd, skall han bekomma hos mig i morgon bittida."

Wiwalt bugade sig.

"Han kan komma denna vägen och gå genom drabantsalarne, som är rätta uppgången till Konungen", fortfor Salvius och vinkade åt honom att följa. "Det synes vara Hans Majestäts mening, att min Herre själf skall välja mellan den vägen och bakvägen, när han kommer härnäst."

Det var först senare Wiwalt sökte tyda meningen i dessa ord. Nu hade han allenast tanke för ett, sin seger, nåden han bekommit, och lyckan, framgången, äran, som väntade honom. Det var som om han för första gången i sitt lif andades fritt, han kände, att han växte, och han märkte •knappt, att han hade något golf att trampa på under sina fötter.

De kommo från salen in i en smal gång med fönster åt lilla borggården och till vänster en dörr, utanför hvilken några kammardrängar höllo vakt.Där gick Salvius in, sedan han uppmanat Wiwalt att gå vidare för att finna vägen ut. Han gjorde så och skulle just öppna dörren i andra ändan af gången, då denna slogs upp, och han stod ansikte mot ansikte med en ung herre af samma ålder som han och iförd en rik, svart hofdräkt.

Båda stannade, studsade och stirrade på hvarandra. Hofmannen blef blodröd i ansiktet, Wiwalt likblek. Men mötet varade endast ett ögonblick. Med en min, så högdragen och full af förakt, att Wiwalt vek åt sidan som en piskad hund, gick den andre förbi honom och vidare in i gången. Wiwalt vände om, tog ett par steg efter honom

och ville ropa honom an, men rösten svek honom, och med handen mot väggen för att söka stöd, blef han stående stum och såg den främmande försvinna genom samma dörr som Salvius.

"Ho var den herrn?" frågade Wiwalt en af kammardrängarne.

"Ocken herre?"

"Som gick därin?"

"I Hans Majestäts spatzerkammare?"

Wiwalt nickade.

"Hans Majestäts Chambellan."

"Hvad heter han?"

"Friherre Gyllenstjerna."

Wiwalt stod ett ögonblick orörlig. Därpå lämnade han hastigt gången, irrade genom drabant-salarne och öfver borggårdarne, kom ut ur slottet och begaf sig hem till Noe Ark.

Men hans häpnad öfver mötet med Gyllenstjerna och hans fruktan för följderna däraf skingrades snart nog af öfvertygelsen om, att den kungliga nåd, som en gång blifvit honom beskärd, ej skulle tagas tillbaka.

Den ljusa, ljumma våraftonen var ej heller ägnad för mulet grubbleri, men tavernarens vindessmera att skölja ned alla onda aningar, och hans dotters kyssar att skrämma djäfvulen ut genom skorstenen. Ty efter Wiwalts berättelse om sin audiens på slottet, slog mäster Thomas halsen af en flaska äkta, eldig alicant, och efter förtroendet om, att han törhända redan följande dagen skulle draga med kungen i fält, smög vackra Malin sig upp i hans kammare för att säga honom farväl ...

Hon var ingen välboren jungfru, hon grät ej och suckade, hon sporde ej om hvadan och hvart-hän, och hon tiggde ej för sin vackra, hvita häst

— hon var en karsk fänta, hon skrattade och log, hon svarade ja och amen, och allt hvad hon tiggde om var en holländsk silkesduk, som hon hittade i hans våtsäck.När Wiwalt följande dag kom till Salvius för att afhämta pardonsbrefvet, svarade denne, att han på konungens befallning först skulle inställa sig i rådet för att få sin sak undersökt, samt att han vore kallad att infinna sig i rådskammaren på middagen.

Wiwalt blef förskräckt.

"Är det onåd?" frågade han.

"Hans Majestät sade ju i går sig ingen onåd ha till honom."

"Gud bättre, Ers Värdighet, så må jag frukta, det mina förföljare fått Hans Majestät öfvertalad, att jag blifver förtryckt. Skall min sak inför Rådet, lärer bäst vara, att jag till först drager åt Danmark igen och skaffar vittnesbörd om sanningen

— att Wulff Grijp gifvit sitt jaord och ..."

"Hans bästa råd är att lyda Hans Majestäts befallning!" af bröt Salvius kort. "Han är citerad inför Rådet, och blir han weg, tör det väcka stor soup^on."

Därvid blef det, och Wiwalt fick gå.

Han irrade gata upp och gata ned, kom slutligen tillbaka hem i härberget och stängde sig inne på sin kammare. Men han försökte fåfängt reda sina tankar och fatta ett beslut.

Hans onda aningar hade slagit in. Gyllenstjerna hade känt igen honom och utan töfvanyppat för konungen sanningen om den stulna drabantfullmakten, om hans lönliga skälmerier i Danmark och om hans flykt. Nåden vore förverkad. Infunne han sig i Rådet, skulle han törhända föras fängslad därifrån, uteblefve han, skulle han

efterspanas och ...

Han började packa ihop sina tillhörigheter.

Det gåfves ingen annan räddning än flykten... Men hvarthän?... Ännu en gång till hofmarskalken, han var i Nyköping — men utan något ärende till fäderneslandets fromma, såsom i Magdeburg? ... Fahrensbach — schatullet?... Ja, schatullet hade han, men det var tomt, han hade gifvit fullmakten åt Salvius!

Han satte sig på sängkanten och stirrade rådlös utåt golfvet. Då knackade någon på dörren. Han for upp, tvekade ett ögonblick och drog därpå ifrån regeln.

"Herein!"

Det var en tiggare, som steg öfver tröskeln, en trashank med blårödt, härjadt ansikte, ängsligt flämtande blick och darrande händer.

"Guds fred!" hälsade han.

"Was nun..."

"Guds fred, Lasse!"

"Ericus ... ?“

"Densamme, Lasse — Gud bättre’t!"

Och därvid korsade han sig med en skygg blick på Wiwalt.

"He... korsar du dig? Äst du papist, din böfvel?“

Erik blef förskräckt.

wTss, Jesus — äst inte du ..."

"Tvi din satan!" utbrast Wiwalt och föll i skratt. "Papist... ?"

"Tss, Jesus, Jesus... Tss!" hviskade Erik ängsligt och sköt regeln för dörren. "Anders sa...""Är det Anders, som förskickat dig hit, så löp till fanders och det brådt!"

"Hör an, hör an, Lasse! Han drager utan-rikes i dag eller i morgon förmedels pengarna du gaf för schatullet — men jag får svälta och törsta."

"Har jag gifvit pengar för..."

"Gif mig det igen!" afbröt Erik häftigt, idet han oroligt såg sig omkring, liksom sökte han schatullet. “Gif mig det igen — eller skall jag ha lika så mycket som han!"

"Äst du tokot? Han har stulit det och måtte godvilligt ge det tillbakars. Han såg själf, att det var tomt och inte ett kopparrunstycke värdt."

"Ändock har det födt oss hela vintern!"

“Ja> jag vet fuller, att han har försändt dig att pressa mutor af Obrist Fahrensbach..."

"Heheheu, flinade Erik. "Det var lell jag, som det fann opp! Och lika rädder är Possen — ja, räddare ändå!"

"Possen?"

"Herr Knut Jöransson. Schatullet var först hans, och jag var åt Påland med bref däri, som är två år sen. Men så kom det till salig Herr Torsten på Resta och gick ur hand i hand, tills Anders med Guds hjälp fick det igen ... Så länge en höllt det förborgadt och ställde sig rätt, fick Anders hvad mer han begärade af Obristen, och jag af Possen."

"Trodde Posse äfven ... ?"

"Ocken fan visste att det var tomt, när du gick med nyckeln!"

"Hm..."

Wiwalt föll i tankar.

"Om ... om . .."

"Skam få dig, Lasse, som öppna't!" återtog Erik. "Så länge en trodde det vara fullproppadtmed patenter och rebellion, kunde en både ta och ge med rent samvete. Men när en nu vet..."

"Ja, när en nu vet..." upprepade Wiwalt och kastade en blick på honom.

"Lirum, larum!" utbrast Erik häftigt. De andra veta intet! Fly mig schatullet, Lasse! "En måste lefva och jag är törstig!"

"Ja, en måste lefva..."

Wiwalt gick bort till sängen och drog fram schatullet ur bädden. Erik sprang emot honom och ville gripa det, men han sköt honom åt sidan och ställde det på bordet.

"Halt an, din danker!" sade han. "Du har delat förvärfvet med Anders förut, så må du nu dela det med mig!"

Han stack handen innanför sin tröja, drog fram en knif och gjorde några skåror i schatullets skinnbeklädnad samt lossade försiktigt det stycke, hvarpå Knut Posses chiffer var inbrändt.

"Hvad gör du?“ frågade Erik häpen.

Wiwalt svarade ej. Han stack knifven tillbaka i tröjan och skinnlappen i byxsäcken, gömde åter schatullet i bädden och kastade en kappa öfver axlarna.

"Kom!" befallde han.

"Hvart vill du hän? Skall jag..."

"Du skall visa mig vägen till Fahrensbachs logis!"

Därmed sköt han regeln från dörren och sprang utför trappan, följd af Erik. Men i porten kom Malin emot honom med orolig uppsyn, tog honom tyst vid armen och förde honom hastigt med sig genom gången in i en liten kammare bakom källarsalen.

"Hvad är det, min majekatt?" sporde han förvånad.

“Någon . .. någon har sökt dig ...""Ho har sökt mig?'1

“Stadstjänarne..."

"Att citera mig inför Rådet?"

“Det sa de inte. Men jag trugade dem hädan, sägandes dig vara bortgången och först i morgon att hemförvänta!"

"Ängslas inte, min majekatt! Jag är rätt nu på väg till en af mina Patroner."

"Men det var profossen, Herr Lars Skyttes folk..

"Ståthållarns?"

“Ja, Jesus — de hade handklofvar med..."

"Hvad skall det heta?"

"Jag vet inte, hvad här står på... Men när jag tittade efter dem i fönstret, såg jag den tyske Doktorn och hans stallbröder utanföre i gränden."

Wiwalt spratt till.

“Äro de i salen?"

"Nej, nej! Det är härinne de pläga hållas med sina bref och akter.11

Wiwalt såg sig omkring. Det var en liten mörk kammare, som fick allt sitt ljus genom gluggen på en dörr åt ett skumt gårdssprång.

"Hvart kommer en där?" frågade han.

"Åt bakgården."

"Och dädan?"

"Åt Köpmangatan."

"Så går jag den vägen. Ängslas inte, att de komma igen — innan morgondagen lärer jag ha Kungens och mäktigt folks protection mot mina missgynnare. Men släpp ingen upp i kammarn."

Han vinkade in Erik från gången, och Malin öppnade dörren till bakgården. Mellan tomma öltunnor, hönsburar och sophögar kommo de ut genom en port midt emot gränderna bakom den kungliga trädgården, veko af åt höger genom Köpmansporten och hunno förbi Sturehuset ned tillöstra Långgatan. Där rådde stor trängsel och gjordes mycket rumor. Tunga foror, bevakade af knektar, släpades ned till vattenportarne, servishästar stodo i långa rader bundna utmed husväggarna och betade af hötappar som voro instuckna bakom dörrar och fönsterluckor, soldater och löst folk höllo oväsen utanför krogar och handelsbodar, och uppe i de öppna fönsterna lågo kvinnfolk och ropade åt hvarandra öfver gatan. Trots värme och torka var det därtill svårt att torrskodd taga sig fram i smutsen på risruskor och plankstumpar, som voro utlagda öfver svinpölarne. Och det dröjde en god stund, innan Wiwalt och Erik nådde fram till Jerntorget, där Fahrensbach hade sitt logis i samma hus, hvarest alltsedan Gorius Holsts tid, i mer än hundrade år, hållits härberge för främmande herrar och gesandter.

Erik visade vägen dit, och vid porten sade Wiwalt honom farväl med förständigande att strax återvända till Noe Ark och där invänta honom, men att, om något oförväntadt skulle inträffa under hans bortovaro, möta honom utanför Sanct Gertruds kapell vid Tyska brinken.

Wiwalt var mera orolig än han ens för sig själf ville erkänna. En ond aning, att Anders vore i färd med att hämnas, hade gripit honom, och medvetandet om i hvad ärende han var stadd uppjagade hans inbillning. Nu kände han åter, att det bar utför... Nu var det han, som var tjufven ... Nu var det han som gick vägar, hvilka ej ens i hans egna ögon voro rättfärdiga och lofliga... Det gällde ej längre konungen och fäderneslandet, ej längre äran och lyckan — det gällde friheten och lifvet.

Fahrensbach mötte honom i dörren vid retlig pch orolig sinnesstämning.

“Schatullet ?“ sporde han strax,Wiwalt undvek att svara härpå. Man berättade om audiensen hos konungen och löftet om nåd, om besöket hos Salvius och kallelsen till rådet, han framställde sina farhågor, och han förband sig att uträtta ehvad öfversten önskade, om denne ville taga honom under sitt beskydd, bekräfta hans utsagor och rädda honom undan vidare ransakning.

"Jag kan intet göra", svarade Fahrensbach och började gå af och an. "Jag har rättnunnas varit hos Doctor Salvius och förnam af hans con-tenance, att jag ingen gratia flyr mig från det hållet vidare, än mindre, om jag pröfvar interce-dera för en annan ... Han må ha sett min sedel med Wallensteins namn ... Jag vånnar jag hade den skälmen i min hand, som spelt mig det putset!"

"Sedeln låg fuller i schatullet", invände Wiwalt.

"Anders, den bösewichten, har tagit den därur och försålt den!"

"Han har aldrig haft nyckeln."

"Så har han sålt schatullet och ..."

"Schatullet har jag!"

Fahrensbach stannade och gjorde stora ögon.

"He ... har han . .. ?"

"Ers nåd befallde mig att hämta det från Anders, som jag ock gjort — det står hemma i mitt losament."

"Potzwetter! Så visste Doctorn slätt intet, den räfven, utan agerade allenast!" utropade Fahrensbach och brast ut i skratt, men greps åter af tvif-vei och for häftigt ut. "Han ljuger — han har det inte!"

Då tog Wiwalt fram skinnlappen, och Fahrensbach igenkände namnchiffret.

"Gack strax och hämta det!" befallde han.

Wiwalt dröjde.

En Lyckoriddare. 23"Gack mans strax och hämta det, sa jag — där han inte åtrår min ogunst!"

“Om jag förmår . . svarade Wiwalt. “Men någon har spelt mig ett pockers puts — Herr Lars Skyttes folk och profoss ha sökt mig i härberget, och jag räds att huset är bevakadt."

Fahrensbach blef mäkta förskräckt. Han befallde ej längre, han tiggde. Och Wiwalt fick, hvad han önskade. Öfversten lofvade honom sitt förord och sitt beskydd, erbjöd sig att gömma honom i sitt logis, att förhjälpa honom på flykt, om så tarfvades. Och Wiwalt gick hem till Noe Ark för att hämta schatullet.

Det hade emellertid lidit långt fram på eftermiddagen, himmelen var mulen, och det började blåsa. När Wiwalt kom ned på torget, pekade våghusklockan på sex, och tunga regndroppar satte svarta fläckar på mäster Dominicus ver Wilts bleknade målningar å den gamla förfallna äreporten snedt emot Fru Gunhilds gränd. Han svepte kappan om sig och styrde kosan uppåt staden, öfver den öppna platsen, där svartbrödernas kyrka fordom hade stått, och där man nu uppfört en tillfällig barack för utdelning af proviant åt genomtågande trupper, förbi Riddarhuset i hörnet af Prestegränd, och upp till Sanct Gertruds kapell vid Tyska brinken.

Erik syntes ej till.

Han vek således af* till höger in i Kindhäste-gränd och såg redan på afstånd mäster Thomas förgyllda ark svaja för biåsvädret, då någon bakifrån grep honom i kappan och drog in honom i en portgång.

Det var Erik.

"Härin, Lasse!" hviskade han.

"Hvad är det?"

“Profossen . . . justitzbetjänterna ..."Inne 1 porten stod Malin, utom sig af skräck. De hade gömt sig där för att passa honom. Pro* fossen hade återkommit för en timme sedan och genomsökt hela härberget.

"Våtsäcken min och schatullet ?“ frågade Wiwalt.

"De må vara kvar i kammarn", svarade Malin.

"Så må jag däropp ..."

“Nej, nej! Han är kvar och har fyra af stadsvakten utanför porten."

"Hvems fullmakt har han?u

"Far sporde, och han svarade dig vara an-gifven för en tysk spion!"

“Mig

“Det må vara Anders", hviskade Erik. "Han tydde på slikt i går och sade sig veta, hvem som kunde fulltyga det."

Wiwalt bleknade och grep Malin i handen.

"Jag må däropp!" sade han. "För den död Gud tålde, jag må ha schatullet, eller är jag om min hals!"

"Nej, nej!" invände Malin ängsligt och höll honom fast. “Det går aldrig fort!"

“Profossen känner mig inte . . .“

“Gå inte! Tyske Doctorn sitter i salen, och han har fuller sitt finger med i spelet, för jag såg honom göra miner åt profossen!"

"Den tjufven, den svarta satan!" mumlade Wiwalt och knöt sina händer.

"Töfva här, eller ehvar du kan — jag vill pröfva att få schatullet och komma till dig!"

"Jag gömde det i bädden ..."

"Hör an, det är rätt nu aftonbön i Sanct Gertrud — gack dit, jag kommer efter, och du hinner ur stan innan de lägga lås för porten.""Har jag väl schatullet i min hand, töfvar jag alltfort i stan, min majekatt“, svarade Wiwalt. "Gör ditt bästa, jag bidar i kapellet."

Malin skyndade hem. Wiwalt drog upp kappan framför ansiktet, liksom till skydd mot regnet, hvilket föll allt stridare, och vandrade i sällskap med Erik tillbaka till Sanct Gertrud, där de stego in och satte sig på en fattigbänk nere vid dörren för att vänta.

Men Malin dröjde, och Wiwalt blef allt sämre till mods.

"Kan du söka en bardskärare och förskaffa mig en pålnisk peruk?" hviskade han till Erik och stack några slantar i handen på honom.

Erik gick och återkom med peruken och ett stort skägg, som Wiwalt gömde i tröjan.

Aftonbönen led mot slut, men Malin hördes ej af.

“Kan du förskaffa mig en snäcka nere vid bron till natten, där så skulle tarfvas?" hviskade Wiwalt.

"En kommer inte ut", svarade Erik. "De sluta bommarne, när klockan ringer sju, och hon har allaredan ringt . . . Men en kan komma öfver slysan, och Söderport står öppen mest hela natten för krigsfolkets skull . , , Om en skulle stjäla en esping vid skälbodarna nedan Moseberg?"

"Kan en så komma hädan åt Vaxholmen och vidare åt ... åt Nyköping ?“

"I espingen?"

"Ja, hvar en inte bätter träffar an ..."

"Jag känner nog sjön åt Dalarö och än längre, sen jag i fjor sommar något divagerade där i fiskarstugorna, men fammingen jag tror en kommer till rätta med espingen, om det blåser ..."

“Hm ... en måste!"I detsamma började prästen välsignelsen, och församlingen föll på knä.

“Hör an!" hviskade Erik bakom hatten, som han höll för ansiktet. “Om en till först skulle stjäla espingen och ro sig öfver åt Wollmarsön, och där stjäla en vedskuta att komma bätter till hafs och med mera reputation?“

“Följer du så?“ frågade Wiwalt.

“Ja, skam få dig, om du lämnar mig kvar, när jag stjäl åt dig och ger dig kloka råd!"

Gudstjänsten var emellertid till ända, församlingen aflägsnade sig och kyrkvaktaren kom nedåt gången skramlande med sina nycklar. De kunde ej dröja längre. Men när de kommo ut på trappan, mötte de Malin med kjolen dragen öfver hufvudet till skydd mot regnet, andfådd och förskrämd. Härberget var alltjämt bevakadt, och tre gånger, som hon gjort sig ärende upp för trappan, hade profossen följt efter henne, så att hon ej vågat sig in i kammaren.

“Så må jag själf däran!“ utbrast Wiwalt häftigt.

"Hvad menar du?“

“Jag må själf däropp, kosta hvad det kosta vill!" upprepade Wiwalt otåligt. "Du eller Ericus kan lell gå hän och locka profossen på villspår, mens jag löper opp efter schatullet!"

"Vakten står utanföre i gränden ..."

“Låt*en stå! Jag stjäl mig in bakvägen, genom kammarn, där du drog mig in i middags/*

"Jesus, nej — nu sitter Doctorn därinne!"

"Anders . . . ? Jag sticker honom ned — jag har darten i tröjan!"

Han ville strax i väg, men Malin höll honom kvar.

"Nej, nej, hör mig an — han är inte allena!“

“Ho är med honom?“"Rätt desamme, som tillförene . . ."

"Akta dig, Lasse!" hviskade Erik ängsligt. "Det är de utanländske Capitänerna ..."

"De ha hästarne utanföre i gränden, och lakejerna deras sitta i salen", fortsatte Malin. “Far hade förnummit, att de ska ur stan i kväll och gå ombord på örlogsflottan."

"Det är papister!" vidtog Erik ängsligt. "Det är de, som försända Anders åt Tyskland ... Sa jag inte, att han skall sin kos fast i morgon dag . . ."

"Med bref. . .?" frågade Wiwalt hastigt.

"Ja, ja, både stora och små. Jag har själf sett dem — somliga med stora signeter förseglade och andra med små signeter ..."

"Potz Sacrament, om ... Är den ene en talliener?"

"Ja, ja, talliener må han vara — Anders kallar honom Rittmeister Baptista."

"Baptista . . .?"

"Men den andre med krokota näbben känner jag inte.“

"Jag känner honom, jag!" mumlade Wiwalt och skakade sin knutna hand i luften.

"Ja, ja, vakta dig, Lasse . . ."

"Vakta mig?" afbröt Wiwalt, ursinnig al ångest och raseri. "Kom Malin! Där jag inte får schatullet i min hand, så skall jag fuller ha, hvad jag bätter tarfvar i denna occasionen!"

Vidare motsägelser hulpo till intet.

De gingo in under lindarna bakom kapellet, och Wiwalt anlade den svarta peruken och det lösa skägget, bytte tröja och hatt med Erik och höljde in Malin i sin kappa. Klockan var nio, det var skumt i de smala gatorna mellan höga, svarta husgaflar, och regnet strömmade ned. De togo vägen fram till torget, där Erik fick till-sägelse att vänta, och Wiwalt och Malin veko af åt Köpmangatan samt kommo utan äfventyr in på bakgården.

Malin smög sig först ensam fram till gluggen, men kom strax tillbaka och vinkade åt Wiwalt.

"De ha skjutit för luckan", hviskade hon. "Men en kan koxa genom springan."

Wiwalt lade ögat intill och såg in.

På ett bord midt i rummet brann ett ljus och däromkring sutto de tre herrarne, Anders, del Ponte samt en tredje, som Wiwalt ej kände, en storväxt man med mörkt, dystert ansikte, svart pipskägg utan knäfvelbårar och ett bredt, rödt ärr tvärs öfver pannan. De samtalade ifrigt, men så lågmäldt, att Wiwalt ej hörde hvad de sade, pekade oupphörligt på en karta, som låg utbredd på bordet, och tycktes gifva Anders instruktion rörande några bref, som denne höll i handen, vände på och granskade. Ett par gånger tyckte sig Wiwalt med häpnad förnimma att de nämnde Obrist Falkenbergs regemente, en gång förnam han tydligt det italienska namnet Torquato, och på en bundt papper liknande små flygblad, som Anders bläddrade uti, såg han ett träsnittsporträtt, hvars ytterlinier erinrade om formen på konungens hufvud.

Wiwalt fäste emellertid föga uppmärksamhet vid detta. Han hade allenast ett mål för sina blickar, del Ponte, endast en tanke i sitt hufvud, att Wallensteins kontrakt törhända funnes i kaptenens ficka, och blott en åtrå i sina darrande fingrar, att åtkomma det — ty då behöfde han ej rädas för profossen.

Plötsligt steg Anders upp såsom för att säga de andra farväl. Då lämnade Wiwalt hastigt dörren, grep Malin i armen och drog henne medsig längre in i prånget bakom hönsburen och de tomma ölfaten.

"Löp om hörnet och andra vägen in i gången!" hviskade han. "Den tyske Doctorn går strax sin kos. När han är weg, så glänta på dörren, före-vänd det eller det, och locka ut den långe med ärret i pannan ..."

"Jag vet, jag vet — jag kan skicka hans lakej ..."

"Och skjut sen regeln för åt gången, så att jag blir allena i kammarn med kroknäbben!"

"Jesus, hvad vill du göra?"

"Det går dig inte an — det är han, som är spionen, men inte jag!"

"Han är den fule själf!"

"Löp, löp — det gäller lifvet!"

"Jesus, Jesus!" jämrade Malin. "Jag ser dig aldrig mer, min hjärtegris!"

"Du kan fuller se mig igen, innan du tänker, min majekatt!" hviskade Wiwalt, i det han kysste henne och ledde henne ut i porten åt Köpmangatan.

Men när han kom tillbaka och åter spejade in genom springan, var han nära att uppge ett utrop af häpnad. Anders stod ensam i kammaren, borta vid dörren till gången, och reglade den efter de andra. Därefter gick han fram till bordet, samlade ihop brefven och stack dem i tröjan, tog sin käpp, blåste ut ljuset och kom rakt fram mot dörren till gårdsprånget. Wiwalt hukade sig ned och hörde honom draga ifrån luckan för att se, om vägen var fri. Strax därpå gnisslade regeln, och dörren öppnades försiktigt.

Men i samma ögonblick sprang Wiwalt upp, och Anders tvärstannade på tröskeln med ett kväfdt utrop. Båda stirrade på hvarandra, halft rådvilla, ty mötet var så oförväntadt, att Wiwaltej visste, hvad han skulle göra, och Anders ej, hvem han hade framför sig.

Men Anders syntes mera beredd på försvar, Han höjde sin käpp, och som en blixt i skymningen sprang en klinga fram därur. Då kastade sig Wiwalt öfver honom, vräkte honom tillbaka öfver tröskeln och omkull på golfvet, vred dolken ur hans hand och grep honom om strupen.

“Knäpp opp tröjan!" hviskade han.

Anders kände igen stämman.

"Lars . . .?“

"Knäpp opp tröjan!" upprepade Wiwalt.

"Släpp mig, Lars . . . Jag ropar!"

"Knäpp opp tröjan — eller sticker jag!"

Anders gjorde en häftig rörelse, ryckte lösskägget af honom och försökte vända sig på magen. Men Wiwalt hade öfvertaget, sträckte ånyo ut honom på golfvet med ett nyp vid tinningen och ref upp hans tröja.

"Fly mig dina rebellarbref, lede satan!" hviskade han. "Det är dig, profossen skall anamma!"

Men då började Anders att skrika och ropa om mord och rån och våldsmän och spioner, och det blef ett stort tumult utanföre i gången. Det var profossen och knektarne. Det ropades, att dörren skulle öppnas i konungens namn, och när så ej skedde, anföll man henne med vapen.

Wiwalt hade ingen tid att förlora. Han hade fått bref och papper i sitt våld, det gällde nu att komma undan med

rofvet. Men Anders klängde sig fast vid honom, brottningen började på nytt, och larmet i gången växte.

"Spion!" skrek Anders. "Wallensteins spion! Han har bref och patenter!"

Wiwalt fick ena armen fri och trefvade med handen efter sin knif. Han hade den ej, han Jiade bytt tröja med Erik och glömt den. t>h bl.efhan ursinnig och kastade åter omkull Anders, fick tag i hans dolk på golfvet och skar af honom strupen och stack honom under bröstet. I detsamma brast den första plankan i dörren till gången. Men Wiwalt var redan ute på bakgår* den, vältade ett ölfat framför dörren och sprang.

Han hämtade Erik på Stortorget, och ett par timmar därefter sutto de i espingen på väg utåt strömmen, medan han tvättade blodet af sina händer och förtalade sitt äfventyr på Noe Ark.

“Jag har kommit papistiska anslag på spåren", slutade han, “men så begått, att kunde jag allenast komma fram till hofmarskalken i Nyköping, så skulle förvisso Kungl. Majestät och den beträngda tron draga den största nytta därutaf."

Erik, som satt vid årorna, höjde långsamt sin blick och såg på honom.

"Du svärmar, Lasse!" sade han.

"Åhå, din danker! Vet du, hur Kungen nämnde mig i går — Herr lyckoriddare nämnde han mig!"

"Se mig an Lasse — och svärma inte!"

Båda tego en stund.

Regnet hade upphört, en frisk, fuktig vårdoft från gröna stränder fyllde luften, och längst borta i öster bådade en gulröd strimma den tidiga gryningen. Men bakom dem i skymningen låg staden, som ett mörkt, hotande vidunder svept i giftiga dunster, och sträckte sina granna tornspiror mot himmelen, täflande att fånga morgonens första solstråle med brinnande kors, gyllene kronor och blänkande bilor.

Erik stirrade dit bort. Hans röda, uppsvällda ansikte fick ett vildt uttryck, och hans slappa, feta händer knötos i skälfvande, vanmäktigt raseri mot det mörka vidundret i skymningen.“O, du fördömda, babyloniska hora!" utbröt han. "Hur många har du gifvit dricka af ditt bolarvin och sedan slagit lama?"

"Åhå! Ho är det nu, som svärmar?"

“Har du inte själf läppjat af det ettervinet, Lasse, och vardt slagen för munnen?"

"Potz Sacrament!" utropade Wiwalt skrattande. “Hvad är det för soldat, som förmenar sig alltid kunna hugga och aldrig få hugg?"

Erik teg och rodde vidare. Men efter en stund hvilade han åter på årorna, nickade åt Wiwalt och mumlade sakta.

"Du har lell rätt, Lasse — där som stora träd fällas, där falla ock spånor."Wiwalt hade gjort en god fångst i de bref, som han snappat ifrån Anders. Två af dem, hvilka voro ställda till Fältmarskalken Torquato Conti, General-Commendant öfver de kejserliga trupperna i Pommern och Mecklenburg, voro affattade i chiffer, men det tredje, af en annan hand, var skrifvet på latin till en Don Joseph, Capitän under Don Fernando de Capua, Commendant i Greiffen-hagen, och detta förklarade de båda andras innehåll. Däri uttalades en förmodan, att den dåligt utrustade svenska örlogsflottan skulle gå under redan på vägen till Tyskland, men försäkrades tillika, att om hon nådde Riigen skulle snarast och utan möda hvad som öfverenskommits kunna sättas i verket, emedan konungen esomoftast, i synnerhet under pågående skansarbeten, brukade aflägsna sig från sin omgifning. Men som villkor och remuneration uppställdes dels ett kommando och dels tolftedelen af blifvande ranzion för alla vid tillfället i fråga tagna svenska fångar. Det gällde således uppenbarligen ett mordanslag mot konungens person, så snart han landstigit i Tyskland, och en samtidig öfverrumpling af det svenska lägret. Sannolikt innehöllo chifferbrefven en rapport till den kejserliga fältherren om förberedande åtgärder^ och rprde det latinska brefvet ettenskildt uppdrag till Don Joseph att bevaka den utsedde mördarens rätt till en viss belöning.

Wiwalt hade god tid att studera de tre brefven och draga dessa slutsatser. Erik lyckades ej stjäla någon vedskuta

på Wollmarsön, och färden måste fortsättas i espingen. Det gick lyckligt, ty Erik visade sig känna vägarne inomskärs, och som Wiwalt ej var utan penningar behöfde de ej heller hungra och törsta. Men det gick långsamt. Och när de slutligen från Dalarö styrt kurs öfver till Ornö och Utö, där Erik påstod sig äga både vänner och utvägar, kommo de ej längre. Ty det befanns, att han under sitt divagerande i dessa landsändar förliden sommar gjort sig så illa känd för skört lefverne och irrläriga svärmerier, att de knappt för penningar fingo köpa ett gudslån mat i fiskarstugorna, och af prästen blefvo de körda på porten. En segelbåt för att komma till sjös stod inte ens att stjäla. Kronan hade med lock och pock lagt beslag på alla sjödugliga farkoster i hela skärgården, snäckor och lodjor för att ro krigsfolk och hästar från Dalarö, Häringe och Nynäs ut till örlogsflottan vid Elfsnabben, jakter och skutor till provianttransporter; och för att ej själfva bli uppsnappade och trugade till handräckning, nödgades de draga upp espingen på land och inreda den till härberge.

Länge nog gaf sig Wiwalt till tåls. Den friska luften från hafvet, mättad med solsken och sälta, lifvade hans krafter, och de nya förhoppningarna hans mod. Han hade funnit prober-stenen, som Salvius rådt honom att söka, han hade ett pass till konungens gunst, mera värdt än Fahrensbachs fullmakt, och stundtals drömde han att utgången af hela fälttåget till Tyskland låg i hans hand. Men det gällde åter att fäkta sig fram utan att bli fast, ty Anders bref voro farliga pap-per att bära i tröjan. Ut till flottan, där konungen enligt ryktet redan gått ombord för att af-vakta gynnsam vind, vågade han sig ej, och när dag efter dag gick, utan att någon lägenhet till sjös yppade sig, började han ängslas för att ej längre anträffa hofmarskalken i Nyköping. Men så länge han såg de stora skeppen ligga kvar på andra sidan fjärden under Muskö, räckte likväl hans tålamod. Och så länge han hade sällskap tröt honom ej godt lynne.

Erik började bli människa igen. Den starka hafsluften släckte hans brännvinstörst och tände hans slocknande lifsgnista. Han fördref tiden med att utspekulera fantastiska tydningar af de båda chifferbrefven, medan Wiwalt ströfvade omkring på jakt efter nyheter från Elfsnabben, i lag med en gammal afdankad knekt, som förlorat ena handen vid Stum och fått ett sjötorp i ersättning. De långa, ljusa aftnärne tillbragte de alla tre tillsammans uppe på klipporna. Wiwalt satt tyst och spejade ut öfver fjärden, där örlogsmännens smäckra master stucko upp mot den solröda himmelen i väster, och oräkneliga små svarta båtar med väpnadt krigsfolk dansade som glittermygg på vattnet omkring de höga skeppsborgarna. Erik låg utsträckt på rygg med händerna knäppta under nacken och svärmade om det tusenåriga riket, som famnar hela världen, om tron som förenar Papism, Lutherdom och Stor Moguls grufliga afguderi, och om den eviga fredens välsignelser. Och den gamle knekten stack emellan med sina krigsminnen — alla om kungen, om kungens tapperhet, om kungens muntra gemyt, om kungens gudsfruktan, godhet och höga dygd.

"Fammingen, pojkar", sade han, "där en allenast en gång sett Kunglig Majestät i ögonen, så vet en, att den Gud han tror uppå är rätt den*samme, som Hans Högtsalig Herr Farfader här införde till Riksens bästa och fäderneslandets för-kofring!"

En afton, redan långt fram i juni, inemot midsommar, sutto Wiwalt och Erik ensamma på stranden. Efter vidlyftig öfverläggning hade espin-gen om morgonen satts i sjön, och gubben rott öfver till Elfsnabben för att kunskapa. Men han hade ännu ej kommit tillbaka, och Wiwalts oro växte för hvarje timme. Han satt och stirrade ut öfver vattnet och lyssnade föga på Erik.

"Svärma inte, Lasse!" manade denne. "Hvad förmenar du dig vinna med dina breflappar, som du blommerar? Jag vet fuller, jag, hvad bättre vore att uppdaga för Kungen än de tallienske Capitänernas rebelliska anslag!"

Han flyttade sig närmare Wiwalt, och i hans matta ögon tärdes en hektisk, flammande eld, medan han pekade ut i rymden och hviskade:

"Hör an, Lasse — Gud den allerhögste har låtit nedgrafva en mäkta stor skatt på en hemlig ort i Tyskland .. . Jag vet hvar, jag vet hvar och därför skall jag med dig, Lasse! . .. Densamma skatten, om hvilken Theophrastus Paracelsus skrifver, hvarmed det Lejonet af Mitternacht skall underkufva den römiska kronan . . . Hör an, Lasse

— därförmedels skall Sverige blifva så stort, att dess härskap sträcker sig öfver hela jordenes krets, och så rikt,

att de ska slå guldgyllen lika stora, som ett kopparrunstycke nu är, och vi arme, gemene man ska förglömma alla utlagor och krigsgärder .. . och det skall växa semlor på torra åkern och flöda brännvin i alla bäckar . .. och det skall inte vara örlig mera i världen, men frid och ro och ett englalefverne ..."

Wiwalt afbröt honom.Ilan sprang upp, grep Erik i armen och pekade med darrande hand utåt fjärden.

“Se an, Erice! Se an, ser du skeppen?"

Men Erik hörde ej på honom.

“Jag vet hvar den skatten är förborgad, Lasse!" hviskade han än hetare och vildare. “Jag vet hvar, jag vet hvar — och därför skall jag med dig till Kungen!"

“Se an, Erice? Ser du skeppen ? Ser du seglen ?"

I ojämna led, ilande om hvarandra som flytt-foglarne på sin färd, syntes i fjärran en bred fylk-ning väldiga örlogsskepp mellan skär och kobbar glida ut på hafvet, som glittrade i den nedgående solens ljus, och hän mot synranden i söder. Dukarne spändes af vinden, vimplarne fladdrade, och masterna böjde sig sakta mot land liksom till ett sista farväl. Så dallrade ljudet af två skott genom luften, och de följdes af två och två och två i hundrastämmig kör, skeppen insveptes i ett moln af rök, och när den skingrade sig voro de försvunna.

"Gud bevare Konungen och fäderneslandet!"

De vände sig om. Det var den gamle knekten, som stod bakom dem med sin hatt i näfven.

"Hofmarskalken . . .?" frågade Wiwalt ängsligt.

Gubben hörde honom ej. Han stod med ögonen riktade åt höjden och sin sönderskjutna arm tryckt mot hjärtat.

“Gud gifve oss lycka därnere i Tyskland!" hviskade han.

“Obrist von Falkenberg..?" ropade Wiwalt ängsligt och grep honom i armen.

"Han är ombord på Hans Majestäts bombar-derare Apollo."

Då sjönk Wiwalt ned på marken, med ansiktet mot den svarta klippan och grät.

Men om natten, när Erik sof, smög han sig ned till stranden, steg i espingen och rodde tillliafs, bort mellan skär och kobbar, ut på hafvet, hän mot synranden i söder, där den svenska örlogsflottan försvunnit. Han rodde så att svetten rann från hans panna, han rodde så att blodet sprang fram under naglarne, han rodde så att årorna brusto, men han rodde ändå med stum-parne, tills han blef liggande utan medvetande, framstupa öfver tofterna i båten med händerna i krampaktigt grepp om tröjan, där han gömde brefven . . .

När han åter vaknade till sans, låg han på rygg, solen stod högt på himmelen, och vinden hven öfver hans hufvud. Han satte sig upp och fann sig inbäddad mellan några säckar på däcket af ett fartyg. Brefven lågo kvar i tröjan. Han steg upp och såg sig omkring. Det var en stor bojert, lastad med spannmål, öltunnor och trafvar af torr fisk; vid styret satt skepparen, på säckarne i hålskeppet sofvo några matroser, och längst fram i fören stod en officer stödd med armbågarne mot relingen, obekymrad om att vågskummet gång på gång sköljde öfver honom.

Wiwalt gick fram och lade handen på hans axel. Han vände sig om. Det var en vacker ung man med friskt, hurtigt ansikte, långt, svart hår och små sprättaktiga knäfvelbårar, stora vajande fjädrar i sin ljusgrå hatt och en lysande, brokig dräkt under den bruna ryttarkappan, som han slog åt sidan, när han glädtigt räckte Wiwalt sin hand.

“Monsieur är vaken?" utropade han på franska. “Jag har varit så djärf att taga er till fånga, när jag tidigt på morgonen anträffade er i en sönderslagen båt utan segel och åror. Har jag inte räddat en soldat åt Kungen af Sverge, hoppas jag ha räddat en cavalier åt sin älskarinna!“

“Mitt namn är Lauritz Wiwalt, jag tillhör Obrist von Falkenbergs regemente och vågar

En Lyckoriddare. 24spörja, hvem jag har den äran att tacka för mitt lif?"

“Henri de Loyson“, svarade den unge mannen, “Capitän vid General-Major von Knyphausens dragoner, till börden fransos, till yrket lyckoriddare, i dag Admiral på denna svenska proviantskuta, i morgon Connétable af Frankrike eller — Dieu sait

— törhända Cardinal af Paris."

“I är katolik?"

"Och I är protestant?"

De nickade åt hvarandra.

"Sacre Dieu, Monsieur!" återtog kaptenen skrattande. "Så äro vi kättare båda! Önskar I byta? Vill I läsa mina böner och bruka min klinga, jag skall med edra eröfra himmelen och jorden — äro allenast klingorna lika långa och bönerna lika korta . . .“

Han afbröt sig, kastade förvånad en blick på Wiwalt och utropade:

"Par la Sambleu, Monsieur — sans armes?"

"Jag har ..." stammade Wiwalt.

Men kaptenen lät honom ej tala ut.

" Ven tre Saint Gris!" afbröt han. "Jag har allt hvad I behöfver! Är I präst, har jag böner, som jag lärt af min mor — hon var en nunna från Béarn, som hela sitt lif bad för dygden och troheten! Är ni soldat, har jag värjor, som jag ärft af min far — han var Kung Henri af Na-varra, som fäktade för friheten och dog för sin dygd!"

Det var nu Wiwalts tur att göra stora ögon.

Men den muntre kaptenen räckte honom ånyo sina händer, kallade honom sin broder och bad honom att blifva hans, under de nya fanor han svurit. Och de båda männen, så olika hvarandra till ursprung och kynne, en driftjäkne och en sagoprins, men båda äfventyrare, båda gudinnan For-tunas riddare, blefvo snart vänner. De hade båda sett världen och berättade hvarandra utan förbehåll om sina förhoppningar och sina missräkningar. Men de hade sett henne med olika ögon. För den ene hade lifvet blifvit en åtrå efter allt, som ödet förnekat honom, en jakt efter vildsvinet, som endast fälles med frikulan, hvilken kostar den eviga saligheten, och till slut en eländig kamp för brödbiten, en flykt undan galgen. För den andre var det en artig lek med allt som ödet bjöd, en jakt lik falkens, när den gyllene kedjan faller från hans fot och han äger rätt till sitt bytes hjärteblod, en fäktning på lif och död för fäktningens egen skull, en ftykt måhända, men blott öfver slottsparkens mur, ut på det fria fältet, där ängens vildblommor vinka och unghingstarne tumla utan sadel.

Liksom Wiwalt suttit med Erik på Utö klippor, satt han nu dagen i ända vid relingen, spejande ut öfver hafvet och lyssnade till den unge Henri de Loysons muntra skämt. Och liksom då den gamle invaliden från Stum, kom nu skepparen stundom fram till dem, slog sig ned på en spannmåls-säck eller en knippa torrfisk och berättade, om hvad de snart skulle få skåda i det arma Tyskland, förhärjadt af krig och eld, i hans fattiga Pommern, där mången önskade sig vara en mask, som kunde krypa långt ned under jorden, undan knektehoparnes tyranni och plundringar, blodskam och mord. Han hette Caspar Sedekun och var från Uckermunde, men hade gård och hem, hustru och barn i den lilla staden Pasewalk längre upp vid floden, samt var där ålderman i Krämare-Compagniet. Han hade om våren seglat till Sverge att söka frakt och bekommit sådan af kronan.

Vid middagstiden, sjunde dagen Wiwalt var ombord, fingo de Arconas udde i sikte och love-rade därifrån åt sydost. Men mot skymningen, sista aftonen de sutto tillsammans, mojnade vinden och de blefvo liggande norr om Greifswalder Öie, bland ett dussin andra kofferdifartyg tillhörande den svenska proviant- och munitions-flottan.

Från ett af dessa erforo de, att konungen landstigit på Usedom i stället för på Rugen.

"Ach, Gott!" utropade därvid Caspar Sedekun. "De säga, att svensken kommer oss till hjälp och frälsning, men

fuller varder han vårt fördärf till sist. Så länge ingen svensk satte sin fot i Pommarland, var där frid och ro!"

“Hvi så?tt sporde Wiwalt.

“Det var de svenske Capitänerna Streit och Teuffel, som först fingo fri durchmarsch till Polen, det mins en nog", svarade skepparen. "Men sen kom den ene den andre i hälarne, Arnim med pesten och Conti med Crabaterna. Pasewalk skulle hysa tre cornets ryttare i sex veckor — men de ha blifvit i tre år, och immerfort ha nya kommit till. De tribulera borgerskapet med contribution, låta tractera sig med åtta och tolf omgångar på bordet och öl och vin och confecturer, skända jungfrur och barn, och där någon talar emot, får han strax smaka carbasen och blir satt på åsnan på torget. Nu huserar där den skarnhalsen Hans Götze, Contis Capitän, med våld och hugg och oredelig hemgång. Många tusende riksdaler har han begärat till execution, och hvar vill en taga dem, när en själf skall äta ållonbröd med svinen? Crabaterna ha stulit hästar och nöt, åkrarne ligga obrukade, handel och handtering gå intet fort, en dristar inte gå gatan opp, och utanför stadsporten är en i lifsnöd ..."

Wiwalt tolkade hans berättelser för fransmannen, men ingendera hade någon tröst att gifva borgarfolk i krigstider. De tego därföre och åhördetåligt hans jämmer, medan de spelade piquet på en tunnbotten, som de lagt emellan sig på sina knän.

“Hör mal an", fortfor skepparen. "Jag hade nu om våren en fora spannmål igen, som jag ville försälja i Uckermunde. Men utanför Jagowska porten kommo ryttare strax öfver mig och bundo mig, redo in i staden till min gård och expostu-lerade med min hustru om hundrade riksthalers ranzion. I hjärtskräcken lofvade hon fyrtio, som hon inte hade utan måste till grannas och borga. Men under tiden trängde de in i huset, åto och drucko och gjorde sig lustiga med hvad fattigdom där kunde finnas i förråd .. . och våldtogo min äldsta dotter, så att hon dog sen om natten ... och strypte min son, när han ej var dem till viljes... Nu har jag allenast den yngsta kvar, Lischen, som låg gömd i källaren... Jesus, Jesus... Och när de fingo pengarne, drogo de dädan med foran, ändock den var köpt igen, och slogo mig själf blodviten och fullsår ..."

Wiwalt afbröt honom och sade, att de ej ville höra mer, samt bad honom hämta ett par kannor öl.

"Ach Gott! Ach Gott!" suckade mannen. "Slikt menar en, att svensken kan frälsa ifrån!"

"SacreDieu, min vän!" utropade fransmannen, medan han blandade korten. "Jag har mitt eget compagnie dragoner och står dig till tjänst. Om Monsieur Götze ännu regerar i Pasewalk, när du kommer hem, så sök upp Capitän de Loyson i General von Knyphausens fältläger, och jag skall, på min ära, göra ända på hans tyranni! Se där en affär för mig! Gör mig sedan till bourggraf i din goda stad, så skall jag gifta mig med din dotter!"

Caspar Sedekun tackade med ett bittert leende, suckade och gick att hämta ölet.Under ännu en vecka hann vänskapen befästas mellan Wiwalt och den franske kaptenen. Ty efter befallningar att segla än hit och än dit, fingo de först landstiga, sedan konungen i början af juli slagit läger utanför Stettin. Deras vägar skildes då. Fransmannen skulle begifva sig till Wollin, där en del af rytteriet, illa medtaget efter sjöresan, ännu kvarstod, och sedan ställa sig under Knyphausens befäl. Wiwalt åter skulle uppsöka Falkenberg.

Han hade med hvarje dags dröjsmål blifvit alltmer orolig, brefven i tröjan brände honom, och han väntade hvarje ögonblick få höra att konungen blifvit mördad. Först sökte han hofmarskalken i Stettin och blef hänvisad till lägret vid Oderburg, hvarest konungen hade sitt högkvarter, men han anträffade honom ej heller där och återvände till staden samt fann slutligen hans logis uppe vid Rossmarkt. Där erfor han, att Falkenberg redan vid början af resan blifvit återsänd till Stockholm för uppköp af proviant och först föregående dag ankommit till hären. Det var därföre svårt att komma till tals med honom. Han var hela dagen ute i högkvarteret, och det var halft med våld, som Wiwalt ändtligen fram emot aftonen trängde sig in i hans förmak och begärde få invänta honom.

Han fick vänta länge och märkte, att folk som gick ut och in började betrakta honom allt mera nyfiket och närgånget. Slutligen öppnades dock en dörr, och han fick befallning att inträda. Men det var ej inför hofmarskalken han befann sig. Rummet var bevakadt af soldater, och omkring ett bord midt på golfvet sutto tre officerare, bland hvilka han med häpnad och förskräckelse igenkände en . . .

Det var del Ponte.Han blef åtspord om sitt namn, affordrad sin värja och tillfrågad, om han innehade några hemliga papper. Han jakade, men nekade att aflämna dem till någon annan än hofmarskalken personligen. Då underkastades han kroppsvisitation, brefven togos ifrån honom, och den ene officeren gaf den andre befallning att försegla dem samt följande morgon bringa dem i Falkenbergs händer.

Del Ponte hade under tiden ej yttrat ett ord, han hade med korslagda armar och ett hånleende på läpparne suttit tillbakalutad i sin stol och betraktat Wiwalt. Men i samma ögonblick brefven skalle inläggas och förseglas, kom han att kasta en blick på dem och for upp som stungen af en orm.

“Basta, Messieurs!" utropade han. “Låt mig se honom närmare an! . . . Diavolo, jag har tagit miste! . . . Återställ hans papper, Messieurs och låt honom gå — jag har tagit miste!"

De andra officerarne blefvo förvånade och sågo tvehågsne på hvarandra.

Då sade Wiwalt:

“Messieurs — jag är den rätte!“

Och trots del Pontes förnyade motsägelser förseglades brefven, och Wiwalt fördes bort af soldaterna.

“Till slottshäktet!“ befallde en af officerarne.

“Hvad är jag anklagad före?“ frågade Wiwalt.

“Det lärer han bäst erfara inför krigsjustitzen om ett par dagar — han är tilltalad för att vara Hertigens af Friedland spion!“

“Potz Sacrament!" utropade Wiwalt och tvang sig att skratta. “Så lär en ann som snarast få byta plats med mig!"

Förvirrad af alla växlande äfventyr och faror, som han genomgått ända sedan sin ankomst till Stockholm, hann Wiwalt knappt återkomma till besinning och samla sina tankar, innan han sattinspärrad i häktet. Men där fick han god tid därtill. Ty dag efter dag gick, utan att någon krigsrätt blef hållen, vecka efter vecka skred långsamt framåt, utan att han erfor något om sitt öde. Han började frukta, att man hade glömt honom, och önskade stundom att hellre bli dömd och hängd än att nödgas framsläpa sitt lif i ovisshet och elände. Han blef först slö, likgiltig och hopplös. Men möjligheten, att italienaren skulle veta slingra sig undan de bevis som förefunnos i de uppsnappade brefven, retade åter upp honom till bitterhet. De bediägerier och brott, som han själf begått för att fånga lyckan eller för att rädda lifvet, väckte hvarken hans fruktan eller samvetsagg — de hade varit hans vapen, hans medel, som till fyllest helgades af ändamålet, att nå en ställning, där han kunde tjäna konungen och fäderneslandet . . . och förtjäna adeligt namn . . . och rättvis reputatz. Och bitterheten växte till raseri mot de murar, som höllo honom stängd från nya försök och nya utvägar att slå sig fram — med djärfhet, där experiensen ej förslog, med våld, där qualiteterna tröto. Men när nätterna kommo med ängslan och fukt och kyla, mattades raseriet åter, och i hans trötta hufvud föddes ett begär efter hvila och ro . . . efter bokskogarnes tystnad . . . efter aftonbrasan hos fru Lena . . . efter kammaren på Björkeberga med doften af de torkade rosorna i herr Wulffs klädkista . . . efter fru Margretes stekar och pastejer . . . och efter Gertruds armar, som famnade honom under bön . . .

Herre, gif oss döden, men inte skam!

Då knäppte han sina händer och bad till Gud att öppna hans fängelsedörr och gifva honom hämnd på alla hans hatare och förföljare. Han bad så många böner han kunde, och han lade därtill den sista han lärt, som Henri de Loysonbrukade bedja om aftnarna på hafvet — den var till Guds Moder, men han accommoderade den efter tempus, såsom Paulus lärt honom.

En afton — han hade då suttit i häkte mer än en månad — öppnades dörren, och en officer inträdde. Han sade sig komma från hofmarskalken för att lämna Wiwalt ett pass till Sverge, dock med villkor, att han samma afton skulle lämna staden och ej framdeles visa sig i det svenska lägret.

Wiwalt hade intet val. Han afgaf löftet, mottog passet och återfick sin värja. Men som officeren var densamme, hvilken affordrat honom den, ansåg han sig kunna fråga, hvarföre han ej tidigare frigifvits, när i alla fall ingen krigsrätt blifvit hållen.

“Hofmarskalken har dag för dag fått justitzen uppskjuten för att vid lägligt tillfälle släppa er44, svarade officeren. “Han har sagt sig känna, det ert kontrakt med Hertigen af Friedland intet hade att betyda."

"Men förrädarn — tallienern?" sporde Wiwalt.

"Del Ponte?"

“Ja . . .?“

"Han var nämnd till Obriste-Lieutenant vid Hofmarskalkens regemente, stod hos honom i stor gratia och hade god credit hos Hans Majestät. Men . .

"Men . . .?“

"Han har deserterat."

“Och kommit undan?" utropade Wiwalt.

Officeren ryckte på axlarna.

“När?"

"Dagen efter ert förhäktande."

“Se mans — innan brefven . . .?““Ja", svarade officeren. “Rittmeister von Piatow var af Kungen kommenderad att förkunskapa öster om Odern, där Obrist Teuffel rätt den dagen var väntad norr ifrån med tusen muske-terare och tretton compagnier Cavallerie, som cantonnerats auf den Insuln att erfrischa sig efter sjön. Med Herr von Piatow gaf sig då Obriste-Lieutenanten i sällskap, och när de kejserske kommo i sikte vid det Stargardtiska passet, ad-monerade han strax Rittmeistern att retirera, men blef själf kvar bakom en backe, så att han strax föll i fiendens händer — såsom ock tör ha varit hans intent.u

“Och stallbrodern?"

"Hvem?"

"Han med ärret i pannan?"

"Capitän Baptista?"

“Rätt han!"

"Strangulirt I" svarade officeren.

“Och jag — jag som bragt brefven i Hof-marskalkens händer, skall jag . . .“

“Halt an, min Herre!“ afbröt officeren. “Inför krigsjustitzen skulle Hofmarskalken lika litet kunna bevisa sin mening om ert kontrakt med Wallenstein, som I själf fulltyga, att det inte är er de italienske Capitänerna försändt med brefven till General Conti.“

Wiwalt teg och betraktade grubblande det fina, vridna stälfästet på värjan, som han nyss återfått och ännu höll i handen, samma värja som Henri de Loyson skänkt honom.

“Behagar I nu följa“, sade officeren, “så skall jag ledsaga er ner till hamnen, där en alla tider får lägenhet med skutskepparne åt Svinemunde eller Usedom. Och dädan kommer I lätteligen öfver åt Sverge på något transportfartyg. ““Jag tackar er . . .“

När de kommo ut på borggården stannade Wiwalt, lade sin hand på officerens arm och frågade:

"Befinner sig General-Majoren von Knyp-hausen i Stettin?u

“Nej, han har för en vecka sedan besatt Wolgast . . . Hvi så?"

“Jag har en vän, som är Capitän vid hans dragoner, och som jag gärna sade farväl ..."

“Så kan I taga den vägen!“

Två dagar därefter var Wiwalt i Wolgast och fann utan svårighet fransmannens logis. Han kom i rättan tid. Utanför porten väntade några ryttare, och han erfor, att Capitänens kompani samma dag skulle bryta upp och lämna staden.

När han inträdde fann han Henri de Loyson sittande på ett bord vid fönstret sysselsatt med att fästa nya, brokiga fjädrar i sin hatt, med samma omsorg som om han ordnat blommor i en vas.

“Par Dieu, välkommen!" utropade han gladt öfverraskad, i det han hoppade ned från bordet och tog Wiwalt i famn. “Hvar kommer I ifrån?“

“Från Stettin — och I drager hvarthän?“

“Gissa . . . Vill I göra mig sällskap?"

“Jag är på väg åt Sverge ..."

“På commando?“

“Nej, jag . . .“

“Par la Sambleu, så gör I mig sällskap!"

Han sprang till dörren och ropade in en lakej.

“Sadla Bradamante och förse denne Herre med hvad mundering han behöfver!" befallde han.“Men hvad vill I, att jag skall göra?" in-vände Wiwalt.

"I skall dansa på mitt bröllopl"

“Potz Sacrament!"

“Potz Sacrament — jag skall eröfra min goda stad Pasewalk och gifta mig med den vackra borgardottern!"“Geld! Geld her!"

“Pfaff, gieb Geld oder gieb Blut!"

Det var de fyra första . . .

“Gieb Geld oder Blut!" ropade de.

“Jesus, Jesus . . . Kristna människor! Kristna människor !tf

"Djäflar ä vi, lefvande djäflar — dina djäflar, Pfaffe!"

Det var fyra musketerare, råa, rusiga, rof-lystna sällar, som stötte kolfvarne i golfvet, gåfvo hals och skrattade med hvita tänder i mörka ansikten.

“Gieb Geld! Geld her!“

“Jesus Christus . . . Pasewalk! Pasewalk!"

“Pasewalk är i djäfvulens våld!"

"Pasewalk är i Götzes händer!"

"Gieb Geld! Geld her!"

Det var de första, som bröto sig in hos magister Schluter vid Rosenstrasse, i Oberstadt, snedt emot kyrkan, gamle magister Laurentius, herden i Sanct Maria. Han satt i sin kammare om morgonen, böjd öfver sin predikan till onsdagen, när de bröto sig in i huset. De kommo stormande genom kryddgården, utanför hans fönster åt

stadsmuren, utan att han hörde dem. Som svarta skuggor öfver hans soliga blomstersängar kommo de, utan att han såg dem, förr ände stodo i kammaren och stötte kolfvarne i golfvet och ropade:

"Gieb Geld! Geld her!“

Han hade nog förnummit buller och dån, och hört klockan ringa uppe i tornet, hans gamla kära klocka, som i hundrade år ringt in sabbat och helg öfver Pasewalk. Men han hade trott, att det var packvagnarne, som kördes öfver torget, eller de välsignade svenska dragonerna, som galopperade genom gatorna, och han hade tänkt, att det var de redlige svenska Capitänerna, som ringt borgerskapet samman till vaktgöring liksom dagarne förut. Och därföre hade han ej lyft ögonen från sin predikan, förr än de kejserske musketerarne bröto sig in i kammaren, stucko sina glödande luntor under hans näsa och skreko:

“Gieb Geld, Pfaffe, oder gieb Blut!“

Magister Laurentius skälfde i hela kroppen af skräck. Pengar hade han inga, och kyrksilfret, som han gömt hemma hos sig, under golfvet i kammaren, när Götzes folk sist var i staden på execution, ville han ej för sitt lif lämna ut. Men ett litet förgyldt kors på kedja hade han och en balsambössa af silfver, som tillhört hans salig hustru, och dem gaf han och bad i Jesu namn, att de måtte taga hvad mera som fanns af förråd i källare och visthus, allenast de ville gifva kvarter.

Men därmed voro de ej nöjda. En af dem började slå bänkar och bord i stycken, en annan bröt upp dörren till köket och tvang hans gamla fatburshustru att öppna lådor och skåp, den tredje drog gubben vid håret från kammaren ut i gången, och den fjärde dängde honom i hufvudet med muskötkolfven, så att han signade ned.

"Geld! Geld her!" ropade de<Men från gatan bröt i detsamma en ny hop in i huset, en fänrik, en italienare, med en skock allehanda folk i följe, irländare, skottar och fran-soser.

"Geld her, sage ich Salvagarde zu!" skrek fänriken.

“Salvagarde! Salvagarde!"

De körde ut musketerarne genom fönstren, släpade magister Laurentius in i kammaren igen, och lofvade honom sk}'dd och salvagarde, om han gaf dem hvad guld och pengar han hade. Då kröp gubben bort till spiseln och letade fram en rosinobel, som han gömt i askan bakom löf* ruskorna. Men de ville ha mer. De sleto ned tapeterna från väggarna, refvo bolstret ur sängen och tömde ur fjädrarna, hvilka yrde som snö omkring kammaren, fyllde i stället säcken med allt hvad i huset fanns af tenn och koppar och metall, lastade det på packvagnen utanför porten och drogo bort.

Och efter dem kommo kroaterna, blodtörstiga och lystna efter guld, i brokiga tröjor med silfver-knappar, gyllene bröstplåtar och fjädrar i sina hattar. De drogo hästarne med sig in i kök och kammare, skreko, svuro och skrattade, vräkte böcker och skrifter i spiseln, stulo kläderne ur kistan, raffade kuddarne ur bädden och drogo tröja, strumpor och skor af gubben själf. En af dem högg honom i skuldran, en annan vred en snara om hans hufvud, så att blodet sprang fram ur näsa och mun, och alla ropade:

"Gieb Geld, Pfaffe, oder Blut!u

Då bekände magister Laurentius, hvar kyrk* silfret låg, och de bröto upp golfvet, drogo fram kalkar, patener och blanka ljusstakar, slogos därom och lupo sin väg. Men de, som ingenting fått, föllo öfver fatburshustrun oqh hennes lilla nioårigaGretel, släpade dem upp ur källaren och våldtogo dem i kryddgården.

Blödande, halfnaken och skrämd af kvinnornas jämmer och skrik utanför fönstren, kraflade magister Laurentius sig upp på benen och stapplade ut på gatan. Några hus längre ned, i hörnet af torget, bodde herr Johann Elst, stadssyndicus, han som en gång inför Churfurstliga Branden-burgska Hofrätten räddat Götzens nacke in puncto homicidii och fått skyddsbref — hos honom vore han säker, hos honom ville han söka ett lugnt hörn att dö.

Men han kunde knappt komma fram. Gatorna voro fyllda af folk, vagnar och hästar. Skaror af ryttare och fotknektar med knäfvelspjut och laddade sadelrör höllo hetsjagt efter skaror af flyende människor — blodiga,

lemlästade män, halfklädda kvinnor med barn på armen, gubbar, gummor och barn, som störtade framåt, ropande och gråtande, alla på flykt mot Prentzlowska porten. Somliga smögo fram utmed husväggarna, andra sprungo in och ut mellan vagnar och foror, några stupade öfver kistor och husgeråd, som vräktes ut genom dörrar och fönster, och många trampade ned hvarandra eller föllo för hugg och lod. På sin trappa låg Michel Matzdorffen, orgel-byggaren, naken, med hufvudet klufvet ända till tänderna. Andreas Hagen, bagarnes ålderman, hängde bakbunden vid sin fönsterpost och skrek, att knektarne våldtogo hans hustru och barn inne i kammaren. Och en kroat, som galopperade fram genom folkmassan, släpade med sig, bunden vid sadeln, mäster Martin Scheeles vackra dotter med det långa ljusa håret, hvari ryttarens sporre trasslat sig fast.

Den klara, soliga luften förmörkades af damm och rök, förpestades af brandos och utdunstningarfrån människor och djur, dallrade af klagan och jämmer. Men öfver allt annat, genom buller och dån, från gränder och gårdar, ur själfva jorden ljödo ropen:

“Geld! Geld her!"

“Gieb Geld oder Blut!“

Slutligen nådde magister Laurentius fram till syndicus’ tröskel. Men längre kom han ej. Dörrarna voro uppbrutna, och genom de utslagna fönstren såg han syner, som skrämde honom bort. Vid bordet i salen sutto soldater och banquetterade, med husets döttrar på sina knän, och de arma barnen voro nakna, hjärtskrämda ochhalfdöda af blygsel, den ena sanslös och den andra från vettet med öppen mun och stirrande ögon. I den stora spiseln, där några af våldsmännen stekte och kokade till kalaset, hängde syndicus själf, bunden med fotterna vid spjället uppe i rökfånget och med afsvedt, förbrändt hufvud nere i röken och lågorna. Och borta i sängskåpet hördes fru Martina skrika i armarna på en rusig skälm, den arma fru Martina, som knappt en vecka förut födt sin yngsta till världen.

Magister Laurentius raglade därifrån, nedåt gatan in på kyrkogården. Men ej ens Guds hus bjöd honom en fristad. Utanför kyrkoportarne stodo andra packvagnar, och därpå lastades allt, som de rofgiriga stråtröfvarne kunde komma öfver i sakristia och skattkammare, altartäcken och ornater, biblar med silfverhäktor, kalkar, mon-stranser och ljushållare, hvilka förvarats i korskåpen ända sedan den katolska tiden. Ute på kyrkogården hade de gräft upp gräfvarna för att plundra liken på ringar och kedjor, och under lindarna bakom fattighuset dansade ett halftjog kroater iförda messhakar och spetsskjortor, som de stulit af benranglen i glaskistorna uppe i högkoret.

En Lyckoriddare,Magister Laurentius måste bevittna all denna styggelse, ty han förmådde ej komma därifrån. Hans gamla ben buro honom ej, han signade ned på knä, och när han försökte krypa bort hann han ej längre än till kyrkogårdsporten. Där blef han sittande på tröskeln, vridande sina händer och vaggande sitt hufvud under suckan och kvidan. Skjortan klibbade fast vid kroppen i blodet från hans skuldra, hans nakna fötter voro sargade, hans hvita hår sammantofvadt af smuts och jord. En kvinna, som sprang förbi stannade vid hans åsyn, slog förfärad ihop sina händer och höljde sin kappa öfver honom. Men soldaten, som förföljde henne, snappade kappan bort och fångade henne däri. Magister Laurentius märkte det ej. Han skälfde, så att hans lemmar skakade, och skar tänderna af hjärtekyla, tills hans haka föll slapp ned, och han blef sittande orörlig, med sina stora, blodsprängda ögon stirrande på soldaterna, som plundrade grafvarna, dansade och hojtade.

“Geld! Geld her!“

“Gieb Geld oder Blut!"

Då kom en gammal man in genom porten, fick se gubben och ropade förskräckt:

“Far Laurentius?... Jesus, Jesus, lefver I

far?“

“Caspar ... Är du Caspar Sedekun?" flämtade gubben och såg upp på honom.

“Undan far. Gud hjälpe oss, han kommer! Han kommer Uckerstrasse uppåt! .... Undan far! Djäfvulen kommer!

Götze kommer!"

Han tog Magister Laurentius under armarna, släpade honom åt sidan och gömde sig med honom bakom porten. Men genom springan sågo de ut öfver torget.

“Där är han! Där är hanluSom en stormvind, sopande undan människor och djur liksom agnar på fältet, kom han upp genom Uckerstrasse, följd af en hel kavalkad ryttare i blanka harnesk och lysande munderingar. Han var ung, med röda blomstrande kinder, spotska knäfvelbårar och en sky af guldgult hår fladdrande under hatten, hans ögon flammade af lust, och hans tänder gnistrade i skratt.

Midt på torget, nära brunnen, höll han inne och ropade:

“Schwede! Schwede! Kom heröfer, Junge, oder schall my de Tufel halen!“

Men ingen svensk syntes till.

“Schwede! Schwede!“ ropade han ånyo. “Hervor, Junge, ick schiete dick, dat di de Dampf tom Hals utgaht!“

Men ingen svensk kom fram.

Då brast han i gapskratt, svängde om sin häst och skrek:

“Zunde Lickter an, dat ick de Schweden sehe!*

Under dessa utmaningar, under Hans Götzes öfvermodiga hån mot de tappra, svenska dragonerna, Pasewalks sista försvar, hade det rådt tystnad på torget. De flyktande, hjärtskrämda människohoparne, gömda i gränder och portgångar, nedkrupna bakom packvagnar och bråtar, ängsligt tryckta intill murar och trädstammar, hade tegat, lyssnat och darrat. Men vid hans sista rop, vid befallningen att foga eld och brand till rån och blodskam och mord, höjdes på en gång ett ohörligt skri af fasa och skräck, hundrade händer knötos under förbannelser, och veropen kommo till och med herr Hans rödblommiga kinder att blekna.

Han sporrade sin häst och ville framåt. Men hästen stegrade sig, en gång, två gånger, tregånger. Då vände hopen sig om — och med ens tystnade veropen åter, förbannelserna förstummades, och de knutna händerna sjönko lama ned.

Uppifrån hörnet af torget, ut genom kyrkogårdsporten kom en skara soldater, dansande, sjungande och skrattande. De buro messkjortar, ohöfviskt uppfästade, mitror på nacken och kräck-lor i näfvarne, messhakar med perlstickade kors och korkåpor af gyllentobin. Och emellan sig släpade de, under hugg och slag, magister Laurentius, gamle herden i Sanct Maria, halfdöd i blodiga trasor, och Caspar Sedekun, den hårdt pröfvade Caspar, krämarnes ålderman och en af skyttegillets äldste. Och när de hunno fram på torget, vräkte de ned dem på knä framför herr Hans häst.

Då brast äfven herr Hans i skratt.

Men magister Laurentius lyfte upp sina skälf-vande händer emot honom och kved:

“Hans, broder, gif kvarter! Hvad ondt har Pasewalk tillfogat dig? Hur vill du stå till svars inför Guds domstol ?“

“Fader, till yttersta dagen är långt ännu!“ svarade herr Hans.

Då sprang Caspar Sedekun upp och ropade: “Herre, Herre, du har gjutit så mycket oskyldigt, kristet blod i Pasewalk, mördat så många män, skändat så många kvinnor, att djäfvulen skall taga dig!“

“Åhå! Åhå!“ skrek herr Hans och skrattade. “Djäfvulen tar inte den, som redan är hans! Skall jag i helvetet in, så må jag fuller helvetet förtjäna! Kreutz Sackerlot, sätt eld och gif ingen kvarter! Kopf weg, svenska skälmar och kättarhundar! Pasewalk skall brinna i grund! Sätt eld och gif ingen kvarter!"

Därmed sporrade han åter sin häst.Men där kavalkaden sprängt fram, låg magister Laurentius kvar med krossadt hufvud.

Och flykten började på nytt, nya hopar utplundrade människor, förföljda af nya skaror rof-lystna soldater, lastade

med byte eller på spår därefter, skrålande och ropande:

"Geld! Geld her!“

“Gieb Geld oder Blut!“

Men plötsligt blefvo flyktingarna på torget åter stående stilla och lyssnade. Norrifrån, nerifrån Unterstadt trängde ett nytt larm dit upp, från Fischmarkt och Jagowska porten. Skott ljöd på skott, allt närmare och närmare, och en störtflod af åkdon, hästar och folk rullade upp genom gatorna — packvagnar, som körde fast i hvarandra och välte i hörnen, hästar, som stupade mot fororna, ryttare, som störtade ur sadeln, och knekthopar, som kastade sitt byte, försökte krypa fram och krossades under hofvar och hjul.

Nu var det de kejserske som flydde.

"Die Schweden! Die Schweden!"

"Gud signe dem!"

"Die Schweden! Die Schweden! Herren hjälper Pasewalk!"

Och svenskarne kommo, de svenska dragonerna, i två skilda skaror, upp genom gatorna till torget, knappt femtio man i hvardera troppen, illa munderade och på små, raggiga, oansenliga hästar. Men de hade nyladdade sadelrör och långa värjstickor, de rände fram i fyrsprång, och gatan låg flack efter dem.

I spetsen för den ena truppen red Henri de Loyson, och Wiwalt i spetsen för den andra. Och hvar de flögo fram, ropade de:

"A Saint Nicolas!“

“Frauen und Kinder in die Nicolai!" “Femmes et enfants a Saint Nicolas!"“Salvagarde in der Nicolai!"

“A Saint Nicolas! A Saint Nicolas!"

De flyktande hoparne vände om och jagade hvarandra tillbaka nedåt staden, krälade öfver vagnar och lik och släpade mödrar, krymplingar och barn genom de tomma, rensade gatorna till Sanct Nicolai innanför Jagowska porten, där sven-skarne besatt kyrkogården, en handfull dragoner, som fått sina hästar skjutna och intet annat kunde uträtta än skydda kvinnor och elända. Där åter-funno mödrar sina barn, barn sina mödrar och hustrur sina män, många slagna och sårade, men ändock vid lif. Och därför skrattade de, gräto af glädje, tackade Gud och välsignade. Där sprang magister Calenus omkring, tokiga skolmä-starn med habichtnäsan, sladdrade med sitt beställ samma flin, och rådde alla att göra som han, som narrat en spanior ner i sin brunn, slagit igen luckan och satt en pinne i märlan. Och där satt gamle Peter Mandiivel på kyrktrappan, diakonen i Sanct Nicolai, och välsignade med iallande röst svenskarne, som räddat honom, när Crabaterna i brist på höns och viktualier ville steka honom själf i hans bakugn.

“Gud signe de Kungliga svenska dragonerna!“ pep han entonigt. “Och Gud signe dig Caspar Sedekun, som hämtat dem hit .. . Gud signe ... Gud signe ...“

Men Caspar Sedekun hörde ej på honom.

Han hade också kommit till kyrkogården, återfunnit sin dotter och hört henne förtälja sin moders öde och sitt eget — huru soldaterna slagit flintan ur muskötlåsen och skrufvat hanarne om moderns tummar, så att den röda saften sprungit fram under naglarne, huru de rännt ett korsgevär ned i hennes strupe, när hon skrek, och huru dottern fått dela sin systers skam, men,ej dö liksom hon. Och nu satt Caspar på marken, hopsjunken vid kyrkmuren, med dotterns hufvud i sitt sköte, och smekte hennes nakna skuldra, som bar blodärr efter skändarens tänder — och det var Lischen, hon, som skulle bli borggrefvinna i Henri de Loysons goda stad Pasewalk...

Därför hörde han ej på gubben MandOvels lallande välsignelser öfver svenskarne och öfver honom. Men han grubblade — grubblade öfver, att svenskarnes hjälp ändå blifvit Pasewalks för* därf, och grubblade öfver, att han själf bar skulden för att svenskarne kommit dit...

När han kom hem i början af augusti, hade han funnit staden i större betryck än någonsin tillförene. De rikaste husen hade blifvit plundrade med våld, borgmästare, råd och stadens äldste hade släpats till Gartz såsom gisslan för ogulden tribut, och Götze ville ej hålla till godo med någon ranzion, som kunde bjudas. Då hade ryktet spridt sig, att den svenske generalen von Knyphausen besatt Wolgast. Hans namn hade straxt påmint Caspar Sedekun om den unge officeren, som han fört öfver till Tyskland, och efter samråd med sina vänner, hade han, åtföljd af Johan Elst, stadens syndicus, dragit till Wolgast, bönfallit om generalens hjälp och anfört den franske kaptenens vackra löfte. Knyphausen hade skrattat åt dem, men låtit kalla Loyson. Och denne hade ej allenast bekräftat de goda borgarnes utsagor, utan äfven åtagit sig att med sina dragoner som snarast jaga hvarenda kejserlig soldat ur Pasewalk och hela Pommern.

Och Knyphausen hade gifvit sitt bifall.

Dagen därpå, färdig att stiga till häst, hade kaptenen erbjudit Wiwalt att göra honom sällskap. Och denne hade ej länge tvekat. Grubblerierna i fängelset hade förtorkat hans hjärna, och dejiförödmjukande orättvisan i formen för hans frigif-vande hade kommit hans blod att koka af raseri. Han behöfde ett fäste för sina tankar, ett aflopp för sina känslor, och det sorglösa öfverdådet i hans muntra väns förslag hade ännu en gång väckt hans äfventyrslusta till lif.

Och han hade spottat på fingret, stuckit det i vädret och utropat:

“Lyckoriddare — gamla maneret!"

Och Henri de Loyson hade skrattande svarat: “Fort bien, mon Capitaine — allons au gré du vent!“

Och därmed redo de.

Det var inemot aftonen, en af de första aa-garne i september, som de galopperade in i Pase-walk, och redan vid genljudet af de svenska häst-hofvarne i Jagowska porten flydde de kejserske tribulir-ryttare, som befunno sig i staden. Tidigt följande morgon manades man ur huse att gifva soldaterna handräckning vid förbättrandet af stadens försvarsverk. Och medan svenske konungen behöfde tre dagar att retranchera sitt läger vid Stettin, brukade hans kaptener allena en enda för att befästa Pasewalk, sätta murarne i stånd, kasta upp vallar och förse svaga punkter med staketer och pinpallissader.

jngen fiende syntes till.

Följande morgon väcktes emellertid de båda kaptenerna af -hornstötar och krigisk musik på gatan utanför Caspar Sedekuns gård, där de hade sitt logis. De sprungo upp, ryckte till sig värj-stickorna och kommo ut på trappan. Men i stället för kejserske ryttare sågo de en skock kor, som för första gången sedan månader drefvos ut på grönbete af sina herdar. Det var dessa som blåste i hornen, och efter dem kommo getherdar med ?må pipor, gåsherdar med skramlor och sist svina-herdar smällande med sina piskor — alldeles som i fredstid.

Dagen förblef lugn och så äfven den följande.

Wiwalt och Henri ordnade försvaret, öfvade borgarfolket i vakttjänst och bevärade murarne så godt sig göra lät utan skytte — ty de elfva metallstycken Pasewalk ägt hade Herr Hans tagit i contribution. Morgon och afton redo de själfva med patruller rundt omkring staden, den ene utanför på vallarne, och den andre innanför, mellan muren och de små lummiga kryddgårdarne, som omgåfvo kvarteren, där fläderbuskar och rosenkvarter till hälften gömde trefna hus af sandel-virke och lera. Och om kvällarne sutto de vid mäster Caspars bord och hörde herdarne komma åter, medan Lischen fyllde deras kannor med pasenelle, och rodnade, när Henri de Loyson kysste hennes hand, tog henne på sitt knä och sjöng:

»Ma princesse, elle peut vaincre par ses regards!

O, superbe vainqueur, qui triomphe de Mars!»

Och det fanns mången i Pasewalk, som började tro, att Götzes t}Tanni och pressurer voro till ända . . .

Men den fjärde morgonen hade horn och pipor knappt förklingat i dimman ute på ängarna, innan herdarne

förskräckta kommo tillbaka in genom stadsportarne och ropade, att Crabaterna drefvo bort deras hjordar. Och när dimman lättade, började väktaren i Sanct Maria ringa i tornet och ropa, att en stor mängd folk till häst och till fot syntes åt Löckenitz till. Först visste ingen, om det var svenskar eller kejserske. Men när dragonerna hunno ut på fältet, kommo i skärmytsel och måste retirera inom murarne, och när en skur af kulor och fyrbollar började regna öfver staden •-— då förstodo snart alla, hvem det var, och ja-sågo äfven, att ett hundra femtio kungliga svenska dragoner ej länge skulle kunna försvara Pasewalk.

Ty det var tre, fyra tusen man, ryttare och fotfolk, som omringade staden och stormade öfver vallarne, sprängde Prentzlowska porten med en petard, satte den Stettinska i brand och genom-bröto muren. Som en häftigt brusande vattuflod öfversvämmade de gator och torg, dränkande mordskrik och jämmer, kamp och flykt i ett alltjämt växande larm. Det gjordes ingen skillnad på gammal och ung, på frisk och sjuk, på väpnad och obeväpnad, på klerk och lekman, på föräldrar och barn. Allt höggs ned, sköts ned, plundrades och skändades. Och från gränd till gränd, från hus till hus, från kammare till kammare genljödo de hungriga ropen:

wGieb Geld! Geld her!"

“Gieb Geld oder Blut!

De svenska dragonerna drefvos af öfver-makten tillbaka från murarne och genom gatorna ända ned till Fischmarkt, där de dock höllo stånd, tills roflystnad och blodtörst snart skingrade för-följarne. Några hade stupat, men flere hade förlorat sina hästar, och dessa besatte Sanct Nicolai, medan de öfriga åter samlade sig, och i två troppar ånyo sprängde upp genom staden, rensade gatorna och beredde kvinnor, barn och sårade tillfälle att söka skydd i kyrkan. Men herr Hans återvände med nytt folk, och svenskarne drefvos ännu en gång tillbaka, endast steg för steg och under starkt fäktande, men med så stor manspillan, att knappt ett tjog stod åter, och de flesta till fots, när de slutligen gjorde ett sista försök att förgaddra sig bakom kyrkogårdsmuren.

Bland dessa voro Wiwalt och Henri de Loyson. Wiwalt hade förlorat sin häst, blifvit af med hatten och sårats i armen af en kul^. Men Henri synte§vara hård mot skott och värjslängar. Hans röst klingade, som om han anfört en gaillarde, ögonen lyste spm eldkol i hans svarta, smutsiga ansikte, och det föreföll, som fingo hans hållning allt stoltare och manligare behag, ju värre hans kläder refvos i trasor.

Det blef middag, eftermiddagen kom, och ännu höllo dragonerna stånd. Men de blefvo färre och färre, och när skymningen föll, hade de endast kyrkan kvar — fylld med kvinnor, barn och orkeslösa. Och utanför satt herr Hans till häst, om-gifven af sin granna kavalkad, och ropade, att han skulle spränga tornet med petarder, om ej portarne öppnades och alla gåfvo sig på nåd och onåd. Hvalfven genljödo af jämmer och verop, kvinnorna föllo medvetslösa ned och gömde sina ansikten mot golfstenarne, männen tiggde svenskarne, att ej gifva dem i Götzes händer, och gamle Peder Mandiivel stod inför altaret i sin fordom så fridfulla kyrka och anropade Gud om förbarmande.

Då ryckte plötsligt Henri ifrån honom handklädet, klättrade upp i ett sönderslaget fönster och viftade ut. Det blef tyst utanför, och det blef tyst inne i kyrkan.

Och Henri ropade åt herr Hans:

"Monsieur! Jag är de tappre svenskarnes Capitän och oskyldiga människors värn. Jag begär kvarter och salvagarde för de obeväpnade, och för mina fem dragoner fritt aftåg med öfver- och under-gevär. Däremot erbjuder jag mig, till godt accord, att presentera min värja och ge mig fången, tills billig ranzion kan blifva kvitterad!“

Herr Hans teg en stund, men därpå svarade han ja.

Då sträckte alla inne i kyrkan sina skälfvande händer mot Henri^ somliga med t^ck och väl-signelser, andra med ros öfver hans mod och uppoffring, några med varningar för Götzes trolöshet.

Men Henri de Loyson stod kvar i fönstret med sitt glada leende, sina tindrande ögon och sitt stolta behag. Och när det åter blef tyst, ropade han:

“Dieu vous garde et ma bonne ville de Pasewalk! “

Och därmed hoppade han ut.

Genom fönstren sågo de honom öfverlämna sin värja åt herr Hans och sågo honom föras fången bort. Och vid portarne väntade de, att aftåget skulle beviljas och salvagarde utlysas. Men de väntade förgäfves. Herr Hans galopperade bort med sin kavalkad, och när han var borta, gaf hans kapten till känna, att därest de innevarande ej gåfvo sig före midnatt, skulle petar-derna under kyrkan antändas.

De som varnat för Götzes trolöshet hade haft rätt.

Wiwalt visste ej, hvad han skulle göra, och ej hvart han skulle taga vägen. Folket bestormade honom med böner om hjälp och råd, men han hade ingen tröst att ge. Hans fyra dragoner fordrade att få göra ett utfall och slå sig igenom, men han insåg det omöjliga i ett sådant försök. Och slutligen klättrade han uppför stegarne i tornet för att se, om ej fienden ärnade tåga sin väg emot natten.

Han ropade högt af förfäran vid den syn, som där mötte honom.

Hela Oberstadt stod i lågor, himmelen lyste i blodig brand, och vid eldskenet såg han de kejserske, utanför Stettinska porten, i myllrande massor fira sin victoria med banquetterande, dans och tygellösa upptåg, omkring ölfat och åmar.som släpats dit ut, och omkring lägereldarne, där oxar och får stektes hela på spett. I kvällens mörker och i brandröken, fylld af hvirflande gnistor, liknade detta djäfvulens eget bröllop, liknade helvetet självt, hvars flammande lågor rasslade fram öfver stadens tak, stego högt mot himmelen och slogo ut genom gluggarne i Sanct Mariae torn, där den gamla klockan, som i hundrade år ringt samman till böner och strider, den största i hela Pommarland, smälte i ett blåskimrande regn af drypande eld. Men därinunder, i gårdar och gränder, mellan remnande väggar och brinnande bjälkar, irrade ännu flyktingar fram och tillbaka — jagade ur sina gömslen af elden, nakna och skälf-vande af köld, med uppsvällda lemmar och blödande hufvud, halfkväfda af röken, förgiftade af pestluften, och vettskrämda af hundar och svin, som redan togo arf efter knekthoparne och sletos om liken på gatan.

Men högljudda rop kallade Wiwalt tillbaka ur tornet.

När han kom ned i vapenhuset hejdades han och stannade häpen. Caspar Sedekun stod framför honom. Caspar, som suttit tyst, hopkrupen i ett hörn med Lischens hufvud i sitt sköte — nu stod han upprätt i dörren till skeppet, med ögonen fulla af tårar, men händerna knutna, lyfta till hot.

“Hvad sade jag?" ropade han emot Wiwalt. "Hvad sade jag — att de svenske äro hitkomna till vårt fördärf och undergång! . . . Hvi kom I hit?... Hvi lyddes I till en gubbes oförnuftiga jämmer? ... Hvad vill I här? ... Ge de hungrande bröd, de törstande drick, och de elända och förtryckta sin Gud tillbaka? . .. Nej, fåfäng-lighet är det och djäfvulens apspel!... Äfven-tyrare, det är I som hungra efter makt och ära, det är I som törsta efter lycka och guld! För-bannelse öfver er!... Lyckosoldater, äoni strida för den beträngda tron, se era mord värjor an, huru de drypa af Jesu Christi blod! Förbannelse öfver er!... Ut ur Guds hus!“

Han skakade sina knutna händer och kom närmare. Och andra följde honom, män som förbannade, kvinnor som spottade, barn som räckte ut tungan, hundratals rasande människor, smittade af blodtörsten, och förvildade af sin dödsångest. Wiwalt svarade ej och lyfte ej armen till värn. Då grepo de honom, ryckte värjan ur hans hand, refvo hans tröja i trasor och hudflängde honom.

"I källaren med honom!" ropade de. “Ned i grafkällaren! Till petarderna! Han skall dö först! Han skall dö först!"

Därmed släpade de honom bort till ett hörn af vapenhuset, öppnade en järndörr, vräkte honom utför en trappa och kastade stenar efter honom. Och han blef liggande på marken i källaren, domnad och skräckslagen, tills kölden och den fuktiga, unkna luften, dödsfaran och spökmörkret mellan grafvarna åter jagade honom upp, framåt, utan mål och i växande ångest.

Han trefvade sig fram, ut och in i kryptans gångar och hvalf, än upprätt och än krypande, stötte hufvudet mot

pelare och sträfvor, snafvade öfver stenhällar och kistor, och visste ej, om han kom fram eller tillbaka. Han kunde ej räkna ut, om tiden led eller stod stilla, ej se, om det var dag eller natt, ej höra, om det sorlade eller var tyst i kyrkan, och han började undra, om petarden redan sprungit, och han var lefvande begrafven.

Men med ens stannade han och lyssnade, höll andan och stirrade framför sig. Ett aflägset buller nådde hans öra, en frisk vindfläkt kylde hans svettiga ansikte, och längst bort i mörkret såg han gollstenarne färgas af ett flämtande rödsken. Han smög sig fram på tå och gången blef bredare, han började springa och marken sluttade uppåt. Och plötsligt stod han ute i det fria, under den flammande himmelen, mellan höga fläderbuskar, midt i ett rosenkvarter. Några famnar framför sig såg han stadsmuren, och ett stenkast till vänster ett högt torn, på hvars spetsiga hätta ett storkbo glittrade som spunnet af guld.

Han igenkände tornet, det var Jagowska porten

— obevakad, fri, öppen, utåt fälten och ängarna i norr, där kullar och skogsdungar sköto upp ur nattdimman, som svarta öar ur ett rosenfärgadt, vindlöst haf. Och när han smög sig ditåt, men skrämd af ett prassel i buskarne hukade sig ned och spejade mellan kvistarne — såg han en ensam, öfvergifven häst, som gick och betade mellan bönsängarna ...

Räddad . .. räddad . . . räddad ...!

Han gjorde sig ännu en gång försäkrad om, att platsen var öde och vägen fri. Därpå ledde han ut hästen ur kryddgården, sprang upp i sadeln och red. Men midt i porten släppte han tyglarne och grep sig med båda händer om hufvudet. Han hade fått ett hugg öfver hjässan.

“Wer da . . .?“

Han såg ingen fiende, hörde ingen, och när han vände sig om . . .

“Jesus, Jesus, förbarma dig ..."

I porthvalfvet öfver hans hufvud hängde ett lik i svarta, blodiga trasor, liket af en ryttare, hvars ena sporre hade sargat Wivvalts hjässa. Han stirrade på den hängde, och han signade med ett utrop af förfäran ned från hästen, gömde ansiktet i sina händer och pressade pannan mot sadelknappen, för att hon ej skulle remna i stycken.

Han trodde, att hans sista stund var kommen, ty hela hans lif drog med ens förbi hans slutnaögon — och det liknade denna sista, långa dag i Pasewalk, denna sista, vilda jakt efter lyckan. Och han trodde att djäfvulen skulle taga honom, ty Caspar Sedekuns förbannelser ringde i hans öron — och han kunde ej flera knep för att få uppskof med sitt kontrakt. Han försökte bedja till Gud, men Gud hade öfvergifvit honom. Han försökte fly, men flyktens onda ande stod på andra sidan om hästen, färdig att sitta upp på samma gång som han. Och i sin ångest såg han åter upp till den hängde, som ej släppt honom fram, och tiggde honom om hjälp.

“Hjälp mig — jag vill hän, jag vill hän!“

“Böj dig, så slipper du fram!“ svarade den hängde.

“Henri... Henri...?“

Då började Wiwalt förstå, hvarför den hängde sargat hans hjässa, och förstå, hvarför Caspar Sedekun förbannat honom.

“Henri. *. Henri. . .!“

Och med böjdt hufvud vände han långsamt tillbaka till kryddgården, kröp ned genom gången under kyrkan och klappade på järndörren till vapenhuset.

En stund därefter steg ett tåg af mörka skuggor upp ur jorden bakom Sanct Maria kyrkogård, skred långsamt ut genom stadsporten och försvann i den rosenröda dimman på ängarna. Sist i tåget gingo Caspar Sedekun och Lauritz Wiwalt, ledande den öfvergifna hästen, och i sadeln satt Lischen — hon som skulle bli borggrefvinna i staden Pasewalk ...

Men i Jagowska porten hängde liket af Henri de Loyson, den unge, glade Henri de Loyson, hvars moder var en nunna från Béarn, som hela sitt lif bedt för dygden och troheten.Det var en kulen afton mot slutet af oktober.

Hösten hade varit tidig och kort, vintern nalkades. Stormvindar från hedarna i norr hade slitit sönder det åldrande årets fåfängliga prakt, och byiga sunnanväder sköljt bort dess färgprål. Björkarnas guld hade rostat och bokarnas röda kappor hängde i trasor, rönnars och lönnars brokiga narrdräkter hade fallit i stoft, och skogshultet liknade en risgård. Hagarne stodo glesa och fälten lågo härjade, vägarne voro upplöjda eller sparsamt nygrusade, och de färska granruskorna utmed dikeskanten väntade snart den första snön. Molnen hängde tunga bakom hvarandra som en här af simmande vidunder, hvilkas fjälliga bukar skimrade som metall i återskenet från en brandröd himmels-strimma vid synranden, och ute på sumpiga ängar blänkte vattenpölarne som fönster, upplysta af en underjordisk glöd.

Det var tyst och lugnt, men tystnaden ängslade, lugnet kylde. Vandraren blef illa till mods, påskyndade sina steg och såg ogärna åt sidorna, hästarne lågo hårdt på tygeln och skyggade för sin egen skugga, och inomhus sköt folk för fönsterluckorna och uppmanade hvarandra att vara rädda om elden till natten.

Det var lördagskväll, och herr Peder hade hållit aftonsång i Wisseltofta kyrka, såsom han

En Lyckoriddare. 26brukade, när han påföljande dag hade högmessan i Verum. Lisebet hade varit med honom och efter gudstjänsten gått förut nedåt brinken, medan fadern hämtade sin kappa i sakristian och granskade låsen på skåp och kistor. Men när han steg ut och skulle stänga dörren efter sig, kom Lisebet löpande tillbaka mellan grafkullarne, lade sin hand på hans arm och hviskade ängsligt:

“Gud nåde, far — i afton spökar han igen!" “Snack, ditt troll!" snäste herr Peder förargad. “Ser du nu i sy ne igen?"

“Nej, far, kom och se än..."

“Samma spöke du såg förleden ?“

“Lakejen — nej, nej!“

“Jess, låt mig stänga dörrn... Det är lell ändå den kukuluren, som ingenting annat gör än går och djäknar i bygden, allt sedan han kom på sina halta ben igen!“

“Synda inte på den stackarn, farkär! Honom kan en mest ta för en hamn, krokot och hålögd som han är, med pannan fållad, och hostar och råcklar gör han, bara bloden... Oj, oj, den stickan visste fuller, hur hon stack!... Gud nåde far, se an — där är han!“

“He ... han på hästen?“

“Ja, ja, far, det är han — eller må det vara den lede själf!"

"Snack, ditt troll, sa jag! Bed ditt Fader Vår och löp mans förut, att en kan få en drick vårmt öl, när en kommer in ... Hu, hu, det blir snö till natten!“

Lisebet jämrade sig, men drog ned hufvan, bad sitt Fader Vår och sprang. Herr Peder dröjde kvar och kastade ännu en blick öfver dälden, uppåt vägen till Verum. Där satt ryttaren, stilla, orörlig, högst uppe på backens krön, som en skarp, svart skugga mot den röda strimman i väster.“Snack!“ upprepade gubben för sig själf.

Men när han kom ett stycke nedåt brinken, jämkade äfven han på sin hufva, och när han steg in i stugan, hade han hunnit igenom Fader Vår tre gånger och var halfvägs i Syndabekännelsen.

Det varma ölet gjorde emellertid hvad det kunde för att återställa hans sinnes jämvikt, och när han fått fönsterluckorna förskjutna, satte han sig till ro framför spiselbrasan.

“Hu, hu, det blir snö till natten!“ huttrade

han.

“Jag har rättnunnas skickat Rasmus i bon efter fällarna", svarade mor Kerstin.

Hon gick ut och in och dukade fram afton* varden.

“Vet du, hvem som ridit här förbi i dag, far?" frågade hon efter en stund.

Herr Peder spratt till.

"He... Ho har ridit förbi?“

“Hon.“

“Hon?“

“Kom norr ifrån — har lell varit åt gränsen efter vanan .. . “

“Hvar är Rasmus?“

"Han är i bon efter fällarna...“

“Han skall lägga bommen för!“

“Åhå, hvad bär nu till, farkär?" skrattade mor Kerstin med sin grofva stämma. "Du är slik som tösen i kväll — ser I spöken ?“

"Han skall lägga bommen för gården, sa jag!" "Där är han!"

"Han... ?" ropade herr Peder och for upp. Det var Rasmus, som steg in från köket för att säga till, att han hämtat fällarne.

"Säg det åt Lisebet därute!" sade mor Kerstin. "Ja, men .. - "

"Är bommen för, Rasmus?" sporde herr Peder.“Ja, men ... Det är en därute ..."

"Ho är därute?"

"En till häst... Han spörjer så undersamt...w

"Hvad spörjer han?"

"Lefver Dominus Peder?" sporde han.

"Jesus — om farkär lefver?"

"Så få’n härut! sa han sen... Det är visst en gammal en..."

Under tiden hade äfven Lisebet kommit in och ängsligt smugit sig bakom fadern.

"Gå inte far!" hviskade hon. “Det är den onde!"

“Snack, ditt troll, menar du jag är rädder?... Tänd lyktan, Rasmus! Och tag rakan i hand, Rasmus —- och gack framför!"

"Töfva far!“ invände mor Kerstin. "Jag skall gå!"

"Nej, mor ... mor ...!“

"Håll din flabb, Lisebet! Fly mig handboken på spiselkransen, far! Håller jag korset fram, lär han inte ta mig... Men låt spisrakan stå — en skall inte fresta!"

Herr Peder gjorde ett svagt försök till motstånd, men den manhaftiga mor Kerstin tog Gud i hågen, lyfte handboken till värn och steg ut i gången, lyst af Rasmus. Herr Peder och Lisebet lyssnade ängsligt. Men mor Kerstin kom snart tillbaka in.

"Gack ut i köket, Lisebet!" befallde hon.

Lisebet gick.

"Är det... är det han?" sporde herr Peder.

"Vet du ... ?"

“Jag såg’en på vägen ..."

"Ja, det är han lell!"

"Sa du åt’en att packa sig!"

"Nej."

"He ... ?•Han såg häpen på mor Kerstin. Hon snoppade ljuset med ett sällsamt leende, som han ej förstod. Men när hon slängde in skarnet i spiseln, böjde hon sig intill hans öra och hviskade:

"Hundrade ungerska gyllen, far!"

"Hut mor — du dansade själf på bröllopet!"

"Hundrade ungerska gyllen, far — han är biltog!"

"He... för resten, hvar menar du en tar ut hundrade ungerska gyllen af Herr Wulff?"

"Så huta åt honom, men huta inte åt mig!“

"Tss ... Jesus, tss ..."

Det klappade på dörren.

"Där är han!"

"Gack ut i köket mor! Jag skall fuller packa honom från gården och det brådt!"

"Låt inte lura dig, far — mins du, hvem Jeppe sa, att han gömmer i påsen?"

Det klappade ånyo, och mor Kerstin gick.

"Härin!" ropade herr Peder.

Men när dörren öppnades, tog han ett steg tillbaka och grep tag om bordskifvan, så häpen blef han.

Ty mannen, som steg öfver tröskeln och lyfte på hatten, liknade ej mycket friherren. Hans panna och kinder voro som spanskt läder, ögonen voro håliga och blicken flämtade, hakan betäcktes af ett tofvigt skägg, och handen, som han sträckte fram, var så mager, att ådror och ben syntes genom skinnet. Och när han slog sin svarta smutsstänkta kappa åt sidan, var kyllertröjan sotig, byxorna lappade, och den ena stöfveln sprucken öfver vristen. Men hufvudet höll han tillbakakastadt, liksom på trots, och underläppen sköt fram till ett leende, men det var mera bittert än spefullt.

"Guds fred, Domine!" hälsade han.

Herr Peder stirrade på honom."Hvad vill han?"

"Potz Sacrament!" utropade Wiwalt skrattande, slängde sin hatt på bordet och slog armarna i kors öfver bröstet. "Ser I inte, att jag löper fienderna mina rätt i munnen?“

"Hvar kommer han ifrån?"

"Från Tyskland."

"Hvart ärnar han sig hän?"

“Till galgen."

"Så gack mans fort — han är på rättan väg!"

"Åhå — är han präst, Domine, vet han fuller, att det finns stationer på vägen till calvariet!"

“Här är ingen plats för honom!"

"Än stolen där vid spiseln, midt emot er egen? Och brödkakan där på bordet vid sidan om er! Och sängen där i kammarn, hvar Jungfrun lose-rade? . . . Fuller vet I far, att I får väl betaldt!"

"Horkarl! Skälm! Tjuf!“ ropade herr Peder.

"Hundrade ungerska gyllen, far!“ skrattade Wiwalt.

Herr Peder teg och stirrade häpen på honom.

Då han såg, hur det flämtade i de djupa ögonen, kände, hur de magra händerna darrande grepo hans, och hörde de spefulla läpparne hviska i ångest:

“Jesus, farkär, jag hungrar och fryser och behöfver syndernas förlåtelse!"

Herr Peder teg ännu och såg på Wiwalt, som låg på knä framför honom med ansiktet gömdt i hans händer, dem han höll fast i sinä och tryckte. Och herr Peder blef rörd. Ty det kom honom före, att han aldrig tillförene så helt och med så rent samvete som nu kunnat lyda Guds bud och på samma gång trotsa herr Wulffs.

Och han sade:

“Statt upp min son! Du må sitta i min stol,spisa vid min disk och sofva i min säng — och du skall med Guds hjälp vara trygg i mitt hus!"

Och en stund därefter satt Wiwalt med prästfolket framför brasan — godtrogenheten och gästfriheten hade besegrat fruktan och vinningslystnad, och nyfikenheten hade efterträdt försiktigheten.

Färdemannens förändrade väsen vittnade om ett botfärdigt och ett ödmjukt sinne, men hans stämma lät trött, hans blick flämtade oroligt, och långa stunder stödde han pannan i handen och stirrade tyst in i elden. Stundom blundade han och vände sig om, liksom skrämde lågorna honom. Under aftonvarden, när fatburshustrun kom i gräl med en deja i köket, sporde han hvarför kvinnorna jämrade så bittert. Och vid ett ringa buller på gården for han upp ur stolen och trefvade efter sin värjsticka. Han talade föga, svarade helst ja och nej på alla frågor, och började först så småningom berätta något om sig själf. Han hade varit i fält i Tyskland och lidit stora vedermödor, men hade gjort bekantskap med en gammal god man, som skeppat honom öfver från Uckermunde till Kalmar, och nu var han på väg att tigga förlåtelse af dem han syndat emot eller lida det straff, som Gud i sin nåd ej ville förskona honom ifrån.

“Gud nekar ej syndaren sin nåd!" sade herr Peder.

“De säga så!" menade Wiwalt. “Och Kun-garne neka ej heller sin. Men där är en hake, far — en skall böta, och en skall tjäna dem. Och de, som en gjort ondt, få inte ett runstycke al böterna, utan lida lika fullt. Det var en därnere i Tyskland, som lärde mig, att en bätter begynner med människorna, så behöfver en*hvarken rädas för Gud eller Kungen.“

“Ho lärde *så?“ sporde herr Peder.Wiwalt teg en stund.

"En ädel broders skugga", sade han lågmäldt.

"Hvem?"

"En lyckoriddare, far — rätt som jag. Han kom högt upp, för han valde rätta vägen — och fuller kommer jag samma väg på lyktone. Men för mig är allt vordet så krokot och brokot..

Det blef äter tyst en stund.

Så småningom började emellertid äfven Wiwalt göra frågor. Ett år hade förgått, sedan han sist satt i herr Peders stuga, den natten då han ryckte jungfrun ur Bildens våld. Men detta år föreföll honom såsom tio, och han förvånades öfver, att allt var sig så likt. Herr Wulff var densamme, berättade de, men hetsigare till gemytet, och fru Margrete satt oftare än förr i silfverkammaren och grät. Fru Carin var gift i Köpenhamn, och Bilden hade ej

hörts af. Jeppe satt mestadels inkrupen i portstugan, och lakejerna hade återvändt till kålgården. Men förvisso voro Grijparne svåra att försona sig med, ty de hade vid sin sida herr Niels, som ej var så stor i orden som herr Wulff, men som mulnade och grep om sitt värjfäste, hvarje gång friherren kom på tal.

"Och Fru Lena på Öretorp?" sporde Wiwalt.

Men därpå fick han ej strax svar.

"Död?"

Mor Kerstin nickade.

"När?"

"Om natten efter den olycksdagen, när Jungfrun kom åter från Helsingborg", svarade herr Peder.

Och åter blef det tyst.

Men en fråga återstod ännu — om Gertrud. Allas tankar kretsade omkring henne, men ingen började tala, alla hade hennes namn på läpparne, men ingen nämnde det.Då sade Wiwalt plötsligt.

“Jag såg henne på vägen i dag..."

Och strax visste alla, hvem han menade. “Jag såg henne på vägen i dag“, sade han. “Hon kom norr ifrån med drängarne. Jag varsnade dem och red undan i hultet ijämte vägen. Det var i skymningen, och hon hade hufvan neddragen, men jag såg, att det var hon . .. Och jag satt länge oppe på backen och såg efter henne.. . Hvar månne hon kom ifrån?“

“Hon har nu sina saxar åt detta hållet.“ “Och inte på Öretorpskogen?“

“Nej, inte på Öretorpskogen ...“

Wiwalt försjönk åter i grubbel.

“Men hon vittjar dem aldrig“, sade Lisebet sakta vänd till modern.

“Hvart rider hon då?“ frågade Wiwalt.

“Till gränsen och vänder...“

“Hm ...“

Efter en stund lyfte han åter hufvudet och sade: “Jag må tala med henne!“

“Gud nåde . . . nej, nej!“

“Vill I bedja henne hit, far?“

“Hon kommer inte!“

“Vill I bedja henne hit, mor?“ aHon kommer inte!“

Då steg Wiwalt upp.

“Hon kommer!“ sade han.

Och hon kom.

Herr Peder hade högmessan i Verum den följande dagen, och om morgonen, innan han be-gaf sig på väg, hade han ändtligen lofvat Wiwalt att framföra hans hälsning, om Gertrud vore i kyrkan. Hon var där, hon var allena utan föräldrarna, och hon kom som vanligt in i sakristian för att tacka för predikan. Men när herr Peder skulle däran, vågade han ingenting säga af fruktanför följderna, om hon svarade nej och kanske förrådde för herr Wulff, att prästfolket hyste bedragaren. Redan under gudstjänsten hade han blifvit så orolig, att han till och med var skygg för Sören klockare, som han icke trodde mer än jämnt. Än mera blef han försagd, när Gertrud visade sig gladare än eljest och frågade, hvi han var så ordkarg och butter, samt plötsligt brast i skratt, då Lisebet knuffade

fadern i ryggen, för att han skulle få mål i mun. Och till slut blef han alldeles förvirrad, då hon efter att ha tagit afsked med ens vände om i dörren, slog armarna om hans hals och hviskade:

“Tack, farkär!“

Herr Peder tog häpen ett steg tillbaka. Hon skrattade.

“Förstår han inte? För hans fromma och högandäktiga predikan — rätt samma han höllt denna söndan för ett år sen."

“He . . .? Åhå!“

"Ord för ord, far, med den dejeliga tredje Davids psalm till sist — tror han inte jag minns?“

Och hon omfamnade honom än en gång.

Men när hon gått, stodo herr Peder och Lisebet kvar och gapade på hvarandra.

"Såg du, hon skrattade?" sporde herr Peder. "Gud nåde, jag har inte sett henne skratta i detta Herrans år!"

"Såg du, hon grät?" sporde Lisebet. "Hon hade gråtandes tårar i ögona, när hon log, far!"

"Hvad fanen har hon mig att tacka för?"

“Tänk far, om hon vet ..."

Herr Peder skakade på hufvudet, hängde sin kappa öfver axlarna och började fundera på någon nödlögn till ursäkt för sitt löftesbrott mot Wiwalt. Och när han kom hem, sade han helt kort, att Gertrud ej varit i kyrkan.Men knappt en timme därefter red hon in i prästgården, åtföljd af Måns hingstridare. Hon kom i hvinande galopp, så att den tunna snön från natten stod som ett yrväder omkring henne, hoppade af hästen och var inne i storstugan hos herr Peder och mor Kerstin, innan de ens hunnit ut i dörren för att se, hvem som kom.

"Hvar är han?" frågade hon.

"He . . . hvem?"

"Hvem . . .? Sade I mig inte själf, Domine, att han är igenkommen?"

“Jag . . .?“

"I kyrkan i dag!“

"Gud nåde mig, om jag sagt ett endaste ord!"

"En kan tala med ögona ock!“ utbrast hon skrattande. "Immer, far, när I kommer upp i korgen att predika och efter bönen lyfter anletet ur handklädet, tar jag i akt, hvart I först smyger blicken. Det har jag lärt af farkär, som säger, att då vet en strax, hvem som har värst kolfvar att förvänta. Och i dag fick jag blicken, men det var tröst däri och inga bannor — och strax förstod jag hvad novell I hade."

“Det var ett pockers ögnasnack, jag månde ..."

“Ack, kära far“, afbröt Gertrud lågt, “tror han inte, jag lärt läsa i godt folks ögon, hvad de förtiga med tungan? . . . Hvar är han?“

Herr Peder gick in i kammaren, och strax därpå kom Wiwalt ut. Han stannade vid dörren, hon stod vid bordet midt i stugan, stödd med handen emot skifvan, och de betraktade hvarandra utan att tala.

Hon var sig lik. Under samma hvita hatt som förr, med samma gula fjädrar, föllo samma svarta lockar ned omkring hennes tinningar. Men kinderna hade förlorat sin vackra rodnad. Honsmålog, och en rand af hennes hvita tänder syntes. Men läpparne voro bleka och darrade. Blicken var äfven densamma som förr, den spörjande, forskande blicken med ett uttryck midt emellan bön och hot. Men hennes ögon hade blifvit större och det hade kommit något nytt däri, det föreföll, som låge allt, hvad hon betraktade, på längre afstånd ifrån henne än det i verkligheten gjorde.

Hon stod tyst och väntade på, att Wiwalt skulle tala. Men han fann ej de ord han ville säga och sjönk slutligen ned på bänken vid dörren.

“Nej, nej . . mumlade han. “Det onda jag dig har gjort kan aldrig förlåtas 1“

“Jag förlåter", hviskade hon.

"Vet du så, hvem du förlåter?"

"Dig!"

Det lät, som hade hon stått långt ifrån honom, eller som om hennes ord varit ett fjärran eko från gångna tider . . . Han mindes natten på Björkeberga, den stormiga höstnatten, då hon satt och väntade på honom i gången för att säga honom farväl ... Då hade hon också förlåtit honom och med samma ord.

Han såg upp på henne och såg henne närma sig, med blicken alltjämt fäst på honom, samma spörjande, forskande, bedjande blick, som skrämt honom på Björkeberga, tills han tämde henne med kyssar, och som åter skrämde honom nu, så att han steg upp från bänken och tryckte sig mot dörrposten.

"Och hvad ger du mig i gengäld?“ frågade hon.

Han förstod ej rätt, hvad hon menade. Hans blick irrade öfver hans sotiga tröja, nedåt hans trasiga byxor* till hans spruckna stöfvel, och hangjorde en åtbörd, som hade han intet annat att bjuda än det elände hon såg framför sig.

“Hvad jag har att bjuda dig i gengäld . . .?“ svarade han med ett bittert leende. “En fattig, syndig människa, som lell inte bätter vore — bure han också adelig sköld både frammantill och bakom!"

Men då kastade hon sig med ett utrop af fröjd om hans hals, kallade honom sin hjärtans vän och sitt allra käraste hjärta, och hviskade i hans öra:

“Så är du dock den adelsmannen jag väntat tillbakars! Och fuller ser du nu, om det är per* sonen jag har kärast!"

Men han förstod henne ändå ej till fyllest, och därföre sade han med samma bittra leende:

uFar inte vill, kära syster! Jag har intet adeligt namn förvärfvat och ingen . . . ingen rättvis reputatz!“

“Sapperment!“ utropade hon och hennes ögon tindrade. “Världen ligger oss öppen som förr! Och jag är redo som förr! Jag är inte längre den, som ser tillbaka liksom Loths hustru gjorde i Sodom!"

Han kastade en häpen blick på henne.

“Gud nåde, kära syster — förr . . . förr . . . förr . . .!“

“Hvad vill du säga?u

Då berättade han om sina öden under det år som gått, om sina förhoppningar och sina strider, om sina knep och sina brott, om sina motgångar och bittra missräkningar.

Hon lyssnade i andlös spänning. Hon prisade hans mod och hardiesse, hon beundrade hans slughet och kloka råd i knip och occasioner, hon förstod, hur lifsnöd och illviljandes practiquer frestat honom att glömma Guds bud, och honbannade ej det onda han gjort. Ilon skrattade och grät med honom, hon drog ned honom i herr Peders stol framför brasan, och hon kallade honom sin raske, manhaftige busse, som kom hem, krut-sprängd och ärrig, att förtälja sin docka om krigets mödor och travailler. Hon kysste hans bruna anlete, löskade hans tofviga hår och smekte hans magra händer. Det grofva, råa, soldatskrofliga hos honom behagade henne. Hon lade sin kind intill hans sotiga tröja, slog skälfvande sina armar om hans hals och frågade honom, om han ej tyckte, att hon var sig lik. Och hon sporde, hvarföre han ej, liksom förr, afbröt sin berättelse för att säga henne en ljuf compliment och hviska till henne, att hon var vacker — och så fortsätta igen.

Han förtalde sina resor till Amsterdam, till Stockholm och till Stettin .. . Han berättade om sina grubblerier i fängelset, frigifvandets orättvisa förödmjukelse, Pasewalks undergång och den unge, glade Henri de Loysons öde

. . . Han upprepade Caspar Sedekuns förbannelser öfver honom, som inbillade sig vara de eländas värn, men allena var en äfventyrare, som hungrade efter makt och törstade efter lycka . . . Han visade darrande ärret efter Henris sporre, som sårat hans hjässa och lärt honom att böja sig . . . Han förklarade ängsligt, huru han så småningom lärt sig förstå, att striden för fäderneslandet och den beträngda tron ingenting annat var än fåfänglighet och apspel, där de kristna potentaterna lågo och refvos som hundar om en jordklump och fåfänglig ära . . . Och han hviskade med flämtande blick, att han flytt från allt detta, för att liksom en eremit göra bot och söka den enda lycka lifvet äger — hvila efter all fåfäng sträfvan.“Jag har varit som en sjöfarande", slutade han, “men compassen var förryckt och nordstjärnan in gömd i molnen, masterna äro bräckta och dukarne rifna af storm vädret . .

Gertrud hade alltjämt med samma spänning lyssnat, men hennes ögon hade så småningom återfått sitt spörjande, ängsligt forskande uttryck, hennes smekningar hade tröttnat, hennes kyssar kallnat.

Och när han slutat, utbrast hon plötsligt:

“Du ljuger!“

Wiwalt såg häpen på henne.

“Du ljuger!“ upprepade hon. “Där du i ditt hjärta menade som du säger — du vore inte värd priset, som de satt på ditt hufvud, men det vore bätter, att du vore död!“

“Gertrud . . . syster . . .?“

“Eller gör du gabb af mig, förmenandes mig vara lika dull och stollig, som den gången, när . .

Han sprang upp och ville äfbryta henne, men hon lät honom icke tala.

“Erinrar du den kvällen, när jag tiggde om uppskof till förkofran, på det jag måtte med min persons förtjänst kunna reparera, hvad som brast mig i naissancen?“ frågade hon. “Och uppskof fick jag fuller, när jag minst tänkte. Men tror du en förkofras hemma i gården, där farkär domderar, och morkäran gråter, och Kär-Nielsen sitter tunglynt och ovulen i vrån och tiger, när en kommer in? Dock — en lär att mycket efter? tänka och behjärta , . . Och en lär att vänta, vänta, vänta, så en sist inte vet begå sig af längtan . . . Ack, därför har jag också dragit till gränsen, dag efter dag efter dag, att span^ efter dig, om du snart skalle komma . , ,“Hon teg och tryckte handen mot bröstet under hjärtat. Men när hon såg, att han ville tala, afbröt hon ånyo:

“Och du kom, och bjöd dig åt mig sådan du står och går — efter du väl visste, att du, du, du allena är mig kärast . . . Och hjärtat i mitt bröst sprang af glädje, för jag tänkte, att nu begynner striden för lyckan — när vi båda tillhopa skola förkofra oss och draga ansvaret för hvad vi brutit och göra oss värda Guds och människors tillgift . . . Och då säger du, att den lyckan du söker heter hvilan!“

“Jag har förhäft mig — och jag har böjt mig . .

“Du ljuger! Du ljuger!44 “Hvad ljuger jag?“

“Du har inte böjt dig! Du vardt offenderad att inte strax komma i rop — fastän du allenast utgjorde din plikt! Du trodde att den unge Capi-tänen böjde sig — när han allenast lät sitt lif för äran! Och du billar dig in, att du böjde dig själf — när du inte lopp ifrån de olyckliga, som förbannade dig, och hvilkas skuggor du räddes för, att de skulle förfölja dig!“

“Gertrud . . .“

“Tror du, att du böjer dig, för det du inte mera vill stjäla från farkär, och morkäran, och Nielsen, och mig — utan vill ha till skänks? Böjer du dig, för det du bettlar, när du inte längre orkar raffa?“

“Gertrud . . . syster . . . syster !u “ Eller förmenar du dig få pardon, och lycka, och hvila, för det du ger dig på skogsgång och lefver eremit, när de, som du syndat emot, lysa ulfsgäld öfver dig?u

Hon kastade sig framstupa öfver bordet och gömde jämrande ansiktet i sina händer."Ach Gott! Ach Gott! Inte är

du den jag väntade tillbakars!"

Hennes varma ord, hennes tro, hennes ångest ryckte Wiwalt med, väckte hans domnande ande och tände än en gång hans förhoppningar. Han såg hur kär hon hade honom, och det kom honom före, som hade han aldrig förr än nu förstått att älska henne.

"Syster, kära syster, vet du råd, så säg!"

“Vet jag råd ... Vet jag råd ..

"Hvad vill du — jag gör det!

"Hvad jag vill... ?u

Hon reste sig upp och såg häpen på honom, men återtog därpå med växande ifver:

"Du är ung, jag är ung, du har experiens och qualiteter, jag har hvad medel oss göres tarf. Och dit ut går vägen, ut i världen, där allt praeklart och berömligt grönskar och florerar — så sade du själf!"

“Jag sade ock, att inte allt är guld som glim* mar!"

"Men allt som du såg glimma det var guld för mig! Namnet, reputatzen, lyckan, som därute stå att förvärfva med heroiskt hjärta och dygd och ärligt comportement, men som en nimmer kan stjäla och nimmer få till skänks — allt det skulle vi vinna! Därför syndade vi, därför ville jag följa dig då, därför har jag väntat, och därför vill jag följa dig nu!"

"Välan — en af oss må ha rätt! Låt oss pröfva!44

"Käraste, du menar väl inte, att jag längtat och trängtat i nätter och dagar för att få kälas i Fröken Armidas lustgård och vyssja din äresucht till sömns?... Därut, därut vill jag, där de andra äro! Jag vill sitta som de på trosskärran med mitt barn vid bröstet, medan du blöder, och ge

En Lyckoriddare. 27det att dia mitt hjärteblod för att också det en gång må låtas för hvad som högre och himmelskare är än den lagen vi bröto!"

Hon hade gripit hans händer, dragit honom med sig till elden, så att hon kunde se hans ansikte, och hviskade i ångest:

"Käraste! Käraste, hellre döden än skam!

Vet du, hur jag håller dig kär?"

Hon såg alltjämt in i hans ögon, och det kom ett uttryck i hennes, som skrämde honom. Men det var ej af fruktan, ej för att tämja henne, utan för att befästa hennes tro på honom och bekräfta sin egen, som han nu tog henne i sin famn och kysste henne.

“Käraste hjärta, jag vet det, jag vet det!" hviskade han. "När kommer du?"

"I denna natt!" svarade hon.

"Välan! Men..."

"Vänta!*

Hon gick ut i gången och ropade:

"Måns, bär sadelsäckarne hit in!"

Och när hon kom tillbaka sade hon:

"Gack därin i kammarn, att han inte ser

dig!"

När Wiwalt kom tillbaka ut i stugan stod Gertrud vid bordet och tog ur den ena sadelsäcken upp en läderpåse,

som hon räckte honom.

"Se an!" sade hon.

“Guld ... ?“

"Det är mitt arf efter moster Lena. Jag har inte släppt kistan ur mina händer. Här finnas i sadelsäckarna trettio tusen ungerska gyllen. Är det fyllest att värfva ett compagnie?"

"Gertrud ... ?“

"Jag har lika mycket i växlar att lyfta i Ham* burg. Är det fyllest till två?"“Gertrud ...!"

“Alltväl“, sade hon skrattande, “så tag det om händer!"

Men det var redan skumt, och hon måste hem till Björkeberga om aftonen för att göra sig resfärdig.

“Vid vadet öfver Helge å i morgon i gryningen", hviskade hon. “Är jag inte där, strax du kommer, så tör du möta en gammal vän, som skall säga dig hvar jag väntar."

“En gammal vän — ho då? Jag har ingen!"

"Så lärer du få se, hvad du minst anar!" skrattade Gertrud.

Därmed sade hon farväl och lämnade prästgården.

Wiwalt satt hela aftonen instängd i kammaren. Med så mycken kärlek och så mycket guld förgat han både herr Peders gästfrihet och syndernas förlåtelse. Han befann sig i en spänning, som han ej kunde behärska, som gjorde honom vilsen, som kom honom att tro, att han drömde. Kärleken kunde han väl tro på, men sadelsäckarna vågade han ej lämna utom synhåll och knappt släppa ur sina händer af fruktan för att vakna. Det var ögonblick, då han tänkte börja räkna du-katerna.

Om aftonen sade han prästfolket tack och farväl. De visste intet om hans öfverenskommelse med Gertrud, trodde honom draga åt Sverge, och togo hans löfte att, ehvad hända månde, ej förråda att de hyst honom i Wisseltofta. Mot morgonen följde herr Peder själf med honom ut i stallet och hjälpte honom att sadla hästen. Gubben var orolig, pratade oredigt om ett misstänkt besök af Sören klockare, och gaf sig ej till tåls, innan Wiwalt satt upp och drog sina färde.

Det var en mulen ovädersmorgon. Snön hadesmält och rann bort, regnet piskade honom i ansiktet, och blåstens kyla trängde in till märg och ben. Därtill var han illa till mods. Herr Peders oro hade smittat honom, guldet i sadelsäckarne, som han hade framför sig, skrämde honom, som om det varit tjufgods, och den kala, kalla, kulna ensligheten omkring honom gjorde hans sinne sjukt.

Han såg Gertruds ögon framför sig och den underliga blicken, när hon önskade honom hellre döden än skam — det hade hon äfven önskat Marcolfen? Och hennes leende, när hon sade, att om hon ej vore vid vadet, så skulle han där möta en gammal vän — den han minst anade?

Han hann emellertid ned genom dälden, in i skogstrakten utmed Helge å, och såg snart mellan de glesa trädstammarna riskojan vid vadstället. Han höll då inne hästen och tvekade, om han skulle rida ända fram, innan någon syntes till. . .

Men i samma ögonblick hördes hästar bakom honom, och innan han ens hann vända sig om, var han omringad, kastad ur sadeln och bunden.

Det var herr Niels med fyra ryttare.

Han sade ej ett ord, och Wiwalt ej heller. De bytte en blick och hade talat ut. Och Wiwalt fick befallning att åter sitta upp.

Då kom han att kasta en blick bort åt riskojan och såg i en glugg därpå ett magert, håligt ansikte med stora, ängsliga ögon, som stirrade på honom ...

Var det vännen?... Jeppe salsknekt?

Det var ej han. Ty när de kommo till Björkeberga, var det Jeppe, som öppnade porten, och det var Jeppe, som bommade igen gårdshäktet, dit han fördes.

Men innan dess, medan han ännu stod på gården, såg han porten till herrebyggningen häftigt slås upp och Gertrud komma ut på trappan, hastigt,brådstörtadt, liksom om hoil ryckt sig lös ifrån någon inne i förstugan.

Då ropade Wiwalt:

"Gertrud! Hör an! Ho har förråd t mig?"

Men herr Niels ropade till svar:

“Det har hon! Det har Gertrud!"

Det gick rundt för Wiwalts ögon, han ville lyfta sina händer, men han var bakbunden, han ville störta sig öfver Gertrud, men karlarne hölio honom fast, och han blef utom sig af raseri.

"Schuftige Dirne!" skrek han. “Schuftige Dirne!"

Gertrud stod kvar på trappan. Det drog som en sky öfver hennes ansikte, en sky, som förmörkade Wiwalts syn. Han såg blott hennes hvita tänder glittra, liksom om hon skrattade.

Men han var ej säker på, att det var skratt.Herr Wulff gick upp och ner i salen på Björkeberga, med stora steg och dragen värja i handen. Hans panna var bister och blicken sträng, ögonbrynen rynkade till en svart tofs midt öfver näsan, och trynet hotfullt förskrufvadt.

Så hade han gått ända sedan morgonen, och det led redan fram på eftermiddagen. Då och då stannade han framför herr Niels, som satt vid spiseln, och gjorde honom en kort fråga eller gaf honom en stram befallning. Han hade utnämnt honom till sin höfvitsman och försände honom hit och dit som en dräng. Själf gick han ej ur salen. Innan Wiwalt blef fasttagen och kastad i gårds-kistan, tordes han ej sticka ut näsan, och sedan detta skett, var han för högfärdig att personligen lägga hand vid några verkställande åtgärder. Han förde kommandot, han var medelpunkten, hvari-från allt utgick, och njöt den osynliga, oantastliga maktens sötma. Väl och ve, lif och död lågo i hans hand, först endast fångens, men så småningom äfven husfolkets och slutligen hela gårdens. Han ville, att alla skulle darra för honom. Och sedan han sparkat tänderna ur käften på en af sina vindt-hundar trodde han, att de gjorde det.

När herr Niels någon gång yttrade något, en mening eller ett förslag, stannade herr Wulff med händerna på ryggen, slängande värjan upp ochned, och blickade betänksamt uppåt taket. Ty han ansåg sig böra lyssna till råd. Men när han lyssnat till punkt, ryckte han på axlarna, liksom ville han säga, att han haft samma tanke själf, men öfvergifvit den. Någon tanke, som han fasthållit, angaf han däremot icke. Hans känslor voro för starka att kunna uttryckas med ord, och fann han någon gång det rätta ordet, så slog rösten öfver, så att klämmen förvanskades. Han märkte det själf och pinades däraf. Därföre teg han också helst, och gick upp och ned och af och an, som björnen i sin bur.

Men han drack starkt. Bordet var belamradt med kannor, krus, flaskor och glas. Han hade begynnt att släcka sin blodtörst med öl, men ju längre han klef på det bonade golfvet, dess tröttare blef han i benen, och dess starkare drick måste han ha. Och till törsten sällade sig hungern. Ty när fru Margrete kom in för att ombesörja mid-dagsdukningen, förklarade han helt kort, att han behöfde salen, och när han ej kunde angifva något rimligt ändamål, körde han ut henne med för-ständigande att spisa i köket, om hon var hungrig. Men när middagen därstädes var redo, fann han det under sin värdighet att själf gå ned i köket

— och blef därföre utan, lämnad ensam med sina flaskor och sina hämndplaner.

Sent föregående afton, när han satt på sängkanten och funderade ut ett nytt manér att vränga af sig stöflarne utan att förlora jämnvikten, medan fru Margrete läste det öfliga bibelkapitlet för honom, hade någon knackat på fönsterluckan. Det hade befunnits vara Jeppe, som bad husbonden att strax förfoga sig ned i portstugan, emedan

Sören klockare vore där och hade något att säga honom i tromål. Efter en stunds tvekan hade han gått dit. Och när han åter kom upp till fru Mar-grete, hade han vetat berätta, att bedragaren, den föregifne friherren, vore gömd i prästgården hos herr Peder, samt att Gertrud om eftermiddagen besökt honom och därefter begifvit sig till Verum för att lägga råd med den löse fogeln, som friherren lämnat efter sig hos kyrkvaktaren. Herr Niels hade blifvit väckt och consilium hållet i studerkammaren. Det hade därvid ansetts uppenbart, att Gertrud ärnade ånyo förrymma landet med bedragaren eller åtminstone på ett eller annat sätt bistå honom. För att förebygga alla dylika planer, hade då herr Wulff helt enkelt stängt dottern inne i hennes kammare. Och herr Niels hade midt i natten med fyra beväpnade karlar af husfolket ridit till Wisseltofta. Men oviss om, hvar bedragaren hölls dold, hade han ej velat på måfå försöka fånga honom, hvilket lätt kunde ha misslyckats och beredt honom tillfälle till flykt i mörkret. Han hade därföre lagt sig på lur utanför prästgården och väntat till dagningen. Och när morgonen kom, hade den efterspanade själf gått i fällan, blifvit förd till Björkeberga och kastad i gårdshäktet.

Det gällde emellertid att besluta, huru vidare skulle med honom förfaras. Redan tidigt om morgonen hade herr Wulff skickat ilbud till herr Jörgen Urne, konungens befallningsman i Christian-stad, med begäran om handräckning, och herr Niels ansåg lämpligast vara att genast öfverant-varda honom i herr Jörgens våld och få honom anklagad för att falskeligen ha tillnarrat sig danske konungens pass — han skulle då bli tagen vid halsen, utan framdragande af äktenskapssaken, som kunde blifva herr Wulff till tämligt obehag. Men herr Wulff själf var af annan mening. Medvetandet om, att han hade bedragaren i sina händer gjorde honom blodtörstig och hämndgirig. Hanville hålla ståndrätt, sätta honom på hjul, kvar* tera honom, stegla honom och spetsa hans hufvud öfver porten. Han rufvade öfver nya pinoredskap, han frossade i torturer, och han grymtade af förnöjelse vid tanken på hur alla skulle darra för hans grymhet och rättfärdighet.

"Bäst få honom i Kronans häkte 1“ menade herr Niels.

"Han skall dömas efter gårdsrätten!" invände herr Wulff. "Gårdsrätten stadgar lifsstraff på den som besofver eller fixerar en adelsperson!"

"Det går aldrig fort, käre svåger! Du har • gifvit ditt jaord, och den karlen är väl förfaren i justitz och politica och har hört discurser af de förnämsta i åtskilliga riken. För giftermålet får en honom inte dömd efter Danmarks lag..."

"Han skall dömas efter Guds lag!" ropade herr Wulff.

"Bätter få honom passet påbevisadt, så ta de strax hufvudet af honom och ..."

"Inte så strax heller!" af bröt herr Wulff. “Skall den vrakfogeln inför Kronan, vill jag ganska vänligen bedja Kunglig Majestät, att han till det minsta måtte torqueras, pinas och plågas af bödeln, tills execution sker!"

När herr Niels efter middagen kom tillbaka in i salen sporde herr Wulff:

"Du har lell citerat prästrackan ock?"

"Ja, har jag så!"

"Nu skall den Sancte Peder fuller ha igen alla kolfvar, en har fått för sina synder i många år, när han ena söndan har trugat i en Herrans lekamen och blod, och den andra söndan förvägrat en både sacrament och hjärtetröst... Han skall dömas till stupone och mista rygghuden, skall han — den helvetets fosterbock!"

"Prästen...?""Menar du jag inte törs?" ropade herr Wulff. "Öhö...!"

Därmed tömde han en pokal, stötte den i bordet och började åter gå af och an.

"Har herr Jörgens folk kommit an?" sporde han efter en stund.

"Du vet lell, att du försändt budet i dag, så kunna de först i morgon vara här."

"Du får losera dem hvar du mera kan i gårdarna häromkring..."

Herr Niels såg förvånad upp.

"Är det många?"

"Jag har begärat hundrade man till häst och fot!“

"Krigsfolk...?“

"En gör sig aldrig för säker. Slik omänsklig böfvel kan ta sig lös ändock. För hans dona äro inte naturalia — han har en Spiritus i påsen!"

“Slidder, sladder !u

"Han har en, sa jag — han har sagt det själf!"

"Han har ljugit mer än så!" menade herr Niels skrattande.

"Potzwetter!" utropade herr Wulff. "Om han syndar på vår Herre — på fanen törs han lell inte ljuga ändå!"

"Ja, är han i förbund med den onde, så lärer inte hundrade knektar förslå och inte hundrade till heller!"

Herr Wulf funderade.

"Hör an!" sade han. "Där en skulle lägga prästen med i kistan att läsa öfver honom, så inte fanen finge lof att raffVn weg?"

"Lirum, larum!"

"Öhö — Wulff Grijp törs det med!"

Och den som ingalunda tviflade på, att herr Wulff tordes både det och mera till, var herr Peder själf.Knappt en timme efter Wiwalts affärd om morgonen, hade en ryttare kommit in i prästgården och bedt att få träffa kyrkherrn. Det var den gamle, hålögde mannen med blodhostan, som Lisebet liknat vid en hamn, friherrens förre lakej, Clement. Han hade efter affären med Bilden länge legat för döden och aldrig blifvit fullt frisk. Utan medel och krafter hade han stannat hos kyrkvaktaren i Verum, och Gertrud, som ofta gifvit honom hjälp, hade vid Wiwalts återkomst genast anlitat honom för den tillärnade flykten. En häst hade om aftonen anskaffats från hof-gården, Clement skulle äfven möta vid vadet, och det var hans ansikte, som Wiwalt sett i riskojan, men ej kännt igen. Nu kom han till prästgården och skrämde hardt när lifvet ur herr Peder med sin berättelse om Wiwalts gripande. Sören klockare, som varit i Wisseltofta om kvällen, kort efter Gertrud, misstänktes genast, afhämtades och bekände, att han af snikenhet efter de hundra du-katerna angifvit Wiwalt och förrådt sin kyrkherre och mästare. Det led således intet tvifvel, att äfven herr Peder skulle bli ställd till ansvar och dyrt få plikta för sin gästfrihet, törhända med både privation och det som värre vore.

Men mor Kerstin fann på råd —- mäster Sören köptes.

Herr Peder åtog sig det svåra värfvet att pressa ut penningarna af herr Wulff med villkor, att klockaren skulle uppgifva sig ha varit utsänd af kyrkherrn, och för att ej Wiwalt själf möjligen skulle bli i tillfälle att fulltyga motsatsen, beslöts att förhjälpa honom på flykten igen. Huru detta skulle tillgå blef däremot ej rätt klart. Prästfolket skulle oförtöfvadt begifva sig till Björkeberga och framställa sig såsom rätta angifvare samt försöka öfverkomma nycklarne till kistan, och Clementskulle med hästen hålla sig beredd i närheten af gården . . .

Men mera hann ej afgöras. Ty vid middags^ tiden infunno sig plötsligt herr Wulffs ryttare i Wisseltofta, fängslade kyrkherrn som en vanlig förbrytare, satte honom på en häst och förde honom med sig bort.

Men Clement tog mor Kerstin på sadeln och följde efter.

När herr Peder mot aftonen fördes in i salen på Björkeberga, kom herr Wulff honom till mötes och gaf honom med ens, utan att säga ett ord, en sådan örfil, att gubben tumlade öfver ända och, bakbunden som han var, blef liggande på golfvet. Herr Niels sprang förskräckt fram och fick honom på benen. Men mor Kerstin var strax efter i dörren och hon gaf hals, så att hela huset kom i rörelse och en hop af gårdsfolket in i salen.

"Hinaus!" skrek herr Wulf.

"Nej, halt an!" ropade herr Peder. "Hvad vill han mig, Wulff Grijp!"

"Han skall svara på hvad jag spörjer, och sen skall han kastas i kistan med bedragaren!" svarade herr Wulff.

"Inte ett ord svarar jag, innan han kallat allt husfolket tillstädes! Ha de sett mig hud-flängas, så ska de ock se mig hugga igen!"

"Öhö . . .?"

"Gack ut, Kerstin, och ropa du!" befallde herr Peder sin hustru. "För in skall hvarenda en i gården fins!"

Herr Wulff hade blifvit så häpen, att han ej kom sig för att göra några invändningar, och medan gårdsfolket så småningom samlades i salen, blef han till och med förnöjd att få skipa rättvisa inför så stor församling."Jag scr inte drängarne, som gjorde hemgång hos mig och släpade mig hit!" sade herr Peder.

"De stå vakt vid kistan!" svarade Måns hingstridare.

"De ska in!"

"De ska stå!" ropade herr Wulff. "Menar han, att jag låter bedragaren allena?"

"Har I inte själf nyckeln till kistan, Wulff Grijp ?"

"Den har Jeppe", svarade herr Wulff. "Så skall han ock härin!"

"Han får sitta i portstugan, så kan I vara trygg, att bedragaren är i god förvaring", sade herr Peder. "Kerstin, gack du och ropa drängarna härin! Men låt Jeppe sitta i portstugan. Han har nycklarne till kistan, Kerstin!"

Mor Kerstin gick, och drängarne kommo in.

"Nu kan I spörja, Wulff Grijp!"

"Blitzdonnerhölle, han kan däruppå vara försäkrad!" ropade herr Wulff och slog näfven i bordet, så att ölkannor och vinflaskor hoppade. "Han har inte för inte gjort gemensam sak med bedragaren, förhjälpt honom i hans italienska skälmstycken och hyst honom både nu och ..."

"Det är falsk lögn!" afbröt herr Peder.

"Öhö . . .?"

"Det är falsk lögn!" upprepade prästen. "Ty sanningen är, som hvar och en kan höra, att den gången för ett år sedan var jag densamme, som nekade jungfruns handfästning, för allt hvad Wulff Grijp trugade och undsade. Och denna gången är det jag, som satt bedragaren fast och öfver-antvardat honom i Wulff Grijps händer, jag och ingen annan!"

"He . . , Det var klockarsnårken, som ..."“Han var af mig förskickad, Ers Välborcnhct! Och när bedragaren red af gården i morgse var jag själf med till grinden att se, det han drog åt rätta hållet, där ert folk låg!"

Herr Wulff stirrade häpen än på prästen, än på herr Niels och fick ej fram ett ord.

"Men är jag nu släpad hit för det besväret", fortfor herr Peder, "så drar jag inte heller hädan, innan Wulff Grijp håller lofven och ger järnpengar för bedragaren! Hundrade ungerska gyllen på bordet, Herre !tt

Herr Wulff skrek nej och svor, men herr Peder afbröt honom.

"Hundrade ungerska gyllen på bordet, eller blir Wulff Grijp i sin egen kyrka lyst för en lögnhals och löftesbrytare!"

Herr Wulff var ursinnig, men intet halp. Han måste hämta dukaterna i sin kammare och inför allt husfolket betala dem till herr Peder.

Men strax tog denne åter till orda.

"Halt an, Wulff Grijp! Mansbot därtill!"

“Öhö . . .?“

“Menar han sig kunna tractera Herrans tjänare med kindpustande och blåslag och göra öfver-fall och vredelig hemgång hos sin egen sockenpräst? Mansbot, Herre, där han inte vill stå mig blek till svars och bli dömd till galga och gren! Hundrade gyllen på bordet än!“

“Löp till fanders, präst!“ skrek herr Wulff.

“Hundrade gyllen på bordet!" upprepade herr Peder med skälfvande stämma. “Eller förvägrar jag honom Herrans lekamen och blod, låge han så på sitt yttersta!“

Herr Wulff var tillintetgjord. Häpnaden, förskräckelsen och det myckna drickandet hade uttömt hans krafter, och salen dansade rundt för honom,när han åter stapplade in i sin kammare efter den andra påsen dukater.

"Allt väl!" sade herr Peder. "Så kan folket gå!"

Men i detsamma slogs dörren till förstugan upp, och mor Kerstin kom in, flämtande, andfådd och med stora åtbörder af förfäran.

"Jesus! Jesus!" ropade hon. "Gud hjälp oss!"

"Hvad bär till? Hvad bär till?u

"Jesus! Jesus! Jeppe ligger lamslagen i portstugan, och bedragaren är på flyktande fot! Den onde har själf varit här och tagit honom fri!"

"Gud nåde! Gud nåde!"

"Jeppe har setfen!" ropade mor Kerstin allt vidare. "En lång, svart, med hålögon kom in i portstugan och slog stackarn lam i armar och ben, och när han kom till sansning igen och ut på backen, såg han samma en rida sin väg med bedragaren på en svart häst, så att det gnistrade lika såsom eld om hofvarne!"

Herr Wulf, fru Margrete och allt folket störtade ut ur salen och ned på gården under rop och skrik.

Men herr Peder, själf lamslagen, mör och darrande i alla leder, sjönk ned i stolen framför spiseln, och mor Kerstin kom fram till honom, torkade ångestsvetten af hans panna, löskade hans hoptofvade hvita hår och hviskade i hans öra:

"Var tröst, kära gubbe! Han är sin väg med lakejen och kommer lell inte brådt igen."

Därmed tog hon upp någonting ur fickan, såg sig försiktigt omkring och kastade in det i elden.

"He . . . hvad nu?" sporde herr Peder.

"När en hittar nycklarne i askan", hviskade mor Kerstin fnissande, “så må en lell tänka, att de fallit genom skorsten, och kan bäst veta, hvad väg den onde tog’en med|“"Gud signe dig, mor!" hviskade herr Peder tillbaka. "Stick dessa här små påsarna i kjortelsäcken, så draga vi strax hädan!"

Men det var ännu en annan, som under den allmänna uppståndelsen icke följt med ut på gården. Det var herr Niels, Han hade lupit in genom audienskammaren och fru Margretes kabinett till Gertruds dörr. Den var stängd, och han klappade ångestfullt.

Om äfven hon vore borta .., ?

Hon kom och öppnade. Hon var blek, men ingen tår syntes i hennes ögon, hon hade ej gråtit.

Herr Niels steg in.

“Han har igen förrymt oss!" såde han.

Hon svarade intet. Båda satte sig och sågo under vemodig tystnad på hvarandra.

“Hör an, Niels", sade hon efter en stund, “vill du svara mig på en fråga?"

“Ja . . ."

“Hvi ropade du, att det var jag, som förrådt honom?"

“Säg först — hörde du, hvad han då svarade?" “Ja."

“Du hade förlåtit honom, sagt huru kär du höll honom, fyllt hans fickor med guld och lofvat att draga med honom bort från far och mor?"

“Ja . . hviskade hon.

“Ty du kände honom inte!"

Gertrud teg.

“Men jag ville, du skulle få honom att känna!"

“Och därföre...?"

“Rätt därföre!"

“Ja — nu känner jag honom!" sade hon lågt och nickade sorgset.

“Svider det?"

Hon nickade åter.

“Ja, det svider!"“Svider det, att att han tänker ondt om dig?"

Hon skakade på hufvudet.

“Nej!" hviskade hon.

Så sutto de åter tysta en stund, tills hon ånyo lyfte hufvudet, såg på honom och började:

“Hör an, Niels! Vill du hjälpa mig?"

“Ja . .

“Jag tänker, att jag nu som snarast flyttar öfver till Öretorp, som jag fick efter moster Lena. Jag vill sitta i hennes stol och grunda litet för mig själf, och gå i hennes spår och bli dygdig. Kommer du så och hjälper mig ibland med sådant, som kan vara benigt och knutigt? Det är en stor gård att taga om händer, och många munnar, och det vill till, om en skall kunna förkofra’t. Jag har tänkt, en kunde få ödeshemmanen brutna åt allmogen, som de göra på adelsgårdarna nu för tiden!"

“Ja, jag kommer gärna“, svarade herr Niels vänligt. “En får det nog med Guds hjälp i gång, skall du se!^

Men utanför på gården skrek och svor herr Wulff:

“Blitzdonnerhölle! Det var fanen, som tog’en Gud gifve han toge prästen ock!"

En Lyckoriddare.

28Solen hade ännu ej gått upp, när Lauritz Wiwalt, en vintermorgon anno 1630, utan tjänare och utan hästar, nalkades Söderport på väg till Stockholm.

Hans sista vandring hade varit lång och tung.

Samma dag han kastades i gårdshäktet på Björkeberga, mot aftonen, medan han alltjämt satt försjunken i grubblerier öfver Gertruds trolöshet, hörde han en hviskande stämma ropa honom an, och när han såg upp, varsnade han i halfskym-ningen ett hufvud utanför gallergluggen vid taket. Han tog det för Jeppes och reste sig ej. Det var samma glugg, där han sett dennes blodiga ansikte grina emot honom, den kvällen han sist förrymde gården, och gubben hade allt sedan morgonen låtit honom erfara, hvem som nu var fången. Men när hviskningarna fortforo, blef han retad och sprang upp för att ge svar på tal. Då såg han, att det var någon annan, att det var samma ansikte, som han sett i riskojan vid vadet, och så småningom kände han igen sin gamle tjänare.

Men Clement lämnade honom ingen tid, vare sig till förvåning eller frågor, tillsade honom endast att hålla sig beredd för flykt och ängaf, huru han därvid borde förhålla sig. Och en half timme senare satt han på Clements sadelbom, på väg från Björkeberga.De vågade emellertid ej taga raka vägen öfver gränsen. Men Clement hade under det gångna årets ensliga vandringar blifvit väl bekant med skogstrakterna norr om Verum och Wittsjö och kände skogsmäns och biltoges gömslen å ömse sidor om gränsen. I ett sådant togo de in, och Wiwalt förnam här, huru allt gått till — huru Clement tillfrisknat, huru han på Gertruds upp-maning varit Wiwalt till mötes, huru han upptäckt Sören klockares förräderi, samt slutligen huru han sammansvurit sig med prästfolket och agerat hin onde för att befria sin husbonde. Och sålunda fick Wiwalt äfven veta sanningen, att det ej var Gertrud, som förrådt honom.

Men ansträngningarna och de häftiga ridterna hade uttömt Clements krafter. Redan första natten började han hosta blod, och när Wiwalt fyra dagar senare drog öfver gränsen, var han ensam. Han hade aftonen förut gräft ned Clements lik i skogen utan präst och process.

Han vandrade då öfver gränsen, uppåt Sverge, utan mål och på vinst och förlust. Samtalet med Gertrud hade i någon mån återgifvit honom mod och viljekraft, och äfven sedan han blifvit allena och insett omöjligheten att någonsin återvända efter den skymf han tillfogat henne, upplågade dådslusten stundom. När han hörde sägas, att nya trupper utskrefvos och värfvades för att afgå till Tyskland, innan sjöfarten afbröts för vintern, tänkte han till och med på att låta värfva sig som gemen karl i ledet. Men han höll ej länge fast vid dylika hugskott.

Han var trött, han var domnad, och vanan att fly undan förföljelse väckte på nytt hans begär att fly undan hela världen. Och därvid hägrade för hans minne de vackra, tysta, underbara vår-aftnarne på Utö, där Eriks svärmerier och dengamle knektens berättelser göto sitt sagoskimmer omkring hans framtid — framtiden, som han bar i sin ficka, men som sedan stals ifrån honom. Han ville tillbaka ditut, ligga på klipporna och drömma som då, glömma som då ... drömma detsamma och glömma ännu mer... andas hafvets friska luft.. . böja sig under ödet... och ändtligen bedja Gud om förlåtelse, eftersom han missräknat sig på både människor och kungar.

De mulna höstdagarne och den tilltagande kölden, som bådade vinter, innan det åter skulle bli vår, vandringens mödor och bristen på lifvets nödtorft höljde väl stundom hans drömmar i töcken. Men hunne han blott fram, saknade han ej vänner och tillgångar, om än lämpade för blygsammare anspråk på lyckan än tillförene — Malin var en karsk och from fänta, ej utan medel, och Erik en tjänstberedvillig person med ett godt judicium naturale... och skärjebönderna ... hvem visste om ej ibland dem mången funnes, som kunde tarfva hans med svett och blod förvärfvade experiens och hans af Gud gifna qualiteter?

Han vandrade sålunda upp genom landet, än fylld af bekymmer och än af förtröstan, dröjde aldrig länge, där han tog in, undvek gärna frågor om namn, hemvist och bestämmelseort, kom ofta i skymningen och gick ej sällan utan att säga farväl.

Sista natten, innan han drog in i Stockholm, logerade han hos en barkare vid Fatbursjön och bröt upp redan före dagningen. Någon brådska hade han ej, eftersom han först fram emot våren kunde tänka på skärgården. Men han hade ej heller någon ro. Han visste att hvilken väg han än toge skulle den leda till Noe Ark, och han komme hälst dit, innan för mycket folk vore i rörelse. Därföre steg han tidigt upp, gjorde själf eld och värmde en mugg öl, lade ett runstycke på bordet och gick.Det var en skum decembermorgon med tunn snö, som klabbade fast vid stöfvelsulorna, och disig luft, som gjorde den kyliga gryningen än mera rå och grå. Han kände ej vägen, men styrde på måfå kosan norr ut mellan de öfvergifna humlegårdarna längst ute på malmen och de små kåltäpporna, där svarta störar och buskar spökade som förfallna griftevårdar på de ödsliga, hvita örta-sängarna. Slutligen nådde han en större byggnad, som med sina höga fönster, omgifna af brokiga målningar på den hvita träväggen, och sitt rödstrukna, brutna tak liknade ett kapell. Där bakom skönjdes en öppen plats, och han ärnade sig just ditåt, då plötsligt ett oredigt buller hejdade honom och kom honom att draga sig undan bakom hörnet af kapellet. Det var en trupp knektar, som drog förbi, bärande långa knäfvelspjut, hvilka blänkte i skenet af några facklor, och följd af en hop slödder, män, kvinnor och barn. De begåfvo sig nedåt staden, under sång och skratt och allt slags oväsen, liksom om de återvände från en fest eller ett segerrikt fälttåg.

Men när Wiwalt kom fram på den öppna platsen bakom kapellet, fick han förklaringen. Där reste sig i den gråbleka skymningen en hög galge, och under dess tvärbjälke skymtade en skugga i töcknet.

Wiwalt stannade. En skräck, som han aldrig kännt, grep honom, dödens, ensamhetens, förgängelsens skräck. Han visste ej om han skulle gå fram eller tillbaka, förbi ville han ej, fly kunde han ej...

Då blef han varse två andra skuggor vid foten af galgen . . . Mästerman och hans dräng? . . . Två skuggor, som sakta nalkades honom .. . Det var dock människor, han var ej ensam . ..

Och han gick dem till mötes."God morgon, Deras Värdigheter!" hälsade han. "Värdes de säga mig vägen åt Söderport?

Det var prästen och stadsfogden.

"Därhän! På höger hand om Sturens kapell!" svarade de och gingo vidare.

Men Wiwalt ville ha sällskap.

"Hör an!" sade han och lade handen på stadsfogdens arm. “Ho är den hängde?“

"En papist!“ svarade prästen.

"Gud nåde, hänger en papister här hemma?"

"He ... IIvar kommer han ifrån?"

"Från Tyskland", svarade Wiwalt. "Från Kungliga lägret vid Stettin.“

Då stannade de båda herrarne och blefvo nyfikna.

"Där spörs", fortsatte Wiwalt, "att Hans Majestät ärnar bevilja fri religionsöfning i de länder, han vill eröfra, det må vara lutheriska eller kato* liska..."

"Denne dog på sina gärningar och inte för sin tro", afbröt stadsfogden. “Han har bekännt sig delaktig i jesuvitiska conspirationer mot Kungliga Majestäts eget lif, brutit lås och drifvit slemma practiquer mot Kronan."

"Den löske karln har rånat Guds hus!" fortsatte prästen. "Raffat åt sig ornater, supit opp allt nattvardsvinet ur kannan och concipierat decas-tica till både påfven och fanen, som en har hittat på altaret i Ornö kyrka...“

"I Ornö kyrka . . .?" frågade Wiwalt häpen.

"Rätt där!" återtog fogden. "Och legat med ute på spioneri efter den Kungliga Svenska skepps-flottan vid Elfsnabben har han ock sista våren ..."

Wiwalt famlade efter orden och frågade:

"Ho var han . . .? Hvad hette han ...?"

“Erik Persson, en vagant och ribalder...."“Och bekände sig för tysk spion .. .?“ frågade Wiwalt häftigt.

“Ja-a — när han fick skrufven, så .. svarade fogden dröjande.

"Jo, jo mäster Samuel!" försäkrade prästen ifrigt. "På sin sista bekännelse ville han lefva och dö!"

"Javisst, javisst, mäster Jacob!" medgaf stadsfogden. “Det var då, han också bekände alla namnen ..."

"Namnen...?

“Ja, på de medsvurne och om deras förräderliga practiquer — om salig Herr Knut Lindersons bref till Påland, om Herr Knut Posses läderschatull, som Rådet låtit inquirera efter ända på Hammarskog i Uppland, och om en svensk vagant, som skall vara kejsersk spion..."

"Och sade hans namn ock?" frågade Wiwalt.

"Fuller gjorde han så!" svarade mäster Samuel skrattande. "Det finns i protokollet vid tortyren... Den fogeln skall

vara rätt samma en, som i våras begick dråpet på Noe Ark vid Kindhästegatan och sen drog åt Tyskland med mordiska acter och anslag mot Kunglig Majestäts person..."

"Och narrade denne sin stallbroder med sig ut åt skärgården", sade prästen och pekade åt galgen, "att han inte skulle förråda honom ..."

“Det bekände han?“ frågade Wiwalt.

"Ja, dog på ock!" svarade mäster Jacob.

"Men svor sig fri från fan och hans påfve!" skrattade stadsfogden.

"Ja, ja, mäster Samuel", sade prästen försonande. "En må inte mer än nödigt är synda det elända fä’t på baken, för han dog i Gudi, förnekandes sig uti någon trosartikel vara enig med papisterna!""Nå, så blir han lell salig nu i rappet!" nickade mäster Samuel allvarsamt.

"Med Guds hjälp!" sade prästen.

Därmed suckade de båda och gjorde min af att gå vidare.

"Går han inåt stan?“ frågade de.

“Ja .. .“ svarade Wiwalt förvirrad. “Jag kommer strax efter Deras Värdigheter."

De nickade och gingo.

Wiwalt stod kvar vid kapellet, där sista delen af samtalet förts, och när de båda herrarne försvunnit, sjönk han ned på trappan med hufvudet i sina händer.

“Erice! Erice!" hviskade han i ångest.

Och än en gång, liksom i Pasewalk, skräcknatten i Jagowska porten, drog hans lif förbi hans slutna ögon, hela denna rasande jakt efter vildsvinet som skymtar i snåren ... Och åter ringde förbannelserna i hans öron .. . ekot af frikulorna, som kostat den eviga saligheten... som aldrig eröfrat hans egen lycka... men som krossat så många andras . ..

"Erice! Erice!“ stammade han och sjönk ned vid foten af galgen. “Broder i min nöd! Ilvar är lyckan, jag kom att söka hos dig ... dina drömmar .. . dina gyllene skatter ... dina åkrar med semlor och bäckar af brännvin . . . Hjälp mig därhän .. . Jag böjer mig . . . Jag böjer mig . ..“

“Res dig, Lasse!" svarade den hängde. “Se mig an — och svärma inte!“

Och Wiwalt förstod honom.

Han steg upp och gick fram på den öppna platsen, ut på krönet af Moseberg och såg ned öfver staden.

Den disiga luften hade lättat, och längst i öster steg vintersolen ur töcknet, röd som rödasteguld, och göt en flod af ljus öfver strömmen och staden, öfver rimfrostiga lundar och hvita snögnist-rande tak, öfver murar och torn och uppåt höga spiror, som sträckte sina brinnande kors, sina gyllene kronor och sina blänkande bilor mot himmelen.

Och Wiwalt satte hatten på nacken, spände bröstet högt i sin sotiga tröja, och stack värjan, som han fått af Henri de Loyson, genom hålen på sin trasiga kappa, kastade hufvudet tillbaka och tog an sin spefulla min. Och han strök in genom Söderport, drog gatorna upp och klef in på Noe Ark, kysste på fingret åt vackra Malin och sprang upp på ett bord med kanna i handen.

“Lasse Svensson vivat!“ ropade han.

Det blef tyst i salen, alla vände sig om och sågo häpna på främlingen. Ingen kände honom, några togo honom för en officer, andra för en vagant, men alla för en galning.

De började mumla.

Då fortsatte Wiwalt:

“Silentium, svenske kumpaner — krämare, skol-fuchsar och fuktige bröder! Sitter I här och vet inte, ho jag är... Sela! Så skall jag säga er det. .. Amen!“

Men då kände mäster Thomas igen honom, slog sig förfärad för sitt bröst och sprang ut.

“Så hörer an!“ ropade Wiwalt. “Jag heter Lasse Svensson, är svensker född och Lyckoriddare till professionen, af Gud Fader synnerligen med qualiteter begåfvad och utanrikes dragen att expert ensen förvärfva! Har ock så gjort, och än agerat herre, än lakej — men hade lell aldrig blifvit hällen för cavaller, där jag haft manérer som en bonde, och aldrig knektat, där nöden inte trugat därtill.

En Lyckoriddare, 39Förty jag är svensker född! Holla-runda, dadi-nella!"

Han teg, drack en klunk och fortsatte:

“Så hörer nu mina öden an! Där jag ville som störst, där svor jag som mest och fick det som värst, och där jag var nöjd vardt jag dummer! Ty jag svor och blef stor och vardt krossad i kras! Jag stal och blef fal och vardt trampad i träck! Jag kröp och jag söp och bad Gud vara nådig! Men förrädisk har jag aldrig varit! Immer trofast Kung och Krona! Förty jag är svensker född! Setz an in floribus!“

Han höjde åter kannan och började på nytt;

“Och därför steg jag upp igen! Hatten på nacken, och på sprätt mitt franska rappir, spe på min läpp och Fortunas riddare, bröder!

“Hallå! där är han!“ ropade någon i dörren.

“Men där jag syndar och faller och I slår mig på munnen, så svarar jag: Broder, käre broder ..

“Där är han!“ ropades ånyo.

“Driftdjäknen!"

“Vaganten!"

“Mandråparen!"

“Spionen!“

Under dessa rop hade alla sprungit upp från sina bänkar, och ett stort tumult uppstod i salen. Ty det var profossen och stadstjänarne, som kommo.

“Grip honom! Grip honom!"

Men medan de drogo ned honom från bordet, bakbundo honom och släpade honom bort, ropade han ännu:

“Lyckoriddare — gamla maneret! Hatten på nacken och på sprätt mitt franska rappir, spe på min läpp och trogen min Kung och Fortuna...“

“Slå mandråparen!“

“Häng spionen!"“Men där jag syndar och faller, och I slår mig på munnen, så svarar jag: Broder! Käre broder! O, dulce bellum in expertis! Hvad är det för soldat, som förmenar sig alltid kunna hugga och aldrig få hugg? Där stora träd fällas, falla ock spånor!“

i